

B

059

Saintmeetschij

uit

Selten

Kalendars

1896.

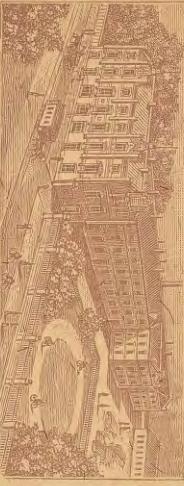
"Deens Capas" hederlym-

# A. Leutnera

## I. kreeewu welosipedu fabrika Riga.

Obzīmata 1886. g. 100

Pedahwa fānu bagatigo



Weloſpedu un cerotku fabrika.



Multetis īenu rožība,  
jus pēstīta par Welti.

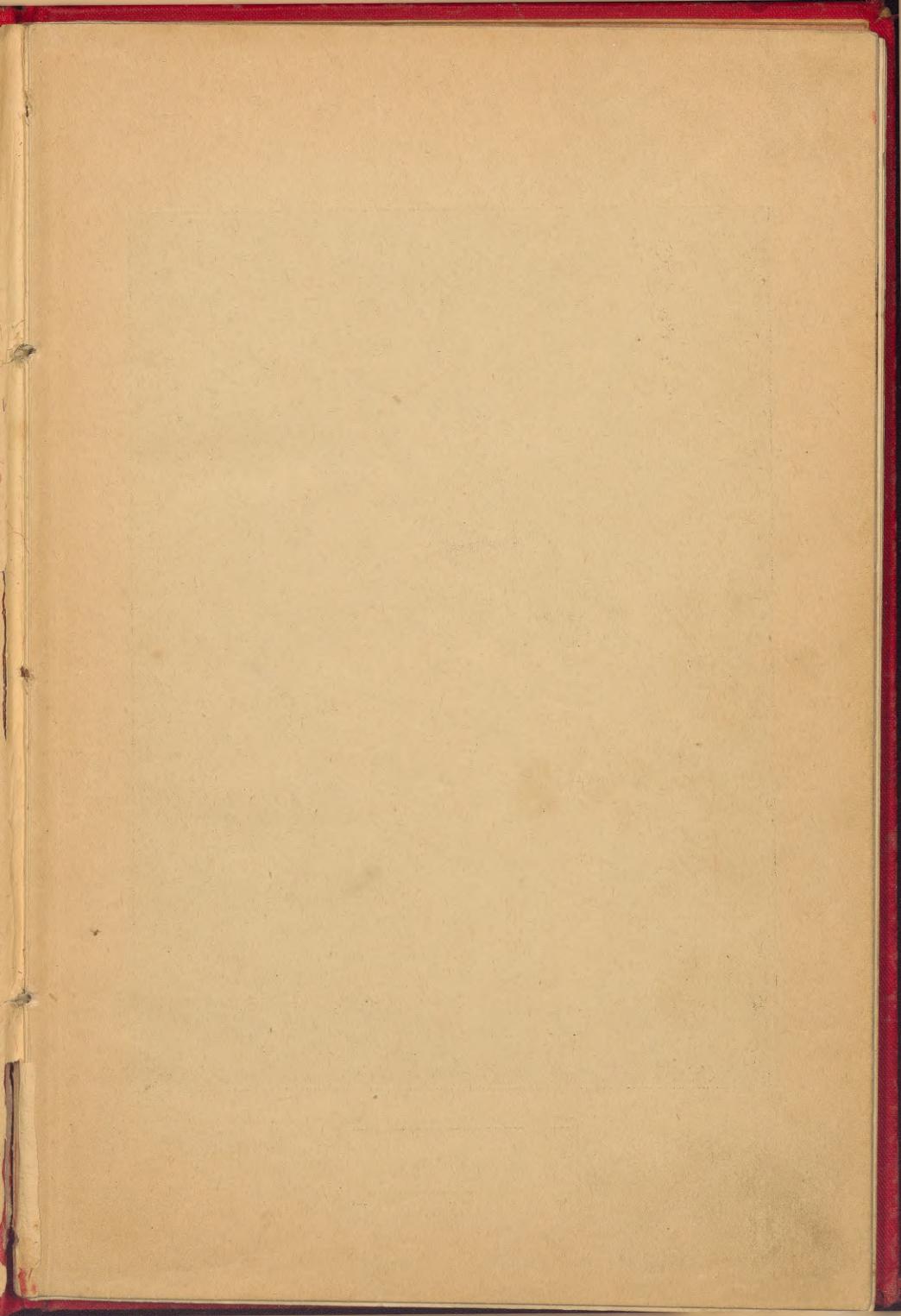
### Weloſpedu pedeļumaus.

Especiala nodala B. Cerotscheem  
prečīsh  
Weloſpedu un cerotku fabrika.

Weloſpedu un cerotku fabrika  
adrese: Aleksandra eelā Nr. 129/31.

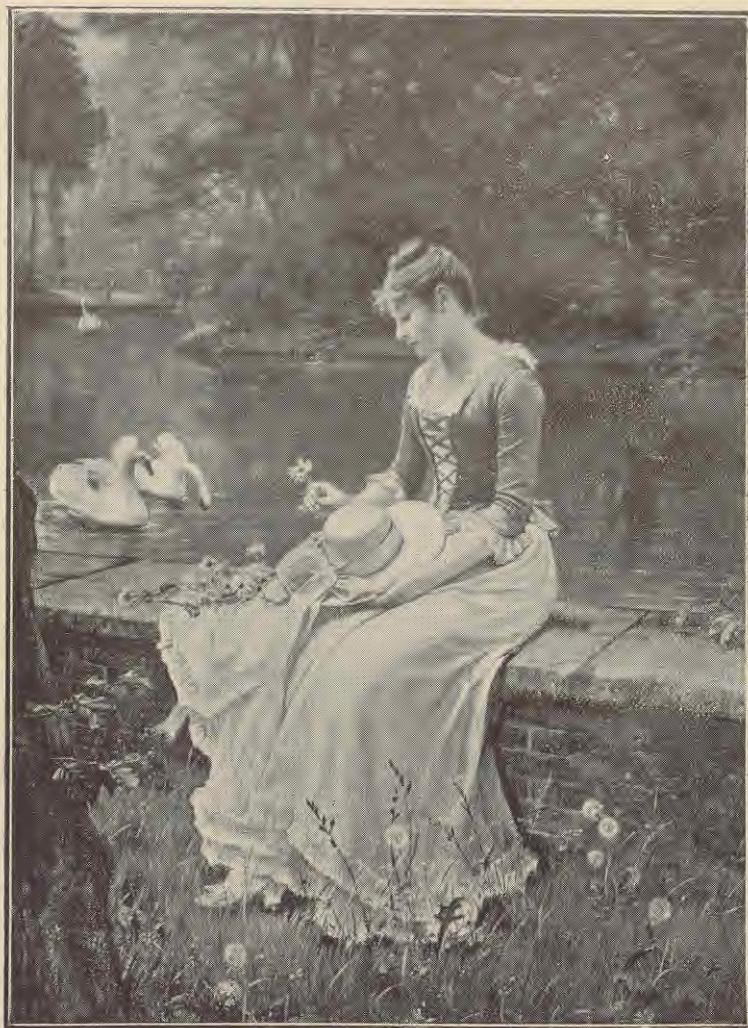
Geffdrīgas nolītās:

Teatra bulwari Nr. 7.  
Skahrnu eelā Nr. 21.



216168

L. D.



Seedns.

B  
B  
Hermīnij Silīcaev, 25. XII. 95,

B  
059

# Saimneetschu un Seltemi

# Kālendars 1896. gadam

pehj Kristus peedsimshanas, kurjch ir shaltgads ar  
**366** deenam.

~~~~~  
Aronu Matīsa  
faštahdīts.



1895.

Druks P. Bisneeka drukatawā, Rīgā, Paulutschi eelā Nr. 15.

**Latvijas Nacionālā  
BIBLIOTĒKA**

Дозволено цензурою. Рига, — 21-го сентября 1895.

## Kreewu Keisaristkais Nam.

Wina Keisaristka Majestate, Kungs un Keisars Nikolajus Alek-  
sandrovitshs, wifas Kreevijsas Patvaldneels, dñmis 1868. g. maja 6. d.  
[wahrdha deena dezenbra 6. d.].

Kunga un Keisara Wisaugstā Mahte:

Winas Keisaristka Majestate, Kundse un Keisareene Marija Feodo-  
rowna, dñm. 1847. g. novembra 14. d. [wahrdha d. julijs 22. d.]; bija appre-  
zejuēs ar Keisaru Alekandru III. [Deewa meerā aīsgahjūs oktobra 20. d.  
1894. g.].

Kunga un Keisara Wisaugstā Laulata Draudse:

Winas Keisaristka Majestate, Kundse un Keisareene Alekandra Feo-  
dorowna, dñm. 1872. g. maja 25. d. [wahrdha deena aprila 23. d.]; appre-  
zejuēs novembra 14. d. 1894. g.; Hēfenes Leelherzoga Ludwiga IV. un Wina Laula-  
tas Draudsenes Leelherzogas Alises Meita.

Wina Keisaristka Augstiba, Ironamantneels, Besarivitshs un Leelkaass Ge-  
orgis Alekandrovitshs, dñm. 1871. g. aprila 27. d. [wahrdha  
deena novembra 26. d.].

Kunga un Keisara Wisaugstā Meita:

Winas Keisaristka Augstiba, Leelkaase Olga Nikolajewna, dñmuse  
novembra 3. d. 1895. g. [wahrdha deena julijs 11. d.].

Kunga un Keisara Wisaugstakee Brahlis un Mahfas:

Wina Keisaristka Augstiba, Leelkaass Michails Alekandrovitshs,  
dñm. 1878. g. novembra 22. d. [wahrdha deena novembra 22. d.].

Winas Keisaristka Augstiba, Leelkaase Klenija Alekandrowna [flat. turym.].

Winas Keisaristka Augstiba, Leelkaase Olga Alekandrowna, dñm. 1882. g.  
junijs 1. d. [wahrdha deena julijs 11. d.].

Kunga un Keisara Wisaugstakee Krustehws un Krustimahies

Wina Keisaristka Augstiba, Leelkaass Vladimirs Alekandrovitshs, dñm.  
1847. g. aprila 10. d. [wahrdha deena julijs 15. d.]. Wina laulata draudse, Wi-  
nac Keisaristka Augstiba, Leelkaase Marija Pawlowna, dñ. 1854. g. maja 2. d.  
[wahrdha deena julijs 22. d.]. Wina behrni: Wina Keisaristka Augstibas; Leel-  
kaase Kirils Vladimirovitschs, dñm. 1876. g. septembra 30. d. [wahrdha deena  
maja 11. d.]; Leelkaase Boris Vladimirovitschs, dñ. 1877. g. novembra 12. d.  
[wahrdha deena maja 2. d.]; Leelkaas Andrejs Vladimirovitschs, dñ. 1879. g.  
maja 2. d. [wahrdha deena novembra 30. d.]; Leelkaase Helena Vladimirovna,  
dñm. 1882. g. janvara 17. d. [wahrdha deena maja 21. d.].

Wina Keisaristka Augstiba, Leelkaase Aleksis Alekandrovitshs, dñm.  
1850. g. janvara 2. d. [wahrdha deena maja 20. d.].

Wina Keisaristka Augstiba, Leelkaas Sergis Alekandrovitshs, dñm.  
1857. g. aprila 29. d. [wahrdha deena julijs 5. d.]. Wina laulata draudse,  
Winas Keisaristka Augstiba, Leelkaase Tefisaweta Feodorowna, dñm. 1864. g.  
oktobra 20. d. [wahrdha deena septembra 5. d.].

Wina Keisaristka Augstiba, Leelkaass Pawels Alekandrovitshs, dñmis  
1860. g. septembra 21. d. [wahrdha deena junijs 29. d.]; bija apprezejēs ar Winas  
Keisaristka Augstibu, Leelkaase Alekandru Georgijewnu [† septembra 12. d. 1891. g.].  
Wina behrni: Wina Keisaristka Augstiba, Leelkaase Dimitrijs Pawlowitshs,  
dñm. 1891. g. septembra 6. d. [wahrdha deena septembra 21. d.]; Winas Keisaristka  
Augstiba, Leelkaase Marka Pawlowna, dñm. 1890. g. aprila 6. d. [wahrdha deena  
julijs 22. d.].

Winas Keisaristka Augstiba, Leelkaase Marka Alekandrowna, dñm. 1853. g.  
oktobra 5. d. [wahrdha deena jul. 22. d.]; apprezejuēs ar Wina Karalisto Augstibu,  
Leelbritanijas prinzi Alfredu Ernstu Albertu Salchu-Koburgas-Gotas Herzogu.

Winas Keisaristka Augstiba, Leelkaase Alekandra Jozefowna, dñm. 1830. g.  
junijs 26. d. [wahrdha deena aprila 23. d.]; bija apprezejuēs ar Wina Keisaristka  
Augstibu, Leelkaasu Konstantinu Nikolajevitjou [† janvara 13. d. 1892. g.].

## Wina keisariskā Augstība, Leelknass Nikolajs Konstantinowitschs, dīsimis

1850. g. februara 2. d. [wahrda deena dezembra 6. d.].

Wina keisariskā Augstība, Leelknass Konstantins Konstantinowitschs, dīsim. 1858. g. augusta 10. d. [wahrda deena maija 21. d.]. Wina laulata draudzene, Winas keisariskā Augstība, Leelknase Telišaweta Mawrikiewna, dīsim. 1865. g. janvara 13. d. [wahrda deena septembris 5. d.]. Wina bērni: Wina Augstības: Knājs Joans Konstantinowitschs, dīsim. 1886. g. junija 23. d. [wahrda deena junija 24. d.]; Knājs Gavrils Konstantinowitschs, dīsim. 1887. g. jūlija 3. d. [wahrda deena jūlija 13. d.]; Knājs Konstantins Konstantinowitschs, dīsim. 1890. g. dezembri 20. d. [wahrda deena maija 21. d.]; Knājs Olegs Konstantinowitschs, dīsim. 1892. g. novembri 15. d. [wahrda deena septembris 20. d.]; Knājs Igors Konstantinowitschs, dīsim. 1894. g. maja 29. d. [wahrda deena junija 5. d.]; Knāse Tatjana Konstantinowna, dīsim. 1890. g. janv. 11. d. [wahrda deena janv. 12. d.].

Wina keisariskā Augstība, Leelknass Dimitrijs Konstantinowitschs, dīsim. 1860. g. junija 1. d. [wahrda deena septembris 21. d.].

Winas Karalisko Augstība, Leelknase, Greelijas Karaleene Olga Konstantinowna, dīsim. 1851. g. augusta 22. d. [wahrda deena jūlija 11. d.]; bija apprezejusēs ar Wina Majestati, Greelijas Karali Georgu I.

Winas keisariskā Augstība, Leelknase Wera Konstantinowna, dīsim. 1854. g. februara 4. d. [wahrda deena sept. 17. d.]; bija apprezejusēs ar Wina Karalisko Augstību, Wrienbergas Herzogu Wilhelmu Ģīschenu.

Winas keisariskā Augstība, Leelknase Aleksandra Petrowna, dīsim. 1838. g. maja 21. d. [wahrda deena aprīla 23. d.]; bija apprezejusēs ar Wina keisarisko Augstību, Leelknasu Nikolaju Nikolajewitschu Wezalo [† apr. 13. d. 1891. g.]. Wina bērni: Wina keisariskā Augstība, Leelknass Nikolajs Nikolajewitschs, dīsim. 1856. g. novembri 6. d. [wahrda deena jūlija 27. d.]. Wina keisariskā Augstība, Leelknass Peters Nikolajewitschs, dīsim. 1864. g. janvara 10. d. [wahrda deena junija 29. d.]. Wina laulata draudzene, Winas keisariskā Augstība, Leelknase Miliiza Nikolajewna, dīsim. 1866. g. jūlija 14. d. [wahrda deena jūlija 19. d.]. Wina meita: Winas Augstība, Knāse Marina Petrowna, dīsim. 1892. g. februara 28. d. [wahrda d. febr. 28. d.].

Wina keisariskā Augstība, Leelknass Michails Nikolajewitschs, dīsimis 1832. g. oktobra 13. d. [wahrda deena novembri 8. d.]; bija apprezejusēs ar Winas keisarisko Augstību, Leelknasi Olgu Feodorownu [† marta 31. d. 1891. g.].

## Wina bērni:

Wina keisariskā Augstība, Leelknass Nikolais Michailowitschs, dīsim. 1859. g. aprīla 14. d. [wahrda deena dezembri 6. d.].

Wina keisariskā Augstība, Leelknass Michails Michailowitschs, dīsimis 1861. g. oktobra 4. d. [wahrda deena novembri 8. d.].

Wina keisariskā Augstība, Leelknass Georgijs Michailowitschs, dīsim. 1863. g. augusta 11. d. [wahrda deena novembri 26. d.].

Wina keisariskā Augstība, Leelknass Aleksandrs Michailowitschs, dīsim. 1866. g. aprīla 1. d. [wahrda deena augusta 30. d.]. Wina laulata draudzene Winas keisariskā Augstība, Leelknase Ksenija Aleksandrowna, dīsim. 1875. g. marta 25. d. [wahrda deena janv. 24. d.]. Wina meita: Winas Augstība, Knāse Irina Aleksandrowna, dīsim. 1895. g. jūlija 3. d.

Wina keisariskā Augstība, Leelknass Sergijs Michailowitschs, dīsim. 1869. g. septembrī 16. d. [wahrda deena septembris 25. d.].

Winas keisariskā Augstība, Leelknase Anastasijs Michailowna, dīsim. 1860. g. jūlija 16. d. [wahrda deena dezembrī 22. d.]; apprezejusēs ar Wina Karalisko Augstību, Nellenburg-Schwerinas Leelherzogu Fridrichu Frānzi.

### Tschetri astronomiskee gada laiki.

- 1) Pawa fara sahkas marta 8. d. pulstien 4 rihtā; tad deena un naktis weenā garumā.
- 2) Wafara sahkas junija 8. d. pulstien 12 naktis; ūki ir garakā deena gadā.
- 3) Nudens sahkas septembra 10. d. pulst. 3 pehz pusd.; tad deena un naktis atkal weenā garumā.
- 4) Seema sahkas dezembra 9. d. pulstien 9 rihtā; ūki ir ihsakā deena gadā.

### Mehnescha sūmju isskaidrojums.

⌚ Jauns mehnesis.

⌚ Pilns mehnesis.

⌚ Augots mehnesis.

⌚ Wezs mehnesis.

### Diwpadmit debess-sūmes.



Auns.



Wehrsis.



Dwihni.



Wehsis.



Lauwa.



Jumprawa.



Swari.



Skahrpis.



Strehlnelsis.



Mechahsis.



Uhdenswihrs.



Sivis.

### Saulē un mehnescha aptumfchošchanās 1896. g.

1896. g. aptumfchoſees faule 2 reiſ un mehneſis 2 reiſ, no kurām tikai pirmā mehnescha aptumfchoſchanās un otrā faules aptumfchoſchanās pee mums pa daļai buhs redſama.

1) Saulē pīlīgī aptumfchoſees februara 1. d. valarā; ta buhs redſama deenvidus polara apgabaloſ, Deenvidus-Amerikas deenvidus galā un pa daļai Deenvidus-Afrikas reetumos.

2) Mēhneſis pa daļai aptumfchoſees februara 16. d. valarā; ta buhs redſama Klufās juhras reetumu puſē, Australijā, Afījā, Eiropā, Afrikā, Austruma-Brasilijs un pa daļai Atlantikas juhras austruma puſē.

3) Saulē pīlīgī aptumfchoſees julija 28. d. preekfch-pusdeenā; Baltijā, kur aptumfchoſchanās tikai pa daļai buhs redſama, faule uslehts pa daļai aptumfchojuſes. Ta buhs redſama Seemeļa- un Widus-Afījā, Austruma-Eiropas leelakā daļā, Seemeļ-Amerikas seemeļu reetumos un seemeļu polara apgabaloſ.

4) Mēhneſis pa daļai aptumfchoſees augusta 11. d. preekfch pusd. Ta buhs redſama Eiropas un Afrikas reetumu daļā, Atlantikas juhrā, Amerikā un Klufās juhras leelakā daļā un Austrumu-Australijā.

| Mēnelas deen. | Luteru kalendarijs. |               |               |      | Sāule | Mehu. | Deen. |
|---------------|---------------------|---------------|---------------|------|-------|-------|-------|
|               | Mēs.                | Deenu wahrdi. | Mēn.<br>zehj. | Zam. |       | Deen. |       |
|               |                     |               |               |      |       |       |       |

Jauna gada deena. (Luht. 2. Par apgrāfīšchanu.)

|    |   |                    |  |    |              |   |    |    |    |        |   |    |
|----|---|--------------------|--|----|--------------|---|----|----|----|--------|---|----|
| P. | 1 | <b>Jauns gads</b>  |  | 13 | <b>Senta</b> | 8 | 33 | 3  | 45 | lez r. | 7 | 12 |
| D. | 2 | Abels              |  | 14 | Roberts      |   |    | 32 | 47 | 8 30   |   | 15 |
| L. | 3 | Meerwaldis         |  | 15 | Felikfs      |   |    | 31 | 49 | n. w.  |   | 18 |
| Z. | 4 | Spodra             |  | 16 | Lidija       |   |    | 30 | 51 | 5 37   |   | 21 |
| P. | 5 | Sihmanis           |  | 17 | Antons       |   |    | 28 | 53 | 6 59   |   | 25 |
| S. | 6 | <b>Ewaigsn. d.</b> |  | 18 | Efraims      |   |    | 27 | 55 | 8 18   |   | 28 |

1. svehtd. pēhž swaigsnes d. (Luht. 2. Jēsus 12 gadus iežs.)

|    |    |             |  |    |              |    |   |    |       |  |    |
|----|----|-------------|--|----|--------------|----|---|----|-------|--|----|
| G. | 7  | <b>Nota</b> |  | 19 | <b>Sara</b>  | 26 |   | 57 | 9 54  |  | 31 |
| P. | 8  | Balzers     |  | 20 | Fabians Seb. | 24 |   | 59 | 10 50 |  | 35 |
| D. | 9  | Kaspars     |  | 21 | Agneše       | 23 | 4 | 1  | rihtā |  | 38 |
| L. | 10 | Swidrigails |  | 22 | Winzenzis    | 21 |   | 3  | 12 6  |  | 42 |
| Z. | 11 | Franziska   |  | 23 | Sigfrids     | 19 |   | 5  | 1 27  |  | 46 |
| P. | 12 | Kleinis     |  | 24 | Timotejs     | 18 |   | 7  | 2 51  |  | 49 |
| S. | 13 | Ringolds    |  | 25 | Pahw. atgr.  | 16 |   | 9  | 4 18  |  | 53 |

2. svehtd. pēhž swaigsnes d. (Jahn. 2. Jēsus kāhjās Kāhnā, Galilejā.)

|    |    |                |  |    |               |    |  |    |        |   |    |
|----|----|----------------|--|----|---------------|----|--|----|--------|---|----|
| G. | 14 | <b>Roberts</b> |  | 26 | <b>Ansis</b>  | 14 |  | 12 | 5 42   |   | 58 |
| P. | 15 | Felikfs        |  | 27 | Ilona         | 13 |  | 14 | 6 53   | 8 | 1  |
| D. | 16 | Lidija         |  | 28 | Karlis        | 11 |  | 16 | 7 42   |   | 5  |
| L. | 17 | Tenis          |  | 29 | Samuels       | 9  |  | 18 | 8 10   |   | 9  |
| Z. | 18 | Milda          |  | 30 | Ludowika      | 7  |  | 20 | lez w. |   | 14 |
| P. | 19 | Keistuts       |  | 31 | Tekla         | 5  |  | 23 | 6 15   |   | 18 |
| S. | 20 | Olgerts        |  | 1  | febr. Brigita | 3  |  | 25 | 7 54   |   | 22 |

9. svehtd. preefch leeldeenas. (Mat. 20. Bar strahb. wihsna kālnā.)

|    |    |               |  |   |                    |    |    |    |       |  |    |
|----|----|---------------|--|---|--------------------|----|----|----|-------|--|----|
| G. | 21 | <b>Agneše</b> |  | 2 | <b>Swetschu d.</b> | 8  | 1  | 27 | 9 32  |  | 26 |
| P. | 22 | Austris       |  | 3 | Ida                | 7  | 59 | 30 | 11 9  |  | 31 |
| D. | 23 | Tautgodis     |  | 4 | Veronika           | 57 |    | 32 | rihtā |  | 35 |
| L. | 24 | Timotejs      |  | 5 | Agata              | 55 |    | 35 | 12 46 |  | 39 |
| Z. | 25 | Aufeklis      |  | 6 | Doroteja           | 53 |    | 37 | 2 23  |  | 44 |
| P. | 26 | Ansis         |  | 7 | Richards           | 51 |    | 39 | 3 59  |  | 48 |
| S. | 27 | Ilona         |  | 8 | Salamans           | 49 |    | 41 | 5 26  |  | 52 |

8. svehtd. preefch leeldeenas. (Luht. 8. Bar sefjeju un dasch. semi.)

|    |    |               |  |    |                  |    |  |    |      |   |    |
|----|----|---------------|--|----|------------------|----|--|----|------|---|----|
| G. | 28 | <b>Karlis</b> |  | 9  | <b>Apolonija</b> | 47 |  | 43 | 6 29 |   | 56 |
| P. | 29 | Samelis       |  | 10 | Paulina          | 44 |  | 46 | 7 8  | 9 | 4  |
| D. | 30 | Maja          |  | 11 | Eufrošina        | 42 |  | 48 | 7 28 |   | 8  |
| L. | 31 | Tekla         |  | 12 | Karolina         | 40 |  | 51 | 7 39 |   | 11 |

| Werdas den | Luteru kalendarijs. |               |               |               | G a u l e | Mehn.          | Deen.             |                             |
|------------|---------------------|---------------|---------------|---------------|-----------|----------------|-------------------|-----------------------------|
|            | Wes.                | Deenu wahrdi. | Deenu wahrdi. | Deenu wahrdi. |           | lež<br>p. min. | noreet<br>p. min. | lež un<br>noreet<br>p. min. |
| S.         | 1                   | Brigita       | 13            | Melita        | 7 37      | 4 53           | n. w.             | 9 16                        |
| P.         | 2                   | Swetschu d.   | 14            | Valentine     | 35        | 55             | 6 2               | 20                          |
| S.         | 3                   | Ida           | 15            | Gothilfs      | 32        | 58             | 7 18              | 26                          |

7. fwehtd. preefch leeldeenas. (Luhf. 18. Jesus fludina fawu zeefchanu.)

|    |    |           |    |              |    |    |       |      |    |
|----|----|-----------|----|--------------|----|----|-------|------|----|
| S. | 4  | Veronika  | 16 | Juliane      | 30 | 5  | —     | 8 35 | 31 |
| P. | 5  | Agate     | 17 | Ronstanzijsa | 28 | 3  | 9 50  | 36   |    |
| D. | 6  | Wasilahw. | 18 | Wasilahw.    | 25 | 5  | 11 9  | 40   |    |
| L. | 7  | Pelnu d.  | 19 | Pelnu deena  | 23 | 7  | rihtā | 45   |    |
| S. | 8  | Aliona    | 20 | Otokars      | 20 | 9  | 12 30 | 49   |    |
| P. | 9  | Apolonija | 21 | Eleonora     | 18 | 11 | 1 55  | 55   |    |
| S. | 10 | Pauline   | 22 | Pet. fr. d.  | 15 | 14 | 3 19  | 59   |    |

6. fwehtd. preefch leeldeenas. (Mat. 4. Jesus top kahrdinats.)

|    |    |                  |    |                 |      |    |       |      |
|----|----|------------------|----|-----------------|------|----|-------|------|
| S. | 11 | Eatma            | 23 | Alotilda        | 12   | 16 | 4 56  | 10 4 |
| P. | 12 | Karlina          | 24 | Ap. Matiffs     | 10   | 18 | 5 34  | 9    |
| D. | 13 | Melita           | 25 | Ulma            | 7    | 21 | 6 10  | 14   |
| L. | 14 | Luhd. d. (G. z.) | 26 | Ewelina (G. z.) | 5    | 23 | 6 32  | 19   |
| S. | 15 | Slaidrite        | 27 | Liwija          | 3    | 25 | 6 44  | 23   |
| P. | 16 | Julija           | 28 | Justis          | —    | 27 | 6 52  | 27   |
| S. | 17 | Ronstanzijsa     | 29 | Klaudijs        | 6 57 | 29 | I. w. | 33   |

5. fwehtd. preefch leeldeenas. (Mat. 15. Par kananeefschu feewu.)

|    |    |             |   |               |    |    |         |    |
|----|----|-------------|---|---------------|----|----|---------|----|
| S. | 18 | Ronkordija  | 1 | marts. Albins | 54 | 32 | 8 36    | 38 |
| P. | 19 | Susana      | 2 | Luisa         | 52 | 34 | 10 17   | 43 |
| D. | 20 | Witauts     | 3 | R̄nigunde     | 49 | 36 | 11 58   | 47 |
| L. | 21 | Eleonora    | 4 | Ulifa         | 46 | 38 | rihtā   | 52 |
| S. | 22 | Ulwiš       | 5 | Aurora        | 44 | 40 | 1 39    | 57 |
| P. | 23 | Alotilda    | 6 | Gotfrids      | 41 | 43 | 3 12 11 | 3  |
| S. | 24 | Ap. Matiffs | 7 | Ella          | 38 | 45 | 4 25    | 7  |

4. fwehtd. preefch leeldeenas. (Luhf. 11. Jesus ifsdēn welnu.)

|    |    |          |    |             |    |    |      |    |
|----|----|----------|----|-------------|----|----|------|----|
| S. | 25 | Alma     | 8  | Dagmara     | 36 | 47 | 5 11 | 11 |
| P. | 26 | Ewelina  | 9  | Ewalds      | 33 | 49 | 5 35 | 16 |
| D. | 27 | Liwija   | 10 | Schenija    | 30 | 51 | 5 49 | 24 |
| L. | 28 | Justis   | 11 | Konstantins | 28 | 53 | 5 58 | 21 |
| S. | 29 | Klaudijs | 12 | Gregors     | 25 | 56 | 6 3  | 32 |

| Nebulas deen. | Luter u kaledarijs. |                |       |               | Saule          |                   |                   | Mehn.                       | Deen.            |
|---------------|---------------------|----------------|-------|---------------|----------------|-------------------|-------------------|-----------------------------|------------------|
|               | Deenu wahrdi.       | Mehni<br>zeit. | Zanti | Deeau wahrdi. | lez<br>p. min. | noreet<br>p. min. | noreet<br>p. min. | lez un<br>noreet<br>p. min. | gar.<br>st. min. |
| P.            | 1 Albins            |                | 13    | Ernestis      | 6              | 22                | 5 58              | n. w.                       | 11 36            |
| S.            | 2 Luisa             |                | 14    | Matilde       | 20             | 6 0               | 6 22              |                             | 40               |

3. fwehtd. preefsch leeld. (Jahn. 6. Jesuš pa=ehdina 5000 wihrus.)

|    |   |              |  |    |               |   |    |     |       |      |
|----|---|--------------|--|----|---------------|---|----|-----|-------|------|
| S. | 3 | <b>Tiſla</b> |  | 15 | <b>Ulrika</b> | 6 | 17 | 6 2 | 7 37  | 45   |
| P. | 4 | Alifa        |  | 16 | Gabriels      |   | 15 | 4   | 8 55  | 49   |
| D. | 5 | Aurora       |  | 17 | Gertrude      |   | 12 | 6   | 10 16 | 54   |
| L. | 6 | Goffrids     |  | 18 | Adelina       |   | 9  | 8   | 11 38 | 59   |
| Z. | 7 | Ella         |  | 19 | Jahjeps       |   | 6  | 10  | rihtā | 12 4 |
| P. | 8 | Godinsch     |  | 20 | Ruperts       |   | 3  | 13  | 1 2   | 10   |
| S. | 9 | Ewalds       |  | 21 | Benedikts     |   | 1  | 15  | 2 22  | 14   |

2. fwehtd. preefsch leeld. (Jahn. 8. Juhdi grib Jeſu nomehtat.)

|    |    |                 |  |    |                |   |    |    |      |    |
|----|----|-----------------|--|----|----------------|---|----|----|------|----|
| S. | 10 | <b>Schenija</b> |  | 22 | <b>Nasaels</b> | 5 | 58 | 17 | 3 25 | 19 |
| P. | 11 | Konstantins     |  | 23 | Longins        |   | 55 | 19 | 4 8  | 24 |
| D. | 12 | Gregors         |  | 24 | Rafimirs       |   | 53 | 21 | 4 35 | 28 |
| L. | 13 | Ernestis        |  | 25 | Marijas paſl.  |   | 50 | 23 | 4 50 | 33 |
| Z. | 14 | Matilde         |  | 26 | Emanuels       |   | 47 | 25 | 4 59 | 38 |
| P. | 15 | Ulita           |  | 27 | Guits          |   | 45 | 27 | 5 7  | 41 |
| S. | 16 | Gabriels        |  | 28 | Filipina       |   | 42 | 29 | 5 13 | 47 |

Puhpolu fwehtdeena. (Mat. 21. Jeſus eejahī Jerusalēmē.)

|    |    |                     |  |    |                     |  |    |    |       |      |
|----|----|---------------------|--|----|---------------------|--|----|----|-------|------|
| S. | 17 | <b>Gertrude</b>     |  | 29 | <b>Marija</b>       |  | 39 | 31 | n. w. | 52   |
| P. | 18 | Abelina             |  | 30 | Adonis              |  | 37 | 33 | 7 34  | 56   |
| D. | 19 | Jahjeps             |  | 31 | Detlaws             |  | 34 | 36 | 9 19  | 13 2 |
| L. | 20 | Ruperts             |  | 1  | apr. Teodora        |  | 31 | 38 | 11 4  | 7    |
| Z. | 21 | <b>Salā jet.</b>    |  | 2  | <b>Salā jet.</b>    |  | 29 | 40 | 12 44 | 11   |
| P. | 22 | <b>Leela peekt.</b> |  | 3  | <b>Leela peekt.</b> |  | 26 | 42 | 2 10  | 16   |
| S. | 23 | Mirdsa              |  | 4  | Ambroſijs           |  | 23 | 44 | 3 8   | 21   |

Leeldeenu fwehtki. (Mark. 16. Jeſus zelas no mironeem.)

|    |    |                    |  |    |                     |    |    |      |      |    |
|----|----|--------------------|--|----|---------------------|----|----|------|------|----|
| S. | 24 | <b>Pierma Id.</b>  |  | 5  | <b>1. leeld. b.</b> | 20 | 46 | 3 39 |      | 26 |
| V. | 25 | <b>Otrā leeld.</b> |  | 6  | <b>2. leeld. b.</b> | 17 | 48 | 3 57 |      | 31 |
| D. | 26 | Emanuels           |  | 7  | Virginija           |    | 15 | 50   | 4 7  | 35 |
| L. | 27 | Guits              |  | 8  | Edgars              |    | 12 | 53   | 4 14 | 41 |
| Z. | 28 | Filipina           |  | 9  | Walerija            |    | 9  | 55   | 4 18 | 46 |
| P. | 29 | Marija             |  | 10 | Gastons             |    | 7  | 57   | 4 22 | 50 |
| S. | 30 | Adonis             |  | 11 | Hermans             |    | 4  | 59   | 4 25 | 55 |

Leeldeenas atfwehte. (Jahn. 20. Jeſus paraħdas faiweem mahżekkeem.)

|    |    |                |  |    |               |  |   |     |      |      |
|----|----|----------------|--|----|---------------|--|---|-----|------|------|
| S. | 31 | <b>Detlaws</b> |  | 12 | <b>Julija</b> |  | 1 | 7 1 | 4 29 | 14 — |
|----|----|----------------|--|----|---------------|--|---|-----|------|------|

| Nedēla deen.                                                                               | Luteru kalendarijs. |               |               |               |         | Saulē |        |                  | Mehn. | Deen.    |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------|---------------|---------------|---------|-------|--------|------------------|-------|----------|
|                                                                                            |                     | Deenu wahrdi. | Deenu wahrdi. | p. min.       | p. min. | lez   | noreet | lez un<br>noreet | gaz.  | st. min. |
| P.                                                                                         | 1                   | Teodora       | 13            | Justins       | 4 59    | 7 3   | lez w. | 14 4             |       |          |
| D.                                                                                         | 2                   | Teodosija     | 14            | Nanija        | 56      | 5     | 4 34   | 9                |       |          |
| Z.                                                                                         | 3                   | Ferdinands    | 15            | Adolfsina     | 54      | 7     | 4 40   | 13               |       |          |
| Z.                                                                                         | 4                   | Walda         | 16            | Karisijs      | 51      | 9     | n. r.  | 18               |       |          |
| P.                                                                                         | 5                   | Bertolds      | 17            | Rudolfs       | 48      | 11    | 12 8   | 23               |       |          |
| S.                                                                                         | 6                   | Daukants      | 18            | Walerians     | 46      | 13    | 1 16   | 27               |       |          |
| 2. fwehtd. pehz leeldeenas (Jahns. 10. Jesus tas labais gans.)                             |                     |               |               |               |         |       |        |                  |       |          |
| G.                                                                                         | 7                   | Virginija     | 19            | Fanija        | 44      | 16    | 2 6    | 32               |       |          |
| P.                                                                                         | 8                   | Edgars        | 20            | Sulpizijs     | 41      | 18    | 2 36   | 37               |       |          |
| D.                                                                                         | 9                   | Walerija      | 21            | Engelina      | 39      | 20    | 2 55   | 41               |       |          |
| Z.                                                                                         | 10                  | Imants        | 22            |               | 36      | 22    | 3 6    | 46               |       |          |
| Z.                                                                                         | 11                  | Hermans       | 23            | Arends        | 33      | 24    | 3 15   | 51               |       |          |
| P.                                                                                         | 12                  | Julījs        | 24            | Georgs        | 30      | 26    | 3 21   | 56               |       |          |
| S.                                                                                         | 13                  | Jagailis      | 25            | Albrechts     | 28      | 28    | 3 26   | 15 0             |       |          |
| 3. fwehtd. pehz leeld. (Jahns. 16. Jesus fola lihgsmibu p. behdam.)                        |                     |               |               |               |         |       |        |                  |       |          |
| G.                                                                                         | 14                  | Mannijsa      | 26            | Elija         | 26      | 31    | 3 33   | 5                |       |          |
| P.                                                                                         | 15                  | Adolfsina     | 27            | Klementina    | 23      | 33    | 3 40   | 10               |       |          |
| D.                                                                                         | 16                  | Mintauts      | 28            | Tereſija      | 21      | 36    | 3 52   | 15               |       |          |
| Z.                                                                                         | 17                  | Rudolfs       | 29            | Raimunds      | 18      | 38    | rihtā  | 20               |       |          |
| Z.                                                                                         | 18                  | Walerians     | 30            | Lilija        | 16      | 40    | 11 42  | 24               |       |          |
| P.                                                                                         | 19                  | Fanija        | 1             | majs Fil.u.T. | 13      | 42    | 12 54  | 29               |       |          |
| S.                                                                                         | 20                  | Sulpizijs     | 2             | Sigismunds    | 11      | 44    | 1 37   | 33               |       |          |
| 4. fwehtd. pehz leeldeenas. (Jahns. 16. Jesus no-eet pee tehwa.)                           |                     |               |               |               |         |       |        |                  |       |          |
| G.                                                                                         | 21                  | Engeline      | 3             | Krusta atr.   | 9       | 46    | 2 0    | 37               |       |          |
| P.                                                                                         | 22                  | Arends        | 4             | Florentina    | 6       | 48    | 2 14   | 42               |       |          |
| D.                                                                                         | 23                  | Juris         | 5             | Gothards      | 4       | 50    | 2 22   | 46               |       |          |
| <b>Winas Majestates Keisareenes Aleksandras Feodorownas wahrdā deena.</b>                  |                     |               |               |               |         |       |        |                  |       |          |
| Z.                                                                                         | 24                  | Wiswaldis     | 6             | Ditriks       | 2       | 52    | 2 28   | 50               |       |          |
| Z.                                                                                         | 25                  | Markus        | 7             | Henriete      | 0       | 54    | 2 32   | 54               |       |          |
| P.                                                                                         | 26                  | Rūfīns        | 8             | Luitgarde     | 3 58    | 56    | 2 36   | 58               |       |          |
| S.                                                                                         | 27                  | Klementina    | 9             | Erwins        | 55      | 58    | 2 40   | 16 3             |       |          |
| <b>Keisaristkas Augstiabas Tronamantineeka Georgija Aleksandrowitscha dīmshanas deena.</b> |                     |               |               |               |         |       |        |                  |       |          |
| 5. fwehtd. pehz leeld. (Jahns. 16. Jesus mahza Deewu luhgt.)                               |                     |               |               |               |         |       |        |                  |       |          |
| G.                                                                                         | 28                  | Tereſija      | 10            | Gordians      | 53 8 0  | 2 44  | 7      |                  |       |          |
| P.                                                                                         | 29                  | Raimunds      | 11            | Pankrazijss   | 51      | 2     | 2 50   | 11               |       |          |
| D.                                                                                         | 30                  | Lilija        | 12            | Walija        | 49      | 4     | n. r.  | 15               |       |          |

| Nedēlā<br>vēr. | Nr. | Luteru kalendarijs. |                  |             |               | Saulē   |         |         |                  | Mehn. | Deen.    |
|----------------|-----|---------------------|------------------|-------------|---------------|---------|---------|---------|------------------|-------|----------|
|                |     | Deenu wahrdi.       | Mehn.<br>zīgīgi. | Zānu.       | Deenu wahrdi. | p. min. | p. min. | p. min. | lez un<br>noreet | gar.  | st. min. |
| L.             | 1   | Filips u. J.        | 13               | Serwazs     | 3             | 47      | 8       | 6       | rihtā            | 16    | 19       |
| B.             | 2   | Deb. br. d.         | 14               | Deb. br. d. |               | 45      |         | 8       | 3 14             |       | 23       |
| P.             | 3   | Krust. atr.         | 15               | Sofija      |               | 44      |         | 10      | 9 54             |       | 26       |
| S.             | 4   | Florent.            | 16               | Peregrins   |               | 42      |         | 12      | 11 8             |       | 30       |

|    |              |         |           |          |        |        |        |
|----|--------------|---------|-----------|----------|--------|--------|--------|
| 6. | fwehtd. pehz | leeld.  | (Jahn. 5. | Jesūs    | apfola | Swehtu | Garu.) |
| S. | 5            | Gederts | 17        | Herberts | 40     | 14     | r. w.  |

**Keisara Majestates Nikolaja Aleksandrowitscha  
dsimšchanas deena.**

|    |    |          |    |           |    |    |      |    |
|----|----|----------|----|-----------|----|----|------|----|
| D. | 7  | Jete     | 19 | Filips    | 36 | 17 | 1 13 | 41 |
| L. | 8  | Stanisl. | 20 | Sibila    | 34 | 19 | 1 22 | 45 |
| B. | 9  | Sw. Nik. | 21 | Ernestina | 33 | 21 | 1 29 | 48 |
| P. | 10 | Warenite | 22 | Emilija   | 32 | 23 | 1 35 | 51 |
| S. | 11 | Skaista  | 23 | Leontina  | 30 | 24 | 1 40 | 54 |

|    |    |                  |            |                 |        |        |       |      |
|----|----|------------------|------------|-----------------|--------|--------|-------|------|
|    |    | Waſaras fwehtki. | (Jahn. 14. | Jesūs atfuhta   | Swehtu | Garu.) |       |      |
| S. | 12 | 1. waſ. f. d.    | 24         | 1. waſ. fw. d.  | 28     | 26     | 1 47  | 58   |
| P. | 13 | 2. waſ. f. d.    | 25         | 2. waſ. fw. d.  | 27     | 28     | 1 57  | 17 1 |
| D. | 14 | Kriſts           | 26         | Eduards         | 25     | 30     | 2 11  | 5    |
| L. | 15 | Sofija (G. z.)   | 27         | Ludolfs (G. z.) | 24     | 31     | 2 37  | 7    |
| B. | 16 | Edwins           | 28         | Wilhelms        | 23     | 33     | rihtā | 10   |
| P. | 17 | Herberts         | 29         | Makſimilians    | 21     | 34     | 11 29 | 13   |
| S. | 18 | Eriſts           | 30         | Wigands         | 20     | 36     | 12 1  | 16   |

|    |    |                        |           |                    |            |
|----|----|------------------------|-----------|--------------------|------------|
|    |    | Trihsweenibas fwehtki. | (Jahn. 3. | Jesūs farunajas ar | Nikodemū.) |
| S. | 19 | Filips                 | 31        | Alida              | 19         |
| P. | 20 | Sibila                 | 1         | jun. Gotſchalk     | 38         |
| D. | 21 | Ernestina              | 2         | Emma               | 12 19      |
| L. | 22 | Emilija                | 3         | Eraſims            | 22         |
| B. | 23 | Leontina               | 4         | Fridrika           | 12 36      |
| P. | 24 | Sedone                 | 5         | Bonifazijs         | 24         |
| S. | 25 | Elfrieda               | 6         | Adalberts          | 12 41      |

**Winas Majestates Keisareenes Aleksandras Feodorownas  
dsimšchanas deena.**

|    |     |                     |            |                        |           |
|----|-----|---------------------|------------|------------------------|-----------|
| 1. | fw. | pehz waſ. fw. ctſw. | (Lužk. 16. | Par bag. mihr. u. nab. | Lahzaru.) |
| S. | 26  | Eduards             | 7          | Eukrejja               | 46        |
| P. | 27  | Ludolfs             | 8          | Fridolins              | 12 59     |
| D. | 28  | Wilhelms            | 9          | Waleſka                | 47        |
| L. | 29  | Makſimils           | 10         | Ginevra                | 1 7       |
| B. | 30  | Wigants             | 11         | Sigfrids               | 48        |
| P. | 31  | Alida               | 12         | Nora                   | 1 19      |

| Luteru kalendarijs. |               |                 |       |                   | Saule |        |                  | Mehn. | Deen. |    |    |
|---------------------|---------------|-----------------|-------|-------------------|-------|--------|------------------|-------|-------|----|----|
|                     | Deenu wahrdi. | Mehn.<br>jelkt. | Zant. | Deenu wahrdi.     | lez   | noreet | lez un<br>noreet | gar.  | Deen. |    |    |
| S.                  | 1             | Tahlwaldis      |       | 13  Tobias        | 3     | 9      | 8                | 51    | rihtā | 17 | 42 |
| S.                  | 2             | Emma            |       | 14  Josefinā      | 9     | 52     | 11               | 21    |       | 43 |    |
| P.                  | 3             | Grafms          |       | 15  Amilda        | 8     | 52     | 11               | 31    |       | 44 |    |
| D.                  | 4             | Friederika      |       | 16  Justina       | 7     | 53     | 11               | 38    |       | 46 |    |
| L.                  | 5             | Bonifazijs      |       | 17  Arturs        | 7     | 54     | 11               | 44    |       | 47 |    |
| Z.                  | 6             | Abdalberts      | ○     | 18  Alberts       | 7     | 54     | 11               | 49    |       | 47 |    |
| P.                  | 7             | Lukrezija       |       | 19  Wiltors       | 7     | 55     | 11               | 55    |       | 48 |    |
| S.                  | 8             | Frido           |       | 20  Florians      | 8     | 55     | rihtā            |       |       | 47 |    |
| S.                  | 9             | Waleffa         |       | 21  Emils         | 8     | 55     | 12               | 3     |       | 47 |    |
| P.                  | 10            | Schinewra       |       | 22  Ludmila       | 8     | 55     | 12               | 16    |       | 47 |    |
| D.                  | 11            | Widewuds        |       | 23  Malwina       | 8     | 55     | 12               | 36    |       | 47 |    |
| L.                  | 12            | Nora            |       | 24  Jahnis Kr.    | 9     | 55     | 1                | 11    |       | 46 |    |
| Z.                  | 13            | Lobijs          | ○     | 25  Milija        | 9     | 55     | 2                | 11    |       | 46 |    |
| P.                  | 14            | Josefinā        |       | 26  Jeremijs      | 10    | 54     | lez r.           |       |       | 44 |    |
| S.                  | 15            | Amilda          |       | 27  7 guletajī    | 11    | 54     | 10               | 35    |       | 43 |    |
| S.                  | 16            | Justina         |       | 28  Josua         | 12    | 54     | 10               | 43    |       | 42 |    |
| P.                  | 17            | Arturs          |       | 29  Pet. un Pahw. | 13    | 54     | 10               | 49    |       | 42 |    |
| D.                  | 18            | Alberts         |       | 30  Pahw. peem.   | 13    | 54     | 10               | 54    |       | 41 |    |
| L.                  | 19            | Wiltors         |       | 1  jul. Teobalds  | 14    | 54     | 10               | 58    |       | 41 |    |
| Z.                  | 20            | Rafma           |       | 2  Mar. peem.     | 15    | 53     | 11               | 2     |       | 39 |    |
| P.                  | 21            | Emils           | ○     | 3  Kornelijjs     | 17    | 52     | 11               | 7     |       | 36 |    |
| S.                  | 22            | Ludmila         |       | 4  Ulriks         | 18    | 51     | 11               | 14    |       | 34 |    |
| S.                  | 23            | Malwina         |       | 5  Edite          | 18    | 51     | 11               | 24    |       | 33 |    |
| P.                  | 24            | Jahn. Kr.       |       | 6  Hektors        | 19    | 50     | 11               | 41    |       | 31 |    |
| D.                  | 25            | Milija          |       | 7  Alina          | 20    | 49     | 12               | 7     |       | 29 |    |
| L.                  | 26            | Austra          |       | 8  Adelaida       | 21    | 48     | 12               | 54    |       | 27 |    |
| Z.                  | 27            | 7 guletajī      |       | 9  Eufnelda       | 22    | 47     | 2                | 4     |       | 25 |    |
| P.                  | 28            | Weesturs        | ○     | 10  7 brahlu d.   | 23    | 46     | r. w.            |       |       | 23 |    |
| S.                  | 29            | Pet. Paw.       |       | 11  Emelina       | 25    | 44     | 9                | 28    |       | 19 |    |

6. fw. p. waf. fw. atfw. (Mat. 5. Par wariseju leefu taifnibu.)

5. | 30 | Blondina | 12 | Heinrichs | 27 | 43 | 9 39] 16

| Mēnesis deen.                                                    | Luteru kalednarijs. |               |                         |               |                  | Saulē          |                   |                   | Mehn.          | Deen.    |
|------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------|-------------------------|---------------|------------------|----------------|-------------------|-------------------|----------------|----------|
|                                                                  | Bz.                 | Deenu wahrdi. | Deinī<br>jeſtī<br>Zuntī | Deenu wahrdi. |                  | lež<br>p. min. | noreet<br>p. min. | noreet<br>p. min. | lež un<br>gar. | st. min. |
| P.                                                               | 1                   | Teobalds      | 4                       | 13            | Margreeta        | 3              | 28                | 8 42              | n. w.          | 17 14    |
| O.                                                               | 2                   | Marij. peem.  | 5                       | 14            | Oſkars           | 29             | 40                | 9 53              | 11             |          |
| L.                                                               | 3                   | Kornelijſ     | 6                       | 15            | Apustulu dal.    | 31             | 39                | 9 59              | 8              |          |
| Z.                                                               | 4                   | Uldrikis      | 7                       | 16            | Hermina          | 32             | 38                | 10 5              | 6              |          |
| P.                                                               | 5                   | Edite         | 8                       | 17            | Aleffis          | 34             | 37                | 10 11             | 3              |          |
| S.                                                               | 6                   | Hektors       | 9                       | 18            | Rosina           | 36             | 35                | 10 22             | 16 59          |          |
| 7. fw. p. waf. fw. atfw. (Mark. 8. Jēſus ehdina 4000 zilw.)      |                     |               |                         |               |                  |                |                   |                   |                |          |
| S.                                                               | 7                   | Alina         | 10                      | 19            | Kamilla          | 37             | 34                | 10 39             | 57             |          |
| P.                                                               | 8                   | Adelaida      | 11                      | 20            | Elijafs          | 39             | 32                | 11 6              | 53             |          |
| O.                                                               | 9                   | Akots         | 12                      | 21            | Daniels          | 41             | 30                | 11 56             | 49             |          |
| L.                                                               | 10                  | 7 brahku d.   | 13                      | 22            | Mar. Magd.       | 43             | 29                | rihtā             | 46             |          |
| Z.                                                               | 11                  | Waraibots     | 14                      | 23            | Adelaida         | 44             | 27                | 1 11              | 43             |          |
| P.                                                               | 12                  | Jndrikis      | 15                      | 24            | Kristina         | 46             | 25                | 2 39              | 39             |          |
| S.                                                               | 13                  | Margreeta     | 16                      | 25            | Jehkabs          | 48             | 24                | n. w.             | 36             |          |
| 8. fw. p. waf. fw. atfw. (Mat. 7. Par wiltigeem praweeſcheem.)   |                     |               |                         |               |                  |                |                   |                   |                |          |
| S.                                                               | 14                  | Oſkars        | 17                      | 26            | Anna             | 50             | 22                | 8 59              | 32             |          |
| P.                                                               | 15                  | Maiga         | 18                      | 27            | Marta            | 52             | 20                | 9 4               | 28             |          |
| O.                                                               | 16                  | Hermina       | 19                      | 28            | Bezilija         | 54             | 18                | 9 7               | 24             |          |
| L.                                                               | 17                  | Aleffis       | 20                      | 29            | Edmunds          | 56             | 16                | 9 11              | 20             |          |
| Z.                                                               | 18                  | Noja          | 21                      | 30            | Rosalija         | 58             | 14                | 9 16              | 16             |          |
| P.                                                               | 19                  | Kamila        | 22                      | 31            | Angelika         | 59             | 12                | 9 22              | 13             |          |
| S.                                                               | 20                  | Nameitis      | 23                      | 1             | aug. Pet. fl.    | 4              | 1                 | 10 9 31           | 9              |          |
| 9. fw. p. waf. fw. atfw. (Lužk. 16. Par netaiſnu nama turetaju.) |                     |               |                         |               |                  |                |                   |                   |                |          |
| S.                                                               | 21                  | Daniels       | 24                      | 2             | Elionors         | 3              | 8                 | 9 44              | 5              |          |
| P.                                                               | 22                  | Mar. Mag.     | 25                      | 3             | Augusts          | 5              | 6                 | 10 5              | 1              |          |
| Keisareenes-Atraitnes Marijas Feodorowinas wahrdā deena.         |                     |               |                         |               |                  |                |                   |                   |                |          |
| O.                                                               | 23                  | Adala         | 26                      | 4             | Romaus           | 7              | 3                 | 10 41             | 15 56          |          |
| L.                                                               | 24                  | Kristina      | 27                      | 5             | Oſwalds          | 9              | 1                 | 11 40             | 52             |          |
| Z.                                                               | 25                  | Jehkabs       | 28                      | 6             | Krist. apſtaldr. | 11             | 7                 | 59                | rihtā          | 48       |
| P.                                                               | 26                  | Anna          | 29                      | 7             | Alfreds          | 13             | 57                | 1 2               | 44             |          |
| S.                                                               | 27                  | Marta         | 30                      | 8             | Gotlibs          | 15             | 55                | 2 36              | 40             |          |
| 10. fw. p. waf. fw. atfw. (Lužk. 19. Par Jerusalēmes iſpostiſh.) |                     |               |                         |               |                  |                |                   |                   |                |          |
| S.                                                               | 28                  | Bezilija      | 31                      | 9             | Iwars            | 17             | 52                | 4 15              | 35             |          |
| P.                                                               | 29                  | Edmunds       | 32                      | 10            | Labrenzis        | 19             | 50                | n. w.             | 31             |          |
| O.                                                               | 30                  | Rosalija      | 33                      | 11            | Olga             | 21             | 47                | 8 10              | 26             |          |
| L.                                                               | 31                  | Angelika      | 34                      | 12            | Klara            | 23             | 45                | 8 15              | 22             |          |

| Nedēlas deen.                                                     | Luteru kalendarijs.     |             |                       |               | Saule          |                   |         | Mehn.            | Deen.            |
|-------------------------------------------------------------------|-------------------------|-------------|-----------------------|---------------|----------------|-------------------|---------|------------------|------------------|
|                                                                   | Deenu wahrdi.           | Reb.<br>iez | Jaun.                 | Deenu wahrdi. | lez<br>p. min. | noreet<br>p. min. | p. min. | lez un<br>noreet | gar.<br>st. min. |
| S.                                                                | 1 Peteraflehg.          |             | 13 Elswira            | 4 25          | 7 42           | 8 22              | 15      | 17               |                  |
| P.                                                                | 2 Marmunts              |             | 14 Selma              | 27            | 40             | 8 31              |         | 13               |                  |
| G.                                                                | 3 Augusts ☽             |             | 15 Marijas d. br.     | 29            | 38             | 8 44              |         | 10               |                  |
| 11. fw. p. waf. fw. atfw. (Lužk. 18. Par wariseju u. muitineeku.) |                         |             |                       |               |                |                   |         |                  |                  |
| S.                                                                | 4 Romans                |             | 16 <b>Anastasija</b>  | 31            | 35             | 9 8               |         | 5                |                  |
| P.                                                                | 5 Osvalds               |             | 17 Adele              | 34            | 32             | 9 50              | 14      | 59               |                  |
| O.                                                                | 6 <b>Jesus apst.</b>    |             | 18 Helena             | 36            | 30             | 10 56             |         | 54               |                  |
| L.                                                                | 7 Alfreds               |             | 19 Melanija           | 38            | 27             | rihtā             |         | 48               |                  |
| Z.                                                                | 8 Gotlibs               |             | 20 Bernards           | 40            | 25             | 12 20             |         | 44               |                  |
| P.                                                                | 9 Nahra                 |             | 21 Walters            | 42            | 22             | 1 50              |         | 39               |                  |
| G.                                                                | 10 Labrenzis            |             | 22 Nadina             | 44            | 20             | 3 18              |         | 35               |                  |
| 12. fw. p. waf. fw. atw. (Mark. 7. Par kurlo un mehmo zilwefu.)   |                         |             |                       |               |                |                   |         |                  |                  |
| S.                                                                | 11 Olga ☽               |             | 23 <b>Benjamins</b>   | 46            | 17             | I. w.             |         | 31               |                  |
| P.                                                                | 12 Klara                |             | 24 Behrtulis          | 48            | 15             | 7 18              |         | 27               |                  |
| O.                                                                | 13 Elswira              |             | 25 Ludwigs            | 50            | 12             | 7 22              |         | 22               |                  |
| L.                                                                | 14 Selma                |             | 26 Natalija           | 53            | 9              | 7 26              |         | 18               |                  |
| Z.                                                                | 15 <b>Mar. deb. br.</b> |             | 27 Gebhards           | 55            | 7              | 7 31              |         | 12               |                  |
| P.                                                                | 16 <b>Anastasija</b>    |             | 28 Augusta            | 57            | 4              | 7 39              |         | 7                |                  |
| G.                                                                | 17 Adele                |             | 29 Jahn. nov.         | 59            | 1              | 7 49              |         | 2                |                  |
| 13. fw. p. waf. fw. atfw. (Lužk. 10. Par schehligo famareetti.)   |                         |             |                       |               |                |                   |         |                  |                  |
| S.                                                                | 18 Leena ☽              |             | 30 <b>Aleksandrs</b>  | 5 1           | 6 59           | 8 7               | 13      | 58               |                  |
| P.                                                                | 19 Melanija             |             | 31 Wilma              | 2             | 56             | 8 35              |         | 54               |                  |
| O.                                                                | 20 Bernards             |             | 1 sept.               | 5             | 54             | 9 23              |         | 49               |                  |
| L.                                                                | 21 Walters              |             | 2 Elisa               | 7             | 51             | 10 33             |         | 44               |                  |
| Z.                                                                | 22 Nadina               |             | 3 Berta               | 9             | 48             | rihtā             |         | 39               |                  |
| P.                                                                | 23 Benjaminsfch         |             | 4 Etelwina            | 11            | 46             | 12 1              |         | 35               |                  |
| G.                                                                | 24 Behrtulis            |             | 5 Verſijs             | 13            | 43             | 1 35              |         | 30               |                  |
| 14. fw. p. waf. fw. atfw. (Lužk. 17. Par 10 spitaligeem wiħreem.) |                         |             |                       |               |                |                   |         |                  |                  |
| S.                                                                | 25 Ludwiks ☽            |             | 6 <b>Magnus</b>       | 15            | 40             | 3 15              |         | 25               |                  |
| P.                                                                | 26 Natalija             |             | 7 Regina              | 17            | 38             | 4 54              |         | 21               |                  |
| O.                                                                | 27 Waldmeers            |             | 8 <b>Mar. dīm. b.</b> | 19            | 35             | n. w.             |         | 16               |                  |
| L.                                                                | 28 Augusta              |             | 9 Brunonns            | 21            | 32             | 6 31              |         | 11               |                  |
| Z.                                                                | 29 Jahn. nov.           |             | 10 Albertina          | 23            | 30             | 6 39              |         | 7                |                  |
| P.                                                                | 30 Aleks. New.          |             | 11 Gerhards           | 25            | 27             | 5 52              |         | 2                |                  |
| G.                                                                | 31 Ziltwairis           |             | 12 Erna               | 27            | 24             | 7 12              | 12      | 57               |                  |

| Nedēas<br>deen                                                     | Luteru kalendarijs.   |               |                          |               | Saulē          |                   |                             | Mehn. | Deen.    |
|--------------------------------------------------------------------|-----------------------|---------------|--------------------------|---------------|----------------|-------------------|-----------------------------|-------|----------|
|                                                                    |                       | Deenu wahrdi. | Wehni<br>leissi<br>Jauni | Deenu wahrdi. | lez<br>p. min. | noreet<br>p. min. | lez un<br>noreet<br>p. min. | gar.  | st. min. |
| 15. fw. pēhž waf. fw. atfw. (Mat. 6. Par leeku suhdīschanoš.)      |                       |               |                          |               |                |                   |                             |       |          |
| S.                                                                 | 1 <b>Egidijis</b>     |               | 13 <b>Sebalds</b>        | 5 29          | 6 21           | 7 47              | 12 52                       |       |          |
| P.                                                                 | 2 Elīja Ⓛ             |               | 14 <b>Krusta pāz.</b>    | 31            | 18             | 8 46              | 47                          |       |          |
| D.                                                                 | 3 Berta               |               | 15 Nikodemis             | 33            | 16             | 10 6              | 43                          |       |          |
| L.                                                                 | 4 Dzintara            |               | 16 Jakobina              | 35            | 13             | 11 35             | 38                          |       |          |
| Z.                                                                 | 5 Natanaels           |               | 17 Lamberts              | 37            | 10             | rihtā             | 33                          |       |          |
| P.                                                                 | 6 Magnus              |               | 18 Amelija G. z.         | 39            | 7              | 1 2               | 28                          |       |          |
| S.                                                                 | 7 Regina              |               | 19 Werners               | 41            | 4              | 2 26              | 23                          |       |          |
| 16. fw. p. waf. fw. atfw. (Lužk. 7. Par atraitnes dehlu Mainā.)    |                       |               |                          |               |                |                   |                             |       |          |
| S.                                                                 | 8 <b>Mar. ds. d.</b>  |               | 20 <b>Mariana</b>        | 43            | 2              | 3 48              | 19                          |       |          |
| P.                                                                 | 9 Brunons             |               | 21 Gw. Matīss            | 45            | 0              | 5 5               | 15                          |       |          |
| D.                                                                 | 10 Albertiins Ⓛ       |               | 22 Maurizijs             | 47            | 5 57           | rihtā             | 10                          |       |          |
| L.                                                                 | 11 Gusts              |               | 23 Wendela               | 49            | 54             | 5 43              | 5                           |       |          |
| Z.                                                                 | 12 Erna               |               | 24 Jahnā eedsim.         | 51            | 51             | 5 50              | 11 0                        |       |          |
| P.                                                                 | 13 Isabela            |               | 25 Franzis               | 53            | 48             | 5 59              | 55                          |       |          |
| S.                                                                 | 14 <b>Krusta pāz.</b> |               | 26 Kurts                 | 56            | 46             | 6 14              | 50                          |       |          |
| 17. fw. p. waf. fw. atfw. (Lužk. 14. Par uždensfehrdīgu zilweku.)  |                       |               |                          |               |                |                   |                             |       |          |
| S.                                                                 | 15 <b>Nikodemis</b>   |               | 27 <b>Adolfs</b>         | 58            | 43             | 6 37              | 45                          |       |          |
| P.                                                                 | 16 Jakobina           |               | 28 Wenzeflawis           | 6 0           | 40             | 7 16              | 40                          |       |          |
| D.                                                                 | 17 Lambertis C.       |               | 29 Mikelis               | 2             | 38             | 8 16              | 36                          |       |          |
| L.                                                                 | 18 Amelija (G. z.)    |               | 30 Hieeronims            | 4             | 35             | 9 34              | 31                          |       |          |
| Z.                                                                 | 19 Werners            |               | 1 <b>ofī. Waldis</b>     | 6             | 32             | 11 3              | 26                          |       |          |
| P.                                                                 | 20 Mariana            |               | 2 Reinhardis             | 8             | 30             | rihtā             | 22                          |       |          |
| S.                                                                 | 21 Modriņš            |               | 3 Elsa                   | 10            | 27             | 12 39             | 17                          |       |          |
| 18. fw. p. waf. fw. atfw. (Mat. 8. Kursch tas augstačais bauflis.) |                       |               |                          |               |                |                   |                             |       |          |
| S.                                                                 | 22 <b>Maurizijs</b>   |               | 4 <b>Franziffs</b>       | 12            | 24             | 2 15              | 12                          |       |          |
| P.                                                                 | 23 Vladimirs          |               | 5 Amalija                | 14            | 22             | 3 52              | 8                           |       |          |
| D.                                                                 | 24 Jahnā eeds. Ⓛ      |               | 6 Tide                   | 16            | 19             | —                 | 3                           |       |          |
| L.                                                                 | 25 Franzis            |               | 7 Karita                 | 18            | 16             | —                 | 10 58                       |       |          |
| Z.                                                                 | 26 <b>Jahnis ap.</b>  |               | 8 Samuels                | 20            | 13             | r. w.             | 53                          |       |          |
| P.                                                                 | 27 Adolfs             |               | 9 Frīdeberts             | 22            | 10             | 5 16              | 48                          |       |          |
| S.                                                                 | 28 Wenzeflawis        |               | 10 Arwidis               | 24            | 8              | 5 46              | 44                          |       |          |
| 19. fw. p. waf. fw. atfw. (Mat. 9. Par melmenu-fehrdī. zilweku.)   |                       |               |                          |               |                |                   |                             |       |          |
| S.                                                                 | 29 <b>Mikelis</b>     |               | 11 <b>Burkards</b>       | 26            | 6              | 6 37              | 40                          |       |          |
| P.                                                                 | 30 Hironims           |               | 12 Walsfrids             | 28            | 3              | 7 53              | 35                          |       |          |

| Nedetas deen.                                                                | Luterā kalendarijs. |               |                      |    |                |         | Saule   | Mehn.   | Deen.  |       |
|------------------------------------------------------------------------------|---------------------|---------------|----------------------|----|----------------|---------|---------|---------|--------|-------|
|                                                                              |                     | Deenu wahrbi. | Deebi<br>jēzū<br>gān |    | Deenu wahrbi.  | p. min. | p. min. | noreet  | lez un | gar.  |
| D.                                                                           | 1                   | Mar. pahrf. ☽ |                      | 13 | Jirma          | 6       | 30      | 5 0     | 9 21   | 10 30 |
| T.                                                                           | 2                   | Reinhardts    |                      | 14 | Wilhelmina     | 32      | 4 57    | 10 50   |        | 25    |
| Z.                                                                           | 3                   | Elsa          |                      | 15 | Hedwiga        | 35      | 55      | rihtā   |        | 20    |
| P.                                                                           | 4                   | Franziffts    |                      | 16 | Amina          | 37      | 53      | 12 14   |        | 16    |
| G.                                                                           | 5                   | Amalija       |                      | 17 | Florentins     | 39      | 50      | 1 36    |        | 11    |
| 20. fw. pehz waf. fw. atfw. (Mat. 22. Par kahsu drehbem.)                    |                     |               |                      |    |                |         |         |         |        |       |
| G.                                                                           | 6                   | Plaujas fw.   |                      | 18 | Ew. Lukafs     | 42      | 48      | 2 54    | 10 6   |       |
| P.                                                                           | 7                   | Daumants      |                      | 19 | Luzijs         | 44      | 45      | 4 10    |        | 1     |
| D.                                                                           | 8                   | Samuela       |                      | 20 | Wendelins      | 46      | 42      | 5 25    | 9 56   |       |
| T.                                                                           | 9                   | Frideberts ☽  |                      | 21 | Ursula         | 48      | 40      | 6 42    |        | 52    |
| Z.                                                                           | 10                  | Arwidts       |                      | 22 | Kordula        | 50      | 38      |         |        | 48    |
| P.                                                                           | 11                  | Witens        |                      | 23 | Sewerins       | 53      | 35      | lez. w. |        | 42    |
| G.                                                                           | 12                  | Monwids       |                      | 24 | Hortensija     | 55      | 33      | 4 43    |        | 38    |
| 21. fw. p. waf. fw. atfw. (Jahñ. 4. Jesus dseedina fult. dehlu.)             |                     |               |                      |    |                |         |         |         |        |       |
| G.                                                                           | 13                  | Jirma         |                      | 25 | Beatritscha    | 58      | 30      | 5 17    |        | 32    |
| P.                                                                           | 14                  | Minna         |                      | 26 | Amands         | 7       | 0       | 27      | 6 9    | 27    |
| D.                                                                           | 15                  | Eva           |                      | 27 | Laura          | 2       | 25      | 7 20    |        | 23    |
| T.                                                                           | 16                  | Enina ☽       |                      | 28 | Sihmans Juhd   | 4       | 22      | 8 44    |        | 18    |
| Z.                                                                           | 17                  | Borku peem.   |                      | 29 | Engelbrekts    | 6       | 20      | 10 14   |        | 14    |
| P.                                                                           | 18                  | Ew. Lukafs    |                      | 30 | Walida         | 9       | 18      | 11 46   |        | 8     |
| G.                                                                           | 19                  | Lizibas ati.  |                      | 31 | Wolfgangs      | 11      | 16      | rihtā   |        | 4     |
| 22. fw. p. waf. fw. atfw. (Mat. 18. Par blehdigo kalpu.)                     |                     |               |                      |    |                |         |         |         |        |       |
| G.                                                                           | 20                  | Leonids       |                      | 1  | now. W. fw. d. | 14      | 13      | 1 18    | 8 59   |       |
| P.                                                                           | 21                  | Ursula        |                      | 2  | Wisu dw. d.    | 16      | 11      | 2 52    |        | 55    |
| <b>Keisara Majestates Nikolaja Aleksandrovitscha waldischanas eesahkums.</b> |                     |               |                      |    |                |         |         |         |        |       |
| D.                                                                           | 22                  | Kordula       |                      | 3  | Erika          | 18      | 9       | 4 30    |        | 51    |
| T.                                                                           | 23                  | Sewerins      |                      | 4  | Atis           | 20      | 7       | 6 12    |        | 47    |
| Z.                                                                           | 24                  | Hortensija ☽  |                      | 5  | Scharlota      | 22      | 5       |         |        | 43    |
| P.                                                                           | 25                  | Beatritscha   |                      | 6  | Rehnards       | 25      | 2       | r. w.   |        | 37    |
| G.                                                                           | 26                  | Amands        |                      | 7  | Engelberts     | 27      | 0       | 4 24    |        | 33    |
| 23. fw. pehz waf. fw. atfw. (Mat. 22. Par nomas naudu.)                      |                     |               |                      |    |                |         |         |         |        |       |
| G.                                                                           | 27                  | Laura         |                      | 8  | Aleksandra     | 29      | 3 58    | 5 32    |        | 29    |
| P.                                                                           | 28                  | Sihm. Juhd.   |                      | 9  | Teodors        | 32      | 56      | 7 0     |        | 24    |
| D.                                                                           | 29                  | Laimons       |                      | 10 | Mart. Lut.     | 34      | 54      | 8 31    |        | 20    |
| T.                                                                           | 30                  | Leefma        |                      | 11 | Mart. bīsf.    | 36      | 52      | 9 58    |        | 16    |
| Z.                                                                           | 31                  | Wolfgangs ☽   |                      | 12 | Kornelija      | 38      | 50      | 11 22   |        | 12    |

| Nedetas deen.                                              | Luteru kalendarijs. |                         |                 |                        | Saule   |         | Mehn.            | Deen.     |
|------------------------------------------------------------|---------------------|-------------------------|-----------------|------------------------|---------|---------|------------------|-----------|
|                                                            | W.                  | Deenu wahrdi.           | Mehn.<br>wahrdi | Deenu wahrdi.          | lež     | noreet  | lež un<br>noreet | gar.      |
|                                                            |                     | v. min.                 | p. min.         | p. min.                | p. min. | p. min. | st. min.         |           |
| P.                                                         | 1                   | Wifū fw. d.             |                 | 13 Eiſchens            | 7       | 40      | 3 48             | rihtā 8 8 |
| G.                                                         | 2                   | Wifū dwēhf. d.          |                 | 14 Fridriks            |         | 43      | 46 12 41         | 3         |
| S.                                                         | 3                   | Teesturis               |                 | 15 Leopoldē            | 45      | 44      | 1 57 7           | 59        |
| P.                                                         | 4                   | Atis                    |                 | 16 Otomars             | 47      | 43      | 3 13             | 56        |
| O.                                                         | 5                   | Late                    |                 | 17 Hugons              | 49      | 41      | 4 29             | 52        |
| T.                                                         | 6                   | Leonhards               |                 | 18 Alekſandrs          | 51      | 39      | 5 47             | 48        |
| Z.                                                         | 7                   | Engelberts              |                 | 19 Elisabete           | 53      | 37      | 7 8              | 44        |
| P.                                                         | 8                   | Alekſandra              |                 | 20 Georgina            | 55      | 36      | —                | 41        |
| G.                                                         | 9                   | Teodors                 |                 | 21 Marijas up.         | 57      | 35      | Lež w.           | 38        |
| S.                                                         | 24.                 | fm. pehz waf. fw. atfw. | (Mat. 9.)       | Jairus meitimu.)       |         |         |                  |           |
| S.                                                         | 10                  | Mahrt Lut.              |                 | 22 Alfonſs             | 59      | 33      | 4 5              | 34        |
| P.                                                         | 11                  | Behronis                |                 | 23 Klementš            | 8 2     | 31      | 5 12             | 29        |
| O.                                                         | 12                  | Kornelija               |                 | 24 Lebrekts            | 4       | 30      | 6 32             | 26        |
| T.                                                         | 13                  | Eiſchens                |                 | 25 Katarina            | 6       | 28      | 8 0              | 22        |
| Z.                                                         | 14                  | Frijis                  |                 | 26 Konrads             | 8       | 27      | 9 29             | 19        |
| <b>Keisareenes-Altraitnes Marijas Feodorownas dīsim-</b>   |                     |                         |                 |                        |         |         |                  |           |
| <b>fchanas deena.</b>                                      |                     |                         |                 |                        |         |         |                  |           |
| P.                                                         | 15                  | Leopoldē                |                 | 27 Dſchems             | 9       | 26      | 10 58            | 16        |
| S.                                                         | 16                  | Otomars                 |                 | 28 Ginters             | 11      | 25      | rihtā            | 14        |
| S.                                                         | 26.                 | fw. p. waf. fw. atfw.   | (Mat. 25.)      | Par pastara teefu.)    |         |         |                  |           |
| S.                                                         | 17                  | Hugons                  |                 | 29 Eberhards           | 13      | 24      | 12 28            | 11        |
| P.                                                         | 18                  | Alekſandrs              |                 | 30 Ap. Andrejs         | 15      | 23      | 1 59             | 8         |
| O.                                                         | 19                  | Elisabete               |                 | 1 dez. Arnolds         | 16      | 22      | 3 35             | 6         |
| T.                                                         | 20                  | Georgine                |                 | 2 Meta                 | 18      | 21      | 5 16             | 3         |
| Z.                                                         | 21                  | Mar upur.               |                 | 3 Agrifola             | 19      | 20      | 7 0              | 1         |
| P.                                                         | 22                  | Alfonſs                 |                 | 4 Barbara              | 21      | 19      | —                | 6 58      |
| S.                                                         | 23                  | Klementš                |                 | 5 Sabina               | 22      | 18      | n. w.            | 56        |
| S.                                                         | 27.                 | fw. p. waf. fw. atfw.   | (Mat. 25.)      | Par defmit jumprawam.) |         |         |                  |           |
| S.                                                         | 24                  | Mir. fw                 |                 | 6 Nikolajs             | 24      | 18      | 4 28             | 54        |
| P.                                                         | 25                  | Katrina                 |                 | 7 Antonija             | 26      | 17      | 6 1              | 52        |
| O.                                                         | 26                  | Konrads                 |                 | 8 Marijas eeds.        | 27      | 17      | 7 33             | 50        |
| <b>Keisariftas Augſtibas Ironamantineeka Besarewitscha</b> |                     |                         |                 |                        |         |         |                  |           |
| <b>Georgija Alekſandrovitscha wahrdā deena.</b>            |                     |                         |                 |                        |         |         |                  |           |
| T.                                                         | 27                  | Dſchems                 |                 | 9 Joakims              | 28      | 17      | 9 0              | 49        |
| Z.                                                         | 28                  | Gardauts                |                 | 10 Judite              | 30      | 16      | 10 24            | 46        |
| P.                                                         | 29                  | Eberards                |                 | 11 Waldemars           | 32      | 16      | 11 43            | 44        |
| S.                                                         | 30                  | Andrejs                 |                 | 12 Otilija             | 33      | 16      | rihtā            | 43        |

| Mēnesis<br>deena.                                               | Luteru kalendarijs. |                  |                        |               | Sāule          | Mehn.             | Deen.                    |
|-----------------------------------------------------------------|---------------------|------------------|------------------------|---------------|----------------|-------------------|--------------------------|
|                                                                 |                     | Deenu wahrbi.    | Mehn.<br>jelgī<br>zīmē | Deenu wahrbi. | lez<br>p. min. | noreet<br>p. min. | lez un<br>noreet<br>gar. |
| 1. adwentes svehtd. (Mat. 21. Jēsus eejahī Jerusalemē.)         |                     |                  |                        |               |                |                   |                          |
| S. 1 Arnolds                                                    |                     | 13 Luzija        |                        | 8 34          | 3 16           | 12 59             | 6 42                     |
| P. 2 Meta                                                       |                     | 14 Ingeborga     |                        | 34            | 16             | 2 14              | 41                       |
| D. 3 Daila                                                      |                     | 15 Johanna       |                        | 35            | 16             | 3 32              | 40                       |
| L. 4 Barbara                                                    |                     | 16 Alwina        |                        | 36            | 15             | 4 50              | 38                       |
| Z. 5 Sabina                                                     |                     | 17 Ignazis       |                        | 37            | 15             | 6 12              | 37                       |
| P. 6 Nikolajs                                                   |                     | 18 Kristaps      |                        | 38            | 15             | 7 30              | 36                       |
| Keifarisfās Majestates Nikolaja Aleksandrowitscha wahrda deena. |                     |                  |                        |               |                |                   |                          |
| S. 7 Antonija                                                   |                     | 19 Lots          |                        | 39            | 16             | 8 39              | 35                       |
| 2. adwentes svehtd. (Luik. 21. Par pastara deenas fihmem.)      |                     |                  |                        |               |                |                   |                          |
| S. 8 Mar. eedi.                                                 |                     | 20 Abraams       |                        | 40            | 16             | l. w.             | 36                       |
| P. 9 Jukums                                                     |                     | 21 Ap. Toms      |                        | 40            | 17             | 4 19              | 36                       |
| D. 10 Jūbile                                                    |                     | 22 Beata         |                        | 41            | 17             | 5 45              | 37                       |
| L. 11 Woldemars                                                 |                     | 23 Vittorija     |                        | 41            | 18             | 7 15              | 37                       |
| Z. 12 Otilija                                                   |                     | 24 Adams u. Gewa |                        | 42            | 18             | 8 45              | 37                       |
| P. 13 Luzija                                                    |                     | 25 1. seem. fw.  |                        | 42            | 19             | 10 14             | 38                       |
| S. 14 Geedwils                                                  |                     | 26 2. seem. fw.  |                        | 42            | 20             | 11 44             | 39                       |
| 3. adwentes fw. (Mat. 11. Jahnis suhta pee Jēsu.)               |                     |                  |                        |               |                |                   |                          |
| S. 15 Johanna                                                   |                     | 27 Ew. Jahnis    |                        | 41            | 21             | rihtā             | 40                       |
| P. 16 Alwina                                                    |                     | 28 Nenos. behrni |                        | 41            | 22             | 1 15              | 41                       |
| D. 17 Ignazis                                                   |                     | 29 Noafs         |                        | 41            | 23             | 2 51              | 42                       |
| L. 18 Kristaps (G. z.)                                          |                     | 30 Dawids        |                        | 41            | 24             | 4 30              | 43                       |
| Z. 19 Lots                                                      |                     | 31 Silwestris    |                        | 41            | 25             | 6 9               | 44                       |
| P. 20 Abrams                                                    |                     | 1 janw. 1896.    |                        | 41            | 27             | 7 36              | 46                       |
| S. 21 Toms                                                      |                     | 2 Abels          |                        | 41            | 29             | 8 44              | 48                       |
| 4. adwentes fw. (Jahn. 1. Jahna leeziba par Jēsu.)              |                     |                  |                        |               |                |                   |                          |
| S. 22 Beata                                                     |                     | 3 Elmira         |                        | 40            | 30             | n. w.             | 50                       |
| P. 23 Vittorija                                                 |                     | 4 Metusalems     |                        | 40            | 31             | 5 0               | 51                       |
| D. 24 Adams u. Gewa                                             |                     | 5 Simeons        |                        | 39            | 33             | 6 32              | 54                       |
| L. 25 1. seem. fw.                                              |                     | 6 Eriju F. d.    |                        | 38            | 34             | 7 59              | 57                       |
| Z. 26 2. seem. fw.                                              |                     | 7 Melkiors       |                        | 38            | 36             | 9 21              | 58                       |
| P. 27 Ew. Jahnis                                                |                     | 8 Erhardis       |                        | 37            | 38             | 10 40             | 7 1                      |
| S. 28 Nenos. behrni                                             |                     | 9 Kasparis       |                        | 36            | 40             | 11 56             | 3                        |
| Seemas svehtki. (Luik. 2. Par Jēsus peedsimšanu.)               |                     |                  |                        |               |                |                   |                          |
| S. 29 Jonatans                                                  |                     | 10 Paw. weent.   |                        | 35            | 41             | rihtā             | 6                        |
| P. 30 Dawids                                                    |                     | 11 Franziska     |                        | 35            | 43             | 1 14              | 8                        |
| D. 31 Silwestris                                                |                     | 12 Reinholds     |                        | 34            | 44             | 2 32              | 10                       |

### Swehtku deenu rahditajs,

- turās teesas, kā arī zitas valdibas eestahdes flehtgas un skolās mahziba netop pafneegta
- Janvari**      1. Jauna gada deena.  
  —                6. Treju Rungu deena.  
**Februari**     2. Svetfchu deena.  
  —                2.—3. Peektdeena un fesideena fweesta nedelā.  
  —                14. Leelā luhsamā deena.  
**Martā**           17. Puhpolu fwehtdeena.  
  —                21. Saķā zeturtddeena.  
  —                22. Leelā peektdeena.  
  —                23. Gēstdeena zeefchanas nedelā.  
  —                24. Leeldeenas. Wifa leeldeenu nedela.  
  —                25. Marijas pafludinachanas deena.  
**Aprilī**           23. Winas Keisariskās Majestates Keisareenes Alekandras Feodorownas wahrda deena.  
  —                27. Keisariskās Augstibas Tronamantinečka, Besarewitscha un Leelknasa Georgija Alekandrowitscha dsimuma deena.  
**Majā**            2. Kristus debefs braukfchanas deena.  
  —                6. Wina Keisariskās Majestates Nikolaja Alekandrowitscha, wisu Kreewu Keisara un Patwaldnečka u. t. t. dsimuma deena.  
  —                9. Swehtā brihnuma daritaja Nikolaja relikviju pahweftchanas fwehtki.  
  — 12.—13. Wafaras fwehtki.  
  —                25. Winas Keisariskās Majestates Keisareenes Alekandras Feodorownas dsimuma deena.  
**Junijā**           24. Jahnis tas Krislitajs.  
  —                29. Apustuli Peters un Pahwils.  
**Julijā**           11. Sunu deenu eefahlums. Sunu deenu brihwlaiks kā arweenu.  
  —                22. Keisareenes-Mahtes Marijas Feodorownas wahrda deena.  
**Augustā**        6. Kristus apflaidrofchanas deena.  
  —                11. Sunu deenu beigas.  
  —                15. Marijas debefs braukfchanas deena.  
  —                29. Jahnā Krislitaja nokaufchanas deena.  
  —                30. Alekandra Newflija fw.  
**Septembrī**      8. Marijas peedsimfchana.  
  —                14. Krusta pazelfchana.  
  —                26. Sw. apustula un ewangelista Jahnā ta teologa fwehtki.  
**Oktobrī**          1. Marijas apfarðibas un aisluhguma deena.  
  —                6. Plaujas fwehtki.  
  —                17. Keisariskās Gimenes brihn. iſglahbfchana pee Vorleem.  
  —                19. Reformazijas fwehtki.

- Oktobri      21. Wina Keisarifkās Majestates Nikolaja Alekandrowitscha, wifu Kreewu Keisara un Patwaldneeka u. t. t. waldbas eesfahkuma deena.
- 22. Brihnuma fwehtki pēe fw. Deewa mahtes bilden Rasanā.
- Nowembri    10. Martinisch Luters.
- 14. Keisareenes-Utraitnes Marijas Feodorownas dsimuma deena.
- 26. Keisarifkās Augstibas Tronamantineeka, Besarevitshja un Leelknasa Georgija Alekandrowitscha wahrda deena.
- Dezembris   6. Sw. Nikolaja, brihnuma daritaja fwehtki. — Wina Keis. Majestates Nikolaja Alekandrowitscha, wifu Kreewu Keisara un Patwaldneeka u. t. t. wahrdā deena.
- 25. Kristus peedsimfhana un pareistizigo basnizas un Kreewu waldis atkwabinasfhanas peemina no frantschu, un ar wineem faweenotu diwdesmit tautibu, usbrukuma 1812.

No 24. lihdj 31. dezembrim. Seemas fwehtki.

### Schihdu fwehtki 5656. un 5657. gadā.

|          | 1896. g.     | 5656. g.                                                        |
|----------|--------------|-----------------------------------------------------------------|
| Februara | 15. — Adar   | 13. Esteres gawenis.                                            |
| "        | 16. — "      | 14. Masee Purim fwehtki.                                        |
| "        | 17. — "      | 15. Leelee Purim jeb Hamana un Susan Purim fwehtki.             |
| Marta    | 17. — Nisan  | 15. } Pafah jeb leeldeenu fwehtku fahkums.                      |
| "        | 18. — "      | 16. } Pafah jeb leeldeenu fwehtku beigas.                       |
| "        | 23. — "      | 21. }                                                           |
| "        | 24. — "      | 22. }                                                           |
| Maja     | 6. — Siwan   | 6. } Wasaras fwehtki, par peeminiu bauf-                        |
| "        | 7. — "       | 7. } libas doschanai us Sinai kalna.                            |
| Junija   | 16. — Thamuz | 17. } Gawenis Jerusalemes uswaresh. deht.                       |
| Julijs   | 7. — Ahb     | 9. } Gawenis tempļa išpostifhanas deht.                         |
|          | 5657. g.     |                                                                 |
| Augusta  | 27. — Tischi | 1. } Rosch Haschanah jeb jauns gads.                            |
| "        | 28. — "      | 2. }                                                            |
| "        | 29. — "      | 3. } Gawenis Gedaljah nokaufhanas deht.                         |
| Septemb. | 5. — "       | 10. } Salihsinafhanas fwehtki. Garā deena un garā naikts.       |
| "        | 10. — "      | 15. } Buhdinu fwehtki.                                          |
| "        | 11. — "      | 16. }                                                           |
| "        | 17. — "      | 22. } Buhdinu fwehtku beigas.                                   |
| "        | 18. — "      | 23. } Bauflibas fwehtki.                                        |
| Novem.   | 18. — Kislew | 25. } Tempļa eesfwehtifhana.                                    |
| Dezembra | 3. — Thebet  | 10. } Gawenis Jerusalemes aplenifhanas deht zaur Nebukadnezaru. |

## Tirgi Widsemē.

**Janvari.** 7.—9. Rīgā (apīnu tirgus), 7—28. Jurjewā, 8. Čehrmanos, Mūksnes dr., 10. un 11. Ainaschu (Arischzeema) muischā, Rīgas aprīnki, tirgu, lopu un ūnu tirgus, 15.—22. Rīgā tirgu tirgus pastāvī nedelu nu weetas, 17. Jaun.-Jehzenē, Čhweles draudsē, 22. un 23. Zehfis, lopu, tirgu un kr. tirg., 25.—27. Pernawā.

**Februari.** 2. Smiltene, Verowā, tirgu un krahamu tirgus, 5. Audernas m., 9. Landomā, ūnu un tirgu tirgus, 22. Lubanas muischā, Zehfū apr., 24. Wez-Gulbenē.

**Martā.** 1. Ungurpili, pee Alojas bāsnī, kroga, kr. Breeschā muischā, 5. Dilloz, 15. un 16. Krafnagorā, Kodafer-dr., 17. Wez-Jehzenes muischā, 20. Wez-Anže, ree Haufa kr., 30. Rauses muischā, Walkmanes dr., tirgu tirgus, 31. Saufneā, tirgu tirgus, treshdeena pēž leeldeanam.—Breckula m., pee Zehfū.

**Aprīli.** 2. Līsdēnē, 5. Winkelmana muischā, no 8. līhsf 11. Rīgā, tirgu tirgus, 10. Ramkas m., Jaun-Beebalgas dr., 10., 20. un 21. Rūjenē, 10. un 11. Verowā, 14. Bormana muischā, Gaujenes dr., 15. Reipenē, Madaleenas dr., Čitashu m., 15. Stukmanu muischās Pia-win kroga, kolnēs draudsē, 16. Limbažos, tirgu tirgus, Dzehbenes pilsmuischā, Zehfū apr., lopu u. tirgu tirg., 18. Behfū muischā, Jaun-pils dr., 18. Jaun-Bebri m., Jaun-Bīsfū, Smiltenes dr., tirgu tirgus, 18. un 19. Abstereš Luhdina kroga, Umurgas dr., tirgu tirgus, 19. un 20. Zehfis, lopu, tirgu un krahamu tirgus, 20. Rosibē-los, Straupes dr., Oslomui-schā jeb Augulta muischā, lopu

un tirgu tirgus, Skujenes, Lāhsbergē, lopu un tirgu tirgus, 21. un 22. Rūjenē, Walmeerā, Walkā tirgu, lopu un krahamu tirgus, 20. un 21. Rembata muischā, Leelwahrs dr., lopu un tirgu tirgus, 23. Walmeeras muischā, Laudonē, 25. Wez-Wahles muischā, Trifates dr., tirgu lopu, ūnu, bodu un krahamu tirgus, 27. Tīrzes pilsmuischā, Čirkalne, Ītčikles dr., pee Šilpu kroga, tirgu, lopu un krahamu tirgus, 29. Gotarta muischā, Dzehb.-Drusti dr.

**Maija.** 1. Kahrībābā, pee Zehfwaunes un Leel-Straupē, 3. Čhrgloš, 7. Lodes muischā, Zefwaines dr., deenu pēž Jēsus debessbraučanas d. Lāhsbergu m., 27. Lihderē.

**Junijsā.** 1. Oslomuischā, Zehfū apr., Leepfalna draudsē, 11. un 12. Zehfis, tirgu, lopu un krahamu tirgus, 15. Rāmas muischā, Siguldas draudsē, 17. Odseenes muischā, Kalfnavaš dr., 20. Rīgā līhsf 10. jul., Verowā, 22. Vilandē jeb Ječlinā, 24. Gahles m., Siguldas dr., Krauklē, Ramkas m., Jaun-Beebalgas dr., 25. Behrīone, 25. Limbažos, 25. Walkā, Jahnū tirgus, 29. Lodes m., Skujenes dr., Trifatē, 28.—30. Jurjewā, 29. Weetalwā, Kalfnavaš draudsē 30. Kreischaū.

**Jūlijā.** 2.—3. Pehrnawā, 2. Smiltene un Westenē, 10. Ogres m., Čhrglu dr., 13. Krapes muischā, Gulbenes dr., 19.—20. Slofā, Pernawā no jul. 20.—aug. 9. d., 20., 21. un 22. Rīgā, merino aitu wilnas tirgus, 22. Čhrgloš, 25. Lauberes m., Seltin m., Mūksnes dr., Zehwaine, 26. Čhrgemē un Palfmāre, 29. Rūses muischā, Zefwaines draudsē.

**Augustā.** 1. Čehrmlischos, Skujenes dr., 6. Welku muischā, Wez-Peebalgas dr., 10. Limbažos, Mūjanē, Walkā, Wekeenē, Lehtču muischā, Nītaures draudsē, Jaunlaizenē, Golgovslā, 15. Mūksne, Skujenē, Smiltene, Zehfwanē, 16. Saufneā, Rūjenē, Sigulda, Čeegelu m., Kubenes dr., 28. Verowā, 29. Korves muischā, Ope-falna dr., lopu, tirgu un kr. tirgus, Čalkas muischā.

**Septembrī.** 1. Oslomuischā, Zehfū apr., Leepfalna dr., 1.—2., 26.—28. Arensburgā, 2. Abijā, Pernawās apr., 4. un 5. Rapinoš, 5. Lāhsbergē, Rūjenē, 5.—6. Leelā m., 6. Wekeenē, 6.—7. Wirkes m., 8. Gulbenē, Ropēsmuischā, Laudonē, Pelwē, Nemberģe jeb Raugā, Gaujenes pilsmuischā, Stukmanu muischā, Kolnēs dr., 8.—9. Jurjewā, 9. Salazā (Salis-münde), 12. Rīgas pilsetā, tirgu tirgus, 4. deen., 10. Drusti m., pee Dzehbenes, Bolderajā, lopu un tirgu tirgus, 10. un 11. Wez-Salazē, 12. Jaun-Laizenē, 12. un 13. Wez-Anže, 12. u. 13. Vižzem-muischā, 13. Seltinamuischā, 15. Maš-Salazē, Ābīzema muischā, 15. Belawā, pee Gulbenes, 17. Reklenā, Suntašchā muischā, Audernas muischā, Pernawās aprīnki, Dūntes muischā, lopu, tirgu un kr. tirgus, 18. Lubanē, 18. un 19. Abstereš Luhdina kroga, Umurgas dr., lopu un krahamu tirgus, 19. Ītčiklē, 20.—22. Slofā, 20. un 21. Ģeneres muischā, Pernawās teefā, Ainaschu Arīschzeema muischā, Rīgas apr., 21. Bahnūšu m., Smiltenes dr., Stultē, Golgovslā, Welku muischā, Wez-Peebalgas dr.

Mihlites m., Matihschū dr., 21.—29. Jaunpili, 21. Braulenes m., Senes m., Walmeera, Baunu muischā, Matschōs, 23. Stalbes m., 24. Laadonē, Ramfas m., Jaun-Beebalgas dr., 24. un 25. Wilandē jeb Feline, Werowā, 24. un 25. Katrihnā, pee Wilkenu muischas, Limbašu draudis, 26. Jaun-Bebru muischā, lopu, sirgu un krabmu turgus, 26. un 27. Diklos, 27. Øgres m., Chrglu basn. dr., 27.—28. Bernawā, 29. Gaides muischā jeb Waidawā, Rehtschū m., Nihtaires walsti, Krusta pilz, Nurmes muischā, vee Siguldas, Jurjens [Lihd] olt. 1. d.], Ungurpili, Alojas dr., 29.—30. Walkā, 29. Vibroka m., Mahlpils dr., Beswainē, 29. Maß-Straupē dr., Alwile, Alufnes dr., Kolnefē.

**Oktobrī.** 1. Ainaschū (Arischzema) m., Riga apr., Nitaure, Wezlāfnawā, Tri-katē, 2. Renzes m., lopu sirg, un kr. turg., 3. un 4. Salazē (Salismünde), Sweizeemas puſē, leels sirgu, lopu, linu, labibas un krabmu turgus, 3. Raumā, Sinoles m., Tirs-ses-Welanes dr., Turfahnē, Ickhiles dr., pee Melder kroga, 4. Jumurdā pee Chrg-leem, Rauses muischā, Palz-

mares dr., 5. Winkelmaana muischā, Behsu pilsmuischā, 6. Rogostja, Virchu m., Zehf-waines-Lasdones dr., Weetole, pee Kalsnavas, Rujenes dr., Behru muischā, Jaunpils dr., 6. Wirkene, pee Rujenes. 7. Sehjēs m., 7. un 8. Drustu m., pee Øschrbenes, 8. un 9. Rembatu m., Leelwahrdes dr. lopu, sirgu un bodu turgus, 8—9. Zehfis, 9. Øpes muischā, Peitlina draudis, 9. un 10. Limbaschos, Mengela muischā, Madaleenas draudis, 10.—12. Walmeeras muischā, 11. Wez-Wahles m., Trifikates dr., sirgu, lopu, lini, bodu un krabmu turgus, 11. Grotuscha muischā, Behsu apr., lopu turgus, 13. Mahr-zene, Behrjones basn. dr., 14. Lubejā, Leeseres basniz, 14. Tires, pilsmuischā, 18. Chwelē, treshā pirmdeena pehz Mikleem, 15. Sauf-nejā, lopu, lini un krabmu turgus, 15. Eitachu muischā, 16. Lideresmuischā, pee Lee-seres, Zintes muischā, Keifes m., Chwelē, 20. Kaines m., Behsu apr., Skujenes dr., lopu, sirgu un lini turgus, 21. Mahlupē, Alufnes dr., lopu un lini turg., 21. Braulenes m., Aumeisteres muischā Riga aprīki, 23. Annas muischā, Riga apr., Øschr-

benes pils muischā, Behsu apr., Wez-Anzē pee Hauka kr., 24. Lejas m. pee Gulbenes, 24. Stukmana muischas Blawin krugā, Kolnefes dr., lopu, sirgu un lini turgus, 25. Mehres muischā, Palzimares dr., lopu turgus, 28. kahr-stabā, pee Zefwaines, 28.—30. Walmeera, 29. Lehdur-gā, lopu, sirgu un krabmu turgus, 30. Øseenes muischā, pee Kalsnavas.

**Novembri.** 1. Rujēs m., Kirbičhu muischā, 3. Kreischavā, 4. Blomes muischā, Smilenes dr., lopu, lini un krabmu turgus, 6. Chrglos, 8. Steenes m., 10. Grundsahles muischā, Gaujeenes draudis, lopu, sirgu un bodu turgus, Leel-Strampē 10. un 11. Werowā, Mahlpili, 10. un 11. Rujene, 11. Wefenē, 14. Laudone, lopu, sirgu un lini turgus, 25. Walmeera, 30. Lautera muischā, Behrjones draudis, Aumeisteres muischā, lini turgus.

**Dezembris.** 3. Kr. Breeschū muisch., sirgu, lopu, lini un krabmu turgus, 10. Rujene, 13.—14. Bernawā, no 27. dezembra lihd 5. janwar. Walkā, no 15. dezembriam lihd 10. janw. Riga, bodu turgus.

## Linni turgi Widsemē.

Annas muischā, 23. olt. Blomes muischā, 4. nov. Breeschū muischā, krona, 1] 1. mart. 2] 3. dezembr. Jaun-Bebru muischā, 1] 18. apr., 2] 26. septembr. Kaines muischā, 20. oktobr. Katrihnā, pee Wilken muischas, 25.—25. febrembris. Limbaschos [Lemsal], 1] 27. un 28. februar 2] 9. un 10. oktobr. Behrnawā, no 25. l. 27. jan. Podsemu muischā, 14. fev.

Stukmana muischas Blawin krugā, 1] 15. aprīl., 2] 24. oktobr. Jurjewā, 1] 7.—28. janw., 2] 4. un 5. febr., 3] 1. un 2. novembr. Walkā [Walk], 1] 8. un 9. februar., 2) 20. un 21. novembr. un no 25. dez. lihd 5. janw. gada turgus. Walmeera [Wolmar], 1] no 30.—31. janw., 2] 25. novembr.

Wez-Wahles muischā, 1] 25. april., 2] 11. oktobr. Wilknes muischā, 2. oktobr. Wilandē [Fellin], 1] 8 deenās pehz salas zeturdeenas 2] 2—10. un no 15. lihd 17. febr., 3] 22. jun., 4] no 24.—25. sept., 5] no 25. lihd 27. novembr. Werawā, 1] no 7.—9. janw., 2] no 13.—15. dez. Zehfis, [Wenden], 1] 15. un 16. febr., 2] 10. un 11. dezembr.

## Tirgi Kursemē un Leischos.

- Abgulde. 3. olt.  
 Aiputē. 1] 24. ap., 2] 23.  
     jun., 3] 28. olt.  
 Aiputes pilsm. 29. sept.  
 Aischwangā. 16. olt.  
 Amburgā. Svehtdeenu pehz  
     julijs 25. d.  
 Anna m. 1. aug.  
 Auru muisčā, pē Dobeles.  
     22. aug. un 11. sept.  
 Bahrbelē. 1] peektdeena pehz  
     Jefus debes brauſch. d.,  
     2] pirm. pehz Jahnem.  
 Baufkas pilſehtā. 1] 24.  
     febr., 2] otrā zeturtd.  
     pehz Mar. dfim. d.,  
     3 deenas, 3] pirm. pehz  
     schihdu Mikeleem, 5 deen.  
     [Brantschu tirguš].  
 Behrē, leelajā. 1] 17. sept.,  
     2] 15. olt.  
 Bebris m., kona. 24. aug.  
 Bērsu m. [Bauskas dr.]  
     zeturdeena pehz Bauskas  
     Brantschu tirguš.  
 Birschu muisčā, kr. 30. fept.  
 Bilstos. 10. julijs.  
 Branta muisčā, oktobra 1.  
     pirmdeena.  
 Dahmā, l. 15. apr., 15.  
     septembr.  
 Daugawas m. [Linden]. 27.  
     oktobr.  
 Daudsewafā. 1. majā.  
 Dobeles m. 1] 28. aug., 2  
     28. olt.  
 Dobelē. 1] 24. apr., 2] 18.  
     jun., 3] 30. sept. un ſe-  
     bruari pirmā pirmdeena.  
 Dignajā. 29. apr. un 9. sept.  
 Dzelbē, leelajā. 1] pirmdeen  
     pr. 15. maja, 2] pirm.  
     pr. 15. olt.  
 Dundagā. 12. fept.  
 Durbes meeftā. 1] 12. un  
     13. apr., 2] pirmdeens un  
     otrdeena pehz 1. fept.  
 Gezawā, leelajā. 1] 10. aug.  
     2] 1. fept. ſirgu tirguš.  
 Edolē [Edwahlen]. 14. olt.  
 Eīkes m. flat. Ilzes m.  
     Eīengrahmē [Sehlpils dr.].  
     25. jul., 2] 25. fept.
- Elſchnu m. 1] pirmdeen  
     preefch jaun. Jeħlabeem,  
     pirmdeen preefch wezaj.  
 Behrtuleem, pirmd. pr.  
     9. fept. un 3. leeldeenaš.  
 Engurē. 15. fept.  
 Embotē. 1] zeturtd. preefch  
     waſtlaunjeem, 2] zeturtd.  
     pr. waſaraz fw., 3] zeturtd.  
     pr. 17. fept.  
 Eſerē, leel. [Kuldbigas dr.].  
     26. un 27. fept.  
 Gahrſchū m. 1] pirmdeena  
     pehz 29. jun., 2] 7. pirmd.  
     pehz 29. jun., 3] 11. pirmd.  
     pehz 29. jun.  
 Gorčdowā. 1] 5. martā,  
     2] 3. jun., 3] 3. fept.,  
     4] 3. dez.  
 Grahwendale. Pirmdeena  
     pehz wez. Jargeem.  
 Grībā. 1] 15. febr., 2]  
     15. aug.  
 Greſe. 1] 13. jul. 2] 22.  
     septembrī.  
 Grendē. 1] 10. aug., 2]  
     21. fept.  
 Grobinas pilſehtā. 1] 10.  
     fept., 3 deenas, 2] 10.  
     now., 3 deenas.  
 Grobinas m. 21, 22. un 23.  
     septembr.  
 Grodnovā. Krusta pa-augst.  
     d. [14. septembr.].  
 Gulbē. Pirmā un astotā  
     pirmdeena pehz wez. Jeħ-  
     labeem.  
 Jahnichos. 1] 2. febr., 2]  
     zeturdeena ned. ſwehtd.,  
     3] maizes deenā.  
 Jaunjelgamā [Fridrichstadt].  
     pirmdeena pr. aprila 23.  
     un pirmdeena pehz aug.  
     24. d.  
 Jaunpilī. 1] 19. aug., 2]  
     29. fept.  
 Jaunvirklauſā, pirmdeena  
     preefch Jeħlabeem.  
 Jeħlabemesī [Jacobstadt].  
     1] 7. janw., 2] 3. febr.,  
     3] 9. fept.  
 Selgamā. 1] 8. febr., ſirgu  
     tirguš, 8 deenas, 2] 15.  
     apr., ſirgu tirguš, 3] ze-
- turideen pehz ſept. 8. un  
     29. d. un 20. olt. [wiſi  
     tirgi 3 deenaš].  
 Jhlē. 1. augusta d.  
 Jlukſtē. 1] 7. un 8. janw.,  
     2] 3. un 4. februar., 3]  
     pirmdeen pehz 8. ſept.  
 Ilzes jeb Eīkes m. 1] trefchd.  
     preefch Jef. deb. br. d., 2]  
     pirmdeena pehz 12. julijs,  
     3] 24. aug., 4] 9. ſept.  
 Turburgā, pē pruhſchū rob.  
     1] 15. martā, 2] 15. jun.,  
     3] 15. ſept., 15. dezembr.  
 Kabilē. 1] 18. april., 2]  
     6. oktobr.  
 Kalbebrūnā. 1] 11. jul., 2]  
     22. aug., 3] 19. ſept.  
 Kalna m. [Hofzumberge].  
     29. julijs.  
 Kandawā meeftā. 1] 15.  
     apr., 2] 27. aug., 3)  
     29. ſept.  
 Kandawā, kr. m. 17. jun.  
 Kewelē. 4. olt.  
 Keidanos, leel. 1] 1. gawenu  
     ned. ſwehtdeena, 2] An-  
     breja d. [30. nov.], 3]  
 Sprantſchū deenā [4. olt.].  
 Klaipehdā [Memel]. Marijas  
     debes brauſchanaš deenā.  
 Kogulbā. 11. oktobr.  
 Kretingos. 1] 1. febr., 2]  
     1. maj., 3] 1. aug. 4]  
     4. dez.  
 Kuldigā. 1] pirmdeena pr.  
     waſaraz ſwehtdeem 2] no  
     17.-19. ſept.  
 Kuldigā, kr. m. 15. ſept.  
 Kurſiſchōs. 30. ſept.  
 Leepajā. Zeturdeen pehz  
     jul. 14. d.  
 Memeles m. pirm. pehz  
     1. olt.  
 Memeles leelajā m. 23.  
     septembr.  
 Miſas m. 3. pirm. pehz  
     1. ſept.  
 Muju m. 1. ſeptembr.  
 Neiſtadē, pē pruhſchū rob.  
     1] 15. janw., 2] 15. apr.,  
     3] 15. jul., 4] 15. olt.  
 Neretā [Nerſt]. 1] trefchd.  
     preefch Surgeem, 2] pirmā

otrdeenaā pehz wafaras fw.,  
 3] trefchdeenaā preefsā 24.  
 junija, 4] 13. aug., 5]  
 3. sept., 6] 24. sept., 7]  
 15. olt.  
 Nihorgā. Nowembra pirmā  
 zeturdeenaā.  
 Nogalas m. 24. sept.  
 Romogrudskā. 30. mart.  
 Nurmuījčā, pee Žalfeem.  
 24. aprīl.  
 Oſchenebos. 1] 16. apr.,  
 2] 30. sept.  
 Palangā. 1] 2. janw., 2]  
 u. apr., 3] n. jul., 4]  
 2. olt.  
 Peenikos. 6. olt.  
 Viltene. 1] 2. febr., 2] 29.  
 septembrī.  
 Plahtera Annaš m. 1] 3.  
 wafaras fw. d., 2] 29.  
 august.  
 Popes m. 5. septembrī.  
 Pokemonē. 1] 6. janwar.,  
 2] 29. jun., 3. 8. sept.  
 Preetulē. To trefchdeenu  
 pehz leeldeenanam.  
 Rengē [skuldigas aprīlī].  
 2. olt.  
 Rentē. 15. sept.  
 Rendē, masajā. 9. sept.  
 Rundalē. 1] pirmdeerā pehz  
 Petereem, 2 deenaā; 2]  
 28. olt., 2 deenaā.  
 Sabilē. 1] otrā zeturdeenaā  
 pehz 2. februara, 2] 1.  
 maj., 3] 24. aug., 4]  
 2. zeturid pehz nom. 10. d.  
 Saldus m., fr. 1] trefchdeen  
 pehz waf. fw., 2] 31. aug.  
 Saldū. 1] 10. apr., 2] 15.  
 julijs, 3] 20. olt., 4] 18.  
 un 19. dez.  
 Safu m. 27. aug.  
 Saſmata. 1] 3. waf. fw. d.,  
 2] 29. sept.  
 Saulā, wez. 1] 12. jun.,  
 2] 12. sept.  
 Saules m., wezajā [Alt-  
 Rahden]. 2 deenaā pehz  
 Schenberges īanepju tirg.  
 Saveneekos, septembra pehz  
 dejā zeturdeenaā.  
 Schagare. 1] 1. janw., 2]  
 25. janw., 3] waslawju

un pelnu d., 4] 3. maj.,  
 5] 29. jun., 6] 8. sept.,  
 7] 1. nowembr., 8] 8.  
 nov., 9] 4. decembris.  
 Šeimē. 1] 6. janw., 2]  
 23. apr., 3] wafaras fw.,  
 4] 24. junij., 5] 29. sept.,  
 6] 10. nov.  
 Šķēdē. 1] 20. apr., 2]  
 2. olt.  
 Schenbergā. 1] pirmdeerā  
 pehz 21. janw., 2] pirmā.  
 pehz 4. gantenu fw., 3]  
 13. aprīl., 4] pirmdeerā  
 pehz 5. fw. pehz leeldeenanam,  
 5] pirmdeerā pehz wafar.  
 fw. atfwehtes, 6] 2 deenaā  
 pehz augusta pirm. sveht-  
 deenas, [fan. tirg.]; 7]  
 pirmdeerā pehz 27. sept.,  
 8] 21. olt., 9] pirmdeerā  
 pehz 2. nowembra.  
 Schipili. 1] pirmdeerā pehz  
 deb. brauksā. d., 2 deenaā;  
 2] 28. sept.  
 Sesawā, fr. Pirmdeerā pehz  
 21. sept.  
 Šeffē. 3. oktobr.  
 Šejē. 1] 24. aug., 2] otr-  
 deerā pehz wafaras fw.  
 pirmā, 3] 25. oktobr.  
 Škoda. Wafaras svehtku  
 atfwehtē.  
 Škrunda, fr. 23. septembrī.  
 Spirgenē, pee Tukuma. 2.  
 oktobr.  
 Stabē. 1] 15. junij., 2]  
 25. julijs, 3] 22. sept.  
 Stalgenē. 22. augusta d.  
 Stelpē. 1] zeturdeenaā pr.  
 Surgeen. 2] oktobra pirmā  
 zeturdeenaā  
 Strasdē, leel. Deenā preefsā  
 deb. brauksā. d.  
 Stuhru m. 23. sept.  
 Subatē. 1] pirmdeerā pehz  
 Marijas paſlud., 2] pirmā.  
 pehz puhipolu fw., 3]  
 pirmā. pehz leeldeenanam fw.,  
 4] pirmā. pehz waf. fw.,  
 5] pirmā. preefsā Petera  
 d., 6] pirmdeerā pehz  
 Mīleleem, 7] pirmdeerā  
 pehz Martineem, 8] pirm-  
 deerā pehz seemas svehtē.

Swahrde, wez. 1] 8 deenaā  
 pehz Surgeem, 2] 4. aug.,  
 3] 24. now.  
 Ŝalſos. 1] 21. apr., 2]  
 7. sept.  
 Ŝalfenē, fr. 1] 15. aug.,  
 2] 17. sept.  
 Ŝaurogā. 1] 15. febr., 2]  
 15. maj., 3] 15. aug.,  
 4] 15. nov.  
 Ŝukumā. 1] pirmdeerā pr.  
 deb. br. d., 2] pirmā. pehz  
 1. aug., 3] pirmā. pehz  
 1. fert., 4] pirmā. pehz  
 1. olt.  
 Ugale. 17. septembra.  
 Wadakē jeb Preedule pes  
 Leifhā rob. 1] 5. febr.,  
 2] 21. sept.  
 Walleš m. [Jaunjelgawas  
 apr.]. 1] zeturdeenaā pehz  
 Surgeem, 2] zeturdeenaā  
 pehz fruita pa-aug. d., 3]  
 pirmdeerā pehz Martin.  
 Wahrenbroā [pee Jaunjelg.].  
 1] 5. junij., 2] 10. aug.,  
 3] 21. sept.  
 Wentāpili. 1] zeturdeenaā  
 pehz waf. svehtkeem, 2]  
 4. oktobr.  
 Weimuiščā. Pirmā. pehz  
 28. sept.  
 Wez-Auzē. 4. febr., 11. olt.  
 Weekenē. 27. aug.  
 Wižbinu m. 1] aprīla otrā  
 trefchdeenaā, 2] trefchdeenaā  
 pehz wafaras svehtkeem.  
 Wižste jeb Umpartes m.,  
 1] pirmā pirmdeerā pehz  
 13. olt. un 2] 10. nov.  
 Wilkomirā [Leifhos]. 29.  
 junij.  
 Wizanā, pirmdeerā pehz  
 Marijas dīm. d.  
 Witnā [Leifhos]. 1] 4.  
 martā pehz jaunā kalend.,  
 2] 1. maj., 3] no 23.  
 aprīla līdz 15. majam,  
 4] pa Žahaeem, 5] 29.  
 jun., 6] 25. julijs.  
 Wormē. 16. apr., 4. olt.  
 Beerenē, wez. pee Brožas m.  
 [Saldus dr.]. 3. sept.

## **Liu tirgi Kursemê.**

Jehlabmeestä: 1] veeldeemä, nedelu preelsch leelä gawena sahlechanä, pa-  
stahw 8 deenas, 2] no 1.—8. dezembrim.

## Medneefu Kalendars.

Breeschu un hirschu buli, stirnu ahšči, pičlu tehwinī, mednu, rubenu un mescha irbju gaikši, mescha schnepeš laischoče, wilki, ahšči, lapfas, zaunas, fesski, fermulki un lauvitajū putni ir medijami wiši, gadu.

## Swejneku Kalendars.

Nemas nedriksst pahrdot: suschus un laschus masaf var 18 zol. garus; plauschus, sandartus un taimenus apaksh 12 zolam garus; sapalus, wehdsleles, lihus un fibgas apaksh 8 zolam; butes, upes asarus, karufas, plitschus, raudas un wimbas masakas per 6 zoleem. Simju garums teek mehrots no winu deguna gala lihds astes pahru spizem. Bes tam wehl nedriksst pahrdot: Janvara mehnest wehdsleles. Aprila mehnest asarus, nehgus un sandartus. Maja mehnest sapalus, plauschus, Daugawas fahrpas, plitschus, raudas un wimbas. Junja mehnest karufas, lihus un stuhres. No 15. oktobra d. lihds 15. februara d. laschus, fibgas un taimenus. No 1. sept. d. lihds 30. aprila d. wehchus; wehdsleles wajag buht wiismasakais 4 zolas gareem, zitadi tee teek atnemti un palaisti up.

## Widejs gruhfnibas waj perefchanas laiks.

|                |          |              |                      |          |
|----------------|----------|--------------|----------------------|----------|
| Sirgeem . . .  | 48½ ned. | (330—340 b.) | Wistam . . . . .     | 19—24 b. |
| Gowim . . .    | 40½ "    | (240—321)    | Tibbareem . . . . .  | 26—29 v  |
| Altam un fasam | 22 "     | (146—158)    | Sofim . . . . .      | 28—33 "  |
| Buhkam . . .   | 17 "     | (109—133)    | Pihlem . . . . .     | 28—32 "  |
| Kuagam . . .   | 9 "      | (63—65)      | Waloscheem . . . . . | 17—19 v  |
| Rakem . . .    | 8 "      | (53—60)      |                      |          |

### S ch t e m p e l m a r k a s.

80 ūapeiku ūchtempelmarkas ja-usleek: us vilnaram, kā ari us luhguma ratsteem un ziteem eesneegumem pee teefam, un zitām walts eestahdem. — Preefsch no ūchis eestahdes sagaidamas atbildes wehl otra 80 ūap. marka jaapeleek klaht.

Kwihitem, kuras par leelaku ūumu nela 5 rbt. israfstitas, ja-usleek 5 ūap. marka. Kwihites israfstitas markai israfsta ūamu wahedū zauri, zaui lo top ta isnihzinata.

### Tabula preefsch prozentu aprehēkinaschanas par 100 rubleem.

| L a i f s . | 3% / 0 |      | 3 1/2 % / 0 |         | 4% / 0  |       | 4 1/2 % / 0 |         | 5% / 0  |         | 5 1/2 % / 0 |         | 6% / 0 |       |
|-------------|--------|------|-------------|---------|---------|-------|-------------|---------|---------|---------|-------------|---------|--------|-------|
|             | R.     | R.   | R.          | R.      | R.      | R.    | R.          | R.      | R.      | R.      | R.          | R.      | R.     | R.    |
| 1 deen.     | —      | 0,83 | —           | 0,97    | —       | 1,11  | —           | 1,25    | —       | 1,38    | —           | 1,52    | —      | 1,66  |
| 1 ned.      | —      | 5,83 | —           | 6,80    | —       | 7,77  | —           | 8,75    | —       | 9,72    | —           | 10,69   | —      | 11,66 |
| 1 mehn.     | —      | 25   | —           | 29,16   | —       | 33,33 | —           | 37,50   | —       | 41,66   | —           | 45,83   | —      | 50    |
| 2 "         | —      | 50   | —           | 58,33   | —       | 66,66 | —           | 75      | —       | 83,33   | —           | 91,66   | —      | 1     |
| 3 "         | —      | 75   | —           | 87,50   | —       | 1     | —           | 1 12,50 | 1 25    | 1 37,50 | —           | 1 50    | —      | 1 50  |
| 4 "         | 1      | —    | 1 16,66     | 1 33,33 | 1 50    | —     | 1 66,66     | 1 87,50 | 2 8,33  | 1 83,33 | 2 29,16     | 2 50    | —      | 2 50  |
| 5 "         | 1 25   | —    | 1 45,83     | 1 66,66 | 1 87,50 | —     | 2 25        | 2 50    | 2 75    | —       | 3 20,83     | 3 50    | —      | 3 50  |
| 6 "         | 1 50   | —    | 1 75        | 2       | —       | 2 25  | —           | 2 50    | —       | 2 75    | —           | 3 20,83 | 3 50   | —     |
| 7 "         | 1 75   | —    | 2 4,16      | 2 33,33 | 2 62,5  | —     | 2 62,5      | 2 91,66 | 3 —     | 3 33,33 | 3 66,66     | 4 —     | 4 —    | 4 —   |
| 8 "         | 2      | —    | 2 33,33     | 2 66,66 | 3 —     | —     | 3 37,5      | 3 75    | 4 16,66 | 4 58,33 | 5 4,16      | 5 50    | —      | 5 50  |
| 9 "         | 2 25   | —    | 2 62,5      | 3 —     | 3 37,5  | —     | 3 75        | 4 12,5  | 4 58,33 | 5 4,16  | 5 50        | —       | 5 50   | —     |
| 10 "        | 2 50   | —    | 2 91,66     | 3 33,33 | 3 75    | —     | 4 12,5      | 4 58,33 | 5 4,16  | 5 50    | —           | 5 50    | —      | 5 50  |
| 11 "        | 2 75   | —    | 3 20,83     | 3 66,66 | 4 12,5  | —     | 4 50        | 5 —     | 5 50    | —       | 5 50        | —       | 6 —    | —     |
| 12 "        | 3      | —    | 3 50        | 4 —     | 4 50    | —     | 4 50        | 5 —     | 5 50    | —       | 5 50        | —       | 6 —    | —     |

### S w a r i u n m e h r i.

#### Kreewijas mehri.

- 1 freewu pehda (= 1 anglu pehda) = 12 zolli.  
 1 arschina = 16 werfroki = 28 zolli.  
 1 faschens (afe) = 3 arschinas = 7 pehdas.  
 1 werfe = 500 fascheni = 3500 pehdas.  
 1 defatina = 2400 kwadratfascheni.  
 1 medris = 10 trusčias jeb stopi = 740,568 fub. zolli.  
 1 tschetwerits = 1601,212 fub. zolli.  
 1 tschetwertz = 2 všminas = 8 tschetweriki = 64 garnizas.  
 1 puhrs = 4 feeki = 54 stopi =  $\frac{1}{2}$  muža = 2,62 tschetweriki.

#### M e t r u m e h r i.

- 1 metrs = 10 dezimetri = 100 centimetri = 1000 milimetri.  
 1 miriametrs = 100 hektometri = 10,000 metri.  
 1 kilometrs = 100 dekametri = 1000 metri.  
 (1 juhdse = 7420 metri)  
 1 hektars = 100 ari = 10,000 kwadratmetri.  
 1 litrs = 0,001 fub. metrs = 1 fub. dezimetrs.  
 1 šchorpens =  $\frac{1}{2}$  litra.  
 1 hektolitrs = 100 litri = 0,1 fub. metri.  
 1 scheffels =  $\frac{1}{2}$  hektolitrs = 50 litri.

### Kreevijas mehri salihdsinati ar metreem.

|                                         |                                       |
|-----------------------------------------|---------------------------------------|
| 1 pehda — 0,30479 metra.                | 1 metrs — 3,2809 pehdas               |
| 1 zolls — 2,5399 sentimetri.            | 1 sentimeets — 0,3937 zollas.         |
| 1 olefts — 0,5333 metra.                | 1 metrs — 1,8748 olefts.              |
| 1 arsfina — 0,71118 metra.              | 1 " — 1,4061 arsfina.                 |
| 1 werfchols — 4,4449 sentimetri.        | 1 sentimeets — 0,2249 werfchola.      |
| 1 faschens — 2,1336 metri.              | 1 metrs — 0,4687 faschena.            |
| 1 werste — 1 06678 kilometrs.           | 1 kilometrs — 0,0374 werstes.         |
| — 0,14377 wabz juhbos.                  | 1 mahzu juhbos — 6,9560 werstis.      |
| 1 kvadrat zolls — 6,415 kw. sentimetrs. | 1 kw. sentimetris — 0,1 kw. zollas.   |
| 1 kw. werfchols — 19757 kw. sentimetri. | 1 kw. metrs — 506,1879 kw. werfcholi. |
| 1 kw. pehda — 9,29 kw. dez metri.       | 1 " " — 10,7643 kw. pehdas.           |
| 1 kw. arsfina — 0,506 kw. metra.        | 1 " " — 1,9771 kw. arsfina.           |
| 1 kw. faschens — 4,5521 kw. metra       | 1 litrs — 0,2197 kw. faschena.        |
| 1 stovs — 1,299 litra.                  | 1 litrs — 0,8131 stova.               |
| 1 tschetwerts — 0,5248 scheffela.       | 1 scheffels — 1,9057 tschetwerta.     |

### Kreevijas fwari.

|                        |                                |
|------------------------|--------------------------------|
| 1 mahrzina — 32 lotis. | 1 vuds — 40 mahrzinas.         |
| 1 lote — 3 solotniks.  | 1 birkams — 10 vudi — 20 vodi. |

### Dezimal-fwari.

|                             |                                      |
|-----------------------------|--------------------------------------|
| 1 kilogramms — 1000 grammi. | 1 dezigramms — 10 sentigrammi.       |
| 1 hektogramms — 100 "       | — 100 milligrammi.                   |
| 1 dekagramms — 10 "         | 100 kilogrammi — 1 dubult sentiners. |
| 1 gramm — 10 dezigrammi.    | 1000 " 1 muza.                       |

### Kreevijas fwari salihdsinati ar dezimal fwareem.

|                                 |                                  |
|---------------------------------|----------------------------------|
| 1 birkams — 163,804 kilogrammi. | 1000 kilogrammi — 6,105 birkami. |
| 1 puds — 16,380 "               | 100 " — 6,105 pudi.              |
| 1 mahrz. — 0,4095 "             | 1 kilogramms — 2,4419 mahrzinas. |
| 1 lote — 1,28 defagramma.       | 1 defagramms — 0,781 lotes.      |
| 1 solotniks — 4,27 gramm.       | 1 gramm — 0,234 solotnika.       |

### Leeldeenas fwehtku tabula.

Julian. kalendars.

|                                  |                                   |
|----------------------------------|-----------------------------------|
| 1896. g. marta 24 d. fchaltgads. | 1896. g. aprila 5. d. fchaltgads. |
| 1897. " april 13. d.             | 1897. " " 18. "                   |
| 1898. " " 5. "                   | 1898. " " 10. "                   |
| 1899. " " 18. "                  | 1899. " " 2. "                    |
| 1900. " " 9. " fchaltgads.       | 1900. " " 15. " fchaltgads.       |
| 1901. " " 1. "                   | 1901. " " 7. "                    |
| 1902. " " 14. "                  | 1902. " marta 30. "               |
| 1903. " " 6. "                   | 1903. " aprila 12. "              |
| 1904. " marta 28. " fchaltgads.  | 1904. " " 3. " fchaltgads.        |
| 1905. " april 17. "              | 1905. " " 23. "                   |
| 1906. " " 2. "                   | 1906. " " 15. "                   |
| 1907. " " 22. "                  | 1907. " marta 31. "               |
| 1908. " " 13. " fchaltgads.      | 1908. " aprila 19. " fchaltgads.  |

Gregor. kalendars.

## Sawám mihláam pásimam 1896. gadā.

**S**weikas, sveikas ūmītu kahrtam,  
Manas mihlāas pásimās !  
Preezajos, ka ari schogad  
Waram uffahst walodas . . .

Naw nefak til daudž, ka tagad,  
Par jums, mihlāas seltenes,  
Spreests un runats skaleem wahrdeem  
Laikrakstos un sapulzēs.

Apstahkli juhs it ka lehdēs —  
Weeni faka — eeslehdjot ;  
Otri pastahw — ka tas labi,  
Brihwiba jums nederot.

Brihwiba un gara gaišma  
Moderot til wiħreefcheem ;  
Keklis, pukes, behrnu pulzinsch —  
„Darba lauzinsch“ — feeweeħcheem.

Sahf waj galwa rinkī greestes  
Wina wahrdeem sekoyot,  
Tadeht newareju zeestees  
Kahdu wahrdū nejakot.

Puhzes, kas no gaišmas haidas,  
Ne-ejet un nebuħżeet ;  
Laika garam, gaifčam prahtam  
Sekojeet un sekofeet.

Ne til Gewas — kahrdinoħħas —  
Bijuħħas juhs Mhdameem :  
Ustizigas liħdsbeedrenes —  
Djhiews zihnaas faweejeem !

Grehks ir teepees, ka juhs efot  
Radijumi ſemati, —  
Juhs — ar firdim un ar prahtu  
Apbalvoti zilweki.

Bet waj tadehk teikis, ka drihffteet  
Murgu walſtis lidinat,  
Lihdſchinezas dſihwes ſaites  
Sarauflit un nizinat.

Tiklos, freetnos peenahfumus  
Dſihwē ſwehtus glabajeet,  
Bet ar zihnam un ar gaiſmu  
Gawus ſpehkus radineet . . .

Zik auſt gaiſma, tik fuhd tumſa ;  
Gruhti ſaiſtams laika gars ;  
Jhita gaiſma pahrfpihd muhreem ;  
Skala gaiſmai neeziſ ſtarſ.

Newar leegt, ka laika ſmehdē  
Druhma trokſns ir dſirdama . . .  
Warbuht brunas nahkamibai  
Laika gars jums kaldina.

Kam naw ſweſchas juhſu firdis,  
Gaiſchais prahts un tiflais fpars —  
Nefchaubas, ka nodereſeet  
Witam, ko fpreeſch laika gars.

Pa tam palikſeet jo projani  
Tas, kas eſeet bijuſchas :  
Me wiſ wehrdſenies, bet mihlas  
Beedres, kas mums lihdfigas . . .

Sweikas, ſweikas, wehl reiſ ſweikas,  
Manas mihlas paſinas !  
Zerefim, ka ari turymak  
Altgadifees tiffchanas.

Pehrfeetis.

## W a i g p a s t e i g t e e s.

No Slatowratſka.

Suum cuique . . .

I.

**E**rehdna Pobedinska masajā triju logu majjīnā, kas atradās uſ masas, staignas upes stahwā kraſta N. pilſehtā, notika preefch tās eedſihwotajeem ſoti fwatrigs atgadijums: wakar nomira faiſmeeka weenigais dehls, preefchspehdejās klafes gimnaſiſts. Slimiba bija to ahtri nobeigufe. Wehl preefch nedelas wareja katri rihtu ap pulkſten aſtoneem redſet Koftju Pobedinsku, ſcho iſſtihdſejuscho, fauſo, falihluscho jaunekli ar wahjo gihni un brillem, uſ gimnaſiju ejam. Tas bija kluſs, peekahpigs un apdahwinats jauneklis — weens no gimnaſijas labafeem ſkoleneem. Tam bija praweetota wiſpahrīm ſpoſcha nahkotne, tikai ta pahrmehrīgā uſzihiba un nerwoſa ſteigſchanās, kas wiſos wiņa darbos bija pamanama, kā ari iſklaidīgās domas, — ſihme, ka wiſa uſmaniba greesta uſ weenu preefchmetu — ſiſka druſku par wiņa likteni baiſotees. Bet zitadi wiſi ar to bija meerā, pat wiņa tehwī, ihſtenibā labs zilweks, bet kuxam uſ aūſinashanu ſihmejotees bija ehrmots uſſkats: wiſsch turej, par wajadſigu ar behrneem bahrgi ap-eetees un nepeelaift, ka tee iſlutinoſ. Wiſsch mehdſa fazit: „Muhsu muhschs ir gruhts. Mehs nedrihſtam iſlutivees . . . Muhsjeem wajaga jau no behrnu deenam nozeetinatees un nekad nepeemirſt, ka tas nedrihſt neweenu ſtundu ne-iſleitetu palaift . . .“ Un ſchi uſſkata labad wiſsch apſlahpeja ſewi katri pamostoschos juhtu, lai tikai nepeelaiftu kahdu „wahjibu“. Behrni to godaja, lai gan nebija brihwi no bailem. Ari pret Koftju tehwīs bija zeets, tomehr dehls noprata no tehwa balsiſ, no dasheem tiſko pamanameem ſlateem, kuxus tas uſkehra, ka tehwīs ar to meerā, wiņu mihi, tam uſtīz un ſagaida no wiņa leelas leetas. Pateeffībā tehwī ſiſka leelas zeribas uſ ſawu weenigo dehlu, ka tas teem wiſeem ſagahdās weetu lauſchu ſabeedribā. Tehwīs bija ſoti patmihligs zilweks. Tas ſawā laikā bija ſoti kahrojis paſeltees pār ſawu ween-fahrſcho apkahrti un preefch tam ſoti energiſki puhejees. Kā erehdniſ tas wehl ſew noknapiņaja daſchus rublius par mehneſt no ſawas deesgan masas algas, lai waretu nemt ſtundas un tā papildinat daſchus robus.

ſawā iſglichtibā. Kad ta ſeewa tam jau bija Koſtju dahnwajufe, wiſch wehl domāja uſ abiturija taiffiſchanu. Bet nabadſiba un daſchadas neiſdoſchanas wahjinaja wiſa energiju, ſawus ſapnus taſ neſpehja pahrwehrt pateeſibā, het deeneſta taſ daudſ ko ſaudeja, jo wiſa preefſchneeli un heedri luhkojās uſ wiſu, ka no augſchaf. Taſ wiſu ſaruhtinaja. Pa tam ſtarepam pa-auga Koſtja, un ka taſ jau bija domajams, tagad Pobedinskis lika wiſas ſawas nepeeplidijuscha zeribas uſ dehlu. Ar moku pilnu uſbudiņajumu tehw̄ apluhkoja ſawu dehlu un latru ſoli wiſa attihiſtibā. Gruhti noteikt, kam nepeeletekoſcha leeziba kehrās wairak pee ſirds — tehwam waj dehlaſ. Koſtju tehw̄ ſekad nebiſa ſodijis, tomehr taſ bijās tehwa ſlateenu tuhſtots reiſ wairak, neka ſodu, ſcho mozoſcho, behdigo ſlateenu, pee kura tam iſlikaſ, it ka wiſam dſihwam ahdu pár azim wilktu. „Ak, Konſtantin,“ wezais mehdſa ar tik noſkumuschu balſi teift, ka Koſtjas dwehſele no fahpem ſaleezaſ: — „Waj tad teefcham muuſ wiſeem ta ja-eet bojā!... Ka ſeekas, tad tatschu Deewis muhs apdahnwajis ar talentu un ſapraſchanu!...“ Ar to peetika, lai wiſus Koſtja ſpehkuſ uſpurinatu. Zaurām naſtim taſ pawadija pee latinu un greeku wokabuleem; wiſch ſamaitaja azis, ta mugura ſalihka un neſpehks pahrnehma wiſa jauno augumu.

Nu reiſ tuwojās gimnaſijas kurſa beigas, wehl kahdi ſoli un tad — tad jau wiſs buhlu labi... Un ar wehl leelaku, mozoſchaku nepažeetiſu tehw̄ kluſedams uſluhkoja dehlu un pehdejais ſanehmās jo wairak.

Koſtja nomira wehlā rudenī. Naw gruhti eedomatees, kahdu eepaids wiſa nahwe darija uſ tehwu. Wajadſeja tikai azis uſmeſt uſ ſcho garo, kafeno ſtahwu, uſ bahrgo, ſtingro ſeju ar noſkuhto ſchodu, ſalganeem, eeſrituſcheem waigeem, uſ weenā nakti noſirmojuſcho galwu, uſ ſcho ſtahwu, kaſ ſtundam nekuſtoſchi ſtahwēja pee dehla ſahrka, — lai novraſtu brefničas dwehſeles mokas, kuras Pobedinskis ſchini laikā pahrdiſhwoja. Trihs deenas, kamehr lihkiſ bija eesahrkots, paglabats un dwehſeles aifluhgiſhana par to notureta, Pobedinskis ar neweenu paſchu nerunaja ne mahrdū. Kad kahds no Koſtja agrakeem ſkolotajeem tam grubeja iſteift ſawu lihdiſjuhiſu un tam ſazija, ka Koſtja eſot „pahrpuhlejees“, tam wajadſejiſ mahziſchanos nemt weeglaku, nebridihiſtot... „Ko nedrihiſtot?“ Pobedinskis to ſkali pahrtrauza... „Ta pahrpuhleetees... Dſihwi wajaga padarit few weeglaku.“ „Weeglaku?... Alikaujat man jautat, waj dſihwi buhlu padarijuſchi weeglaku, ja mehs ſkolā nebuhtu pahrpuhlejuſchees? Es jums praſu, waj tad muuſ dſihwe buhlu weeglaka?... Luhdsu nerunajat ta behrneem dſirdot!...“

„Bet juhs tatschu redſat panahkumu!...“

„Kad ari!“ Pobedinskis ſkarbi ſazija: „ta ir labak... labak nomirt, neka beiſ mehrka nodſihwet... muhſejais newar zitadi domat, preefſch muuſ ir meers tikai nahkotnē...“

Kad Kostja jau kā lihkis guleja eesahkumā wehl gultā, wehlat fahrkā uš galda, tad basnizā winu pastahwigi apluhkoja pus baiši; pus sinkahrigi diwas jautras filas azis. Ta bija wina diwpadšmit gadus wežā mahſina Nadja, fahrtwaidsite meitene, kuplām ſprogram, kura ſawas labās ehſtgrības deht no Kostja bija eefaukta par „ahmriju“. Schnukſtoscho mahti un tehva tumſcho, afaru mitro gihmi redſedama wina droſchi un nedſirdami, kā lākis eebahſa ſawu galwinu zaur pee-wehrtām durwim tai iſtabā, kur Kostja lihkis guleja. Wina apluhkoja ilgi un uſmanigi ta ſakaltuſcho, ſalgano gihmi, pee tam fewi jautadama: „Kas tad tas ir? Ta tad tas ir, ko fauz — nomiris? — Ta tad wiſch wairs neſehdēs iſtabā pee latīnu gramatikas un nemahzis winu aritmetikā. Ieb waj tas tā guleſ wehl weenu nedelu, warbuht wehl weenu un tad peezelſees un wina to atkal redſes falihkuſchu pee galda ſehdam, kur tas pee lampas ar filu ſchirni, ar brillem uſ deguna pahrleezas pār beſu grahmatu? Ja, ſaprotaſs, ka tas tā buhs!“ wina ſawā prahātā noſpreeda un ſteiſsās ahrā uſ eelas ſkraidelet.

Bet te atneſa fahrku. Lihki apgehrba un eelika fahrkā, kuru uſ lika iſtabas widū uſ galdu. Un kā wifī no iſtabas bija aīſgahjuſchi, atkal paſpihdeja diwas jautras, uſmanigas azis gar durwmalu, tad parahdijs ſprogramma galwina, diwi baiši foli noſkaneja un Nadja atkal ſtatijas neſaprasdama un ſchaubidamās uſ jauno tai nepaſiſtamo ainu.

Schoreiſ ſta nedomaja neka, bija ſoti pahrſteigta un ſpehja tikai few jautat: „Nu, kas nu tahlak notiſs?“

Tad ar reiſi atnahza wifī Kostja beedri — wiſa klase. Wini pažebla fahrku un aīneſa uſ basnizu un no tureenes uſ kapfehtu. Se wiſchki winu uſjautrinaja diwi, kas neſa fahrka wahku uſ galwas, it kā tas buhtu milſu zepure... Un Nadja jautaja few tahlak:

„Kas wehl nahks? Kas wehl notiſs?...“

Lihki apbeda un tad brauza uſ mahjam.

„Tad tas ir wiſs?“ bija veħdejais jautajums, ko ſchinis leelajās azis wareja laſit. „Ta tad Kostja wairs nemahzijees ſawus latīnu wokabulūs? Wiſch wairs neſehdēs falihzis pee galda un nepawadiſ naftis pee grahmata? Un tadeht wiſch ſehdeja falihzis deenu un nafti, nafti un deenu un nomozijas?“ Un atkal ta fewi jautaja: „Un tas ir wiſs? Un wairak nekas nebuhs? Ta tad tas jau ir wiſs?“ Un wiſai nebijā nepawifam eespehjams ar to apmeerinatees, tai ween-mehr iſliſas, ka Kostjam wajag nahkt atpakal, atkal ſtrahdat un effa-minus taſit, un tad atkal wifī buhtu apmeerinati — titlab wiſch-pats, kā ari paps un mamma... Wifī buhtu tik preezigi, jo wifī notam ſapnotu, ka Kostja drihs nahks patſtahwigs un tad preeſch wifem eesahkſees jauna dīshwe, gluſchi zitada, neka tagadeja.

Wijas winas domas, wift nahkamibas fapni grosijas tapat, ka  
pee wezakeem, weenigi ap Kostju; winisch teem isgahdās kaut fo ne-  
sinamu, bet bes schaubam jaunu un labu, pawisam leelissku.

Winai paschai, lai gan ta jau bija meitene diwpadsmittā gadā,  
maj wehribas tika peegreests. Kad ari mahte pee winas gultas stah-  
wedama daschreis pahrdomaja par winas nahkamibu, tatschu weenumehr  
winas domas par to fakusa kopā ar Kostju. Lai gan schai pilsehītā  
jau preefsch diweem gadeem bija atwehrtia meitenu gimnasijs, Nadja to  
tomehr ne-apmekleja, jo wezaku apstahkti to ne-atlahwa un tadeht Kostja  
to mahzija, tilshids tam bija brihws laiks.

Fautri un besbehdi ta pastraigas pa eelam un dahrseem un  
isskatijas sawā apputejuschi un notraipitā apgehrbā vrihsak ka nebehdijs  
puika, neka tilla meitene.

Kostja nahwe ar reijs išpostija winas besbehdigo pahrgalwibū.  
Pat wina pate noprata, ka kaut kas ir išpostits. Kad wina tagad  
skraidija un rotalačās, tad tai drihs ween wajadseja skreet us Kostja  
istabu un sahli, faktā atsehstees un skatitees us preefschejo faktu, kur  
nefen bija stahwejuschi: pehrminders, psalmus lassidams, leels ūdraba  
lukturs ar degoschu sivezi sahru galwgali un sahruks, kurā Kostja guleja.  
To pahrnēhma bresmigas, nospeedoshas nesinaschanas un schaubu juhtas,  
un tai iſlikas, ka wina, kahda nesinama eemeļla deht wairs nedrihsktetu  
skreet un lokos kahpt, ka to senak, lamehr Kostja wehl dīhwoja,  
mehdsā darit. Ko tai ihsti tagad wajadseja darit, ka zitadi dīhwot, to  
wina nesinaja, bet ta juta, ka tagad wifam jatop zitadi. Reis, kad ta  
agrā rihtā sehdeja sahles stuhri, tehws no kahda gahjeena pahrnahldams  
to usrunaja sawā parastā fkarbumā schahdi: „Nadja, apgehrbees zik labi  
eespehjams... Ej, mahte tewi apgehrbs... Bet ahtri wajag pa-  
steigtees!“ Nadja nodrebeja, jo wina bijas no tehwa. Preefsch winas  
tas bija pate stingrā pateefiba. Tad ta wispahr nosarka un skatijas  
platām azim us tehwi. „Nu, ej tatschu! Taſi, ka teež gatawa!...  
Es jau tew faku, ka wajag pasteigtees, Warbuht, ka wehl naw par  
wehlu!...“ tehws atkahrtoja. Nadja noduhra balsigi un pasemigi  
azis un stahweja fajutuse. Tad ta gahja weenadeem ūoleem, ka wina  
to lihds schim nekad nebija darijuše, pee mahtes. Wijā winas buhitē  
ſikas kaut kas sawads, jauns... Schis jaunais pastahweja eeksh tam,  
ka wajadseja pasteigtees. Mahte wina raudadama apgehrba un pahrmēta  
par wina krusi. Saprotaams, ka wina pee tam atmīnejās Kostju un  
sawā garā warbuht domājās jau otru sahru redsam... Te jau Nadja  
stahweja ūlā kleitīnā ar baltu krahu, panehma ūmu zepuri un no-  
neseto meheli un astahja ar tehwi mahju. Winisch gahja leeolem  
ūoleem, tā ka Nadja tam wareja knapi lihdsi tikt. Wina bija gluhi  
sarkana un neflaidras usbudinoshas juhtas nospeeda winas ūrvi. „Nu,  
Nadja, tagad ir tawa kahrta... Mehs wifū ūmu zeribu leekam us

tewi . . . Tevi jau ar' fauz Nadeschdu\*), " tehws fazijsa un mehgina ja  
fmaudit. „Deew s̄in, kā wehl wiſs iſdvees! . . . Tu nu gan ne-eſt  
puika, ne-eſt Kostja . . . No tevis gan newar tik daudz ſagaudit, bet  
tomehr kaut kō . . . Wairak mehs newaram darit; mehs ne-eſam ne-  
kahdi leeli lungi, ar daikſinatnem un makhſlam nodarbotees un brūht-  
ganus peewilk; mehs ari ne-eſam tirgotaji, newareſim tew ūplu puhrū  
dot . . . Wiſs, kas mums ir, weenalga waj puifens waj meitene, ir  
tas," — un pee tam wiſch fita ar ſpeeka pogu uſ peeri: „Wiſs, kas  
mums ir, Nadja, ir muhſu prahs, ſinachana, uſzihtiba . . . un tam ari  
jabuht tawam puhram! . . ." Tā runaja Pobedinskis, it kā wiſch  
pateeſi buhtu tajās domās, ka eerehdnu dſihwe nepaſihiſt ſtarpiju ſtarpiju  
wezu un jaunu un ka apſina, ka ar gruhto dſihwi jazihnaš, wiſeem  
buhtu kopeja.

Pobedinskis weda ſamu meitu, lai ta eeftahos gimmaſijā, kur kurſs  
jau bija eefahzees. Ar eeftahchanos wajadjeja paſteigtees. Nadja iſ-  
tureja, lai gan ne iſpoſchi preefch otraz klafes effamini, un tai atkal  
wajadjeja paſteigtees, lai panahktu ſawas lihdsfoklenes.

## II.

Peezi gadi bija pagahjuſchi. Zif brihnum ahtri tee bija pagah-  
juſchi! Un tai paſchā trijslogu mahjina, tai paſchā maſā, apspeeſta  
iſtabina, pee tas paſchas lampas ar filo ſchirmi, tai paſchā weetā, kur  
agrak Kostja fehdeja, ſchos peezus gadus bija fehdejuſe un ſtrahdajuſe  
Nadja. Un zif loti lihdsiga ſawam brahlim Kostjam ta tagad iſſkatijās.  
Jau ſen ta bija ſandujejuſe ſawus fahrtos waiguš, apalaš rokas, ap-  
ſkaufchamo ehſtgrību, kuras dehļ Kostja to bija eefauzis par „ahnriju“.  
No agrakas Nadjas bija iſnahkuſe gara meitene, ar uſ ahu iſſpeeſteem  
plezu kauleem un lihdsenam kruhīm. Ar to paſchu ſteigſchanos, kā  
agrak Kostja, ta gahja katru rihtu ap pulkſten aſtoneem uſ gimmaſiju.  
Pa reiſei no puhleatais organiſms tā pagēbreja atpuhti, wiņu pahrnehma  
tik kaifliga kahre pehz meera, ka tai wajadjeja atkriſt uſ gultu un tur  
kahdu laizini palikt, neſpehjot neko domat waj juſt . . . Schi pilnīgā  
besdarbiba, kur nogurushās, no ſpeeftaſ ſmadſenes nefa neſpehja ſtrahdat,  
to brihnischki atſpirdiſinaja . . . Un wiņai iſlika, ka tai wajadſetu  
ſchahdi ilgi, besgala ilgi gulet . . .

„Nadja, waj tu ar ſaweeim uſdevenumeem jau eſi galā?“ atſkaneja  
tehva weenada, kluſa baſi, kurſi, tiklihdz tas nedfirdeja Nadjas baſi  
un lapu ſchkriftſchanu, tuhlin eefkatijās wiņas iſtabā. „Wehl tikai  
drusku iſturibas! Ka tikai mehs tagad nepaleekam puſzela. Tagad  
wajag paſteigtees! Wehlak . . .“ Tehws nepabeidsa ſamu teikumu un  
neteiza, kas „wehlak“ buhs. Un to jau ari wiſch, ne Nadja neſinaja.

\* Nadja ir ſa-iſfinats no Nadeschdas, kas kreewiſki nosiņmē zeribu.

Wina tikai redseja sawā preekschā wehl weenumehr netizami zeetoscho, mozoscho tehwa skatu, luxā tik skaidri bija lasami: zeriba, nepeepildijuschees sapni un wehleschanas, kaut ko augustaku fägnegt. Wajag pasteigtees . . .

Nadja newareja skaidri noteikt, tad tas ihsti bija notizis. Nedī tehws, nedī mahte tai par to ko bija bilduschi. Ta pate leelajā steigā, ar kahdu ta nodarbojās ar sawām studijam, newareja wijs eewehrot, kas ap to noteek. Tikai pehz nedelas ta sahla manit, ka tehws ir nosfirmojis un ta gihmis peenehmis eesalganu krahsu, ka tas staigā it kā fatreekts. Winsch, kas senak bija kā us mata wijsre riktigs un strahdigs, tagad sehdeja weselām stundam un deenam kluß un druhms pee loga un smehleja weenu pihpi pehz otra; weselām nedelam tas staigaja rihta swahrkos, ne-isgahja ne folia is mahjas, nedśina bahrsvu . . . Winsch buhtu aismirfis ehst un dsert, ja to nefauktu . . .

„Mamuna, kas tad ihsti ar papu ir notizis?“ Nadja pratija mahte.

„Na, kas tad lai buhtu notizis? Nekas . . . Ar Deewa palighu jau wijs buhs atkal labi! Winsch wijs tā nem pee firds. Bet tu par to nemas nedomā! Gan Deews palihdsēs, ka wijs atkal buhs labi! . . .“

Nadja usmineja, ka tehws bija weetu atstahjis. Wina bija jau pamanijuje, ka wehrtigakās un dahrgakās leetas sahla pasust no mahjas, heigās pat mahtes drehbes; un tad tika kehfscha atlaista, un mahte — kluſa weentahrscha seeveete — weena pate riktojās pa keshi. Reif Nadjai gadījās zaur logu paskatitees un wina peepeschti nosarka: mahte ar lakatu ap galwu nesa ar kahscheem diwus spainus uhdens no akas pār eelu. Nadja peezehlās, kluſu attaisija tehwa istabas durwis un stihwi ūstatijās us tehvu: wina azis bija farkanas un luhpas raustijās krampjos; winsch to nebija dirdejus eenahkam. Wina tam kluſu peegahja klahi un aiskahra ta plezu. Winsch nodrebeja un usmeta tai tik luhdoscho, behrnischki nespēhjigu skatu, ka tai firds farahwās un wina afaram apspeestu balſi fazija: „Papin, papa, kadehk tad ūnī tā moxit! Es jau wijs preeksch jums darishu . . . Es . . . ūnī us wijs gatawa . . . tikai drusku wehl pazeeftees . . . eksamens stahw preeksch durwim . . .“

Nadja ar afaram azis fakhehra tehwa rokas un tās speeda.

„Es ūnī, Nadja, ka juhs mani mihleet . . . Mahte mani mihl . . . Bet es newaru ſcho padoschanos pazeeft. Tas ir par dauds . . . Tas ir, man pahrmeturmus taift . . . Bet es newaru . . . es ūnī patmihligs zilweks un newareju pazeeft. ka ziti mana prahia, mana gara auglus . . . ne-apšinigi, gandrihs rekaunigi, ne masuleet par to nelaunedamees, iſdod par faveem . . . un faxem flau . . . Un tikai tadehk, ka wini ir preekschneeti, bet es tikai sekretars, kas par algu strahdā . . . Ta tam wajagot buht . . . Es jau par to dabujot algu . . . bet . . . Labak ej tagad un mahzees!“ tehws fazija, steigschus pazeldamees, pahrbrauzai mihlinadamees ar woku par mateem un sahla apgehrtees.

Schai deenā winsch wehlu pahrnahza mahjās. Nadja bija tilko gulet aīsgahjuſe. Wina fahka klawitees. Tehws bija neparasti jautes, ſmehjās par mahti un ſkaitija daschus naudas gabalus. Tad winsch afrita uſ dihwanu un tuhlin eemiga. Nadja iſlehza no gultas, pataitija durwju malu walā un luhkojās uſ guloscho tehwu. Wina gihmis to iſbaidija. Ta wehl nekad wina gihmi nebija redſejufe tik muſkigu iſſkatu, kā pee peedſehrufcha. Tas guleja ſoti nevainigi. Te winsch krahza, te atkal ko neſaprotamu nuldeja, pee kam ap wina luhpam ſpehlejās muſkigs ſmaids . . . Nadja nobijās, aiflihda lihds mahtes iſtabai un eefkatijās tur. Mahte bija nometuſes pee fwelhtbildeſ zelos un aſaram azis luhdſa Deewu, daudfreis galwu lihds ſemei noleefdama.

Pee ſemes gultinā guleja Nadjas ſechus gadus weža mahjina . . . Zik tukſcha, zik nemihliga tagad Nadjai iſlikas mahtes iſtaba, kura fenak bija tik patiſhkami. Uſ etascheres un kumodes fenak ſtahweja tiſtaudiſ ſtaiftu leetu. Zik dauds jaiku wakaru Nadja nebija ſchini iſtaba pee mahtes pawadijuſe, pee kam mahte winai ſtahſtija par ſawu jaunibu.

Tikpat kluſu kā nahkuſe, Nadja atgreesjās ſawā iſtabā. Širds tai ſita wareni, azis bija aſaras un winai iſlikas, it kā ta redſetu Kostju, kā winsch nafti fehſch pee galda, pee lampas ar ſilo ſchirmi. Nadja pahrwiſka deki pār galwu, bet winas ſmadſenes ſtrahdaja tahtak.

„Ne, es ne-eſmu tahda, kā winsch, es eſmu ſlinka . . . Man nahkas tik gruhti pee ſkolas grahmatañ ſehdet . . . Un ja es eſfaminu nenoleeku ? . . . Deews, eſti man ſchehligs ! . . . Nu, wajag paſteigtees ! . . . Tā tas ne-eet . . .“ Bes ſakara tai ſchauſijās domas pa galwu un tai wajadſeja negribot ſew praſit : „Kadehl, fur tad tai tā jaſteidsas ?“ Wina newareja atraſt noteiktu atbildi, bet ta juta eelfch wiſa, kā weenumehr ſmagak un ſmagak uſ tās qul lahdſ no liſtena uſlikts flogs, kahds dſihwes parahds . . . Un neweenu azumirkli wina neſchaubijās par ſcho peentaklumu. Winas jaunā, labā ſirds tai tikai weenu leetu fazija, kā tai wajag preeksch wiſa, wiſa buht gatawai . . .

Tā bija pagahjis puſgads un peenahzis gala eſfamens.

Tehws bija pawiſam noſlihdis ; katrau nafti tas pahrnahza pee- dſehrees un pa reiſei atneſa naudu ; bet daschreis tas pats aifneſa peh- dejās wehrtigās leetas. Wini, agrak tik omuligais dſihwoſlis palika katrau ſtundu tukſchaks. Mahte wiſu paneda ſoti pažeetigā garā un at- wilkas weenumehr wairak ; wina kluva weenumehr kluſaka un nodar- bojās paſtahwigi gax ſaimneezibū. To redſeja no agrā rihta lihds wehſlam wakaram wahrot, ſchujot, maſgajot, bes maſafas kurneſchanaſ. Un daschreis wina pat ſmehjās, kād ta ſwehtwakaros ſapulzeja gimeni pee ſpoſchā ſamowara. Un winas jautriba bija tik ſlipiga, kā pat Pobe- dinskis fahka ſtahſtit pilſehtas jaunakos notiklumus un wiſeem bija tik labi, it kā teem nekad nebuhtu labaki klahjees, nedj tee ari labak

wehletos . . . Bet schahdi wakari bija loti reti, tiflihds tik kahds atminejās kahdu truhkstofchu leetu — peepechi išputeja ilusijas. Geshahjas atkal behdigais kluſums, tehws steigſchus peezehlās un mehgimaja zif ahtri eespehjams mahju aſtaht.

Kahdu wakaru tehws pahrnahza jau pulksten septinoſ mahjās. Lihds ar to atmahza kahds jauns zilwels, kurſch tikai nesen bija nometees schai pilſehlā. Tas bija teesleetu kandidats un tam bija pee teefas weeta. Wina leelo, lepno stahwu ar augsti pazelto galwu Nadja bija jau pamanijuse pilſehtas bulvarī, kad ta ar daschām draudſenem nahza kopā no ſkolas. Draudſenes to bija darijuſchias uſ winu uſmanigu, preeſhmedomas, ka wiſch eſot ſpoſcha, dauds apſoloſcha partijs, jo wina aifſtahweschanas runai pee teefas eſot bijis leeliffs eespaids, beiſ tam winam eſot kruſtehws, tas Peterburgā eſot par ſenatoru. Nadja ſehdeja ſawā iſtabā un mahjījās, kad tehws ar jauno juristu eenahza. Ta gluſchi faſlinga un ſīrds ſahla ahtrat pulkſtet. Zif ta ari nepuhlejās ſawas ſtudijs preeſchmetā nodſitinatees, tas winai tomehr ne-iſdewās — tas gahja pahri par winas ſpehkeem. Winu tifdauds ne-intereſeja jaunais zilwels, ka wiſſ tas, kas ar to ſtahweja ſakarā . . . Wina dſirdeja, zif jautri tehws runaja, ka wiſch uſ reis bija pahrmehrtees un atkal kluwiſ agrakais lepnais, energiſkais, gudrais wihrs. Wina juta, ka tas atmetis wiſu ſliktu; juta ari, ka jaunais jurifts ir gudrs un apdahwinats, ka wiſch prot atraſt un zeenit godigus zilwokus un ka wiſch tās tehwu tā pahrmehrties, tadehlt ka ſina to zeenit un ar to ſimpatiſe, neluhkojotees uſ ta noklīhſchanas ahrejām ſihmem . . . Wini ſarunajās dſihwi un ilgi. Tehws loti uſtraukts ſtahſtija par ſaweeim agrakeem planeem un nodomeem, zif tam bija gruhti jazihnas, lai tiltu eevehrots. Sen tehws tā nebija runajis. Nadja bija tuvinajufes durwim, lai zaur ſchirkbu waretu apbrihnöt tehwu, un redſeja, ka jaunais zilwels uſleħza un ſīfnigi ſpeeda tehwa roku. „Es juhs ſaproto, es juhs ſaproto,” tas ſazija.

Tehwa gihmis laiſtijās no preeka . . .

Nadjai iſlitās, ka tee abi tuwojās tām durwim, kur wina ſtahw. Wina pahrlēku uſtruhkās, aifſteidſās uſ ſawu iſtabu, atfehdās pee galda un nogremdejās grahmatās.

Behz daschām minutem winas iſtabas durwiſ teefcham atwehrās un tehws eenahza. Nadja apgreesās. Mans Deews, kas tas bija par gihi: tur bija laſami kauns, bailes, kluſa luhaſchana, ſchehlums un iſbailes no kaut ka. „Nadja,” tas tſchufteja gandrihs luhdioſchā balsi, „nahz, atfehdees druſku pee mums! Wiſch ir tik gudrs, tik labs, tik . . .”

Pobedinklis nepabeidsa teikumu.

„Te nu bija,” Nadja domaja, „tad tadehlt . . .”

Afinis tai falahpa galvā, rokas nobahla un ſahla trihjet, uſ- ludinata ta peezehlās un eegahja ſahlē . . .

### III.

Bija rudenis. Pa netihru attahlu Peterburgas eelu gahja gadus 23 weza meitene, melnā kleite un nonchsatā mehteli; par plezeem tai bija lakats un galwā melna zeprurite.

Smalks leetus ar fneega pehrlam īmeilaja. Bija apmahzees, nemihligs rihts . . . Meitene apstahjās, išwilka steidsoschi no kabatas papiriti, us kura bija usfihmets stundu plans. Wina to pahrīlatija daschus azumirklus, paslatijās tad sawā masā, wezā nikela kabatas pulkstenī — un turpinaja steigschus sawu zetu. Pulkstens rāhdija zeturfnī us dēvineem. Meitene gahja us Nikolaja hospitala puši, kur preefsch feeweetem natureja mediziniskus preefschlasifjumus. Nenahžās gruhti noslatit, ka ta ir studentene. No nemeerigi tāhlmā klejojoschā skata, no steigschandas, kas wifā winas buhē bija manama, wareja spreeft, ka ta kaut kur steidsas, un tuhlin ari wareja nogist, ka schi steigschandas tai bija tapuse par eeraschu un wajadisbu un ta bija uſspeeduse raksturisku ſihmi wifai winas buhē, gaitai, kusteschanai un apgehrbam.

Zil ūti meitene ari nebija noruhpejuſēs, tomehr ſchodeen wifas winas domas likās kaut kur zitur kawejamees, kam naw nekahdas dalas ne gar preefschlasijumeem, ne netihro eelu, ne garajām Nikolaja hospitala kafarmem, ne gar stundam, kuras tai jadod ūlneem un uſzihtigeem ūkoleneem un ūkolenem, ne gar gala eksaminu, karsch wairs nebija tāhlu.

Wina ūtika gimnosiftes, kas steidsas us ūkolu, weena no tām preegsa ūv winas wehribu, wina apstahjās un luhkojās tai pakat. „Tai wajag buht pehdejās klasē ūkolei,” wina domaja. „Man leekas, ka es tai laikā, kad mehs wehl dīshwojām muhsu pilſehtinā, iſſkatijos winai ūti lihdsiga. Ta pate nenoteiktā steigschandas pehz ka, tas pats klaidigais ūkats un ta pate nahkotnes ūpehku un wehleschanos nepaſihſchana . . . Ak, Deewš! Atkal jau ūdzi gadi pagahjuschi! Un kas par gadeem! Kahds jauns redses apwahrīnis man ir atwehrees un zil daudž jaunu nedomatu eespaidu es ne-efmu ūtehmuse! . . . Un kahdu gaitu mana dīshwe ūtehmuse! Ūrseenu — kas man bija gluſchi ūveschs. Waj gan preefsch ūzeemeem man bija jel masakā jauſma, kas ar mani notiſi? Ūr brihnischki, zil ne-ispromati wiſs nahjis! Daudsreis es domaju, kas gan mehs eſam par maseem, neeziņeem radijumeem ar wiſu sawu ūnafchanu, grību, energiju . . . Ja weens waj otrs, ka leekas, gluſchi ūeewehrojams apstahklis ne-atgadās, ja es no nejaufchi nebuhtu dīrdejuſe to diwu ūimafistenu farunu, tad es laikam nebuhtu ūche, ari maneeji ūche nebuhtu, un es nedīshwojotu ūchahdi . . . Mana tagadejā dīshwe buhtu ūtada, mana nahkotne ūavada . . . Warbuht es jau ūv buhtu apprezejuse jauno juristu (winſch tagad eſot jau prokurors), man buhtu behrni, deeneſtneeki, emmas, ūaimeeziba, es rīhſotu ūeefibas, eetu ūeemos un

fanemtu wesus, laſitu romanus un apmekletu teatrus... Un tehwoſ buhtu apmeerinats, wiſmaſ materieli labi apgahdats... Mans wihrs tam buhtu wiſadā ſinā labu weetu apgahdajis... Mahte atkal walkatu zepuri, nemasgatu drahnas, neneſtu uhdeni... Un tas wiſs buhtu no- tiziſ weenā mehnēſi, weenā nedelā!... Tuhsin pehz effamina beigam buhtu manas kahſas bijuſchas... Un peepeschi... Zil labi es atminos to ſkatu! Mehs, elfaminandes wiſas bijam falafijuſchas, lai dſirdeſtu eſfaminu iſnahkumus... Direktrife parahdijas ar protokolu rokā, wimai pakal nahza wiſi eſfaminazijas lozelli. Es jutu, ka wiſi ſkati bija man peegreestti. Direktrife peenahk man ſlaht un ſneeds roku: wiſi ſmaida un wehle man laimes, jo man peepreests ſelta medalis. Direktrife ſaka man, ka es eſot ne tik ween muhſu gimnaſijas, bet wiſas gubernas ſpoſchā ſwaigſne, ka es paželot wiſu ſeeweefchu godu, wiſu jaunto ſeeweefchu iſglihtibu; ka tagad zaur manām ſekmem, manu dedſibu un uſzihtibu — eſot nobibinata gimnaſijas paſtahweſchana; ka es eſot ſpoſchi peepildijufe wiſas uſ mani liktās zeribas; ka ſeeweefchu iſglihtibas ee- naidnekeem zaur mani eſot eeroſchi atraemti!... „Brawo, Nadeschda Pobedinska\*), juhſu perfonā mehs wiſas eſam uſwarejuſchas! Ne par welti jums taħds kriſtits wahrdiſ un familijsa wahrdiſ,“ direktrife fauz labſirđigi ſmaididama... .

Ne, to nebiju ſagaidiſiſe, taħdu flauu ne. Es jutu, ka ſpehju knapi uſ kahjam noſtaħwet, manas rokas triħzeja. Bet, kaſ bija no leelaka ſwara — es jutu, ka manā dweħselē pamodas kaſ jauns, kahdas liħdi ſchim nepaſiħtam aſ juhtas. Es atminos, ka biju ſtipri uſtrauktia. Wiſi mani uſluhkoja ka kahdu briħnumu, pat wiſas muhſu ſkolenes, it ka es teefcham buhtu warone, buhtu padarijuſe kahdu warona darbu!

Protokola no laſiſchana beidsas. Troflichnodamas ſkolenes iſlikħda pa sahli. Wehl weenumehr drusku triħzedama, es peegahju ar weenu braudseni pee loga, par kaut ko farunadamas, pee kam es biju foti ne-uſmaniga.

Tai paſchā azumirki weena no manām beedrenem farunajas loti dedfigi ar maſu ſkolenu puhlti. Ta bija meitene no ſemas kahras, no attahlas aprinka pilfehtinas un ta wezaħla muhſu ſtarpa. Wina bija tuhlin eeftahjuſes pehdejā klafé, un runaja, ka wina ſenak bijuſe ſkolotaja un pa walas briħſcheem pate mahzijuſes taħlač, ta ka ta wareja eeftahħees pehdejā klafé. Man ja-atsiħtas, ka ſaliħdinot ar winu, mehs wiſas iſlikamees ka behrni. Neſin kahda eemeſla deħl mehs wiſas winu bijamees, beħgħam wiſas fabeedribu un runajam ar to ne labprah, pat tad, kad wina uſſafha farunu. Wina laſiſa ſinamas grubmatas, kuras neweena no mums nebija laſiſu, ta paſiņa no dſiħwes taħdas puſes, kaſ mums bija ſweſħas; wina weenumehr runaja til nopeetni, kad mehs gribejam jokot waj ſmeetees, jeb kad meħs steidsamees ſawus uſdewunus taſiſt... .

\* ) Uſwaretajja.

Tagad es dsirdeju, ka ta pee loga peespeebusēs fazija ap fewi sapulzetam pulzinam: „Nu, manas damas — jeb, ka lai es juhs tagad tituleju . . . ko juhs tagad eesahkfeet? . . . Ko tagad dariseet? Waj juhs prezefatees? Dosatees pee meera? . . . Juhs eſat noguruschas? . . . Daudsam no jums jau eſot brughtgani. . . . Ja, pat Krilowai — ta bija masakā un wiſmaſak attihſtitaka ſtarb mums abiturientenem — tai ari jau eſot . . .“ Pee tam wina fmaididama rahdija uſ Krilowu. Krilowa ſmehjās un wiſpahr nosarka. Mehs wiſas fahkām ſmeetees.

„Bet joki pee malas . . . Es weenumehr brihnos par muhſu eerehdu, tirgotaju palihgu un garidsneku un zitu ſcho kahrtu meitam. Es winas neſaprotu . . . Te winas apmekle gimnaſiju, kaſ teek no ſemſtes uſtureta, apmekle un pabeids ſkolu uſ zitu, ſemneku rehkinu, dabū ſelta medalus un — apprezejas. Tad uſ reis tās ſpehlē kahrties, iſrihko weefibas, danzo, ſanem weefus un laſa romanus . . . Brihnifchki! Un kaſ wehl wairak, — windam iſleekas, ka tās ir warones, ka tās kahdam padara leelu labpatiſchanu. Behz manam domam ſchahda riſhofchanas ir weenkahrfchi neſmuka un nizinama!“

Un runataja parauſtija plezus, lai peedotu ſaweem pehdejeem wahrdeem wairak fwara. Wiſas apkahrt ſtahwoſchās klufeja un uſ-klaufijas to ar bailem, it ka tās teefcham tikko buhtu padarijuſchas kahdu leelu nerahtnibu.

„Pobedinska!“ ta peepeschi greeſas pee manis, mani no fahneem uſſkatidama: „Juhs gribat apprezeetees un dabujat ſelta medali?“ (Wina pate til ar puhlem bija warejuſe eſfameni notaift, tadeht ka wina ſarw laiku, ka klases dama iſteizas, pawadija „nederigas grahmatas“ laſidama.)

„Un juhs ari, Porow jaunkundje? Juhs ari, Kolzow jaunkundje? Un juhs ari, manas damas? . . .“

Schai azumirkli eenahza direktrife un fazija: „Nu, behrni, tagad warat atpuhſtees! Oſihwojat ſweikas, eſai jautras, preezigas v'n laimigas!“

„Saprotams, ka nu laiks atpuhſtees. Kas tad lai wehl nahktu?“ noteiza ſchi duhſchigā meitene.

Wiſas fahka poſtees uſ mahju.

Gimnaſijas ehku es biju ka ſapni atſtahjuſe. Es ne-atminos, waj es gahju ahtri waj lehni, weena waj ar draudſenem kopā. Sinu tikai, ka man deninos daufijas, ka es kluwu drihs farkana, drihs bahla, daſchadas domas man jauzjas zaur galwu: Slawa, launs, preeks, iſ-miſchanā, wehleſchanas atpuhſtees, kaut ari tikai meeſigi un tad atkal neweenu azumirkli nenokawet, tuhlin riſkotees uſ tahtak ſtrahdaschanu. Bet ka lai es aifeetu? Ta jau buhtu trakuliba, ne-eespehjami! . . . Šawejos atſtahi? . . . Un atkal domas par tehwu un mahti . . . Un wiſch tagad bija tik jautras, tik labs . . . wiſch tagad bija ka no jauna peedſimis! . . .

„Nu Nadetjchka!“ tehws un mahte ſazija reiſe, mani ſirſnigeem ſkuhpſteem ſanemdami... Un mahte til loti preezajās, ka es tagad atpuhtijchos un meta pār manim kruſtus.

Bet kas tahtak notika, to es wairs ne-atminos. Bija pagahjuſchhas trihs preekſch manis ne-iſſakami gruhtas deenas, tad es dabuju nerwu karſoni un preekſch krihſes pahrdiſhwoju trihs tahdas paſchas deenas...

Tehws wiſā ſchai laikā bija ſewiſchki mihiſigs pret mani. Reiſ tas noſehdās uſ gultas malu un fahka manus matus glaudit.

Kad wiſch mani bija zilf nezik apmeerinajis, tas ſazija: „Ja tu, Nadetjchka, gribetu atmahkt sahlē, tew warbuht buhtu labak.“

„Es negribu, es wiui nemihlu,“ brehzu, neko neſinadama, ko ſaku un kadeht tā daru... Bet es newareju ſawalditees. „Es tuhlii eefchu un wiinam to teiſchu,“ ſauzu un ahtri iſlehzu no gultas, bet tuhlii nopratu, ka gribu kaut ko neprahrtigu darit, ka muldu un ne-ejmu pee pilna prahta... Tehws bija gluſchi nobahlis — pat es to pa- maniju. Wiſch uſlikā ſawu auffto roku uſ mandām karſtām luhpam, eelita mani gulta atpakaſ un atſtahja iſtabu...

\*

\*

Pobedinska apſkatijās uſ eelas. Schur tur ſteidsās ſtudentenes, daschas wiui panahza. Tahtumā jau bija redſams Nikolaja institūts.

Winas atminas tika ſtrauji pahrtrauktas, domas pahrlaidās ſibena ahtrumā, it kā gribet amas drihs atraſt galu.

Te tai wajadſeja dſelszela wagonu eedomatees. Brauzeens ſteidsās eſdams, puſhdams; eelſchā ſehiſh klufu un fa-iſdiſis tehws, mahte, gan- drihs paſtahwigi kruſtidaamees, un maſā mahſina apluhko uſmanig zitus brauzejuſ. Lai gan tee wiſi ſehd zits zitam pretim, wiui tomehr iſ- wairas weens otru uſſkatit. Un kad winas azis ſaſtop tehwa waj mahtes ſtatū, tad wiui nenoteikta eemeſla deht ſahk ſirds ſtipri pukſtet un ta noſarldama nolaicīh azis...

Brihnischki! Domās tai weenumehr wajadſeja dſelszela brauzeenu ſalihiſnat ar kugi. Winai iſlikās, ka ſchahdā kahrtā Kolumbam wa- jadſeja iſdarit ſawus atradumus... Wiſaplahrt beſgaligais okeans... Kugis ſchuhpodamees dudas pa wilneem, zela beedri klufedami ſtahw uſ kuga wiſus un jautajoiſchi ſkatas drihs nepaſihtstāmā tahtumā, drihs uſ ſlaiko wiħreeti, kriſch ſtahw preekſchgalā, rokas pār kruhtim ſalizis un luhkojas uſ miglā eetihto awahrfni. Alri wiſch nodur azis, kad ta ſkats ſaſtopas ar beedru ſkateem. O, wiſch ſkaidri ſin, ko ſchis azis tam jautā, wiſch pilnigi apſinas atbildibu, kueu ſiftens tam uſlizis.

Un wiui iſlikās, ka ari ta ſirdij wajadſeja ſaſtingt, wiinam, ſeelas, ſtipram wiħram, tapat kā tagad gahja wiui, wahjai, neſpehziġai meitenei.

Tad preeksch winas gara azim parahdas zita aina. Ta fewi redj mitrā, aufstā dīshwokli. Biborgas pilfehtas dala (tur wini toreijs dīshwoja). Wini wisi sapreeshas masā, tumschā istabinā, jo abas otras istabas tee ir iſihrejuſchi. Ir wakars ... Pobedinska pahrnahf no kahdas flundas. Pee wahrteem sapulzejees daudjs lauschu, kas ar kahdu nōpuhlas; tas bija winas tehwis, kusch bija atneſts noplīhſuſchā mehelsi un netihrās drehbes. Winu eeneja istabā un nolika uſ wezu, faluhſuſchu dihwanu. Winas pirmas domas bija breesmigas: Deewis, kad gan tas wiss heigfees? ...

Nelaimigais wihrs bija fewi un zitus mozijis un weenumehr wairak un wairak nollihdis ...

Otrā deenā winsch jau gulejo uſ galba sem ſwehtbildem.

„Winsch mira manis deht ... Kadeht es winus wifus ſchurp atſauzu? Winsch tizeja maneem apgalwojumeem, ka winu ſche pratī ſlabak zeenit ... Es pate tam teefcham tizeju. Un kā lai es buhtu zitadi rihkojuſes? ... Kadeht winsch nepalika pee dīshwibas? ... Nu tatschu ... buhs drihſi ... wiss galā, truhkſt tikai wehl daschi ſoli ...“

Pa tam starpam ta bija nonahkuſe pee hōſpitala. Wina atwehra ſmagās durwiſ; paſhftamas baſtis winai ſkaneja pretim; winas atminas ar reiſi nobeidsās, lai dotu weetu jauneem eespaideem, jaunām interefem un jaunām idejam.

#### IV.

Plaſchajos koridoros un tuſchajās klaūſitaju fahles atradās daschi studentenu pulzini. Daschas kaut kām uſklaūſijās, zitas ſtrihdejās dēſigi ſawā ſtarpā, zitas atkal nodarbojās ar programu un eſfaminu kahrtibas uſſihmeschanu.

„Manas damas!“ kahda ſlaika studentene ſauza, melnām ſprogram, weſelu paku lefziju burtnitschu gaifā pazeldama: „Manas damas, kas ſchodeen ees pee profesora R? Winsch taisa ſchodeen pehdejo operaziju. Wehlak mumis wairs nebuhs iſdewiba tahdā noſkatitees ... Paſteidža-tees, zitadi mehs wehl wiſas kritiſim zauri un blameſim wiſu ſeeveeſchu godu!“

„Tas ir breesmigi!“ kahda atbildeja. „Jau tagad zita neka nedabū dīſirdet, kā: Nu, mehs gribam redset, kā juhs iſpildiſat uſ jums liktās zeribas ... Nunā, ka pee muhſu eſfamineſchanas buhſhot klaht wiſa eeweheroatā paſaule, it kā ta buhtu kahds teatres...“

„Nu, zelmu laufejas, ſanematees!“ melnſprogramā meitene ſauza, „tad jums fekos weſeli kara ſpehki ...“

„Pobedinska, man ir breesmigi bail,“ fazija kahda jauna, ſahrtwaidsite studente ar gandrihs behrnifchigū iſſlatu, Nadju Pobedinsku

jem rokas nemdama un mehginaadama zaur ſcho peespeesto joku apſlehpſ  
fawu pateefo uſbudinajumu.

„Waj juuns wiſam wajadſigas programas? Mumis wajaga paſteigtees, paſteigtees . . .“

„Ja, Petrowa, wajag paſteigtees . . . Un neſaudet duhſchu! . . . Wehl tikai weenu wiſzeenu . . . un tad! . . .“

Pobedinska mehginaaja fawilt fawas bahlaſ luhpas uſ ſmaideem  
un tuhlin fahla ſteigtees

„Man wehl ahtri janodod ſtunda. Man naw eefvehjams ari ſcho  
weenu mehneſi iſſit bes ſtundu doſchanas . . . Apſtahkli ta eegroſſijufchees.  
. . . Uſrakſteet pa tam ſtarepam elfaminu fahrtibu un ſagaideet mani  
pehz puſotras ſtundas!“

Un Pobedinska atſtahja hóſpitalu ar tahdu ſteigſchanos, kura wiſai  
likas jau par dabu paſkuſe.

Pa tam ſtarepam weens zits pulzinsch farunajas ſchahdi ſawā ſtarpa:

„Pobedinska iſſkatas pawifam flifti. Waj juhs to jau eſat pa-  
manijufchi? Teefcham jadoma, ka ta nezeetis ilgal, ka nedelu . . .“

„Ja juhs ſinatu, ka wiſai nomozas, zif daudſ wiſai ſheepeezi  
gadi maſſajufchi! Tas ir brefmigi! Wiſu laiku wiſai bijuschi ja-uſtr  
wezaki un mahſa. Mahte gan eet neſinot drahnas maſgat, bet zif ar to  
war nopeſnuit! Wiſa dob bes mahtes ſinas til daudſ ſtundu, ka wiſai  
teefcham naw neweenas brihwas minutes.“

„Teefcham?“

„Ja, es to wiſu ſinu . . . Bet wiſai neweenam ne wahrda par to  
nemin. Juhs jau wiſu nekad nekur nefaſtapfeet, nekad neredjeſeet bes  
darba . . . Wiſa ir brihnum ſmalljuhtiga ſluke! Es wehl nekad nebiju  
tahdu zilweku faſtapufe.“

„Nu, Petrowa, juhs jau eſat idealife un weenumehr un wiſu  
pahrſpihlejat!“

„Ne, pateefiba . . . Teefcham! Ko juhs tur ſakat? Es to ſinu  
gluſchi ſkaidri. Muſhu dſihwe jau ir tahda, ka ta beigas nogalma  
ſmalljuhtigu dabu, jeh to padara pawifam trulu un weenalbfigu. Un  
wehl wiſai, nabadſitei, wajaga diwus mehneſchus ta zauri ſiſtees! . . .  
Wajadſetu wiſai preeffch ſchi laika ſtipendiju iſgahdat . . .“

„Ne, wiſai labak wajaga dot padomu, wehl weenu gadu paſlift!“

„Ko juhs ſakat? Ko juhs tur ſakat? Tas jau buhlu wiſai ar  
weenu zirteenu pawifam ſadragat . . . Wehl weenu gadu ta dſihwot! . . .  
Wiſa jau tikai dſihwo no zeribas, ka drihſi — beigfees ſkolas laiks . . .  
Bes tam wiſai justos brefmigi apwainota, ja kahds tikai kahdu wahrdu  
par to eebilstu . . .“

„Ko tad tur lai dara?“

„Bet kas gan mehs wifas esam par egoistem!... Pa welti ne-  
weenam nekas neteek dots, lifiktenis prasa upurus...“

Waloda aplūja. Tad kahda prāfīja faut fo, kas uſ lekzijam  
ſihmejās; un wifas iſſchlihrās.

~~~~~  
V.

Diwus mehneschus wehlak kahdā nemihligā Peterburgas rudens  
wakarā, kad jau aſais zīhnīſch ar tuvojoſchos ſeemu bija eefahzees,  
Pobedinsku dſihwoſli, Nadeſchdas Pawlownas noliktajam eefaminam par  
godu, ſwineja maſus ſwehtkus. Bet ja kahds neſinatneeks eeflatitos  
zaur logu ſchajā, no lampas pawahji apgaifmotā iſtabā, tad winam  
nahktos gruhti iſſchikt, waj ſche bija iſhti fwehtki waj tikai kahda mi-  
ruſcha peemiu ſwehtija. Iſtabā bija peezi zilwki ſapulzejuſches.  
Preefchā pee galda, uſ kura atradās pudele lehta portvihna, wezā  
krehſlā fehdeja plikgalvis kungs ar leelu, gaischu bahrsdu un leelām,  
filām azim, kuras wairak luhkojās pahri, neka zaur brillem. Wīnīch  
bijā leelu augumu, plateem plezeem un reſns, wina behrnīchklais, beh-  
digais ſkats un wina labſīrdigee ſmaidi iſhti neſakrita ar wina milſcha  
ſtahwu. Pa reiſei tas dſehra kahdu malku vihna un ſtihwi luhkojās  
pār brillem uſ pretim uſ dihwana fehdofchō Nadeſchdu Pawlownu.  
Pobedinska juta ſcho ſlatu, kas bija pilns ſlumju, behdu, miheleſtibas un  
lihdszeetibas un wina iſwairijās fungu uſſlatit. Ta fehdeja atleekuſes,  
ar uſ muguru ſaliktam rokam, ta ka ta ſenak nekad nebia ſehdejuſe.  
Schahdā ſtahwoſli ta darija eefpaidu, ka ta ir gruhti ſlima, ka ar  
ſtumjamo krehſlu ja-iſtumj ſwaigā gaiſā. Un te nu wina ee-elpoja  
gaiſu un nodewās pilnigi ſlima organiſma ne-iſſakami ſaldai nogur-  
ſchanai. Otrā dihwana ſtuhri fehdeja winas draudſene, „ſahrta“  
Petrowa, ka to ſauza un gluſchi, ka behrns, neinwehrſa ſawas azis no  
Pobedinskas. Uſ blakus ſtahwoſchā, augſtā ahdas fehdeka ſehdeja peh-  
dejās mahſa, Alnuta, rokas pār zeleem ſalikuſe un nedroſchi uſluhkodama  
ſamu mahſu, winas draudſeni un fungu. Kahdā kaktā ſehdeja Nadeſch-  
das Pawlownas moalte un nopuhlejās, pee wahjās gaiſmas zaur leelām  
brillein apſflatit kahdas kleites ſchuvi, kuru ta lahpija. Bijā eestahjees  
klusums, kas wilkas jau kahdas trihs minutes.

„Waj juhs ſinat,“ beigās Nadeſchda Pawlowna ſazija, „ſchodeen  
leekas buht pirmā deena, kur man naw nekur jaſteidsas, un es ſajuhtu  
garu laiku... Ko gan nedara eeraſcha!... Es domaju, faut fo tam-  
lihdsigu wajaga ſajust weſumneeku ſirgam, kura m ilgu laiku naw nekas  
jawell.“

„Kas par ſalihdsinajumu! Tas ir ſmuſki!“ Petrowa ſa=ihgūſe  
iſſauzās.

„Juhs efeet warone, Nadeschda Pawlowna,” plikgalvis kungs uſ-  
budinats fazijs un norija malku wihma.

„Al, kas par blehnam!” Pobedinska nosarkdama atteiza. „Ja  
juhs, Wafilijs Iwanowitsch, wehl reis fchos wahrduſ atkahrtoſeet, tad es  
ar jums bahrechhos... Kadeht tad ſobotees! Kas mehs eſam par wa-  
ronem? Kad juhs tik finatu,zik reiſes es ne-eſmu pret likteni kurnejufe,  
zik reiſes ſawos dwehſeles dſilumos ne-eſmu gribujeſe wiſu aiftaht un  
atpuhſtees, zik reiſes ne-eſmu apſtauduſe kundjeſ, kuras brauz meerigi  
ſawās ekipaſchās, — tad juhs tā nerunatu. Mehs eſot warones!...  
Tad ſakeet man luhdſu, zik waronu nedſihwo tur ſahdſchās, zilweki,  
kas deenam un naktim puhlas preeksj deenifchkaſ maaſes, bes zeribas  
uſ ko labaku!...”

„Wina wehl nomoza ſewi ar pahrmetuemeem. Tas tikai wehl  
truhka!” Petrowa fazijs pee Wafilijsa Iwanowitscha greeſdamās.

„Sewi nopeit nenaħkas gruhti,” wiñč atbildeja.

„Nebuht ne,” Nadeschda Pobedinska fazijs. „Es runaju taiñibu,  
... Kas tad gan mehs eſam par waronem?... Mehs tikai eſam  
finamas ſchirkas, finama tihpā laudis.”

„Labi,” Wafilijs Iwanowitschs finaidija, „tas nemaſina zilweka  
wehrtibu... Un es jums wehl reiſ atkahrtoju, ka jums wajaga at-  
puhſtees, juhsu peenahkums ir ſew dot atpuhſtu. Ja juhs negribeet  
peenemt manu uſaizinajumu (pee tam Wafilijs Iwanowitschs wiſpahr  
noſarka), pee manas mahtes, wiñas muñčhā kahdu laiku pawadit, —  
tad tam wajaga tapt zitadi eerihkotam... Wiſadā ſinā ir pehdejais  
laiks, ka juhs beidſeet ar to „Wajag paſteigtees”... Tas jau naw  
eeſpehjanis, tas ne-eet!...”

„Tas jau ne-atkarajas no manis... Ja ta taisni liktena griba,  
tad tam tā wajaga buht,” Pobedinska atteiza ſmaidiſama.

„Jums taisniba, Wafilijs Iwanowitsch, wiñai ſoti wajadſigs at-  
puhſas,” mahte eejaužas walodā, „bet ko juhs darifat?... Wiſs jau  
ir Deewa rokās. Wajaga wiñu luht, lai tai wiſmas weenu gadu  
dahwā meeru...”

„Pazeetees, maht... Mehs jau pee tam eſam peeraduſchas...  
Mehs jau eſam wehl ko ſliktku peedſihwojuſchās,” meita ſmaidiſama  
wiñu meerinaja.

„Te atkal peerahdiſums, ka jums wiſadā ſinā wajaga atpuhſas.  
Juhs jau nododatees tumſcham fataliſmam, un ta ir ſihme, ka juhsu  
energijs ſuhd,” Wafilijs Iwanowitschs fazijs un uſluhkoja Pobedinsku  
ar pateefu nemeeru. „Liktenis!... Ratram tatſchu ir ſawos prahis,  
ſawa ſirds, kureem tatſchu ari ir ſawas teefibas...”

„Ta tas ir... Bet bes tam wehl ir kaut kas... Es teefcham  
neſinu, ka lai to ſauktu,” Nadeschda Pobedinska domigi atbildeja. „Es

newaru schim kaut kam atraft wahrdu: apsina jeb peenahkums, tihp peenahkums... Man leekas, ka katram zilwela tihpam ir sawi peenahkumi... Un schis peenahkums ir no lisenja eepreefsch noteikts."

Peepeschti tifa swanits. Wissi satruhfäs, jo neweens netika gaidits. Mahte bija durvis atwehruse un nodewa Nadeschdai Pawlownai wehstuli.

Wehstuli attaisot Pobedinskas rokas trihzeja, waj nu minetas farunas deht, waj ari tadeht, ka wehstule bija tik nezereti atnchkuje.

Ta ahtri pahrmeta azis pirmām rindinam, lai gan winas rokas bija tapuschas bahlas un gluschi aufstas.

"Nu, usklaufat!" wina fazija, mehginaadama apflehpt balsi trihzeschanu, un lafija zeeti: "Urrah, Pobedinska! Es jums wehlu no wifas firds laimes... Schoricht biju hospitali, kur satiku direktrīš. Wina mani luhdsā jums pasinot, ka us juhs wehleschanos juhs warot dabuht ahrsta weetu R. apgabalā, wina loti preezajotees buht jums ijpalihdsiga, jo wina efot pahrlezzinata, ka juhs pazelschot seeweeshu ahrst neezibas karogu... Ari mehs loti preezajamees, ka taifni juhs dabujat pirmo weetu... Liktenis newareja labak iswehlet. Juhs to pelnat leelā mehrā... Us preefschu, Pobedinska! Attaišnojat us mums luktas zeribas! Juhs finat, ka us jums tagad luhkoeses wijs Kreevija. Tikai no jums tagad atkaras eemantot inteligenzes un tautas ustizibu. Ai, kas par plaschu darba lauku juhs fagaida!... Lai Deens jums palihds, kolege! Pasinojeet mums, kad juhs gribat aiszlot. Mehs wifas gribam juhs panadit un no jums atwaditees. Juhs Knobatowa. — P. S. Ja, es aismirsu jums rakstit, ka jums wajagot pilsehtas waldei, zif drihsī eespēhjams, preefschā stahditees. Wajagot loti pastiegties, jo tajās sahdschās draudot sehrga isplatitees."

Kad Nadeschda Pawlowna wehstuli lihds galam bija islašijuje, wina preezehlās preezigi usbudinata, peegahja pee mahtes un to firsnig apkampa.

"Nu, maht!... Nu buhs wiss labi!"...

"Juhs newareet braukt!... Ta buhtu trakuliba!" Wasilijs Petrowitschs issauzās, kuxsch no leela usbudinajuma bija gluschi nosarzis. „Apluhkojat jel pate fewi, jums jau naw nedjs ašinu, nedjs muštulu. Wiss juhs organišms pilnigi nomozits. Juhs... waj juhs ari finat, kas juhs fagaida? Tas apgabals jau atrodos Wakara Sibirijā; kahdas tuhfsotschu werstes no schjeenes, tur ir breesmigs tuksnejs, kur juhs nefatifiket pat neweena freewu semneeka, tur džihwo tikai baschkeeri, lihds kallam netihrumos nogrimuschi un prot knapi kahdu wahrdu „pa kreewiski”..." Wasilijs Iwanowitschs apstahjās, it kā gribedams sawu wahrdu panahkumu nogaidit.

"Pobedinska!" gandrihs kleegschus efsauzās Petrowa, no sawas weetas uslehldama, „laideet mani — es braukschu tur un ispildischu to-

weetu, pee kam es apnemos jums wefelu gadu un wehl ilgač, ja jums tad wehl nebuhtu weetas, suhtit puši no algas, lai juhs waretu atpuhstees..."

"Brawo, Petrowa, brwo!" Waflijs Petrowitschs fauza ee-fustinats.

"Waj juhs efat ar to meerā? Meerā?" Petrowa prafija, Podbedinski nepazeetigi us̄fkatidama.

"Kas juhs efet par labeeem zilwekeem!" Nadeschda Pawlowna ſi-zija abeem rokas ſpeesdama. "Preefch kam ſhee wahrdi! Labak eedſer-ſum un lifsim zits zitam augſti dſihwot!... Wehſak... Wajag tatſchu paſteigtees..."

## VI.

Pehz trim mehneſcheem notika Petrowas dſihwokli ſchahds ſkats. Petrowa ſehdeja roku uſ galda atſpeeduſe un raudaja. Trihs ſtuden-tenes, zepurēs un mehteleos ſteigſchus poħrlaſſija kahdu wehſtuli, pañeedoſa to zita zitai un apluhkoja kahdu uſ galda atronofchu wehſtuli.

"Mana mihič Lidiya Nikolajewna!" rakſtija Nadeschdas Pawlow-nas mahte leeleenti wilzeeneem uſ tauka papira gabala. "Nu ar mums nabageem ir beigis, Deens to ta gribuja... Beigis ir muhſu iſfais preeks un zeriba! No firdsdibena ſew jautaju deenu un nafti: Schehligais Deens, kadehſt tu mums eſt ſchis paſaules dſihwi dahnajis?... Wijs jau atrodas tavās rokās... Deewa prahts ir ne-iſdibinamis... Muhſu mihič Nadja wairs naw dſihwo ſtarvpā, mihič Lidiya Nikolajewna, winas wairs naw, wiňa wairs nemahjo pee mums. Ni, mah-tes, mahtes, kadehſt juhs dſemdejat, preefch kam audſejat ſawus behr-nus? Juhs flazineet ſemi ar aſinim un ſeme dſer ſchis aſinis, ka ne-pildama peepe... Es jums, mihič Lidiya Nikolajewna, noſuhtu winas bildi. Semſtes preefchneeks lika wiňu noſotografet... Winam japa-teizās, ka wiňa godam un ar krooneem paglabata, uſ muhſchigo duſu gulbita, muhſu dahrgakā! Mums bija jabrauz garſch zelſch un es jau zelā pamaniju, ka muhſu Nadja ir loti noguruſe. Tikklihs ta bija no-nahkuſe ſahdſchā, kad ta no rihta ſihds wakaram tika aplenkta no lau-dim... Bet Nadja, kas ſchai ſinā bija loti apſiniga, apmeljeja ari nafts laikā un pee ſlikta laika ſawus ſlimneekus... Winai nebija gandrihs nekahda palihga tikai weens ſeldſchers... Kad wiňai bija ja-iſdara kahda gruhta operazija, tad nebija neweena, ar ko wiňa waretu aprunatees... Wiňa pate, ka eesahzeja, loti ruhejās par panahkumu... Wiňa ſewi nobeidsa drihsak zaur paſtahwigu domaſchanu, neka zaur darbu. Sahdſchās walda nabadsiba un netiſhriba, wiſt bija ar tiſu, ari mehs..."

Beigās ari Nadetschka faslima... Peedodeet, mana mihsà, ka es-  
tik bes sakara rakstu. Tikai wakar mehs winu apglabajami... Mehs  
ar Anitschku nesinam, ko eefahkt. Luhdsu, pasimojat, waj Anitschka at-  
kal tilku gimnasijà usnemita. Mehs gaidam juhfsu atbildi ar nepazeetibu.  
Tik ilgi jau gan mehs istifsum, jo semistes preefschneeks mums palihds.  
Winfch ir labs zilweks... Bet Anitschki jau wajag pasteigtees...  
Us redseschanos, mihsà Lidija Nikolajevna, ne-atstahiat juhs, muhs na-  
hadsites!... Buhtu labi, ja juhs mums zaur telegramu pasimotu. Tad  
mehs tuhlin steigtos fcho apgabalu atstaht un ectu us Peterburgu, kur  
es waretu strahdat un Anitschki palihdsjet, kamehr wina teek patstah-  
wiga. Ko lai dara? Tagad jau wina ir mana weenigá zeriba...“

Wehstulei klaht peelikà fotografija darija us wifam pee Petrovass-  
sapulzetañ meitenem redsami nospeedoschu eefpaidu. Us fotografijas-  
bija redsama weenfahrsha istaba, widù balts fahrks, gax abam pujem  
un preefschà lukturi, fahrkà atradàs mass, isdehdejis fermens, ka kahda  
behrna meefas; galwgali kronis un pee fahrka diwi stahwi; mahte  
melna sehru uswalfak ar lakatu us galwas — weenfahrshas, peekahpi-  
gas, lehnigas, liktenim padewuschas feeweetes tehls — un winai lih-  
dsas dirpadfmit gadus weza meitene, kura luhlojas plati atmehräm  
azim us nomirejas gihmi...“ Tad tas ir wiss?“ jautaja schis azis,  
„tad tas jau ir wiss?... Ne, tas tatschu newar buht...“

Ja, sinams, tas newar buht wiss, jo masajà Amautà bes schaubam  
uzzelfees, atdfishwofees winas mahsa. Preefsch paſaules gaitas tas ir  
gluschu weena alga, waj tas buhtu Kostja, Nadja waj Amauta.



\*

\*

Wahja uguns apspihd istabimu,  
Auksta wehsmà brihscham plihwo to,  
Behrns tew klehpì un tu aijà winu,  
Waigs tew bahls un azis asaro.

Mahjà winu pahrnahkam tu gaudi,  
Ko ar sahpem mihsle wehl,  
Kura deht tew sejâ suda fmaidi,  
Bet kam tawu asaru nam schehl...

Garas uaktis, druhma weentuliba,  
Slimais behrns un fmagàs zeefchanas...  
Das tew wiss, ko dewa mihestiba,  
Das tew wiss, ko dewa zeribas...

A. Sauleets.

## Seeweeschu dailums.

Kulturwebsturisks-finatnisks avzerejums.

Weenā sīmā stahw seeweete pehz wispaahrejam, tikai no dascheem (Schopenhauera u. z.) noleegtām domām wihereetim stipri ween pahri, t. i. m e f a s d a i l u m a s i n a. Bet fchis pohrakums loti neweenadi išdalits. Tuvinashandas seeweeshu meesas dailuma idealam, kahdu mehs iſtehlojuſchees sem ſtaidrotas aiftetikas eespaideem, panahkama ti- kai loti iſdewigos apſtahtlos.

Ari antropologi nodarbojuſchees ar jautajumu: „Kas ir zilweka dailums jeb ſtaifums?“ Zau 1860. gadā Kordjejs nodewa antropologiskajai beedribai Parīzē kahdu darbu par fcho jautajumu, kura vīnīc spreeda: „Skaiftums naw nebuht weenas waj otras rahaſas peederums. Katra rahaſa atſchirkas no otras zaur ſaru dailumu. Tā tad dailuma noteikumi naw nelahdi wiſpahreji, vīni preefch katras rahaſas ſewiſchki ſtudejami.“ Scheem teikumeen runa pretim tai paſchā beedribā 1885. g. preefchā zeltais Deloneja preefchnefums, kura rumatajs apgalwoja, ka wiſadā sīmā eſot wiſpahreji dailuma noteikumi tiflab preefch zilwekeem ka lopeem; tee dibinotees uſ t. f. organotropiskeem likumeem, kuri atronami katra organa formas attihſtibā; preefch katra organa eſot ſaws attihſtibas leelakuma mehrs, kura ſrahdot wina dailumu; un pee wiſa ihpatna dailuma jaſtahwot wina ſewiſchkeem organeem finamā jaſtahwā un famehrā.

Bet preefch katras rahaſas uſtahdit ſaru tihpisku dailuma pa- raugu gan laikam neweenam ne-iſdoſees, un ka naw ſaru „muhschigu dailuma likumu“, kas wiſpahri taptu eeweheſoti, to atſihs katrs, kas ſin, ka negeris tura ſaru negereeti un kalmuks ſaru kalmukeeti tifpat loti un ar taħdu paſchu teefbiu par ſtaifām, ka baltahdas zilweks peem. Rafaela ſeeweetes. Tatschu pamata noteikums preefch ſeeweeshu dai- luma paliks uſ wiſeem laikem tas, ka augumam ja-iſrahda weſeligmis un dabifums. Meesām wajag buht wiſas wina daħħam, ka tas ſpehj iſpildit dſimumam peefchirias wiſas darbibas.

Wrejee eespaidi, kas zilwekus aijiem, dſiħwes kahrta un dſiħwes apſtaħħli, ſeme, uſ kuras tee mitinas, klimats, kuram tee padoti, nepa- leek beſ ſaru eespaidi pee daſħadu tautu ſeeweeshu dailū waj neſmukka auguma attihſtichanos. Daſħi apgalwojuſchhi, ka pilnígakais dailums ſafneedſams tikai mehrenā klimatā. Mo e i r o p e e f c h a redſes ſta- wokla raugotees, teem ſawā ſīmā taifnuba. Bet naw ja-aiſmirſt, ka ſege eeweheſo jama loma peefchirama ari wehl kahdam zitam faktoram, kuram ir wehl leelaks eespaids, neħħa gaifam un gaifmai, auſtumam un filtu- man; tas ir ſeeweete ſlah wo kliſ ſitu eedſiħwotaju starpā.

No ta atkarajas, waj winai eespehjams pilnigi attihsttit sawu augumu wifas wina dalas. Bes tam no swara ir wehl dailako seeweefchu ifraudstschana par libgawam im audsinachana, kura kahda tauta pawairo tahdu seeweefchu skaitu, kas tuwinas seeweefchu daituma idealam. Interpretim seeweefchu daitumis nebuhs fastopamis pee tautas, kuras seeweetes no jaunibas nospeestas tilhri lopu fahrtai un kurra seeweas swaru wehrtè pehz winas darba spehka. „Pee rupjeem dabas zilwekeem,“ Riehls faka, „tapat pee panikhuscham, sawos tikumos semu nogrimuscham tautam starpiba starp wihereeti un seeweeti beeschi ween naw ifredsama. Ta parahdas un paplaschinas lihdsigà mehrà ar kulturas peenemchanos. Pee loti noschikirti dsihwojoischeem lauku eemihnekeem, ka ari smagos meesas darbos nospeesteem proletarijeem (nabadfigeem eedsihwotajeem) ir wiherefchu un seeweefchu galwai gandrihs wenads weids. Wiherefchu drehbes sihmeta seeweetes galwa if schim lauschu aprindam nefo ne-isschikirfees no wiherefchu galwas. Sewischki wezas seeweetes un wezi wiherefchi te lihdsinajaas ka weena ola otrai.“

Zit leels eespaids klimamat, usturam un dsihwes fahrtai u. t. t. wispahrim us zilweka pahrgrosibam, to jo pamati gi nehmees ispehtit Waizs. Bet wisch ari issaka to, ka daudsas kulturas a p s a h f k u sekas muhs atsargà no tam, ka klimatiskeem un geografiskeem apstahlkeem peeschkirtum pahraf leelu swaru; jo zilweks, augstaku ifglihtibas pakahpenu fasneefsis, wairs naw tas zilweks, fahdam tam pehz weetejas semes un dabas apstahlkeem wajadsetu buht.

Ta tad neleedsam, ka klimatiskeem un daschadeem ahrejeem dsihwes apstahlkeem ir saws eewehrojams, gan labs gan launs eespaids us zilweku meesas un gara attihstibu. Bet kulturas, sewischki a u d f i n a - f ch a n a s usdewumam jabuh, tahdus eespaidus pahrwaldit, winus waj nu, zif tahl tee labi, isleetot par labu, waj ari — launos — nowehrst. Jo zilwekam wajag nahkt un wisch pamasaam ari arweenu wairak nahks par pahrwaldneku par materialo dabu. Ta tad tautu roka stahn, zenstees tiklab pehz fisislas ka moralislas attihstibas; atronam ari teesham, ka ir tahda audsinachana, kura ispilda schos usdewumus; tikai deemschehl ta wehl naw kluwuse par wispahreju peederumu. „Labakajàs“ aprindas, eedsihwotaju turigakàs schkiràs redsam gandrihs wispahri dailakas fejas, sewischki ari pee seeweetem. Tas weegli saprotams: zilwekeem, kuri deenu muhschu nam redsejuschi nekahdu truhkumu un baudijschi kreetnu audsinachana, spehjams netrauzeti attihstitees meesas normala angumà; un ta pee ar laizigam mantam bagatigi apbalwotam dsumtam feko beeschi ween ka mantojums no pa-audses us pa-audsi daitsch augums un daila feja. Protams, redsam pee dascham tautam ari t. f. semakajàs schkiràs itin dauds skaitu seeweefchu, kaut gan tur nabadsiba un skita behrnu audsinachana leelà mehrà fastopamas. Kursch schejeneetis daschà labà nabadsigà latweefchu fehtà nebuhs fastapis dailas seltenes?

N a b a d f i b a u n t r u h k u m s i r leeli trauzekli pee wajadfigas meejas apkopschanas, un ar to saweenota organifma nepeeteekoschà ustureschana wisgaischaki parahdas pee pahraf apspeestas feeweeshu kahras fikà augumà, leelà falseriumà, sakumpumà un nefmukà sejä. Jaun-Seelande pee Austruma raga dsihwojoscho eedsimto feewam, kuras dsihwo nabadfigos apstahklos un no wiwu wihereem top loti apspeestas, ir pa leelakai dalai tumschaka ahdas krahfa, neka pehdejem; winas ari pehz auguma wiszauri mafatas un nefmukatas par saweem wihereem\*). Par lapeem kahds etnologs raksta schahdi: „Ari feeweetes te ir duhschigas juhras brauzejas; pee laiwam un tihleent wihi ri nem tikai sawas jee-was, meitas, mahfas waj ari algotas feeweetes. Bet tad feeweeshu sejas panti, zaur pastahwigo ustureschanos laufa gaisà un gruhto darbu, peenem rupju issfatu un tos beeschi ween newar isschikt no wihereeshu fejam.“

Ia kahda tauta p a n i h k st, tad ari feeweetem tajà suhd griba raudsitees us sawu ahrejo isnefibu un dailuma peekopschanu. Daudso peemehru weetà, kuras mums wehsture jneeds, paraudfimees tikai us Ziperas salu. Senos laikos schi fala pahrdishwoja bagatu kulturas laikmetu; tad ari bija flawà dailà Ziperas Wenera, kurai tolaiku wiwu pasifstamo semju feeweetes nesa upurus. Bet ka tagad te issfatas? Kahds zelotajs apraksta, ka tureenes feeweetem naw wairs nefahdas jehgas un patifchanas pee rotaschanas un dailas isnefchanas; tikpat mas tas greech wehribu us tihibru. Zelotajs apraksta ahrejo puñi tuvak, un is apraksta spreeschams, ka zipreseetes ir panihluschas, kultura atpafat gahjuschas tautas lozekles. Ahrejas puses stipra nolaishhana ir sihme ari par eefshejås wehrtibas masinafchanos. — Blatus garigami panikhumam eet roku roka, ka jau ajsrahdtis, ari feeweeshu kermenja to ihpaschibu un sawadibu masinafchanas, zaur kurañm tas isschiktas no wihereescheem un pehdejos dailuma sinà pahrspheji. Seeweete zaur sawa auguma nepeakopschanu dabu tuhlin wihriflu seju, weidu un kustieschanos; pee tam ta ahtri nowezo un nobahl wiſada sinà. Scho pateefibu apstiprina ari peemehri is Widus Eiropas. Oberpfälzä (Wahzijä) feeweetes ir gandrihs weena auguma ar wihereescheem, un te apstiprinas ee-wehrojums, kas aktahrtojas pee wiſam mafak ati hftit à mtautam, ka tur, fur feewa wiſos darbos ir wihra is-palihgås, fur feewa isdara wihra weetà un wihrs daschlahrt aktal feewas weetà darbus, feewa ari ahrejå sinà peenem wihra zeeto seju, un isnefchanos, un zil pat beeschi atronami wihi ar fmalkam feeweeshu, ka feeweetes ar rupjam wihereeshu halſim. Brenners usgahjis pee scheem pascheem

\*) Sinas par scho jautajumu esam fmehluschi pa leelakai dailai is eewehrojamas grahmatis: „Dr. G. Ploss: Das Weib in der Natur- und Völkerkunde. IV. umgearbeitete und stark vermehrte Aufl. Nach dem Tode des Verfassers bearbeitet von Dr. Max Bartels. Leipzig. 1895. 2 Bde.“

Iauku eedsihwotajeem skaistačas behrnu galwas. „Bet tas ir ne-apstrah-dats materials. Deemschehl, ka apstrahdaschana noteek toti truhkumigi. Uisseedoschà jaunawa ir skaista tikai pirmajos gados, tad pee tas parah-das tuhlin rupjakas un leelishakas formas, un pehz ne dauds behrnu radibam wehl nesen seedoschà seewa pahrwehrtusēs par ihstu wezeni.“ To paschu wehsta Goldschmidts no Seemetu Wahzijas: „Nabagako jau-neklu un jaunawu skaistums un jaunibas spriegtums Seemetreetumu Wahzijā pastahw deemschehl pa leelakai datai tikai ihsu laiku; tee ne-sneedjas dauds pahri behrnu gadeem. Gruhtee darbi no jaunibas gadeem fahkot, kad meesa wehl naw pilnigi attihstijusēs, atnem weegli apalunu, kahda daislam augumam wajag, rada agri frunkainu gihni un stihwas un stuhrainas meesas formas. Zik beeschi ne-esmu naturejis mahti, ar behrnu us klehpja, par scha behrna wezmahti. Gesahkas gados scho weenahrsho tauschu behrni wifā sawā kusteschana ir brihwaki un weeglaki. Bet toti agri nosuhd wimi weikliba un mundriba; wihra gadu fahkumā jau manams wezuma stihwums. Pee isweizigas, weeg-las gaitas, brihwas kusteschanaś nopeets nowehrotajs tuhlin war sprest, ka wihrs waj seewa peeder pee pahrtituscheem laudim, kuru jau-niba naw bijuse nospeesta no gruhta darba.“

Neween ahrejā ijskata, bet ari kaulu dalu fastahwā feeweete finamōs apstahklos tā lihdsinajas wihreeschu dsumumam, ka gandrihs pawisam issuhd dsumuma starpibas. G. Fritschs domā, ka pee neziwilfeteem zilwekeem kruhschu un gurnu kauli nemas ne-attihstotees lihds tihpiskai ijschirkribai, tā peem. pee kafereem pehdejee kauli ne-esot nedj ihsti wihriski nedj ihsti feewisski, bet jukums, kusch tomehr stahwot tuwaki wihreeschu tihpam. Tas pats fastopams ari pee australeescheem, kur ari feeweetes pahraf agri nowezo. Par vanjamuesu feeweeshu ahtru no-fredeschamu Widus Afrikā Reichardts raksta feloschi: „Apprezejusēs seewa wifai gruhto darbu deht no diwdesmitā lihds diwdesmit peektam gadam toti nowezojas un pahrmaineras. Kruhts nokarajas lezeni un glideni kā kulties, beeschi lihds joftas weetai, seja ir nefnuka, frunkaina, wehders leels, tikpat beeschi fastopams tuflums kā kalsenums. Rokas feiwischki stipras un muskulainas no pastahwigas miltu fischanas un rihweschanas.“

Kas fishejas us w a i f l a s i f w e h l i un winas sakaru ar feeweeshu dailumu, tad schai finā newaram us neko zitu labaki atfaultees kā us wezo Darwinu, kusch spreesch schahbi: „Tā ka feeweetes jau kopsch sen laikeem pehz wimū skaistuma israudfitas, tad naw nelas pahrtieisfoscbs, ka daschas zit zitai feloschbas pahrmaineras parahdiuſchbas pee pehnahzejeem tikai aprobeschotā kahrtā, un ka tadeht ari feeweetes sawu skaistumu pescfhirkuschas wairak saweem feeweeshu nekā wihreeschu pehnahzejeem. Tadeht feeweetes kluwuschas skaistakas par wihreescheem. Tomehr feeweetes droſchi ween leelako dalu sawu rafšuri, dailumu ishemot, pescfhirk saweem abejū dsumumu pehnahzejeem, tā ka

tas, ka kahdas rahfas wiħreſchi apprez tikai peewilziga käs ſkukes, pehz fchiſs rahfas garſchas mehra weenadā fahrtà pahrwehrtis (modifizēs) wi- fusiſ ſchiſs rahfas abeju dſimumu ihpaitus." Bet wezaiku eespehja uſ behrnu ihpafchibam ari naw tiſ leela, ka daſchi domà, peem. Alſreds Kirchhoffs kahdā atgadijumā. Peħdejais spreeſch, ka Australijas nege- reetes beeſchi dabujot nuhju fiteneus pa galwu, un tam, kurax no ſcheem fiteneem nenomirſtot, wajagot buht wiſai beeſham galwas kaufam; no wiñam zaur eedſimħanu wiſpahrim pei Australijas negereem radees lee- lais peeres kaula beeſums; iā tad Kirchhoffs ſcho rahfas ihpafchibu at- wedina no waiflas iſweħles.

Wispahrim gan apgalwo, ka pee semu stahwoschäm dabas tautam  
wihri seewas pa leelakai dalai ne-israugas wis tahdas patishchanas deht,  
kura buhru zehlusës no seewas ahreja skaistuma; bet mehs waran us-  
rahdit tatschu ari us peemehreem, kur pee meschonu laudim ir spehrt no  
Darwina aprahdit fugas iswehle. Sawä finä ari sche seeweete ir is-  
wehletaja, jo gandrihs wifur ta mehgina isbehgt nepatikhama wihreescha-  
rokam. Ja pee abiponeescheem, fahdas indeeschu zilts Deenwidus-  
Amerikä, wihrs israugas few lihgawu, tad winas lihgh par winas zenu  
ar winas wezakeem; bet pee tam beeschi atgadas, ka skute lausch wifu  
lihgumu un ne redset negrib pret winas gribu isredseto lihgawaini; dauds-  
reif ta aifbehg un issmej bruhrganu; iä tad wina pastahnw us teefibam,  
ka pee prezefchanas wajag buht sawstarpejas veenilzibas. Mekfitas see-  
melos dñishwo tauta, kuras jaunteklem ari sawas lihgawas no winu we-  
zakeem pehrkamas, bet jaunawas peekrischanas nepeezeeschami wajadfigs,  
lai laulibu waretu nosfleht: ja wina tautu dehla kumetu, kas pee sch-  
tas stahweja peseets, eewed stali, tad tas nofihme winas ja-wahrd-  
doschani. Pee Sumatras salä dñishwooscheem hatakeem tehws jaunawu  
beeschi ween ar leelako waru newar pepspeet eet pee nepatikhama wihra.  
Pee lasereem, kuri tapat sawas seewas pehrk, pehdejas tik tad dod sawu  
ja-wahrdu, kad lihgawaini eepreelsch peenahzigi israhdijschees par weif-  
leem. ARI buschmanu wihreem (Deenwidus Afrikä) attauja un peekri-  
schana us prezefchanos jadabu tiklab no jaunawu wezakeem, ka no pa-  
schäm jaunawam. Behz Winwuda Rihda apgalwojuma, negeru jauna-  
was intelligentakas paganu ziliis bes fahdam gruhtibam spehj israudsites-  
tahdus wihrus, kahdi tam patikhami; winas ir pilnigi spehjigas eemih-  
lotees un israhdit kaisligu un ustizigu peekerschanos. Waretu wehl wai-  
raf fault peemehru, bet lai peeteek ar scheem.

Kaut gan dā h w a n a s uš augštaķu juhtu attīstīšanai bēz šchau-  
bam w i f e e m zilmeķeem eedīsimtās, tad tātīchū m i h l e s t i b a i d e a l ā  
fi n ā — spreesch kulturas wehsturneeks Hellwalds — pee leelas dalas  
tautu, kuras dīshwo ahrpus muhsu attīstības aploka, ir wehl pilnigi  
swēschas. Ta mihsleštiba, kuras attīstīšanās ir wišdīshwaka un wiš-  
jaukala paščā sahkumā, kad diwas buhtes sahē fajustees, ka no winu  
personam īseet sawstarpejs apbuhrums, kas to weenu otram tuvina, naw

nekaħds flaidrs dabas raschojums, bet zehlufes no zilwekā atronamio ee-  
dšimto dahwanu ilgas weħsturiskas attihstibas — weenu wahrdu fakt  
ir mu h fu kultura s auglis. (Sal. rakstu: „Zur Entwickelungs-  
geschichte der Liebe“ grahmata: „Ethnographische Rösselsprünge. Kultur-  
und volksgeschichtliche Bilder und Skizzen von Fr. von Hellwald.  
Leipzig 1891.“)

Auguma un ahrejā iſſkata ſi xā pe hzna hzejj i jo  
ma ſak pa hr groſas un rahfa s un fchfir aſ ihpa fch i-  
bas jo ga iſchaki un dſi hwa kipara hdaſ, ja weza kee  
paleek ze eſchaki ſawas rahfa s un fchfir aſ ro beſchās.  
Taſ eewehrots ihpaschi tur, kur gadſimteneem ilgi, fa veem, pee hindu-  
ſeem, prezas tikai pee weenas ſchfir aſ peederigeet. Brahma nus, aug-  
ſtaſkas ſchfir aſ laudis, de Gobinjojs ſlawe par ſewiſchki flaiſteem; un  
Meiners ſaka: „Weza ku un jaunaku laiku zelotaj aprihnojuſchi aug-  
ſtaſko ſchfir u indeeſchu, tiſlab wi hreeſchu fa ſeeveeſchu, flaiſtum u tif loti,  
fa wini toſ turejuschi par wiſflaiſtakem zilwekeem wiſa paſaułe.“ Tur-  
pretim ſenako ſchfir u indeeſcheem ma ſak ſkaiſts augumis. Ra hfa m  
ſa jau zote eſ pa hreet drihs tehwa, drihs mahtes ihpaschi bas zaur ee-  
dſimſchanu behrnoſ, pee fa m pa w a i r o j a ſ a u g u m a d a i l u m s,  
i h p a f ch i p ee ſeevee tem. Jauktu jaunaneenu un eiropeschu  
behrni ir gandrihs arweenu aprihnojam ſkaiſti, ſamehrā nemot ar ne-  
ſajauktu edſimtu lauſchu behrneem; wineem na m wairſ nedſ uſrautā  
deguna, nedſ pa hraſ plataſ mutes un ſchauro aztini. To paſchu leezina  
par to malojeeschu ſeeveeſchu behrneem, kuxu wi hri eiropeschi, to par  
mulateem u. z. Finſchs uſgahjis uſ Jaun- Seelandes ſalas jauktu mauru  
ſeeveeſchu un eiropeschu pe hzna hzeju pulka iſtſas ſkaiſtules, kahdaſ ee-  
dſimto pulka nekad ne-efot jaſtopamas. Paſiſtamais ſeemeu zelotaj ſ. Nordenſkelds leezina par Grenlandes jauktu edſi hwoṭa ju pe hzna hze-  
jām ſekoschi: „Seeweetes bija kahrtigi ge hruſchās, un daschās no pu-  
ſanu jaunawam ar ſawām bruhnām azim un weſeligo, pilno, gandrihs  
eiropiſko ſeu bija puſlihdſ ſkaiſtas.“ Kur zaur ſugu ſajauktu ne-  
buhtu panahkts leelaks dailums (pee Kemberlendas eſtimoseem ic.), tur  
taſ buhtu uſſkatams fa par iſnehmumu. Par ſho dailakumu pee jauf-  
tām ziltim waretu tif to eebiſt pretim, fa taſ na m nekaħds wiſpahrejs,  
a bſolutiſ, bet taħda parahdaſ ſikai e i r o p e e ſ ch a a z i s, tadeħt fa jauktu  
weza ku pe hzna hzejem wiſadā ſinā jaſtaħw tuval eiropeschu tihpam,  
neħħa neſajauktas rahfa ſeeveetem. Bet fakti ir, fa tagad ari jau e ſ-  
k i m o ſi pa hr leezinajuschees par ſawa tihpā leelaku neſmu kumu (ſ. Norden-  
ſkelds), tapat k fo ſa ſ k a f e r i jauktu ſugu ga iſchako meesas kraħju  
tura par patiħfamaku un ſchahdaſ kraħja ſaunawas kahri top iſprezetas.

Kur mellejama ſeeveeſchu iħsta, pateef ſai luma dſimtene? Waj  
ir kahda weeta ſemes wiſi, kuxai ſchai ſinā peekriſtu preekſchroka? Fr  
apgaļwots, fa ejot weena ſemes joſla, kurā dſimtot un uſaugot ſewiſchki  
dailas ſeeveet, ejot tikai jautajums, kura ſeine ſchai joſla ſazeniſba ee-

nemot pirmo weetu. Pee schi semes strehka peeskaita Per si ju, winas kaimiu Kauka sijas apgabalus, sevisski Birka ſiju un Georgiju, Eiropas Turziju, Italiu, Seemet Spaniju, Frangiju, Angliju, Wahziju, Poliju, Daniju, Swedriju un daļu no Norwegijas un Kreewijas. Bet latrs sin, ka toti daudzās ūche minetās semēs seeweeshu daitums wispahrim tatschutikai paschu nazionalajās robežchās iſtura puslīdzs mehrauklu, un ka wiſur daituma pilnīgums waj ari tuvinashanās daituma idealam ūstopami tikai neleelā mehrā, jo wajadīgs eepreelsh tautā iſlaſit ūkaiftakos augumus un dailakās ūjas un tad aprehkinat, zil daudz waj maš prozentu ne-ispilda ne pahrak augsti nemtos daituma prāſijumus. Spaā 1888. g. iſrihkotā ūkaiftulu konkurenzē, pee luras peedalijās labi daudz ūndschu un jaunawu, godalgas iſpelniņjas 16 ūkaiftules, no tam 3 pirmās godalgas weena amerikaneete, weena belgeete un weena vihneete.

Kā jau teikts, bez māj katrai tautai sawa ihpascha daituma gar-scha. Viņu to, ko winas pehz sawa prahha tura par dailu, winas luhko turklaht zaur daschadeem mahkflas līhdsekleem israhbit ihstā gaismā, waj pat to wehl pahrsphēlet. Šewišķi to mehds darit ūneetees, pee ūnies un ūneem behrneem. Ja teesa, ka ķīne ēfchēem kā gandrihs viņu mōngotu tautu peederigeem ir mājas kahjas, tad buhs ūprotams, ka pee wineem augstaku kahrtu ūneetees luhko ūnu meitu kahjas zīk ee-ſpehjams wehl jo wairak pamazinat; ja Tā h i t i ūlas eedſiħvotaji, tapat h o t e n t o t i, daudsas negeru tautas u. t. t. tura ūnu platos degunus par ūnies ūlaistēm, tad naw ko brihnitees, ka wini ūnu behrnu degunus un peers zaur ūspeschanu wehl wairak noplazina; kad Humboldts ūlaistē, ka Amerikas īndēeſchī ūtai tadehī no-smehrejotees ar ūlkanu krahsu, ka wini ūnas ahdas dabisko ūhrtumu ūrot par ūlaistē, tad to waram gan tizet. Tā daudsu Afrīkā ūtaut ūneeschū mahkflisktā matu ūgreeschanu un ūpuhrinashana ir ari ūtai winu garsčas ūrīseena auglis; un ūla pulki, kahdus b o i ūku ūneħšā ūnas luhpas atgahdina muhsu ūneeschū orīnas ausis!), noder ūtai preefsch tam, lai winu garsčas luhpas ūadaritu wehl jo garašas. Ari galwas ūausa ūspeschanu, kahdu dauds ūtas ūleeto pee ūneem behrneem, noteek gan pa ūelakai datai ūenigi aij ta noluhka, lai ūneem dotu pehz winu domam dailaku galwas ūskatu, kahds noraugams pee augstaku ūchiru ūaudini. Tāds pats noluhks — dabisko daitumu ūpavairots — ir ari e i r o p e e f ch u „damam”, kad tās ūnu ūidukli ūaschnauds ūrniela ūerwūmā un waiguš ūoschintiķe ūhrtus un baltus. Ūtai starp nemahzitājam ūneetēm un apgaismoto ūtau „damam” ir ūkoscħā ūevehrojama starpiba. Kamehr pee pirmejām ūnu meesas ūtehnioschanu, ko winas ūra par daitumu, zaur gadu ūintenu ilgu ūe-rafšanu kā ūwehtu ūetibū, tamehr muhsu pahrmalzinatās „damas“ ūadodas ūastahwigi mainai, ūekadamas pakat neprahiqai modei. Tā ūtād

no logikas stahwolka nemot gresnischandas finā nezivisjetās seeweetes stahw pahrafi zivilisjetām. Binas nodibinajuschas sawu dailuma idealu, peē tura paleek gandrihs bes kahdas pahrmainas gadu sumteneem, ka-mehr muysu seeweetes yehz ihsa brihscha faukā to par nesmuks, ko nu-pat wehl tureja par paschu dailuma idealu. Turflaht tās beeschi ween sinadamas faboja sawu weselisu, peem. zaur schaurajām korsetem. Kaut tatschu seeweetes peē sawas gehrbshandas un iſneschandas eewehrotu, fa-wihreescha azij reti kas war buht un ir tilk aifkaroschs un pretejs, kā nedabislums!

Gresnojchanas kahre, ka redsam, ir wisbahrejs pasaules lifums. Tuwaki eskatotees wehsturisla attihstibā, atronam, ka deenwidneeki mehds wairak rotat fewi pachus (zaur ahdas nokrahoschanu, tetowefchanu zc.), kamehr seemelneeki samu a pgehru. Pee gresnojchanas attihstibas leels eespaidz bijis lauschu fahrtu neweenadibai (kahds no pehtneekem [Mougeolle] to eesfata pat par weenu no gresnojchanas zehloneem). Augstakee un bagatakee arweenu wairak isrotajuschees, un tas wehscho baltdeem wifur. Tomehr rotashanas finā ar laiku, ar peenemoschos gara attihstibā nahkuje dīsita pahrmaina. Skaidrotā garjcha dsehfuse iš rotas leetu listes us wiseem laikeem leelu pulku rotu, tas ar pilnigu teesibū noteikdama par pawisam otradām, par iskehmotajām leetam, tā it fewishki mēsas faktrolojumus. Kā pirmās arweenu tifuschas un top atmetas tas „isgresnojumu“ eeraſchās, kuras sagahdā wairak sahju un apgruhiņajumi. Kulturas pasaule wairs nefin neko par luhipu un degunu kokeem waj rinkeem, un tikai nesahpigala no schim operazijam, ausu zaurdurfschana wehl well samu dīshwibu. Bet teeschām mas „damu“, sawās ausis peekahrdamas dahrgakmeni orinas, gan ee-domajas to, ka winas ar to peekopj feno meschonu parashu, kura wehl libds scho deenu usglabajusēs, taisni pahrmalzimato aprindās. Reise ar scho barbarisko rotashanas parashu īnhītchānu pee-aug daitaku weelu isleetoschana, kuras pehdeji satek gandrihs wairs weeniegi seltā un sudrabā ka rotas leetās. Ar nezeenibū mehs noskatamees us dīselhainajām rotam, us kurām dauds afrikānu tik lepni, ka nehsa leelu ūmagumu no tam pee fewis, tapat spīhdorčais kapars un pat brons, ko zitkahrt mahzitakās un mahfslā weizigakās tautas tikloti leetoja pee gresnumeem, tagad wairs ne-atron nekahdu zeenu. Kam ihstee dahrgmetalni nav sa-needsmi, tee kuras wišmas pee pakaldarinajumeem, kuri iſskatas dauds mas lihdsigi pirmajeemi. Kopā ar scho attihstibas gaitu pamājinajas arweenu ari paſchu rotas leetu ūvars. To gaischi waram redset peem. ūlīhdsinadami tikai feno egipteeschu gredsenus, auskarus un kalka rotas ar wehlakaju laiku helemu tāhdām paſchām rotam: zil dauds pirmejās ir leelas un ūmagas, tik atkal pehdejās ūbzinas un glihtas. Tādu paſchu pahrwehrtibu redsam noteikam muhsu paſchu azu preefchā. Rotu iſkalumi kluhst arweenu masaki, gandrihs mikroflopiski masi. Ar to wehs nav deesgan, parahdas ūbmēs, itin ka rotas leetas pawisam gribetu iſ-

fust is pasaules, tāhdā paſchā mehrā, kā iſſuhd mahkſliſkas ſtarpibas lauſchu ſtarpa, preeſchroziſbas u. t. t. To paſchu rahda ari drehbju wehſture. Jau ſen mehs wairs ne-aronam patiſchamu pee ſeneju laiku drehbju krahschumeeem; uſwalki top arweenu weenahrſchaki. Agrakas ahrejās ſtarpibas ſtarp bagateem im nabageem manami maſinajas, ſchee paſelas augſtaſ, wini atkal nolaifchaſ ſemal. Jau kopſch ilga laika (wihrreeſcha) zepure ſaudejuſe ſawu ſpalwu grefnumu, ſawas metala fehdaſ un dahrgakmenus, iſwirſdamas par druhmu zilindri. Pee kurpem tas pats: ſen wairs naw nedſ ſudrabu ſprahdschu, nedſ ſarkano papehſchu. Tas pats pee ziteem drehbju gabaleem, fwahrkeem, weſtem, kreſla preeſchām u. t. t. Ari tehlneezibas wehſture apſtiprīna wiſas leetā ſcho rotas leetu panihſchamu. Senatnes tumſchako tautu deeweklu bildeſ pahrlahtas ſpilgeem krahsu raibumeem, diademeem, kaſlu rotam un wiſadeem peekahrumeem no augſchas lihds ſemei. Bet jo wairak mahkſla attihſtas, jo wairak maſinajas krahsu ſpiltgums im raibums, un baltais marmors we-nkahrfchi tehlo deewelli waj zitu kahdu buhti.

Tā augſtaſ attihſtibas klehpī wihrreeſha grefnuma leetas farahwus-ſchās pehdeji lihds grefenam, kahdam pulſtēra fehdes almenam un kruhſchu adatai. Turpretim pee ſeeveetes dihwainā kahrtā naw ga-juſe paſuſchanā pilnigi wehl neweena no ſenu ſenajām rotaſchanā ſchki-ram, warbuht iñemot tikai kahju rinkus. Wina mihl nehſat gredfemus un auſkarus, rokas ſprahdsas un kalla rotas, medalonus un wiſadus wiſulus, kur ween ſelts un ſudrabus un dahrgakmeni ſpihd. Winas lepnumis tas, ka ta war ſpihdet daſchados grefnumos, kamehr wihrreetis, zitfahrt wiſgrefnotatais, gataws tagad atteiſtees no wiſam ſchim ſenat-nes rotam. Jau ſen wiſch atmeris leelifto matu iſgrefnoſchamu, uſ kuru dabas zilweks leek tik leelu ſivaru un iſtehre daudſ laika un puhi; kafres tagad nehſa ſawus matus un bahrdi kā tam tihk; grefnoſchanaſ kahrei pee tam wairs naw weetas. Zitadi tas pee ſeeveetes, kura uſ mateem greeſch leelu wehribu, tos fwehſku brihſchos wiſadi mahkſliſki ſawihdama zekulā un iſrotadama ar puken un dahrgakmeneem. Tā tād pāma ſam pee abeem d ſim u meem, wihrreeſch em un ſeeveeteem, pa hrma ni jeeſ pilnigi agrakais grefno-ſchānā ſta h w o k l i s, ko negalanti pehneeli iſſtaidro iſ ta, ka pehdejās palikufchaſ attihſtibā wihrreeſcheem paſat. Tatschu jo wairak zilweze wiſas uſ preeſchū attihſtibā, jo augſtaſ ari ſeeveete paſelas, jo tuwak wina naht wihrreetim. Tadehlt ari pee ſeeveetem leelifta rotaſchanā ſamasam fahl atkreſt. Kā ildeeniftks uſwalks rotas leetas jau ſen gaſjuſchaſ ſtipri atpaſat, bet ari jau ſalonos un ballu ſahles fahl ſarautees kundſchu grefnuma leetas, tā daudſuma kā leeluma ſinā. Bah-rafku apkahrfchanos ar grefnumeem ſmalikā gaſcha wairs nezeesch. Jau leels ir tahds augſtaſ ſchkiſku kundſchu ſlaits, kuras nenehſa auſkarus un ne-iſdurtas auſis ar pilnu teefibu uſſlata par leelako grefnumu. Wiſu kopu kopā ſanemot gan drifkſt fazit, ka preeks uſ grefnoſchanoſ ſawā

attihſtibā pa gadu ſinteneem gahjis arveenu p r e t i m p r a h t a attihſti-  
bas gaitai: tas zelās, kur ſchi krihtas, un otradi.

Pehdeji wehl jautajums: kahdeem lihdſekleem ſ ee w e e t e s w i ſ -  
la baki war u ſ g l a b a t ſ a w u p a t e e ſ u d a i l u m u? Labakee lih-  
dſekli, kā ilgi war uſtureetees jauns un ſkaifts, ir: meerigſ un jautrs  
prahts; tee labak lihdſ un lihdſes, kā wiſſ zits, kas ſchai ſtrā jau ir un  
wehl tilks iſgudrots. Lai ſeweete buhtu zil ſkaifta nebuhdama, ta ahtri  
nowezos un ſadirknēs, ja tai truhkſt jautra gara. Katriai ſeweetei wa-  
jadſetu ſkaiftumu pa dalai ſtudet, bet tilkai p a t e e ſ o ſkaiftumu, n e to,  
kuru domajas ſaſneedſam zaur eeschnaugſchanos, noſminkeſchanos, pu-  
de-  
rem un wiſadām ſmařſchu ſahlem! Pateefais dailums dibinas uſ ween-  
fahrfchu dſihwi. Sahtiba, ſpödriba un kufteſchanas ſpehzina un dailima  
meefas. Ja zeen, laſtajas grib zil eespehjams ilgi uſglabat ſawu ſkaif-  
ſtumu, tad tam jaſargas par wiſadeem ſiſkumeem uſbudinatees, ſoditees,  
firđitees, par ſkati un par daudſ ſmeetees waſ poſtahwigi ſmaidit. We-  
ſelibaſ, protams, wiſpirns wajadſigs preeſch pateeja dailuma. No tas  
atkarajaſ meefas ahdas krahsa, pilnumis un glaimums. Ja ſchim pil-  
numam truhkſt elafititates un krahsas, tad tas peerahdijums, ka nerwu  
un uſturaſ ſiſtems naſ ſahrtibā. Spehziga, weenfahrfcha bariba, meh-  
rena temperatura, labs fungis, kufteſchanas brihwā gaſfa, meegs un  
lihgſmis prahts ir warenas ſkaiftuma ſahles.

---

## D ſ e i o l i

no Aſpaſihas.

\*

\*

Es labprah tñneſtu  
Tew baſtu ſiliu,  
Kā ſneegu dſirktoſchu,  
Kā ſauli ſpihdoschu . . .  
Bet manim pukite  
Ir tilkai dwehſele —  
To wehji falteja,  
To falna haloja,  
Un ſaules karſtumā  
Ta agri nowihta —

Tu mana deewiba!  
Uſ Tawa altara,  
Kā ſauſu piſditu  
Es ſewi iſleetu!  
Bet neſot iſkrita,  
Tas druſlaſ ſaplīhſa —  
Es piſchlos nokrihtu  
Un waigu aifſlahju.

---

\*

\*

Sehjhos krehslinā  
Wijumihfstačā,  
Nenahf atduša  
Ari gultinā.

Rihta agrumā,  
Wehlu wakarā  
Skatos tahlumā,  
Raugos tuwumā . . .

Kruhtis firjnina  
Sausa, degoscha,  
Weena weeniga  
Juhta flahpstoscha.

It ka meldina,  
Otrai atrauta,  
Klihstot weentuša  
Tewi melle ta !

Zensħas fashlānā  
Juhtu weenibā  
Seetees akordā  
Straujā, spehzigā.

### T a w a m i h l e s t i b a.

Naw Tawa mihestiba,  
Ka to reis sapnoju :  
Ta nesauz puķu lejā  
Už meeru, atdušu.

Ikkatru spehka juhtu  
Ta mani atraifa,  
Un mani līhdī ajsrauj  
Ar joneem straujumā.

Taws skuhpsis ka uguns sahles,  
Ras frent un dedsina,  
No manis wiſu launu  
Tas projam aiffskuhpsa.

It ka už augsta torna  
Pee Temis atrodos,  
Ar lepnu pahrdrošchibu  
Par ziteem pazelos.

Bet dijhaki ſem kabjam  
Draud tumſhee atvari —  
Un tuwaki wirs galwas  
Man ſposhee ſibeni . . .



## S i h m a n a t e h w s.

Gija de Mopasana stahst.

Pusdeenas stunda noſita. Skolas nama durwiſ atwehras un tajas trokſchnodami druhsmejas puifen, lai tikai ahtral tiftu ahra. Bet ſcho-reiſ tee wiſ ahtri ne-iffchkihras un nesteidhjas pusdeenā, ka tas zitam deenam bija paraſts, bet pehz dascheem ſoleem sagahja maſos pulzinos un fahka tſchukſtet.

Schodeen jau bija Sihmans, Blanschetes dehlinſch, pirmo reiſ ſkolā.

Wiſt bija mahjas par Blansheti dſirdejuſchi; un ja ar to ari azu preekſchā apgahjās laipni, tad tomehr ſewas ſawā ſtarpa par wiſu runaja ar tahdu nizinoſchu lihdszeetibu, ka to ari behrni ſajuta, nemaf neſinadami kadeht.

Kas uſ Sihmani ſihmejas, tad wiſi to nemaf nepafina, jo wiſch nekad ne-iffgahja, wiſch ar teem ſopā nemaiſijas pa fahdſchas eelam ncds gax upmali. Tadeht tee ari newareja wiſu lahgā eeredſet. Tadeht tee ar ſinamu preeku, pee kam bija laba dala ifſrihneſchanas, atſtahtijia weens otram kahda tſchetrpadſmit lihds peezpadſmit gadus weza ſenka wahrdus, luxus tas bija pawadijis ar noſihmigu azu mirkſchkinaschanu, kam bija noſihmet, ka tas wehl wairak ſina.

„Waj tu fini — Sihmanim — tam naw tehwa.“

Mu ari ifnahza Blanschetes dehlinſch. Taan wareja buht kahdi ſeptini lihds aſtoni gadi, pabahls, loti tihrigs, ar hailigu, gandrihs ne-weiklu iftureſchanos.

Wiſch gribēja eet uſ mahjam pee mahtes, kad to wiſa pulzinos ſtahwoſchee, tſchukſtoschee heedri aplenza, to ar tik launeem, neſchehligeem ſkateem uſluhſodami, kahda behrneem mehdjs buht, kad teem kahds launs nodoms prahtā. Pahrſteigts un nobijees, nemaf nenopraſdams, ko tee grib, wiſch palika ſtahwot. Leelais puika, kas to ſinu bija ifſauadiſ, bija gluſchi lepns uſ ſaweeem panahlumeem un praſija tam:

„Kä tewi iħſti ſauz?“

„Sihmani,“ tas atbildeja.

„Sihmani un?“ pirmais praſija.

„Sihmani,“ behrus atbildeja gluſchi ſauzis.

„Katrū ſauz Sihmani un wehl kaut ko! Sihmans, tas naw ne-kahds wahrd.“ Puika tam uſbrehza.

Tuwu pee raudaſchanas wiſch tam atbildeja trefcho reiſi:

„Mani ſauz Sihmani.“

Senki ūkali eeſmehjās. Leelais puika gawiledamis pazehla ſawu balsī.

„Nu juhs gan redſeet, wiham naaw tehwa.“

Gestahjās pilnigs kluſums. Behrni bija pawiſam pahrnemti no ſchis ahrkahrtejās, ne-eephehjamis breeſmigās leetas. Puifens, bei tehwa! Wini to uſluhkoja, kā kahdu brihnumu, kā kahdu nedabiflu buhti. Tee juta ſewi to nizinaschanu augam, ar kuru wiham mahtes par Blanſheti runaja un kuru tee ūhdī ſchim nebijs ſpehjuſchi iſſkaidrot.

Sihmanis bija aifpeedees pee koka, lai nepakriſtu; ſchi breeſmiga nelaimē to trahpija kā pehrkona ſpehreens. Wiſch mekleja iſſkaidroju. Bet wiſch newareja neweenas atbildes atrast, ar fo ſcho breeſmigo pahrmetumu atſpehkor, kā wiham ne-eſot tehwa. No uſtraukuma bahls, uſ labu laimi tas iſſauzās:

„Ja, man ir tehws!“

„Kur wiſch ir?“ puika atkal praſſija.

Sihmans kluſeja; wiſch to neſinaja. Behrni fahla ūkali ſmeetees. Scheem behrneem, kas ar loopeen kopā uſaugā, bija breeſmiga kahre, tai peelihdsinama, fo wiſtas ſajuh, kad tas ſehtā knahbā ſawu eewainotu beedreni. Te Sihmans eraudſija kahdu maſu kaimiā ſehnu, atraitnes dehlu, kuru tas tapat, kā ſewi, tikai ar mahtī kopā redſejis.

„Tew ar' wairſ naaw,“ tas ſazija; „tew ar' naaw tehwa!“

„Ja gan, man ir,“ tas atbildeja.

„Kur wiſch ir?“

„Wiſch ir nomiris,“ behrns iſſkaidroja ar ſepnu ſwinigumu. Mans tehws dus kapſehtā.“

Senki pulzinsch iſrahdija peekrischanu, it kā tas apſtahklis, ka tehws dus kapſehtā, wiham beedri wiſu ažis paſeltu un otru, kam tehwa naaw, wehl wairak poſeminatu. Schee puikas, kuru tehwi pa leelakai datai bija dſehraji, palaidni waj ſagti, kas ar ſawām ſeevam ſlikti apgahjas, speedas weenumehr wairak Sihmanam wiſſu, it kā wini tee iſredſeiee, gribetu to, kuru wini tureja par ahrpus likumeem ſtahwoſchu, ar weenu ſpeedeenu iſnihzinat.

Weens, kas Sihmanim wiſtuwač ſtahweja, iſlahra mehli un ſauza neewajoschji:

„Bei tehwa! Bei tehwa!“

Sihmans to ſakehra ar abām rokam pee mateem un kahjam iſperdamis tas wiham wehl eekoda waigā. Uſbudinajums bija leels. Wini tika iſſchirti un Sihmans no ziteem ſadauſits, ſaſkrahpets, ſamihdits watajās pa ſemi peekrischanu plauſchkinataju puifenu ſtarpa. Kad tas peezehlās un melanifti ar roku ſawu gluſchi putekaino bluhiſi thiриja, weens tam iſſauza:

„Ej nu ūkali to ſawam tehwam!“

Suhras schehlabas pildija wina ſirdi. Tee bija ſtipraki par wiu, tee bija wiu ſiutchi un wiſch teem newareja neko ari atbildet, jo wiſch juta loti labi, ka tas ir teſa, ka winam naw tehwa. Lepni tas puhlejās daſchas minutes karot pret aſaram, kas to waj noſmazet gribеja; bet tad wiſch eefahka raudat. Wiſch pee tam nebrehža, bet ſchnukſteja ſtipri un ilgi.

Nu wina eenaidneekus pahrnehma traks preeks un gluschi kā meſchoni tee ſawā brefmiſgā preekā ſakehra zits zitu pee rokam un tam apkahrt lehkdami tee dſeedaja, pee kam arweenu atkahroja: „Beſ tehwa! beſ tehwa!“

Bet Sihmans uj reiſi noſtahja ſchnukſtet. Trakas duſmas to ſa- grahba. Winam pee kahjam atradās akmeni; wiſch tos uſzehla un ar wiſu ſpehlu tos ſweeda ſaweeem moziſajeem wiſtu. Diwi waj trihs, kas bija trahpiti, kleegdami aifbehga un wiſch iſſlatijās til brefmiſgs, ka ari tos zitus pahrnehma iſbailes. Beſ duhſchaſ, kahds puhlis arveenu mehdſ buht iſmifurham zilwekam pretim, tee iſſlihda un aifbehga.

Weens paliziſ, maſais, beſtehwa puika fahka ſkreet uſ lauka puſi, wiſch kaut ko atminejās un wina garā radās plans. Wiſch gribеja upē noſlihzinatees.

Wiſch teefcham atminejās, ka preeſch weenās nedelas kahds nabaga zilweks, kas no ubagoſhanas pahrtika, eelehza upē, tadehlt ka tam neka nebijs. Sihmans bija klah, kad wiſu iſwilka; un behdigais wihrs, kas tam zitadi iſlikas til noſcheljojams, netihrs un neſmuks, to tagad pahrsteidſa zaur ſawu meerigo iſſkatu. Ta waigi bija bahli, bahrſda ſlapja un malejās azis luhkojās til meerigi. Saſija: „Wiſch ir nomiris!“ — Weens peebilda: „Nu wiſch ir laimigs.“ — Un Sihmanis ari gribеja noſlihzinatees, jo winam nebijs tehwa, tapat kā ſhim nelaimigajam nebijs naudas.

Wiſch nogahja gluschi tuwu pee uhdens un luhkojās, kā tas tezeja. Daſchas ſiwiſ rotaſajās gaifchajos wilhos un pa reiſei tās drukku palehza uſ augſchu, lai nokeſtu kahdu pa uhdens wiſu ſkrejochu muſchu. Wiſch beidſa raudat, jo tas, ko wiſch redfeja, to peewilkia. Bet tā kā wehreas negaiſa peepeschti leelifti wehja gruhdeeni aifdrachſchās un ſokus nolausch, lai tahtumā iſſlihſtu, tā ari wiſu brihſham pamodās dſili fahpigas domas: „Es noſlihzinachos, tadehlt ka man naw tehwa.“

Bija filta, jauka deena. Saulite ſaſildija ſahliti. Uhdens ſpih-guloja kā ſpoguls. Sihmans jutās jauteaks, atveeglinats, kā tas ar-weenu pehz aſaram mehdſ buht; un tam loti gribejās ſahlē iſſteeptees.

Masa wardite lehkaja winam pa kahjam. Wiſch gribеja to no-kert. Auſtonits iſbehga. Wiſch tam dſinās pakal un kehra trihs reiſes beſ panahkuma. Beigās tas tomehr wiſu ſakehra aif weenās pa-kalkahjinās un fmehjās, redſedams, zil loti tas nopeuhlejās walā tilkt.

Warde farahwās, lai tad pehkchni isssteertos, tà ka garàs kahjas paleek stihwas, là foks; pee tam winas azis bija apalas ar seltotu rinki un winas preekschlahjas kustejàs pa gaisu, là rokas. Tas winam atgahdina ja kahdu paijinu, pastahwoschu no schaureem dehlijscheem, kas ar naglam bija zits pee zita peenagloti. To wareja tà eekustinat, ka wirsù esjochee koka saldati sahka munsteret. Bet nu tas eedomaja mahjas, mahti un dñski noskumis tas sahka raudat. Schalkoni pahrgahja tam pár wisu meeju; tas nometas zelos un sahka sawu luhgschanu skaitit, kà preeksch gulet eeschanas. Bet winsch to newareja pabeigt, jo sahka tà schmukstet, ka drebeja pee wisas meefas. Tas wairs ne redseja ne dsirdeja, kas ap to notika, winsch tikai raudaja.

Peepeschti tas juta fmaqu roku uš pleza un rupja hals tam prafija:

„Kas tewi tik wisa apbehdina, manu puifit?“

Sihmans apgreesjás. Leels strahdneeks ar ihseem, kruhsoteem maateem un bahrsdu pár to laipni noleezás. Winsch atbildeja ar mitram azim un apspeestu halsi:

„Tee mani sita — — tadeht là — ka — man naw — tehwa, naw tehwa!“

„Ro tu?“ wihrs prafija smaididams, „katram jau ir tehws.“

Behrns nophuhlejás sawas sahpes apflahpet un fazija:

„Bet man — man — man naw.“

Nu strahdneeks kluwa noopeetns. Winsch posina Blanschetes dehlu un lai gan winsch tikai wehl nesen schai apgabalà bija atnahzis, ta toomehr winam bija tas dñshwes nostahsts tà puslihdv pasihstiams.

„Efti bes behdam, manu puifit,“ tas fazija uš puisenu.

„Nahz eesim pee mahtes, tew buhs — tehwu dabuht.“

Tà mi tee gahja. Leelais tureja maso pee rokas un smaidija, winam nemaj nebija nepatihsami reis jcho Blanscheti dabuht redset, par kuru runaja, ka ta efti weena no klaistakam mietam wisa apgabalà. Warbuht, ka winsch ar domaja, ka jauniba, kas reis kluhdijus, war drihs atkal kluhditees.

Winsch nonahza pee masas, koti glihtas mahjinias.

„Sche wina ir,“ fazija puika un fauza skani: „mama!“

Seeweete parahdijás un strahdneeks tuhsin heidsa smaidit, jo tas uš reis noprata, ka ar jcho leelo, bahlo seeweeti newar jokot. Noopeetnu seju ta palika durwìs stahwam, it kà ta gribetu schis mahjas fleegfni, kas jau reis bija no wihsrecha nodots, aiftahwet. Gebaidits, zepuri rokà, strahdneeks stomijás:

„Es jums atwedu juhsu maso, kuxsch pee upes bija aismaldijees.“

Bet Sihmanis apkehràs mahtei ap kafku un ar afaram fauza:

„Ne, mama, es gribēju noslīhzinatees, tadehēt kā ziti mani pēhra  
— wini mani pēhra — tadehēt kā man naw tehwa.“

Tumschs fahrtums aplakajā jaunās seewas waigus un līhdī dweh-  
jēles dīslumeem aīskustinata, ta kaisligi skūhpstija fawu behrnu, kamehr  
asaras tai bagatigi pluhda pār gihni. Dīsti aīskustinats strahdneeks  
stahweja teem klaht un nesinaja kā attahkinatees. Te peepeschī Sīh-  
mans tam pēfkrehja un prāfīja:

„Waj tu gribi buht mans tehwos?“

Gestahjās leels kluſums. Blanschete, mehma un nokaunejuſēs, pee-  
speedās pee muhra un speeda abas rokas uſ ūrds. Behrns, redsedams  
ka nekahdas atbildeš nedabū, runa ja atkal:

„Ja tu negribi, tad es atkal aīſeſchu un noslīzinaſchos.“

Strahdneeks nehma to leetu no jozigās puſes un atbildeja  
ſineedamees:

„Sīnams, kā gribu.“

„Kā tewi fāuz?“ prāfīja behrns. „Lai es waru ziteem pateikt,  
kad tee pēz tawa wahrda prāſa.“

„Filipu,“ atbildeja wihrs.

Sīhmanis domigi kluſeja brihtīmu, ta wahrdu gribedams eegaumet,  
tad tas apmeerinats ſneedſa winam roku un fāzija:

„Labi, Filip, tu eſſi mans tehwos.“

Strahdneeks pažehla puſen uſ augſchu, noskuhpstija to ūrfnigi  
uſ abeem waigeem un tad leeleem ſoleem aīſſteidsas.

Kad puſens otrā deenā atkal parahdijās ūkola, tad to ūnehma  
ſauneemi ſmeekleem. Un uſ mahjam ejot, kad ſenki gribēja atkal  
fawu wojaschanu eefahkt, Sīhmanis teem it kā ar zīrvi atzirta tos  
wahrduſ:

„Manu tehwu fāuz Filipu!“

No wiſām puſem iſzehlās nizinoſchi ſmeekli:

„Kurſch Filip? — Kas tas par Filipu? — Kas ſchis Filipis ir?  
— Kur tu ſcho Filipu nehmi?“

Sīhmanis neka ne-atbildeja. Nefchaubigs ſawā tīzībā wiſch ne-  
uſtizigi apluhkoja kātru wīmu kustefchanos un bija ar meeru drīhsak laut  
ſewi līhdī nahwei nomozit, nekā no teem behgt. Skolotajs to atſwabi-  
naja, un wiſch atgreesās mahjās pee mahtes.

Nahkoſhos trijos mehneshos leelais strahdneeks Filips beechi  
gahja gar Blanschetas mahju un pa reiſei, kad ta ūchudama pee loga  
ſehdeja, wiſch uſdroſchinajās to uſrunat. Wīna atbildeja peeklahjīgi,  
weenmehr nopeetni, nekā tam ne-uſſmaidijs, nedī ari uſluhdsā eekſchā  
eenahkt. Tomehr palepns, kā jau wiſt wiħreſchi, wiſch eedomajās, kā  
ta, daſchreif ar wīmu runajot, eſot drūſku fahrtaka nekā paraſts.

Bet neskaidru pagahtni nahkas loti gruhti issfeht, ta ari, neluhkojotees us Blanschetes atturibu, par to schis tas tika runats.

Sihmans mihleja loti sawu jauno tehnu un gahja ar to gandrihs katru wakaru pehz pabeigteam deenas darbeem pastaigatees. Winsch gahja uszihiti skolâ un eenehma sawu beedru starpa deesgan zeenigu stahwoksi, us to runam nemaq ne-atbilledams.

Bet kahdâ deenâ us winu tomehr fazija tas puifa, luxsch to wispirus bija aisskahris:

„Tu meloji. Tew naw wis tehwa, kuru par Filipu ſauz!“

„Kamdeht ne?“ Sihmanis jautaja gluſchi uſbudinats.

„Ja tew buhnu tehwos, tad tas buhnu tawas mahtes wihrs.“

Pret ſcho peerahdijumu Sihmanis tapa nemerigš, bet neluhkojotees us to tas atbildeja.

„Man tomehr ir tehwos!“

„Warbuht,“ puifa atteiza nigradamees, „bet ihſts tehwos winsch tew tomehr naw.“

Blanschetes dehlinſch nokahra galwu un domigi aifgahja us Loafona tehwa ſmehdi, fur Filips strahdaja.

Schi ſmehde atradâs weenos kokos. Ekschâ bija loti tumſchs, tifai milsiga uguñkura farkanâ leefma apgaifmoja peežus kaleja ſellus, kas lailam rokam kala us ſawâm laktam un taifija breesmigu trofni. Winni stahweja stahwus un iſſkatijas ugungsaifmâ ka welni, azis preegreeſtas kwehloſchâm dſelſim, luxas tee apſtrahdaja, un winas ſmagas domas kahpa un krita lihds ar to ahmureem.

Sihmans eenahza nepamanits, peegahja kluſu pee ſawa drauga un rauſtija to aif pedurknes. Tas apgrēſas. Peepeschi wiſi apſtahjâs no darba un uſluhkoja pehtoſchi puſemi. Un ſchai neparastajâ kluſumâ pažeħlaſ Sihmana wahja nedroſchâ balſtima.

„Saki tatschu, Filip, tas puifa no Mischodes man peesihmeja, fa tu ne-esot mans iſtais tehwos.“

„Kadeht ne?“ strahdneeks prafija.

Behrns atbildeja wiſâ ſawâ newainibâ:

„Ladeht, fa tu ne-eſi mamaſ wihrs.“

Neweens neſmehjâs. Filips noleezâs un atspeeda peeri pret ſawâm leelajam rokam, kas tureja us laktas atſtuteto ahmuru. Winsch pahrdomaja. Winni tschetri beedri to uſluhkoja un Sihmans, kas ſcho milſchu starpa wehl neezizals iſſkatijas, baſligi gaidija atbildi. Te nu weens no kaleja ſelleem iſteiza wiſu zitu domas us Filipu fazidams:

„Wisan par spihti Blanschete ir tomehr weena laba seeweete, strahdiga un fahrtiga wifa sawa nelaime. Labam wiham ta buhtu kreetna seewa.“

„Ta tas ir,“ ziti pefihmeja.

Strahdneeks turpinaja sawu runu:

„Waj tad ta weenigi winas waina, kad ta kluhdijus? Tai apsolija to prezet...“

„Tas teesa!“ wif trihs beedri issauzás reise.

Un tas atkal runaja:

„Kas par puhsleitai nabadsitei gan naw bijuschas weenai paschais behrnu usaudsejot, un ko gan ta naw faraudajuse, tamehr ta mahju at-stahj, lai tikai basnizā no-eetu. Deews ween to fina!“

„Ari tas ir teesa!“ ziti fazija.

Tikai plehshas bija dsirdamas, kas uguni uspuhta. Filips ahtri noleezás pee Sihmana.

„Ej pee mamaas un pasači tai, ka man schowakar ar to ir kas jarunā.“

Ar teem waherdeem tas behrnu issstuhma pa durwim.

Winsch stahjās atkal pee sawa darba un ka ar weenu ūteemu no-dahrdeja peesi ahmuri uſ lakti. Ta tee kala lihs wakaram ūtipri, wareni, preezigi. Bet ta ka ūwehtku deenā doma galwenakais pulkstens pahyskan wifus zitus, ta ari pahyspehja Filipa ahmurs, kas no sekundes uſ sekundi dahrdedams krita, wifu zitu ahmuru ūteenus. Spihdoschām azim tas stahweja dsirksteles un kala wareni.

Pee debeſim jau mirdseja dauds swaigshmu, kad tas peeklauweja pee Blanschetes durwim. Tam bija ūwehtdeenu ūwahrki muigurā, balis frekliis un apgreesta bahysda. Jaunā seeweete parahdijs uſ ūleegshna un fazija noslumuselu gihmi:

„Tas naw labi no jums, Filipa kungs, naaktij metotees pee manim nahſt.“

Winsch gribēja atbildet, bet ūtomijās un palika ūfuzis preefsh tas stahwam.

Wina turpinaja:

„Juhs gan ūpratiſeet, ka es nedrihksu dot wehl wairak eemesla preefsh walodam.“

„Kas tam par nosihmi, ja juhs gribet man par ūewu palift,“ tas preefsh atbildēja.

Nekahdas atbildes, bet winsch domajās dsirdejis istabā kahda krihtoscha ūermenā troksni. Winsch eestieidsas eelschā, un Sihmans, kas

jau gultā guleja, dīrdeja skuhpstu nošlamam un ka wina mahte daschus wahrdus tshuksteja. Tad winsh juta uſ reifi, ka wina draugs to pa- zehla augstu un sawās milscha rokās wini turedams usfauza :

„Sakt ſeweem heedreem, ka taws tehws ir kalejs, Filips Remis, un ka winsh nems katu aif auſs, kas tev ko launu daris.“

Otrā rihtā, kad ſkola bija gluschi pilna un stundam wajadſeja fahktees, masais Sihmanis peezhlaſ un bahls, dreboſchām luhpam, bet ſtingru haliſi tas fazija :

„Mans tehws ir Filips Remis, kalejs, un tas fazija, ka winsh nems katrai aif auſs, kas man ko launu daris.“

Schoreiſ neweens wairs neſmehjās, jo tee wiſi pasina kaleju Filipu Remi. Tas bija tehws, uſ kuru kats wareja lepnis buht.



## Kā, kur un kād?

No Peſrfeſch a.

Tu pahmet man un — kā leekas —  
Pat fahzi waj duſmotees,  
Ka ſinamās reiſes pret tewi  
Par wehſu es uſweedeſ.

Tew taſniiba, behrin, daudſ tahdu,  
Kas kaiſlibā ſhad un tad  
Par glehwibū turetu jautat:  
Kur — ihſteni — kā un kād?

Bet man, kuru ſadſihwes ſmehdē  
Sen likteniſ ruhdijis;  
War peedot, ka kaiſlakas juhtas  
Prahis reiſem zil walbijis...

Ar uguni dīrkſtoschām bulſtam  
Tur drihlſtam til ſpehletees,  
Kur neſprehgā winas gar weelam,  
Kas waretu aifdegteeſ.



## Wehstules par iſglihtibu.

Sarafstijuse M. M. A.

### I.

Mihto mahſ!

Wairak nedā weenreis tu mani eft luhguse, lai tem iſfakot ſawas domas par iſglihtibu, fewiſchi kas ſihmejas uſ ſeeweetem. Tas, mihto mahſ, taħds plafchis preefschmetis. War to apſlatit no daſchdaſchadeem ſtaħwokleem. Kür lai eefachku? Waj ar to: kahdu labumu iſglihtiba atnes? Waj ar to: waj iſglihtiba wiſeem, ari mums ſeeweetem, atnes kahdu labumu? un: waj meħs, nabaga radijumi, maſ waran kluht pee iħtas, pamatigas iſglihtibas?

Par wiſu to, mahſ, ir jau pahraf dauds runats un rakſtits. Tu, zik es ſini, eft wiſus rafftus, kas latweſchu walodā par ſcheem jauta-jumeem ſarafſtiti, laſiſuſe, gan no weenä, gan no oträs puſes klajā laiſtos. Ko nu lai es wehl tur dauds ſaku! Ne-efmu jau ari nekahds „augſtas gudribas profefsors“, bet weenkaħyscha meitene, kas, lai gan piſeħtā dſiħwoju, tomehr, kā tu ſini, geuhti fuħri ſtrahdajot kapeiħu pelnidama, nekad ne-efmu ſpeħjuſe eekluht kahdā „augħta“ mahzibas eeftahdē — un tur tatschu tikai warot eeguht pareiſus jehdseenuſ par wiſu kas ir. Bet weenalga! Tu, mahſ, mani luħoſi, un tadeħl es fajiſchu to, fo es domaju.

Par to, waj iſglihtiba mums ſeeweetem wajadſiga un deriga, ne-runaschu dauds. Kadeħl, to tuħlin no pratiſi. Utzerees ween, mahſ, kā man gahja: Maies ruhpes tas bija, kas mani peeppeeda iſglihtotees jaħā tagadejā amata, lai ar to waretu ſew nopełnit maiseſ gabalu. Maies ruhpes, ja. Tas ari zitur jauz mihto „familijas meeu“ un, tuħloſtoſchus ſeeweetchu biħd ot eekħħa ſinagħa zihna uſturas deħl, speeċi wiħna, waj teſ tam patiħt waj nepatiħt, peegreeft weħribu iſglihtibai, ſinashanu eegħiħchanai. Dſiħwes apſtaħħi maini jufſchees, ſeeweetħu ſtaħwoklis palizis zitads. Seeweet es familijas paſpahrnē, „teħwu un braħlu gaħdi bā“ nebuht wairs naw droſħas pret dſiħwes negaifeem. No ka lai pahrtelu, kā lai kulos zaur dſiħwi? Ta jaħauta. Senaq muħħsu wiħdu ſekkira, no kura mħix zehlu ſchħas, walbiha omuliba, branga pahrtiziba. Tagħid — knapaki un knapaki paleek. „Teħwi“ un „braħti“ kasa aif auſim, meħs, „jaunkundses“, ne-efam wairs familijas koſħums, bet familijas leekeħxchi. Meħs arweeu wairak saħlam just, ka zaur mums familija weens „ehdajs par dauds“.

Mehs dodamees zelā, plaschā paſaule, mums japaleek patstahwigām, jamekſe weetas, ja-eeguhſt ſinachanas, kucas lift leetā. Ne kahdi laikrafſti, mahſ, ſcho ſawado parahdibu naw radijuschi. Idejas rada dſihwe. Jaunas idejas ronas, kad dſihwe groſas, kad jaunoſ dſihwes apſtahlkoſ zelas jaunas intereſes, wajadſibas. Ari ſeeveeſchu jaunee zenteeni iſdihgufſchi iſ jaunee dſihwes apſtahlteem.

Tadeht, luſk, leeki jautat: waj tas labi waj ſlifti! Tam tā ja- bu ht, zitadi tas newar buht.

Waretu peem. tapat jautat: waj tas labi waj ſlifti, ka no laukeem dauds lauſchu dodaſ uſ pilſehtam? Tahds jautajums leeks. Schi parahdiba nen o we hrſcham iſpluhduſe iſ ſadifhwes wajadſibam. Kad uſ laukeem naw wairſ no ka dſihwot, kad peetrughſt darba un maifeſ, tad ja-eet uſ zitureeni, waj gribas, waj ne. Leeki par to baſchitees, neprahiti ir ſcho pilſehtu pahrpludinaſchanu pahrmeſt kaut kahdeem „muſinatajeem”, leeki uſſtahtees par norahjeju un fogi.

Par ſchahdām kufiſibam ſpreet, waj tās labas waj jaunas, leeks darbs. Tās zehlās dabifki, nenowehrſchamā kahriā, tam bija ja-iſſetelas — ar to peeteel. Tadeht es ari, mahſ, ne-atbildu nemaf uſ tahdu jautajumu: waj muhſu zenteeni abſoluti labi waj nelabi? Dſihwes apſtahlki muhſ ſpeefpeech zenſtees, mums wajadſigs zenſtees, mums ſchee zenteeni atnes labumu, tadeht tee ari preefch mums — labi. Preeffch ziteem — warbuht — ne. Wijeem jau naw weenadas intereſes. Tee, kas muhſu intereſes aiffſtahw, tee ari muhſu zenteenus pabalſtiſ.

Sche es runaju par iſglihtofſchanos kahdā ſinamā aroda ar noluſku, eeguhſtas ſinoſchanas iſleetoſ kā uſtuſas lihdſekli. Bet ari dſihſchanas vehz ſkaidri teoretiſklā ſinachanam mums ja-iſſkaidro iſ dſihwes apſtahlki pahrgroſibas. Tur ja-uſmekſe ſchā ſtrahwas dſenuli, pehdejee zehloni. Sadifhwes apſtahlki muhſ ſpeefch netiſween iſglihtotees kaut kahdā ſinamā aroda, amata, bet ari modina mums gribu iſſinat muhſu ſtahwoſta zehlonis, t. i. mums auſt kahre pehz ſkaidri teoretiſklā ſinachanam. Kamehr mehs wehl dſihwojam pahrtižibā, pahrtiſchā omuſibā, tikam mums nemaf nebija wajadſigs pahrdomat par ſawu ſtahwoſli. Tee laudiſ, kureem neka netruhſt, pa laikam nelauſa dauds galwu par ſawu dſihwi un dſihwes apſtahlki zehloneem. Tikai kad dſihwe fahf paſlit nopeetna, tad ronas jautajumi: kas nu buhs? kas muhſ gaida nahkotne? Kadeht tas tā? Waj ir lihdſekli, ar kureem nowehrſt toſ launumus, kas muhſ noſpeefch? Redſi, mahſ, tad fahkam pahrdomat, gudrot, pehit. Toreiſ fahklā dſihwot jaunu dſihvi. Toreiſ uſmodaſ muhſu garigee ſpehki, kas lihdſ tam bija ſnauduſchi.

Nahkoſchā wehſiule taſlaſ.

Tawa mahſa

Anna.

II.

Mihto mahf!

Tagad apskatījim jautajumu: Kas tad iſſti iſgħihtiba ir?

Iſgħihtiba war buht speziela, t. i. iſgħihtiba weenā finamā arodā, amatā. Bet iſgħihtiba war ari buht wiſpahreja, t. i. taħda, kas wiſeem wajadfiga, ari iſkura arodneekam. Iſgħihtiba walodneezibā peem. ir arodneek aſgħihtiba. Bet mahzits walodneeks war wiſos zitħos jautajumos, kas taifni ne-atteżas u wiċċa preefschmetu, daschreis buht loti leels nesnatneeks.

Kas peeder pee wiſpahrejas iſgħihtibas?

Uj ſħo jautajumu, tapat kà uj wiſeem tamliħdigeem, atbildek wiſai daschadas. Nemi kahdu leetu nemdama, tu wiſur dabu ħi d'sir det parwiſam fawadus, daudfreis pat weenu otram għiexi pretiſčekkux spreedumus. Zik galwu, tif prahru, jeb pareiſaki: zik lauſchu sħķiru, tif eefskatu. Katrak fuwi. Katras sħķiras ahrejha, materiala d'siħħwe fawada, tadehk ari garigà.

Kas ir labs? lauks? jaufks? nejaufks?

Tas, kas weenam labs, ne ikreis ari wiſeem ziteem labs. Sain-neekam tas falps labs, kas dauds un par leħtu mafsu strahdà, falpam tas fainneeks labs, kas maſ darba un dauds algas dod. „Smalkeem fungeem“ wiha „fejnàs maneerees“ iſraħdas loti jaufkas, „weenfahrscheem lautineem“ daudfreis turpretilim loti nejaufkas un fmeel ligas. Ta ir ar wiſeem sħahdeem jeħdseeneem.

Ari par to, kas ir iſgħihtiba, kahds zilweks fawzams par iſgħihtotu, pastashu loti daschadi eeffati. Apluhkoſim tos tuwak.

„Der Mensch fängt erst mit dem Baron an“ — taħdu spreedumu warbuħi buħxi d'sirdejuse, kas darinats dasħħas „smalkas wahzu aprindas“. Ja nu pebz ſħo apriindu lauſchu domant tee, kas nam baroni, now pat zilweki, kur tad nu weħl iſgħiħ toti zilweki! Pebz ſħo lautini dom, ta tad iſgħihtiba aktariga no tam, kahdas kahrtas zilweks kurejħ ir. Ja tu efi prarts semneeks, tad jau tu nekahda finnaw vari tift pee iſgħihtibas. Waj ta teiesħam ix?

Nebuħtu għandrihs weħrts par to runat, mahf, jo tas — leekas — pats par ſewi saprotams, ka iſgħihtiba neweenam nam peed simta, bet tikai d'siħħwe war tift eeguha. Protams, taħds, kas d'simis par aġġistman, tam labaka iſ-dewiha tift pee iſgħihtibas, weenfahrschi tadehk jau, ka taħdi pa dalai bagati, un par naudu — tas wiſeem finamis — ari iſgħihtiba mu-hu laikos pehrkama. Aġġistmanim ta gan labaka iſ-dewiha tift pee iſgħihtibas, bet waj wijsiħ pée tassek, zitt jautajums. Winsħi war pee tas tift, bet no oħras pu ġej wiċċa d'siħħwe atkal pa lee-lakai dalai taħda, ka tam nemaš naw wajadibas un interesejs galvu

lausit. Winsch dsihwo leiputrisku dsihwi. Neka tam neiruhkst, wifa tam deesgan, dsihwe norit tik omutigi, meerigi, nopeetnaki jautajumi tam nekad ne-usmahzas — un ta winsch nodsihwo sawu muhschu, bes ko wina gars buhtu nodarboees gar luxumet svarigaleem jautajumeem. Wina dsihwes mehrkis: baudit. Wina galwenais jautajums: ka wislabak un wišwairak baudit? Kur scheit war buht runa par augstakeem zenteeneem?

Bet ka ir ar muhsu skolam? Tur tatschu, ta buhtu jadoma, teek pasneegta iſtā iſglihtiba. Jo augstalu ſkolu kahds apmeklejis, jo iſglihtotakam tam jabuht. Pagastſkolas audseknis, pilſehtas ſkolens, gimnasists, students — weens par otru iſglihtibas finā ſtahw augstaku. Profesors — pahraks par wiſeem, wiſuſinatajs. Ta iſleekas. Ja, ta iſnahk, kad reds to, kas preefſch azim ir!

Bet mums ja-eet tahlak, leeta ja-iſmeklē pamatigaki.

Tu, mahſ, atzereſees, ka tas bij, kad muhsu kopejā draudſene A. no „augſtako meitemu“ ſkolas pahriahza mahjās. Wina to tizeja, un wiſi laudis lihds ar winu, ka nu ta pilnigi un pamatigi iſglihtota, jo tai tatschu bij „leelais eksams“. Tu manu deenitu! Ko ta wiſu neſinaja! Wehſturi, walodas, muſiku. Un kas par ſmalku uſweschanos! Neka wairs netruhka. Un zik tuſcha bij pateeſtā ſchi jaunkundſiſch, kas lepojas ar sawu „augſtu ſkolu“.

Muhsu ſkolas gan eeguhſt pa dalai wojadfigos pamatus, uſ kureem war sahlt buhwet iſftas finatruſkas iſglihtibas ehku. Eeguhſt lihdekklus, zaur kureem tikt pee iſglihtibas. Iſmahzotees peem. ſkola lahdū jaunu walodu, war sahlt laſit ſchini walodā ſarakſtitas grahmatas, un zaur to iſglihtotees. Waloda pate par ſewi wehl nedod iſglihtibu. Ja peem, frantschu walodas praschana pate par ſewi buhtu iſglihtibas ſihme, tad Franzijā wiſi eedſihwotaji, bes iſnehmuni, buhtu jaſauz par iſglihtoteem. Bet par loti teizamu lihdekkli iſglihtibas eeguhſchanai fatras walodas praschana gan war palikt. Ja-iſſekir tik li h d ſekli ſpreefſch kahdas leetas eeguhſchanas no paſch a ſ lee ta ſ.

Augſtakas ſkolas audſe ſpezialiſtus, arodneekus. Wiſpahreja iſglihtiba ari ſcheit neteek dota. Dauds ir loti kreetnu ſpezialiſtu, kuri sawu arodu pahriſin ſihki jo ſihki, bet no kureem tomehr newar fazit, ka tee buhtu teefcham iſglihtoti zilwei, iſhti pamatigi un plafchi. Ne-aiſmirſti, ka dſili mahzitaſ ſrodneekus pa leelakai dalai pahrak weenpufigi nodeweess sawam ſpezielam arodam un loti beeſchi zitos arodos ir pilnigs nepraschha. Mlahzitee walodneeki peem. loti maſ nodarbojas gar dabas un ſabeeedribas finatnem, dabas finatneeks pa leelakai dalai atſtahj pee malas ſabeeedriſkas finatnes, wehſturneeks tautſaimneezisko puſiu. t. t. Schi nodoschanas weenam paſcham preefſchmetam beeſchi teek tik leela mehrā pahrpihleta, ka pat tee preefſchmeti teek atſtahti pee malas, kuri praschana taisni nepeezeeschama ari preefſch paſcham ſpeziala aroda ſekmigas un pareiſas apſtrahdaſchanas. Zehlonus ſchai parahdibai ſcheit nc-

usmelleſim, eewehroſim tikai to, ka tas teesham ta ir. Mumis ir ſpezialiſti netif ween wehſtunneeki, kas wehſturi un zita neka neſin, mediki, kas ahrſineezibū un zita neka, walodneeki, kas walodas un zita neka neprot. Bet wehl wairak. Wehſtunneeki ſtarpa ir ſpezialiſti preeſch weena ſewiſchka laikmeta, pat preeſch weenas ſewiſchkas perfonas. Par ziteem laikmeteem wineem beeſchi loti ſihkas ſinaſchanas. Mediku ſtarpa ir tahdi, kas weenigi azu ſlimibas prot labi ahſtet un zitās leetās leeli "fuſcheri" u. t. t. Negribu ſcheit ka foge uſſtahees — nebuht ne. Tam ſawi zehloni ſabeedriſkās dſihwes nosazijumos un ſawa noſihme. Bet jaſaka tomehr ir, ka par wiſpahri iſglijtoteem zilvekeem ſchahdi ſpezialiſti naun ſauzami — un wairak neka es ari ſche negribu.

Aukahrtoju: Skolas, un proti ſemakas un widejās ſkolas, lauji mums fagatawot to pamatu, uſ kura uſbuhwejama iſglijtibas ehka. Wiſnas mums dod wajadſigo materialu preeſch tam. Winās mehs eeguhſtam lihdſelli, kuriis pareiſi leetojot, waram ſaſneegt wehſlamo meheli. Augſtſkolas dod ſpezielu, t. i. weena ſinama aroda iſglijtibu. Univerſitate wiſlabakos gadijumos rada pamatigus arodneekus, ſpezialiſtuſ.

Tikpat ſemako un widejo ſkolu aufſekni ka ari ta ſauktee "ſtudeerree" wa r eeguh, un teem iſdewiha un lihdſelli preeſch tam doti, wiſpuſeju, kreetmu iſglijtibu, bet tas ween, ka tee ir ſcho ſkolu mahzeſti, tas pats par fewi wehl neka nenofihme. Wini wa r tikpat lehti buht ne-iſglijtoti, neprafchas wiſos ſwarigos jautajumos, un war par tahdeem nodiſhwot ſawu muhſchu, lai teem buhtu waj neſin kahds titulis.

Par to, ko es ſem ihſtas, wiſpahrejas iſglijtibas ſaproto, un pee kahdas wiſi war tikt, ari tee, kuri naun ne dſimuičhi par augſtmanem, ne ir pagiuwuičhi eekluht kahda augſta ſkola, par to nahkamā wehſtule. Schoreiſ lai peeteel. Dauds wehl buhtu ſakams, bet wehſtules ta newar ka grib.

Tawa mahſa

Anna.

III.

Mi h̄o ma h̄ ſ!

Apfatees wiſapahrt: kad ſaule ſeltota ſpihd pee ſilajam debefim, kad ſwaigſnes mirdſigā ſwaigſnajā ſpigulo un wiſ, kad wehſiſch koka ſaros ſchalz un ſalo laju kronti trihzina, kad pehrkons duhz un ſibens zaur mahkoneem ſchaujas, tad tu, ſchos ſkatos luhkoyotees, jauta: ka wiſs tas zelas? Radeht ſaule ſpihd un ſwaigſnes mirds, pehrkons duhz un wehji ſchahz? Kahds tam zehlons? Uſ ſcho jautajumi tu meklē atbildes ſinatneeku pehtijumos. Jo wairak ſchahdu parahdibu zehlonu

tu ispratifi, pamatigaki un skaidraki tu tos pahrsinasi, jo gudraka jeb, faziſim, iſglihtotaka tu buhſi.

Apskatees zilweku wehſtūre: zilweki dſihwoja reiſ alaſ, koku ſaros, barojas no faktiem un koku augleem, nebijsa ne walſtu ne waldneeku, ne augſtinau, ne wehrgu — un tagad! Tu dſirdi ſtahſtam par walſtu zelſchanos un bojā eefchanu, par kulturū zelſchanos un beigſchanos, par kareem, zihnam, leeleem wihereem, waromu darbeem, par daschadu tautu daschadeem liſteneem. Ko tas wiſs noſihmē? Kahdi zehloni if kurai no ſchim parahdibam? Kā tas nahzis, ka zilweze tagad pawifam ſawadak dſihwo, nelā ſenak? Kahdi dſenuli zilwezes attihſtibai?

Tu ſahzi pahrdomat, pehitit. Jo gaſchaku un ſkaidraku atbildi tu uſ wiſeem ſcheem jautajumeem atrodi, uſ jo augſtaka iſglihtibas paſahpena tu atrodees.

Apskatees zilweku ſabeeedribā: tu redſi augſtus un ſemus, bagatus un nabagus, apſpedejus un noſpeefus, redſi greñnumu un koſchumu blakus wiſleelakajam poſtam un nabadſibai. Tu redſi daschadas lauſchu lahrtas, partijas, partiju un ſchikru zihnas. Ko tas wiſs noſihmē? Kā wiſs tas zehlees? Kā tas beigfees? Tu redſi muhſu ſeeweſchu tagadejo ſtahwolli ſabeeedribā. Waj tas muhſham tahds bijis? Waj muhſham tahds buhs? Kas jadara preeſch ſeeweſchu gruhtā ſtahwolka laboſcha- naſ un launumu nowehrſchanas?

Tee wiſi ir jautajumi, par kureem katra m jaluhko naht ſkaidribā. Un zit maſ, zit wiſai maſ ir to zilweku, kas nopeetni nodarbojas gaſ ſcheem ſadfihwes jautajumeem!

Un tomehr to ir leels ſkaitis, kas noſauzas un leekas ſauktees par iſglihtoteem zilwekeem, kaut gan tee warbuht par wiſeem ſcheem mineteem jautajumeen atrodas wiſleelakā neſinachanā. Ar nizinaschanu tee no- ſkatas uſ „leelo puhi”, uſ „muſko lauſchu baru”, kam naiv atſpihdejuſe to augſto gudribu ſaule, kuras ſtaros ſchee goſſiujſchees.

Apļuhko kaut kura ſewiſchka zilweka dſihwi un darbibu: kadeht weens dara tā, otrs zitadi? Kadeht weens zilweks dara darbus, par kureem to bahſch zeetumā, otrs tahdus, par kureem tam dſeed ſlawas dſeefmas? Kadeht weens ar naſi rokā tup leelzeta malā un gaida uſ garambrauzeju, kam naudas maſks kule? Kadeht atkal otrs wiſu ſawu dſihwi nodod weenigi darbeem wiſpahribas labā, atdod wiſu, kas tam dahrgs, zeesch behdas un truhlumu, atfakas no wiſeem dſihwes preekeem, weenigi lai waretu pilnigi nodotees darbeem ſawu lihdszilweku labā?

Kā tas naht? Waj eſi par to pahrdomajufe, mahſ? Tas wajadſigs. Un netikween weenu oru reiſ pahrdomat, bet pehitit, jautat, ſtudet, laſit, pamatigi, ilgi, nopeetni.

Atrast iſ ſkai dr oju mu par daschado para hdi bu zehlon ee m, to parahdibu, kuras ap ſewi redſam — ta galwenā leeta, tas wiſu ſinatnu uſdewums, tas iſglihtofchanas mehrkis. Kluht

ſkaidribā par dabas un zilweku ſabedribas pa-  
rahdibam, groſibam un tozehlonem — tas ir, uſ ko  
zenſchamees, zenſchotees pehz tam tuwojamees ſawam mehrlim: i hſtai  
iſglihtiba. Klucht ſlaidribā, protams, tiltahl, zil to muhſu laiku  
ſinatnifkees pehtijumi atkaui. Jo wairak tu ſini par wiſam ſchām  
leetam, jo ſkaidraki tawi eefkati par tam, uſ jo augftaku iſglihtibas  
pakahpena atrodees.

Kad tu paſihſi parahdibū zehlonus, tad tu ari ſinasi, ka ſinami  
launumi, pret kureem tu karō, nowehrſhami. Wispirms janowehrſch  
zehloni. Tos tu ſini atraſt. Tā tawai darbibai ronās leelifta noſihme,  
wehrtiba, reals pamats. Tu negrahbſtees wiſ pa gaſu, het ſini, ko tu  
gribi. Tawi dſihwes ideali nelidinas wiſ padebeschos, het teem ir  
praktiſks pamats.

Kad tu apſpreedi kahda zilweka darbibu, tad taws ſpreedums  
tagad buhs pareiſaks, ſkaidraks, jo tu pratifi atraſt wina darbibas  
zehlonus wina karaktri (rafturā), un wina karaktri tu pratifi iſ-  
ſkaidrot iſ wina wehſtires, dſihwes gaitas. Tu ſapratifi daudſ,  
ka lihds ſchim nebiji ſapratuse, un peedofis tur, kur ſenak biji nizinajuse  
un noſodijuse. Iſ zilweku darbibas zehlonu atſimas iſpluhſt augftakas  
zilwezifkas juhtas, iſpluhſt atſina, ka zilweks apſtahlku radijums, un ka  
par teem darbeem, kuru deht lihds ſchim ſodija un neewaja, drihsak ja-  
uſkrauj wina launajeem jadſihwes apſtahlkleem, neka paſcham zilwekam,  
kura gars attihſtijees ſem ſcho ahrejo apſtahlku eſpaideem. Tu neme-  
tiſi „pimo akmeni“ ne uſ weenu. Tu ſapratifi, ka launi apſtahlki zil-  
weku padara launu, un ka tu pate, ja tu buhiu dſihwojuſe tahdos ap-  
ſtahllos ka wiſch, nebuhtu ne par matu labala. Teefcham, mahſ, tas  
ir iſglihtota zilweka fwarigakais ſi h m i g u m ſ: zil-  
wezifka iſtureſchanas pret lihds zilwekeem.

Iſglihotam zilwekam jadſihwo ſawa laika dſihwe. Winam ta ja-  
ſaprot. Wiſch nedrihſt aſtaht ne-eenehrotas ſawa laika kustibas, zih-  
nas, fwarigos jadſihwes jautajumus. Katrā ſewiſchka laikmetā ſhee ja-  
wadi. Laikmets jaſaprot. Jadſihwo lihdsi ſawam laikam, jadomā tas,  
ko wina laikmets domā, jajuht tas, ko wina laikmets juht, ja-uſnem  
ſewi wiſa ſawa laikmeta gariga atmosfera. Javuht ſlaidribā par to,  
kas ap wiſu noteel. Un netikween no tahleenes wiſa janofkatas. Ne-  
wiſ no ſawa laika apſtahlkleem tam jaleek uſ preefſchu bilihditees, het  
tam jabihda paſcham, jarihkojas ar apſimi preefſch ſawa laikmeta gal-  
weno jautajumu iſſchkiſchanas. Tahdu zilweku es fauzu par teefcham  
iſglihotu. Un par tahdu tapt war wiſi, augftas un ſemas kahrtas,  
wihereſchi un ſeeweſchi.

Eſ aktahrtoju: Preefſch tahdas wiſpahrejas iſglihtibas eeguhſcha-  
nas, par kahdu ſcheit runaju, protams, ſkolās teek dots loti daudſ ma-  
teriala, lihdselku. Uri nauda ſcheit ſpehle loti leelu lomu, jo, ſam

nauda, tam eespēhja plāšči un pamatiņi nodotees finatnem. Tā tad ūkolas finaschanas un nauda fwarigi lihdselli. Bet ari ahrpus ūkolam un ari bes leelakeem naudas iſbewumeem ir eespēhjams kluht pee dees- gan plāščas, pamatiņas iſgļihtibas, proti zaur labu grahmatu laſi- ūchanu. Tahdas grahmatas jalasa, luxās par wīfu finatnu arodeem teek ūtahstits. Ur wīfu finatnu jaunakeem pehtijumeem ja=eepaſiſtās. Pro- tamis, te loti ruhpigi ja-iſmellē un ja-iſwehl tikai teescham labas grah- matas. Jagreessħas ūcheit pee kreetni iſgļihtoteem zilwekeem pehz pa- doma. Gan bibliotēkas, gan zaur labeem draugeem latram buhs ee- ūpehjams dabuht labas grahmatas laſiſchanai. Bibliotēku ūlaitis tagad ari wīfur augtin aug. Mums latweescheem, protamis, tas ūliktums, ka muhsu walodā pahraf māf kreetnu grahmatu ūarakstits, tadehlt ūahdas ūelakas walodas eemahzischanas loti eeteizama ka lihdsellis plāščakas iſgļihtibas eeguhſčanai.

Scheem zenteeneem, ahrpus ūkolas, paſča ūpehkeem un uſ ūanu roku tilt pee iſgļihtibas, daſčās weetās ūpihdočhi panahkumi. Tā peem. droſchi war apgalwot, ka Wahzijas strahbneelu ūchūra zaur paſčas ūpeh- keem, ūparigi ūenſchotees, noſkuwuse uſ tahda iſgļihtibas ūakahpēna, par luxu ūawuſahrt jabrihnojas un ūawuſahrt japreezajas. Uri pee mums latweescheem ūemako ūauſhu aprindās mostas ūeliski ūahre pehz ūin- ūchanam, un es pate ūaſiſtu loti daudz no ūeenkahrſcheem ūautineem, ūam ūareiſaki un ūlaidraki eefkati par džihwi un tās ūaſchadām ūarah- dibam, neka ūaſcham „pamahzitam“ ūundſinam.

Ari mums ūeerieetem ūazensħas pehz ūchāhdas ūhſtas iſgļihtibas. Ūazensħas, ūaut ari mums ūchi ūihna diwkaſrt gruhta. Ūaimmeeziſkais ūpaids muhs ūmagaki ūofpeesħ, neka ūihreesħus, ūeſibū mums maſak, neka ūeem, un ūurflaht wehl ūilweku aifſpreedumi !

Bet — jo ūruhtaka ūihna, jo ūposchaka buhs ūswara !

Schini pahrleezibā paleeku

tawa mahſa

Ann a.



# Noteikumi par Peterburgas seeweeshu medizinisko institutu.

(Visangstali apšprinati junija 1. d. 1895. g.)

1. Peterburgas seeweeshu medizinisko instituta išbewums ir, dot seeweetem medizinisko išglīhtibu, īewišķi pēcemehr otu seeweeshu un behrnu īlimibua hristešchana i.

Pee si h m e. Pee instituta pastahw internats preefsh klausitājam, kurām nav eespehjams dīshwot pee wezkeem waj tāhdām personam, kurās pelna instituta waldeš uſtizibū.

2. Instituta lihdselki pastahw: a) iš prozenteem no dahwateem kapitaleem; b) iš dahwinajumeem preefsh instituta išbewumeem; c) stipendijas, un d) mahzibas naudas.

3. Instituts, kas stahw sem tautas apgaismoschanas ministra galwendās pahēsinās, teik uſtizets Peterburgas mahzibas apgabala kuratoria pahrvaldīšchanai.

4. Instituta kā arī internata teeschā pahrvaldīšchana peeder direktoram ar profesoru padomes, waldeš, kuratoria komitejas, inspektrijes un winas palīghu lihdsdalibū.

5. Direktoru iſwehl tautas apgaismoschanas ministrs iš peedīshwojuſcheem medizinas professeiem.

Pee si h m e. Direktors pats war laſit par weenu no instituta kurša preefshmeteem.

6. Direktors ir reižē padomes, waldeš un instituta kuratorijas preefshneeks, noteiz kahrteju sehschu laiku un ūsauz padomi, valdi un komiteju ahrkahrtejos gadijumos.

7. Direktors nod od padomes un waldeš apspreešchanai no mahzibas apgabala kuratoria eenahkuſhos preefshlikumus, kuratorijas simojumus un pascha preefshlikumus instituta leetā, eewehero kahrtibū pee jautajumu apspreešchanas un sehschu wadišchanas un nolaļa taiſtos spreedumus.

8. Ja iſnahk neweenprahiba ar padomu waj valdi, waj kuratoriju, tad direktors leetū preefshā iſspreešchanai mahzibas apgabala kuratoram, bet ja leeta ūti ūtēdama, tad wiņš to iſpēkīt weens pats, par notikuſcho pasinodams tuhlin kuratoram, tam stahdidams preefshā arī vadomes, waldeš un kuratorijas komitejas ūchurnalū.

9. Direktoram kahd ne-efot waj ūlimam efot, wina weetu iſpilda fahds no profesooreem, kas ir waldes lozeleki.

10. Instituta profesoru padomei leel preefchā apſpreeſchanai wiſus jautajumus, kas atteezas uſ eestahdes mahzibas buhſchanu.

11. Instituta walde pastahw iſ direktora, tſhetreem instituta profesooreem, kurus ewehl mahzibas apgabala kurators, iſ diweem no kuratorijas ewehletem un no mahzibas apgabala kuratora apſtiprinateem lozeleem un inspeklises. Walde apſpreeſch ſwarigakas leetas iſ instituta fainmeeziſkas, administratiwās un diſziplinarās puſes.

12. Kuratorijas uſdemums ir, gahdat par instituta materialo plaufchani. Kuratorijas lozeleus iſwehl tautas apgaismoschanas ministres no lozeleem, kuri eespehj gahdat par instituta fainmeeziſko wajadisbu ſekmigu iſpildiſchanu un wina lihdekkli pawairoſchanu.

13. Kuratorijas darvibas fahrtibu apgahdā no winas ſafihditi noteikumi, kuri zaur mahzibas apgabala kuratoru eesneedſami tautas apgaismoschanas ministram apſtiprinaschanai.

14. Teescha pahrraudsiba par kluauſtajām un iſlituta internata pahrwaldiſchanu uſdota inspeklisei, kure iſwehl direktors un apſtiprīna tautas apgaismoschanas ministres, uſ mahzibas apgabala kuratora preefchlikumu. Inspeklises pahriſinā padotas no winas iſraudſitas un no mahzibas apgabala kuratora, uſ instituta direktora preefchlikumu, apſtiprīnatas inspeklises palihdſetajas.

15. Teoretiſko mahzibu paſneegſchanu un vadibu klinikās institutā uſtiz personam, kurām teſtība mahzit medizinas ſinatni univerſitātes un zitās augſtaſkas mediziniſkās ſtolas. Vadiba klinikās uſtizamā iſpaſchi ūlimizu wirſejeem un wezaleem ahrſteem.

16. Ja nahk kahda profesora waj doagenta weeta walā, tad waj nu tautas apgaismoschanas ministres pats pehz ſama eefkata tajā eeſelek kahdu personu, kura war iſpildit wiſus pratiſumus (5. pantā), jeb atlaui instituta direktoram zaur apgabala kuratoru ſtahdit kahdu personu preefchā apſtiprinaschanai.

17. Bibliotekari un zitas personas, kuras iſpilda institutā kahdus nebuh tahrwalditaju amatus, fainmeeziſkas un naudas nodalās, tapat ſemakos eerehdnuſ, peenem deeneſtā pehz brihwā ſalihguma. Peeņiſchanu un atlaifchanu iſdara direktors.

18. Instituta kluauſtajos war eestahtees ſee-weefch u kahras personas, kriſtigas tizibas, ne jaunakas par 20 un newezakas par 35 gadeem. Sewiſchki ewehrojanos atgadijuſos institutā war peenem, ar mahzibas apgabala kuratora atlaui, ari wezakas par 35 gadeem. Instituta ſkolu ſkaitu noſaka tautas apgaismoschanas ministres.

19. Personam, kuras wehlas eestahtees institutā, ja-eesneedjs direktoram luhgumraffis ar a) leezibu par wezumu, schiru (званія) un tizibu; b) leezibu par tahdu mahzibas eestahschu kurfa beigfchanu, kahdas minetas 20. pantā; c) polizijas apleezibu par ustizamibu; d) atlauju no wezakeem waj aifbildneem, ja naw pilngadeja, un prezetaam atlauju no wihra, un e) zitem dokumenteem, kahdus instituta preefch-neeziba tura par wajadfigu peeprafit.

20. Personam, kuras beigufch as g i m n a s i j a s w a j t a m l i h d f i g a s e e f t a h d e s p i l n u f u r f u , janoleek pee eestahschanas institutā e f f a m e n s l a t i n u w a l o d ā, pehz kurfa, kahds ir pee eestahschanas universtitate. Efhamenu war nolikt kahdā no tuwakām wihrreeschu gimnassijam, bet ja pilsehtā wairakas gimnasijas, tad tajā no tām, kuru nosaka mahzibas apgabala kurators. Personam, kas beigufchhas Peterburgas feeweeschu augstakos kurfus waj dabujuschas gatavibas leezibu no feeweeschu gimnassijam, kurām teešba tahdu išrot, top uñmentas institutā bes effameneem.

21. Par lekziju apmekleschani institutā un wina palihga lihdsektu isleetoſchami praktiſka nodarboſchana, klaufitajām jamaſčā ſuma, kuras leelumu noſaka tautas apgaifmoſchanas miniftrs, pehz kuratorijs preefchlikuma. Institutā un praktiſki nodarbojotees ahrſtneezifkā eestahdēs, instituta klaufitajas nehſā u n i f o r m a s u f w a l k u .

22. Ma h z i b a s p r e e f c h m e t i institutā ſekofchee: a) anatomijs; b) normala histologija un embriologija; c) fisiologija; d) wipahreja patologija; e) ſpeziala patologija, terapija, ahrſtneezifkā diagnoſtika un ahrſtneezifkā kimija; f) organifkā un ne-organifkā kimija; g) fizika; h) mineralogija, botanika un zoologija (ar ſalihdsimocho anatomijs); i) farmakognofija un farmazija; k) farmakologija ar rezepturu, toksikologija un mahziba par mineraluhdeneem un ahrſtchani ar uhdēna palihdsibū; l) patologifkā anatomija ar patalogifko histologiju; m) mahziba par palihdsibas ſneegfchanu dſemidibas atgadijumos (ar darbibu klinikās); n) feeweeschu ſlimibas (ar klinikam); o) behrnu ſlimibas (ar klinikam); p) higiena; q) kirurgija ar dezmurģiju; r) operatiſka ginekologija; s) ſifilidologija un dermatologija (ar klinikam); t) oftalmoloſija (ar klinikam), un u) nervu un garigas ſlimibas (ar klinikam).

P e e f i h m e . Iſ ſpezialas patologijas un terapijas kurſeem war iñemt, ja preefch tam peeteekofchi lihdsektu, mahzibu par ausu, rihkles un deguna ſlimibam. Preefchlikumus par ſeho leetu ſkata zauri instituta padome un tad zel preefchā tautas apgaifmoſchanas minifstram apſtiprinacchanai.

23. Tuwakēe noteikumi par teoretiſko preefchmetu iſdalishchanu starp profesoreem, tapat klinikās mahzibas eegroſiba, peemehrojot to univerſitatu fakultatu un hospitalu klinikam, redzami iſ instituta mahzibas plana, kurſch fastahdamſ no instituta padomes un apſtiprinamſ no tautas apgaifmoſchanas minifstra.

24. Mahzibas kurss institutā buhs pēezgadejs un fadalaš desmit pusgados. Šī mineteem peezeem gadeem tſchetri nahk uſ mediziniſko iſgħihtibu un peektais gads uſ praktiskeem darbeem spezialās slimnizās jeb klinikās sem peediħiwojuſchū ahrstu wadibas. Ja weena gada praktikas panahkumi iſrahhdas par nepeeetekof scheem, tad, ar instituta pado mes noteikumu, war palikt wehl weenu waj pat diwi gadus papildinachanai.

25. Pusgadu apreħkinumus, tapat puskurfu un beigu eſſamenus iſdara pehz noteikumeem, kahdi iſdoti preefch mediziniſkam fakultatem, un pehz 2.—6. veleikumu panteem pee ahrstu uſtanu 596. panta.

26. Eksaminojju komiſiju preefchehdetaju un lozejkus, kureem janotur institutā gala eſſamini, eezel tautas apgaismoschanas ministrs.

27. Kas apmeerinoschi institutā beiguschas kurſu, tām iſbod diplomu ar nosaukumu „f e e w e e t e - a h r ſt e“, kas dōd teefiбу: a) brihwi praktijet wiſā Kreewijā, pehz noteikumeem, kahdi doti par wiſeem praktiskeem ahrsteem; b) parafitit ſtipras sahles iſ apteekam; c) eenet kā spezialiſtem feeweefchu un behrnu slimibās it wiſur, bes teefibas uſ walts deeneſtu, weetas pee feeweefchu instituteem, gimnasijam, perſo- neem, ſkolam un zitām feeweefchu mahzibas un audfinaschanas eestahdem, kā ari pee feeweefchu un behrnu slimnizam un dsemideschanas weetam, tapat pee ſchehlfirdigo mahſu ſabeedribam un polizijas ahrstneeziftām eestahdem; d) tilt peelaiftām no gubernu medizinalant waldem pee ſemſtu mediziniſko eezirku pahrwaldiſchanas lihbis ar tanis eſoſchām lauku slimnizam, kā ari zitām lauku ahrstneezibas eestahdem; pilſehtās — pee speziali feeweefchu un behrnu slimnitschu un wiſpahrejo slimnitschu feeweefchu un behrnu nodalu pahrwaldiſchanas, kā ari teefiбу deſchuret ſcho slimnitschu un eestahſchu wiſas nodalās, un e) tilt aizintām, kā teefu ahrstu palihdsem, pee feeweefchu un behrnu teefu-medizi- niſkas iſmekleſchanas.

28. Seeweetes-ahrstes n a w peelaiftamas pilſehtā pee wiſpahrejo slimnitschu un tamlihdsigu ahrstneeziftā eestahſchu, kā ari wiħreefchu nodalu pahrwaldiſchanas; tapat wiñnam naw teefiба iſpildit ahrsta uſ- dewumu pee kara kluuſibas komiſjam, kā ari iſdarit teefu mediziniſko ekspertisi uſ teefas eestahſchu prafijumu.

29. Pee instituta war tilt eerihkots, ar tautas apgaismoschanas ministra attauju, ſewiſchks kurss feeweefchu-farmazeitu iſgħihtoſchanai.



## Laulatu draugu mantas teesibas pehz Baltijas gubernu weetejeem nolikumeem.

Gedsuntas wahjibas un gara ſpehku nepilnibas dehl, ta fazija wezee romneeki, ſeemeetes weenumehr peelihfinamas nepilngadejeem, un tadeht tas bes aifbildna newar teefifki durbotees. Va tam paſcham pehdam feko fenwahzu teesibas un ari Baltijas gubernu wezakas teefifikas eeraschjas ne-atlahwa ſeemeetem nosleht neweeni fwarigaku lihgumu, nedj peet teefas melletees waj atbildet bes aifbildna. Kachdā no wiſ-wezakam weetejam kodifkazijam (likumu ſakahrtojumeem), proti Kurſemes ſemneeki Līf. laſam § 78: „Semneze gan aridſan pehz nobeigta 21. gada pilnigā wezumā eestahj, bet tatschu bes preefchneela neko newar ſahft un darit, kas teefas peederigs buhtu.“ Jaunakos likumu ſakahrtojunos, peemehram Baltijas gubernu privatteefibu nolikumos no 1864. gada, mehs wairs ne-atrodam aifbildnibu par ſeemeeti ka tahdu, tas weeta ſtahjuſes wihra aifbildniba par laulatu ſeewu, kuras ſewiſch-kais fwaſs parahdas ihpaschi nosazijumos par laulatu draugu ſawſtarpe-jaun teesibam un atbildibu mantas finā.

Tuwaki pahrrunajot ſcho jautajumu, mums gan wiſpirms peenahloſtos apskatit muhsu ſemneeki ſakahrtojumeem — eevehrojot, ka leelakā laſitaju dala bes ſchaubam peederēs pee ſemneeki kahrtas —, bet ſemneeki likumu nepilniba peefpeesch muhs eefahft ar Widſemes un Kurſemes ſemes teesibam, kuras pehz likuma der par papilbinajumu wiſtur, kur ſemneeki likumos faſtopami robi. Kā pamata likums par muhsu preefchmetu uſſkatams Balt. privatl. 12. pants, kas nosaka: „Laulats wihrs, ka zaur laulibū eezelts aifbildnis, w a l d a u n p a h r w a l d a wiſu mantu, tikpat to, ko wiſch pants, ka ari to, ko ſeewa laulibā eenejuſe, un ari to, ko abi kopa waj karts no wiſtem ſewiſchki laulibas laikā eguruwiſchi, waj kas zitadā kahrtā teem peekritiſe.“ Pants par ſeewi protamis, ka min. pants nepeeschkir wihrām i h p a f c h u ma waj lihdſihi-paſchneeka teesibas uſ laulibā eeneſto ſeewas mantu, bet nosaka tikai, ka tam peeder pahrvaldiba par w i n a m u ſ t i z e t o ſeewas mantu, un kaut ari likums neprāfa no wiſa rehkinu nodoſchanu par ſcho mantu ka par ſawu paſchu. Pat tani gabijumā, kur likums runā par „m a n t a s k o p i b u“ ſtarv laulateem draugeem (Widſemes p i l ſ e h t u teefibu noſazijumos), wihra teesibas uſ laulibā eeneſto ſeewas mantu nebuht ne-paplaſchinas tai finā, ka tas buhtu eeffatams par lihdſihi-paſchneeku; ari ſcheitan wihrām peeder weenigi ne-aprobeschotas pahrvaldibas teesibas.

Tas pats fakams ari par laulatu draugu mantas teesibam pehz Wids. semneeku lifumeem.

Tā tad mehs waram droški fazit, ka pehz muhsu privatlikumieem  
ſee wa wiſzaur patur ihp ačchum a tee ſibas us laulibā eenesto  
mantu, bet disposīzijas (rihkoſchanas) teefibas par ſcho mantu peeder  
laulibas laikā weenigi wihrām. Ja wihrs ſcho teefibu walkā ne-  
kreetni, iſputinadams feewas eenesto mantu, tad feewa war noteiktā kahr-  
tibā mēlletees pee teefas, luhgđama aſiht wiħru par iſſchkehrdetaju un  
eezelz winam aifgahdni.

No laulibâ e en estâs seewas mantas ja-iffshkir feewas  
feewiſchka manta, kaſ neftahw ſem wihra pahrwaldbibas. Se-  
wiſchka manta nodibinas waj nu uſ lihguma pamata waj zaur likumu.  
Pehz weetejeem likumeem laulibas lihgumus war noslehtg preeſch lau-  
libas, laulibâ ſtahjotees waj pehz laulibas flehgſchanas. Zaur laulibas  
lihgumu war pa hrgroſit kuru katri likumiku nosazijumu laulatu  
draugu mantas teefibū ſinâ; tani war ari eeweetot noteifumus par to,  
kaſ uſſkatams par ſeewas fe wiſchko man tu. Laulibas lihgumus  
noslehdſot ja-eewehero, ka Widſem eſ pilſeh tâſ tee katra ſinâ ja-  
noslehdſ p ee no tar a; uſ laukeem toſ war noslehtg p ee pagasta tee-  
ſas, ja wiwu wehrtiba nefneedſas pahri par 300 rubkeem; ja turpretim  
lihguma wehrtiba ir augſtaka, tad parafſti ſem ta ja-apleezina no no-  
tara. Bes tam lihgumus no peederigas teefas iffudinams wiſeem par  
ſinu; ne-iffudinatam lihgumam naw uſ ahreeni nekahda ſpehka.

Bebz likuma par feewas ſewiſchko mantu ja-atsihſt: 1) wiſſ tas, fo ta a r w i h r a a t l a u j u, ihpaſchu amatu kopdama, uſ ſawu reh-kiunu nöpeln; 2) wiſſ tas, fo wihrs ſeewai dod fa ſabatas waj adatu naudu; 3) wiſſ tas, fo ſeewa no ſewiſchklas mantas augleem eetcupa, ux heidsot 4) kahſu dahnwanas, kas ihpaſchi ſeewai nodomatas. Par ſawu ſewiſchko mantu ſeewa ir weenigä noteizeja un pahrwaldneez. Likai weenä gadijumä likums atlauj wihrat lihdsrunat par ſeewas ſewiſchko mantu, proti tad, kad ſeewa pahrdoß nekuſtamū mantu, kas peeder pee ſewiſchklas mantas. Schai gadijumä ſeewai p e en a h k a s prafit wihrat vādomu.

Wihres sanem auglus un eenahkumus no feewas gruntsgabaleem un mahjam, fa ari prozentus no feewas kapitaleem. Likums nowina neprasa nefahdus rehkinus par to, fahdā fahrtā tas pahrwaldijis winam uslizeto feewas mantu, wiisch ne-atbild ari par to, ja feewas manta sem wina pahrwaldibas buhtu masinajusēs. Wihra pahrwaldibas teefibam tomehr ir sawas robeschas. Wihres nedrikst bei feewas atlaujas pahrdot nedfs eekhlat feewai peederigu u e k u s t a m u m a n t u , ne-

drihkst ari — Widsemē — bes feewas atlaujas taħlač dot waj eekħlat uſ feewas wahru iſdotas obligazijas un zitas parahda siħmes. Ar fawu ſe w i f ch l o m a n t u feewa riħlojas, peħz femeš teeffibam, p i l- n i g i p a t f t a h w i g i, tikai weenā gadijumā, proti kād feewa atsamina nekuftamu iħpaſchumu, kas peeder pee winas feiħeklaš mantas, wiħram atlauts eejautees.

Sihnejotees uſ laulatu draugu fawstarpeju a t b i l d i b u p a r p a r a h d e e m, femeš teeffibas noſtata kā pamata noſikumu, fa n e- weenām no laulateem draugeem n a w j a - a t b i l d ar fawu mantu par oħra parahdeem.

Tat-tifxi tomeħr w i h r a p a r a h d u d e w e j s t urefesee pee wijsas kustamas mantas, kas atronas wiħra pahrwaldibā, kaut ari tanu atraflos feewas e en est à m a n t a. Wismas lihdffschnejja prafse to peelai-duse. Taħda gadijumā feewai ne-atleek nelas zits, kā peenahżigā kahr-tibā luġt iſſludinat par wiħra mantu konfuru (protams, ja peħz ziteem apstahkxem tas-eespejha), peħz kam ta dabu atpakał pahrwaldibas teeffibu par fawu eeneħto mantu.

Panifam zitads ir feewa s p a r a h d u d e w e j a stahwolkis; winam nahkas dauds gruhtaki panahkt parahda samafsu. Schai finn femeš teeffibas iſſek fir diwus gadijumus: p i r m ā g a d i j u m ā, proti kād feewa taifiżu se parahdus e e p r e e f ch laulibas, parahda dwejhs war turetees wiſpirims pee feewas feiħeklaš mantas; ja ar to nepee-tiku, tad pee laulibā eeneħtas un wiſpahr laulibā eeguħħtas mantas. Protams, ka parahdu dwejjam, feewas feiħekkai mantai truhħstot, tikai retos gadijumos iſdoħees panahkt apmeerinajmu; peeteek, ka wiħrs no-leeds to apstahkli, ka feewa kaut kahdu mantu laulibā eeneħu, un pa-rahdu dwejjam peekrixt gruhtais uſdewums, peerahdit, waj un zik pa-rahdneeze eeneħu laulibā mantas. O t r ā g a d i j u m ā, kād feewa taifiżu se parahdus I a u l i b a s I a i k ā, wiħrs nepawifam naw peespeests atiħt un makħsat fchahdus parahdus iſ eeneħtas mantas, kameħr feewas feiħekka manta gan atbild par fchahdeem parahdeem. Genesià manta atbild tikai par tam pafibam, kas ronax zaur katra no feewas iſdatitu nosegumu.

Ir tomeħr gadijumi, kuros par feewas parahdeem atbild ne tif- ween winas eeneħta manta, bet ari wiħrs ar fawu p a f ch a mantu. Schahds privilegejs stahwolkis pafekkix teem feewas parahdeem, kurus ta tai- fiżu se laulata feewa laulibas wajadbi apmeerinachanai. Pee teem peeder: 1) mahiċi ammezibas parahdi, 2) parahdi, ko feewa taifiżu se taifiżu wiħra uſdewumā, 3) feewas parahdi iſ taħdeem lihgumeem, kas atne-fuschi wiħram labumu mantas finn un 4) feewas parahdi, kas radu- jieħes sagħadajot familijas wajadfigos usturas liħdekk. Pamatojotees uſ scheem noſazijumeem, wiħrs peenħram ir-peespeests samakħat iſ pa- fcha mantas algas apkalpotajeem, ko feewa salihgħu se un peenħmu. No- scha peenahkuma wiħrs newar atswabinatees, ja tas ari laiħrafkost iſ-

sludinatu, ka wiensch par schahdeem seewas lihgumeem ne-uskemas atbildibū. Pehz scheem pascheem nosazijumeem apspreechams ari seewas stahwollis, kura nodarbojas ar tir dñeezib u un iñehmuñe tirdsneezibas papirus us sawu wahrdū. Aridean schini atgadijumā par seewas parahdeem atbild tikai winas fewischka manta, turpretim eenestā manta un pascha wihra manta tikai tahdos gadijumos, kad wihrat no seewas tirgoschanas zehlees kahds labums, waj kad seewa zaure tirgoschanos sagahda usturu few un familijsai.

Augschminetee likuma nosazijumi ir spēhīkā Widsemē un Kursemē uj laukēem us bes tam wehl Kursemē pilfēhtās. Wini ir, tā sakot, pamats, us kura pazelas semneeku sahrtas laulatu draugu mantas teesibas, un nemani palihgā wišur tur, kur semneeku likumi sahrtoti (kodifizeti) jau scha gadīmtena eefahkumā, kamehr Baltijas privatteesibas peedsihwoja scho labumu tikai 1864. gadā. Zaurto tad nahzis, ka Widsemē semneeku likumos usglabajusčas pehdas no senejām teesikām eerascham, pehz kurām laulatu draugu starpā tika atsīhta pilniga mantas kopiba, kā ari atminas no sweedru likumeem par laulatu draugu sawstarpeju atbildibū par parahdeem. No sweedru likumeem usglabajees Widsemē semneeku likumi nosazijums, ka feewa atbild par wihra parahdeem ar eenesto kuflanu mantu un kapitaleem, un pa dālai pat ar sawu nefustamu mantu. Waretu domat, ka semneeku likumi peenem pilnigu mantas kopibu laulatu draugu starpā, bet tam runā preti nosazijums, pehz kura wihra nahwes gadijumā seewai peenahkas atprāfit sawu eenesto mantu, kas nebuhtu eespehjams, ja pehdejā pilnigi fakstu ar wihra mantu.

Japeefishmē, ka schi seewas atbildiba par wihra parahdeem ir tikai pāpildino scha, un sihmejas tikai uj teem wihra parahdeem, kuras tas taifjis lauliba slāiķā, waj taisni kahsu wajadsibam, pee kam seewas nēkuftama manta atbild tikai par parahda atlīkumā tre-scho dālu. Wiſti aprobeschojumi, kas nosoziti semes teesibās par seewas teesibū rihkotees ar sawu eenesto mantu, ir spēhīkā aridean preefsch semnekeem.

Kursemē semneeku likumi nosaka sawā 70. pantā, ka starp laulateem draugeem ne pastahw uantās kopiiba, bet deewamschehl ne-attīstīta plaschaki scha pamata nosazijuma īekas (konfekwenzes), tā ka scheitan wišzaur janem palihgā semes teesibas.

Wehl mums atleekas pahrrunat laulatu draugu mantas teesibas Widsemē pilfēhtās, kas daudzejadā sinā iñschķiras no semes teesibam. Widsemē pilfēhtu teesibam ir padotas vīfaš perfonās, kas dīshwo minetas pilfēhtas, iñhemot muīšchneekus un tos, kas bauta personīkas teesibas, kā ari deenestā stahwoschus eerehdīus, ja teem nepper der pilfēhtas nefustama manta. No Rīgas eedīhwotajeem ir droši ween 70% eenahzejt, wišwairak semneeki no Baltijas gubernām un no

Gefschkreewijas. Tiflighd̄ schee eenahzeji apmetas uſ dſihwi pilſehtā, tad pahrgrøſas ari laulatu draugu agrakās mantaſ teefibas.

Pehz pilſehtas teefibam ſtarp laulateem draugeem zaur laulibū no-  
dibinas m a n t a ſ k o p i b a, proti wiſ ſ tas, ko weens waj otr̄ ſ lau-  
lats draugs laulibā eeneſuſchi waj laulibas laikā nöpelniyuſchi waj zitā  
likumiſkā fahrtā eemantojuſchi teek peeschkirts pee kopejās maſas, kuru  
p a h r w a l d a u n l e e t o w e e n i g i w i h r s. Pee kopejās mantaſ  
nepeeder: nekuſtama manta, kaſ atronaſ ahrpus pilſehtam, un otr̄fahrt,  
wiſ ſ tee mantaſ gabali, kaſ waj nu zaur i h p a f ch u li h g u m u, waj  
ari zaur likumu (flat. augſchā) iſnemti no mantaſ kopibas. Kähdā  
fahrtā noſlehdſami laulibas lihgumi Widſemes pilſehtās, par to jau  
agraf minets.

Kopejās mantaſ pahrwaldiba un leetoschana peeder, ka jau mi-  
nets, wihram ar weenigu aprobeschojumu, proti wihram naw brishw, beſ  
feewas attaujas, ne pahrdot, nedſ dahwinat, nedſ ari eekihlat to neku-  
ſtamu mantu, kaſ kreposta grahmata uſrakſtit a ſeewas wahrdū, waj  
laulibai paſtahwct no abeem laulateem draugeem ſ k o p a pirkta. Seewa  
tupreti patur rihkoſchanas teefibu ar ſcho mantu tikai tanis gadijumos,  
kaſ jau mineti ſem Nr. 1—4, apſkatot wihra atbildibū par feewas pa-  
rahdeem pehz ſemes teefibam.

Wispahrigaka ſtarpiba ſtarp ſemes teefibam un pilſehtas teefibam  
eeraugama tani apſtahlī, ka Widſemes pilſehtās ſ e e w a ſ m a n t a  
a t b i l d p a r a h d e e m w i h r a p a r a h d e e m, weenalga, waj tee  
zehluſchees preefſch waj pehz laulibas, ar feewas attauju, waj beſ ſ tas.  
Protams, ka ſchi ne-aprobeschoṭa atbildiba gul weenigi uſ ſ tas mantaſ,  
kaſ peeder pee kopejās mantaſ, un neſihmejas uſ feewas ſ e w i f c h ſ o  
mantu, kaſ zaur laulibas lihgumi waj zaur likumu nodibinata.

Altteezotees uſ ſ e e w a ſ p a r a h d e e m pilſehtas teefibas iſſchkit,  
tapat ka ſemes teefibas, gadijumus, waj feewas parahdi zehluſchees ee-  
preefſch laulibas, waj pehz laulibas. Par pirmajeem atbild wiſpirims  
feewas ſewiſchka manta, un, ja ar to nepeetiktu, feewas eeneſtā manta.

Otr̄as ſchkitas parahdus wihrs naw peefpeests ne atſiht nedſ fa-  
maſſat; parahdu profitaji war turetees weenigi pee feewas ſewiſchkaſ  
mantaſ [ja tahda ix], un tikai tad, kad iauliba nobeigufes un feewas  
eeneſtā manta tai atkal nahkuſe rokās, peedſineji war wirſinat žawupra-  
ſibu uſ eeneſto manta.

Wehl ja-aifrahda, ka Widſemes pilſehtās w i ſ a ſ k o p e j a m a n t a  
[ariðjan wihra manta] atbild par tahdeem feewas parahdeem, kaſ zeh-  
luſchees zaur tirgoſchanos, ko feewa uſfahkuſe ar wihra attauju.

## Bahluma kaitē.

No Dr. K. Blau'a.

Wezaki laudis mehd̄i apgalwot, ka agrakos laikos zilweki daud̄i masak slimojuschi, tee bijuschi wißpahrim daud̄i weseligaki un spehzigaki un fasneeguschi leelaku wezumu nekā tagad. Azumirkli iſleekas schahds apgalwojums nepareijs, bet ja apluhlojam to tuwaki, tad tam ari ir daud̄i pateeſibas. Kā stahweja agrak ar maſu behrni apkopschanu un audſinachanu? Wißpahrim koti ſlikti. Waram droſchi teift, ka gandrīhs puſe no wiſeem behrneem nomira nederigas barofchanas un apkopschanas deht. Wiſt wahjakee un nespehzigakee behrni apmira, un tee ween palika pee dſihwibas, kuri no dſimſchanas bija weseligi un ſtipri. Saprotaſs, ka tas, kas it ſewiſchki weseligs un spehzigs peedſimis un wehlak audſinajot ar wiſadeem launumieem apradinais un kreetni noruhdits, wiſā ſawā dſihwibas laikā buhſ weseligaks un spehzigaks, un ka tam retaki uſnahks daschadas ſlimibas, nekā tahdam, kas nespehzigs un wahrigs noſluwiſ ſchai paſaulē un tikai pee ruhpigas, nopeetnas kopschanas un audſinachanas pahrezeetis behrna gadus. Paſiħtama leeta, ka pee ween-fahrſcheem, nabadiſgeem laudim, kuri neprot waj nespehj ſawus behrnus peeteekofchi un derigi apkopt un barot, daud̄i wairak behrnu mirſt, nekā pee iſglihtoem un pahrtikuscheem wezakeem. Tapat ari nenoſedſams, ka ween-fahrſchu, nabadiſigu lauschu behrni pee-auguſchi ir wißpahrim daud̄i weseligaki un spehzigaki, nekā iſglihtotu, pahrtikuschi wezaku behrni, kuri audſinajot iſlutinati un nekahdus gruhtumus nepaſiſt. — Iſglihtibā un pahrtizibā latwji ſpehruschi eewehroſamus folus uſ preeſchu un lihds ar to ari prot un eespehj ſawus behrnus labaki apkopt un audſinat, daschu wahrguliti uſturot pee dſihwibas un to iſaudſinot leelu. Edt tad nau tahds apgalwojums, ka agrakos laikos zilweki bijuschi daud̄i weseligaki un spehzigaki, ka wiſi maſak slimojuschi un fasneeguschi leelaku wezumu, nekā tagad, nepareijs, bet pilnigi pateeſs. Lihds ar iſglihtibu un pahrtizibū eeweſchā muſhu tautā daschās wahjibas, kuru agraki nepaſina, jeb kuru nemas nebija. Pee ſchahdām wahjibam, ar kuxam ſlimo gandrīhs tikai iſglihtoti un pahrtikuschi laudis, peede ihpaſchi nerwoſitate un bahluma kaitē. Schi pehdejā wahjiba — proti b a h l u m a k a i t e — ir eefkatama par ihpaſchu ſeeweeſchu wahjibū, kadeht meh̄s to gribam tuwaki pahrunat kalendri, kas it ſewiſchki eewehro ſeeweeſchu majadſibas un prafijumus.

Sawu noſauku mu bahluma kaitē dabujufe no ta, ka ſeeweetes, kuraſ ar to ſlimo, ir it ſewiſchki bahlas. Naw tikai ween ahrejā ahda wiſai bahla, bet tapat bahlas wiſas glotahdas. Weſeleem zilwekeem

Luhpas, sobu gala, azu plakstiu eekschpuſes ir fahrtas, bet bahluma kaites wahjneezem tas pawifam bahlas. Gaischmatainu wahjneetſchu gihmis un tapat ari zita meesa ir tihri baltu krahsu; tumschmatainam turpretim netihru, peleku waj dſeltenu krahsu. Us kahdeem ihſeem azumirkleem ari bahluma kaites wahjneezes dabon farfanus waigus, ihpaſchi tad, kad tas spehji fatruhſtas, kautkahdi ir usbudinatas waj ahtri gahjuſchas u. t. t. Atgadas, ka dascham wahjneezem waigi arveenu fahrti un, us ſcheem ween luhkojotes, buhtu jadoma, ka winas pilnigi weselas. Sahrtumam par eemeslu ir ſche waigu afim trauzinu ifplehſchanas, kadehſt wini ir wairak pilditi afim. — Meefas brangums ir pa leelakai datai fahrtigs; daschias wahjneezes ir wehl it ſewiſchki treknas. — Schahdas wahjneezes wiſai ahtri nogurſt; winas nejpehi ilgaku laiku strahdat un nekahda gruhtaka darba darit. Ahtraki eet waj ſkreet winas newar, jo tam fahſ nepatihkami ſirds pukſtet un peetriuhſt elpas. — Winas ſchehlojas par daschadam fahpem, ka par galwas, wehderra un wiſu lozektu fahpem. Bahluma kaites wahjneezes ir wiſpahrim weegli usbudinamas; neeziſ atgadijumi ſpehj wiſai fatrauzet winu nerwus. — Chſtgriba ir pa leelakai datai pamafinata; pehz baribas baudijuma ſajuht winas pakruhſt nepatihkamu ſpefchanu un pilnumu; daudſreis nahſ atraugas, un wehders iſpuhſts. Winas ſchehlojas gandrihs par wiſeem teem gruhtumeem, kahdi ir mahgas wahjneezem. Wehderra iſeefchana ir pa leelakai datai wiſai laifka. — Pee bahluma kaites wahjneezem ir it ſewiſchki eewehrojams tas, ka winas ar leelu fahrumu ehd krihtu, grifeles un keegelu gabalinus. — Mehneſchu gaitas ir tikai retos atgadijumos pilniga fahrtibā; ſchahdām wahjneezem naw waj nu nemas us drehbem, jeb winam ir loti mas un alaschin ar fahpem. — Schahdas ir wiſpahrejas bahluma kaites ſihmes. Bet ne illatru fee-weete, kas wiſai bahla, nerwoſa, kas fuhrojas par pakruhſtes fahpem un furu mehnereha gaitas naw fahrtibā, ſlimo wiſadā ſinā ar bahluma kaiti. Ta peemehram ir bahli wiſi tee zilwei, kuri paſcaudejuſchi waj ari wehl paſcaude daudſ afim. Bahli ir ari tee, kuri banda par mas waj ſliktu baribu, kuri ſlimo ar plauſham un gremojameent organeem. Mahgas un farnu wahjneeki ir pa leelakai datai bahli, tapehz ka mahga un farnas neſpehj apſtrahdat bauditas baribas weelas un tas pahrwehrſt par afim. Bahli ir taſlak ari taſdi zilwei, kuri ſlimojuſchi ilgaku laiku ar kautkahdu karſtuma kaiti, ka peem. ar tihſu, plauſchu karſoni. Pee wiſeem ſchahdeem wahjneekem mehs labi ſinam, kadehſt wini bahli, kas wini bahlumam par eemeslu. Bet iſtads bahluma kaites eemeslu mehs neſinam, mehs newaram noteik, no ka ta zehluſes. Daudſ meitas ſawos behrniſbas gados ir pilnigi ſpirgtas un weselas, winas uſplauſt un ſeed ka roſes. Te us reiſi, un ihpaſchi ap to laiku, kur winam pirmo reiſi eeronas mehnereha gaita, tas fahſ fuhrateeſ par nogurumu, wiſpahreju meefas neſpehku; tas top deenu no deenas bahlakas un wiſa pahrmaina noteik beſ nekahda eewehrojama eemesla. Dascha jauna

meita baulda tahdu paschu derigu un spehzigu baribu, kahdu ta bauldijuse agraki; ta naw nefahdi slimojuse, tai naw jastrahda nefahdi gruhiti darbi, un tomehr wina top ikdeenas bahlaka un wahjaka. Ta tad daudsfreis naw nemaj nosakams, no ka bahluma kaites zehlfes, kas tai par eemeslu.

Ahrstam bahluma kaites wahjneesi pahrluhkojot daudsfreis israhdas, ka wisi organi ir pilnigi weseli. Bet ja nu ahrsts nem no wahjneezes kahdu piliti afim un to ar wairojamā glahses peepalihdsibu pahrmekle un ispehta, tad tas drishumā atron, ka afimis naw weselas, ka afim fastahwu dalas naw kahrtibā. Bahluma kaites wahjneetschu afim is-truhfet eewehrojamā wairumā ihpaschi to datu, kas afim dod farkani krahfu. Afim fastahw no afim fulas un ripinam; schis pehdejās ir atkal farkanas un holtas. Iskattrā weselu afim pileenā ir 4—5 miljoni farkani ripulischu, bet bahluma kaites wahjneezem atronas weenā pi-leenā daudsfreis tikai 2 miljoni un wehl masak farkano ripulischu, kadeht ari ir wisa meesa loti bahla. — Ta tad bahluma kaites ir it ihpaschi afim kaites, pee kuras afimis ir par mas farkano ripulischu. — Ahrstam, sinams, naw wajadfigs iklatru reissi ispehit afimis, lai issinatu waj ir bahluma kaites; ahrsts pasihs wahjibu tikai wahjneesi usluhcodams un par wahjibas gaitu apwaizadamees.

Sinadami, kas par wahjibu bahluma kaites, waresim ari sapraft, kadeht schis kaites wahjneezes til ahtri nogurst, kadeht winām ahtraki ejot waj ari skreenot beeschi ween peetruehfst elpas, kadeht winas masak baulda baribu un to newar labi sagremot. Sarkane afim ripulischu ir ihpaschi tee, kuri usnem meefas usturefchanai netruhzigi wajadfigo skahbekli. Jo masak afimis farkano ripulischu, jo masak ari afimis usnem skahbekli. Skahbekta istruhluma deht pamafinajas weelu pahrmaina, no ka top wisa meesa nesphehzigaka. Tadeht mums wifai saprotams, ka bahluma wahjneezes ahtri nogurst, ka winām spehji kustotes daudsfreis peetruehfst elpas. Tapat ari saprotams, ka schahdas wahjneezes wis-pahrim ahtraki elpo nelā weseli zilweki, lai ahtraki elpojot faut zif islihdsinatu un islabotu skahbekta istruhlumu. — Lihds ar wisas meefas nesphehku ari mahga nesphehzigaka un bes ta naw mahgā peeteekoschā wairumā to weelu, ar kuri palihdsibu baribus, neiphej icho kahrtigi sagremot un schehlojas par pakruhates sahpem, wehdera uspuhfschanu un laisku wehdera iseeschanu. —

Lai nu gan mehs, ka jau reis minejam, nesinam it fewishku un noteiktu bahluma kaites eenieslu, tad tomehr eewehrots, ka ar icho slimibū safrigst tikai daschi zilweki, un ka daschi apstahkti slimibas is-zelschanos weizina. Wispirms minams, ka ar bahluma kaiti slimo gan-drījs tīka i feewefch u d̄si mu m̄s. Sinami wifai mas tahdu atgadijumu, kur ari wihiresscheem bijuse bahluma kaites. — Tahlat eeweh-

rots, ka ar bahluma kaiti faslimst tikai s i n a m à w e z u m à, proti tikai jaumas meitas un ihpaschi ap to laiku, kur meesa paſchureis attihſtas, starp 14. un 24. dſihwibas gadu. Tadeht ſenee ahſſii noſouza bahluma kaiti par jaunawu ſlimibu, „morbus virgineus“. Loti reti faslimst masas meitenes un tapat ari wiſai reti ſeeweetes pahri par 24 gadeem. Bet gan atgadas beeſchi ween, ka tahdas ſeeweetes, kuram jaunibas gados bijufe bahluma kaiti, ari wehl pehz 24. gada ſchad un tad ar ſcho kaiti faslimst. Ir eewehrots, ka dascham ſeeweetem lihds pat wehſlam wezumam ſchad un tad minetä kaiti atkahrojas.

Dashas gimenes bahluma kaiti peemelle it eewehrojami beeſchi; paſihſtamas daudſ tahdas gimenes, kuras wiſas jaumas meitas ſlimo ar mineto kaiti. Te nu waretu domat, ka weenada bariba, weenada au- dſinaschaia un dſihwe iſperina bahluma kaiti. Bet peedſihwojumi pee- rahda, ka tas wiſ ta naw, bet ka ſlimiba ir e e d ſ i m t a, ka ſlimibas dihgli jau ſnausch aſinīs un gaide tikai uſ iſdewigu laiku, kur tee war attihſtitees.

Pehdeji eewehrots, ka ar bahluma kaiti faslimst it ſewiſchki beeſchi tahdas ſeeweetes, kuras jau no maſam deenam ir wahrigas un wahrigas un kuru meefas naw peeteefofchi attihſtijuchas. Tas, ſinams, pilnigi ſaprotaſ, ka wiſpahri wahjā meefā ari aſinū ſastahws nebuhs kahr- tigs un tas pee maſaſa eemeſla war tapt jo ſliktaks. Bet tomehr ne- drifkſt domat, ka labi attihſtijucham un brangam meitenem nekad bahluma kaiti newar peemestees. Ari ſchahdas meitas war faslimt, ja winas no- kluhſt tahdos apſtaſhlos, kuri weizina ſlimibas iſzelschanos.

Wiſpahrim newaram teilt, ka bahluma kaites iſzelschanai par ee- mflu ir it ſewiſchki apſtaſhki, bet daudſos atgadijuſmos tee tomehr iſrahda eewehrojamu lomu un wiſadā ſinā aſihſtami par tahdeem, kuri weizinajuchki ſlimibas iſzelschanos. Apluhkoſim toſ tadeht tuwaki.

1) S a d ſ i h w e s a p ſ t a h ſ i . Slikta, nepareiſa un nekahrtiga audſinachana un nepeeteekofcha meefas nodarbinachana weizina eeweh- rojamā mehrā bahluma kaites iſzelschanos. Wiſbeeschaki fastopam bah- luma kaiti pee labi pahritikucham un iſglihtotam ſeeweetem. Kadeht ihpaschi pee ſcham, to luſkoſim peerahdit. — Daschi domā, ka minetam ſeeweetem tadeht ween til beeſchi peemetotees bahluma kaiti, ka tas laſot daudſ romanus un zitadus miheſtibas ſtaſtus, ka winas daudſ ar miheſtibas domam nodarbojotees, ar to uſbudinajot pahraſ daudſ ſarwus newrus un ſarwas aſinīs un t̄ topot wahjas. Newaram teilt, ka tas meefai neka nekaitetu, bet pateefbā weizina bahluma kaites iſ- zelschanos wiſwairak gan tas, ka ſchahdam meitenem ihpaschi ap to laiku, kur wina meefas paſchā attihſtibā, daudſ jaſehd uſ ſloſas ſehdekeem un pee grahmatam, kur winam maſ aleek laika, iſtufinat un nodarbinat ſarwus lozeſkus. Schahda dſihwe dara neſpehzigu un wahrigu wiſu meefu un lihds ar to ari wahjas, newefeligas aſinīs. Ja romanu laſtitajas

ween faslimtu ar bahluma kaiti, tad gan tik leela wairumā nefslimotu ar scho kaiti ihpaschi tahdas meitenes, kurās nodarbojas ar schuhſchamu, kurām pee fawa darba jafehd deenu un nafti, un nekad ne-atleek laika laſit romanus un nopushletees ar mihlestibas domam. Tas peerahda, ka ne wiſ romanus laſot weizina bahluma kaites iſzelschanos, bet daudſ fehdot un maſ nodarbinot fawus lozekkus.

2) Par aſtaſ dſi hweſ pa hrma i na. Beeschi ween atgadas, ka jaunas meitas faslimſt ar bahluma kaiti drihsā laikā pehz ta, kad winas pahrmainijſchas eſahktu un aprastu dſihwi. Ta top wahjas daudſ lauku meitas, kad winas aiseet uſ pilſehtu un winām ſche ja-uſfahk zitada dſihwi un jadara zitadi darbi. Tapat klahjōſ ſeeweetem, ja winas peeppeſtas ſtrahdat gruhtus waj wehl ne-eefahktus darbus. Ja masas, nepee-auguschas meitenes, kuru meefas ſpehki wehl naw atihiſtijſcheses un wehl wahji, liks pee wiſeem lauku darbeem, tad war winas drihs ween faslimſt ar bahluma kaiti.

3) Nerwu uſbu di naſchana, ka peem. ſpehja ſabihſchanas, leelas erastibas, gruhtas ruhpes ic. war daudſreif bahluma kaitei buht par eemeflu.

4) Mēneſchugaitaſ. Ir tikai dabifki un wajadſigs, ka pee-auguschaṁ ſeeweetem iſklatru mehnēſti ir uſ drehbem, un tas naw nekahdi uſflatams par ſlimibu. Bet ka mehnēſchu gaitas daudſreif ſtahw zeſchā ſakarā ar bahluma kaiti un tai beeschi ween ir par zehloni, tas ari naw noleedſams. It ihpaschi pirmā mehnēſchu gaita ir ſchai ſinā no eevehrojama ſvara. Jo agraki mehnēſchu ſeedi parahdas, jo waitak ſeko wiſeem bahluma kaiti. Gndrihs wiſas meitenes, kurām jau ap 12. un 13. gadu parahdas uſ drehbem, faslimſt drihsuſā ar mineto kaiti. Schahdas meitenes ir it ſewiſchki agri attihiſtijſchās; pa leelakai dalai winas meefā brangas; pupi jau tahdi, kahdi pee-auguschaṁ meitam un winas juhtas wiſadā ſinā pilnigi weſelas. Bet pehz pirmās mehnēſchu gaitas winas ſahk pahrmainiſtees; wiſu ſahrtee waigi top ilbeenas jo bahlaki, winas juhtas wahjas un nepehzigas: drihsuſā ir manamas wiſas bahluma kaites ſihmes. — Bet neween tahdas meitas faslimſt ar bahluma kaiti, kurām mehnēſchu gaitas parahdas wiſai agri; ar mineto kaiti faslimſt ari tās, kurām mehnēſchu gaitas ir kahrtigā laikā, proti ap 15. gadu, bet kurās zitadi meefā wahjas, nepehzigas un nepeeteekoschi attihiſtijſchās. Meitas, kurās pehz pirmo mehnēſchu gaitas paleek weſelas, faslimſt wehlaku ſoti rei wairs ar bahluma kaiti. Beeschi ween atgadas, ka ſeemas, kurām meitam eſſchām bija bahluma kaiti, ap teem laikeem, kur winas ir gruhtas waj ſihda behrmis, ir pawiſam brihwas no bahluma kaites; bet tifko wiſām atkal eeronas uſ drehbem, ta tās top bahlas un ſlimo atkal ar wezo kaiti. — Wiſi ſchee eevehrojumi it gaſchi peerahda, ka bahluma kaiti ſtahw zeſchā ſakarā ar mehnēſchu gaitam, un ka ſchis ir beeschi ween minetai kaitei par zehloni.

Kà nu fastahw ar mehneschu gaitam feeweetem, kúram ir bahluma kaite?

Daschám schahdám wahjneezem naw nemas us drehbem, daschám ir fahrtigi un daschám ir wifai dauds, tás no pluhst ar aßnun un top no ta jo wahjakas un nespéhzigakas.

Waj bahluma kaite ir bishstama, waj ar to war ilgi wahrgt un ari nomirt?

Daudsreiß bahluma kaite pahreet dríhsâ laikâ, un feeweete ir atkal pilnigi wesela. Bahluma kaite pate par seroi ween kapâ ne-eewed, bet minai mehdî beeschi ween peemeenotees daschás fahnu slimibas, ar kúram war dríhs ween nahwei kriß par upuri. Saprotaams, ka wahju aßnun deht ari wifa meeja ir nespéhzigia un wahriga, kadeht ta ahtraki war faslimt un masak slimibas iżzeest. — Ar plauschu diloni faslimst beeschi ween bahluma kaites wahjneezes un war ihſâ laikâ nobeigt faru jauo dñihwibu. Tapat ari peewenojas bahluma kaitei ne reti firdskate, neeru eekaisums un bes daschám zitám kaitem it fewischki beeschi bishstamis mahgas augons. Ja bahluma kaites wahjneze mas ehd un bau-dito baribu beeschi iżwemj, ja wina schelholjas par aßam patruhtes fahpem un wehl iżwemj aßnis, tad winai drofchi ween ir mahgas augons.

Kas nu darams, lai nepeemestos bahluma kaite?

Kà jau esam minejuschi, tad it fewischki finama eemesla bahluma kaitei naw, kadeht ari us mata naw noteizams, us ko, meitenes audfinajot, it ihpaschi buhtu jagreesch wehriba, lai winas ar to nefaslimtu. Tadeht mehs waxam dot tikai to padomu, nopeetri ruhpetees par to, ka meitenu meefas labi un fahrtigi attihstas, ka winas ir wispahri weselas un spehzigas. Jo labaka buhs wispahrejä weselibä un jo spehzigaka wifa meeja, jo masak meitenes limos, jo retaki winám usnahks bahluma kaite. Lai nu to panahktu, tad wisadâ finâ jagahdâ par spehzigu un derigu baribu, meefas tihibu, labu gaifâ un it fewischki par to, ka meitenes farus lozelkus peeteekoschi nodarbina un ta wisu meeju spehzina. — Meitenem, kuras wahjas un no kúram waretu domat, ka winám waretu peemestees bahluma kaite, jadod it fewischki pilnigâ mehrâ galas ehdeeni; tikai masâ mehrâ winas dríhkfst baudit kartupelus, maifi, tauku baribu un wifadus saldenimus, jo schahdi ehdeeni dara meefu nespéhzigu un weizina bahluma kaites iżzelchanos. Tahdám meitenem ja-usturas dauds tiħrâ gaifâ, wairak reises deenâ japastaigajas pa lauku; tás nedriħkfst dauds nomozit ar skolas darbeem, lajjeħanu, klaweerni spehlesħanu un schubħanu. It ihpaschi jaraugas us to, ka winas masak feħd un peeteekosħâ mehrâ iżkustina un nodarbina farus lozelkus. Pee gruuteem darbeem, kuxi waretu winas pahraf nogur dinat, nedriħkfst tás peeturet. Bes nekahda darba dñihwot un tikai flinkot ir ari flifti un newfeligi. Tadeht meitenem wajaga strahdat, bet tikai tahdus darbus, pee kureem

winām naw daudj jaſehd, un kuxi winām naw par gruhteen. — Kahrtigs, peetekoschi ilgs un meerigs meegs stiprina iſkatra zilwela weselibu; tadehſ ari ſtingri jaſkatas uſ to, ka meitenes eet laikā gulet un wiſmas 8 ſtundas bauda wajadſigo gara un meeſas meeru. Pilſehtneezem jaſtahj waſarā karſtais, puteklainais, daſchadā ſinā newefeligais pilſehtas gaſſ un ja-uſturas uſ laukeem tihrā uu wehſakā gaſſā.

Kas bahluma kaites wahjnenezem darams un kā ſchi kaitē ahrſtejama?

Pirmais, kas bahluma kaites wahjnenezem darams, ir taſ, ka winām drihjumā janu-eet pee ahrſta, kas winas pahrluhkos un iſſinās, waj winām teecham ir bahluma kaitē. Jo drihſati pee-ees pee ahrſta, jo drihſaki taps wesela, jo maſak peeweenofees jau minetās fahnu ſlimibas. Bahluma kaites wahjnenezes mehs waram eepreezinat ar to wehſti, ka pret ſcho kaiti ir jaſles, kuras alaſch loti labi palihd̄, kuras eeſpehj drihſa laikā pahrwehrſt bahlos, nowihtuſchos waigus par fahrti feedoſcheem, un ſlimneezei atdot pilnigu weselibu. Bahluma kaitē ir ihpafchi tahaſ ſlimiba, pee kuras ahrſta parakſtitās fahles war ifdarit brihnumus. Bet, ſinams, tikai tad, ja wahjneree laikā greeſchas pee ahrſta un ne-nowilzina ſlimibu, eelaifdamās ar daſchadeem puhiſchloṭajeem un feldſchereem. — Kas taſ par brihnuma fahlem ir, kuras ahrſts pret bahluma kaiti mehd̄i parakſtit, to nu juhs, zeenitās laſitajas, gan ari wehleſatees ſinat. Taſ ſaſtahn no dſelſs weelam, un winas parakſta daſchadā weidā, gan kā drapes, gan ari kā pulwerus un wiſbeeschaki kā ſirniſchus. Zik ilgi fahles jaleeto, to wiſpahrim newar noteift, bet wiſadā ſinā tik ilgi, kamehr wahjneree top pilnigi wesela. Daſchām wahjnenezem jaleeto fahles gandriſi wiſu muhſchu, jo kā tikai winas ſahlu wairs neleeto, ta bahluma kaitē atkal flaht.

Iſkatrai wahjneree ari newar parakſtit dſelſi, jo iſkatrai nebuhs dſelſs deriga, kā peem. tahaſām wahjnenezem, kuxām jau attihſtijees mahgaſ augons.

Lai nu ari bahluma kaites wahjnerezes leeto ſahdas fahles leeto-damas, tad tomehr winas netaps pilnigi weselas, ja winas nebaudiſ derigu baribu, ne-uſtureſees daudj tihrā gaſſā un nedſiħwos tā kā ſchi wahjiba praſa. — Kahda bariba jabauda, tas atkarajas no ta, zik tahuſ mahga lihdiſi ſaſlimufe, kadehſ to noteift war tikai tas ahrſts, kas wahjneree apflatijs un pahrmeklejjis. Mehs jau agrak minejām, ka daudj ſehdet weizina bahluma kaites iſzelschanos. Saprotams, ka wiſām wahjnenezem jaruhpejas par to, ka winas maſ ſehd, bet wairak kustas. Schuwejām ja-atmet, wiſmas uſ kahdu laiku, ſchuhſchana un jalenna zitadi ſawa maſje. Stolneezem ja-iſtahjas iſ ſkolas un kahdu laiku ja-atpuhſchas un daudj ja-eet tihrā gaſſā paſtaigatees. Pilſehtneezem adſiħwo pa waſaras iarſto laiku uſ laukeem waj pee juhmalas.

Daschàm bahluma kaites wahjneezem peetrühfst us drehhem, un mahtes nöpuhlas daschdaschadi, lai atkul tiktu us drehhem. Pehz mahtu domam meitas ir tikai tadeht bahlas un flimas, ka windam peetrühfku-  
schas mehneshu gaitas. Bet schahdas domas ir nepareisä, un leeta ir pateefibä pawisam otradi. Mehneschu gaitas naw tadeht, ka meitam ir bahluma kaitie. Isahrstes bahluma kaiti, tad eeradisees atkal us drehhem.

Dauds mahtes pahrleezinatas, ka wiislabakais lihdseklis, bahluma kaiti drihsümä isahrstet, ejot apprezeßchanäs, un winas ruhpejas tadeht, us ahtrako meitu islaift tautäs. Bet mahtes domä un rihkojas pawisam aplami, jo wahjam meitam apprezeßchanäs tikai kaitie. Pa leelakai datai meitas top pehz kahsam jo bahlakas un wahjakas un ir tad wisu sawu muhshu flimigas. Un flimigas feewas ir laulibas posts. Tikai pilnigi wesala feewa spehj ispildit sawus peenahkumus pret sawu wihrui un fa-  
weem behrneem un darit laulibu laimigu. Tadeht papreefschu ja-isahrstè bahluma kaitie un tikai tad wehl drihlfst prezetees\*). —

---

### Pee mahtes kapa.

Zel nedujmo, maht, ka tik tagad wehl nahku  
Pehz tikdaudsi gadeem schai kluftajä walsit,  
Kur muhshigä meerä pehz darbigäs dsihwes  
Tu atdurees maigi sem kopinas maßäs.  
Ai, nedujmo, ilgi ka projam es biju,  
Un atstahtai, aismirstai jagul bij tem:  
Ai, maht, naw jau tahlí wairs laiks, kad tu weena  
Ween nebuhsfi teitan, schai suhnottä kapa,  
Jo redji — man galwa ka fneegs jau ir balta,  
Un augums, kas ziftahrt bij' spehzigs un staltz,  
Kam laimibä kluftä tu peepseepees fenač,  
Tas tagad jau falseekts un gurdens un wahjisch;

---

\*]) Pee schis paschas reises jo filti waram eeteilt zeen. Iasitajäm, feewam un mahtem, kuras grib reekopt sawu un sawu behrnu weselibu, Dr. K. Blau'a kreetno grahamatu „Padomi feewam un mahtem“, no kuras jau isnahluje ora pawairota un pahrlabota druſa. Schi grahamata nedrihlfstu truhlt neweenä mahja mahjaemahies bibliotekā.

Un drihs, drihs es nahfschu schurp beidjsamo reisj,  
Un ne-eschu projam tad, maht, wairs nekad...  
Un kad mana firmā un gurdēnā galwa  
Pee jausmigām kruhtim kā senak tew buhs —  
Es finu, tu peedoñi, maht, man tad atkal  
Kā behrnibā wiſu, kad maldijees biju.  
Un kluhdijees, maht, ai, tik daudskahrt es eſmu  
Ir tagad wehl ilgajos gados, kad tevis  
Man truhka, un ruhpigās rokas, kas stingri  
Un tomehr tik laipni man rahdija zelu  
Tos ſenſenos laikos, kad nedroſcheem ſoleem  
Wiſpirmo reiſ gahju ſchai krahschnajā ſemē...  
Bet tu jau to peedoñi, maht, jo tu jau ween ſini,  
Kahds newaldams bija mans dedſigais prahts,  
Zil ahtra bij' weenumehr ſirds man un karſta —  
Un tas, reds, man nedewa meera wirs ſemes,  
Tas dſina zaur pilſehtam mani, par juhram  
Tik' tahtak un projam, beſ atpuhtas tahtak!...  
Es mekleju laimi, maht — laimi ſchai ſemē...  
Pehz deewiſchkas leefmas man ilgojās ſirds,  
Pehz draudſibas ſwehtas man dwehſele ſlahpa —  
Ai, nepräſti, maht, waj kur atradu to:  
Tas bija tik geuhhti, par welti kad gahju;  
Bet geuhtaſ wehl bij', kad ta ſchkitas kur eſam;  
Jo tad nahza williba weiflajeem ſoleem —  
Un ſkauđiba ſlepenā nahwigemeem ſkateem —  
Un wiſs, kas man atlikas ilgā ſchai zihna,  
Ir tikai ſchee laufitee ſpehki un ſirds  
Tas wiſs, ko iſ fweschuma nefu ſchurp, maht...  
Un tik ilgi, reds, maht, bij' jamaldas manim,  
Lihds tagad wehl ataufa atſina wehla,  
Kā wiſā ſchai leelā un bagatā ſemē  
Tik' weens weenigs zilweks ir mihlejis mani,  
Bet nawa wairs zela, pee wiſas kas westu,  
Jo tas eſt tu — mana apraktā maht!...

*Waldis.*



## Histerija.

No 3. Altschaa.

Par histeriju noſauz kahdu gara ſlimibu, kura muhsu deenās jo beeschi fateekama, par kuru daubis runā, kurai nereti ſadſihwē preeſchkiroma eenehrojama loma. Wispahrim ja-apgalwo, ka deenichehl plaschā publika maſ paſihiſt gara ſlimibas, kamdeht nelaimigee gara ſlimneeki loti beeschi teek uſſkatiti par weſeleem un ka tahdi teek ſoditi par nedarbeem, kuruſ tee ſawā tumſchā, apmiglotā prahīa iſdara bes kahda launa noluhka, bes apſinas. Aci histerifkee ſlimneeki nereti zeesch aif publikas neſinachanas un greifeem eeffateem. Gara ſlimneeki ſpehle ſadſihwē tahdu lomu, ka katram apſinigam, iſglihtotam zilwekam wajadsetu drufku eepaſhtees ar gara ſlimiba, lai taſ, ſatikdamees dſihwē ar ſchahdeem ſlimneekem, wehl nepawoivrotu ſcho nelaimigo zeeschanas, apſpreesdams un ſodidams toſ pehz weſelu, prahīu gilweku mehrauklaſ.

Mehds domat, un ſenak ari ahrſti dſihwoja tai pahrleebiā, ka histerija ir weenigi ſeeweefchu ſlimiba. Uſ to jau aifrahda wahrdſ „histerija“, kuxſch greeku walodā apſihmē dſemdi, jo ſenak tizeja, ka histerija attihiſtoees teefcham uſ daschadu dſendes ſlimibu pamateem. Tagad ahrſti aſinuſchi, ka histerija fateekama ari pee wihrreeſcheem, faut gan ne tiſ beeschi, ka pee ſeeweetem. Wihrreeſchi ſlimo retaki ar histeriju, un pee wineem ſchi ſlimiba nemehds buht tiſ ſihmiga, tiſ rafkſturiſka, ka teefcham pee ſeeweetem. Tamdeht ari wehl tagad histeriju waran ar ſinamā ſteſibam noſauz par ſlimibu, kura wiſwairak intereſe ſeeweefchu dſimumu.

Mehginaſim rafkſturot ſcho dihwaino ſlimibu. Wispirms tehloſim r a f ſ t u r a pahrmainas, kuras ſihmigas preeſch histerijas, jo pehz paſihiſtamā nerwu ahſta Si r i m m p e f a un wehl zitu autoritatu domam histerija uſſkatama par ſlimibu, kura p a h r n e h m u ſ e t o ſ m a d ſ e n u d a r b i b u, k a s t e e f c h a m p a h r w a l d a g a r a d ſ i h w i. Wiſas zitas pahrmainas nerwu darbibā pehz ſcho wihrū domam atwaſinamas ari no ſlimigas ſmadſenu darbibas. Prahīa un a t m i n a s ſpehjas pee histerifkeem ſlimneekem naw gandrihs nemas pahrgroſitas. Turpretim nereti eeweherojam, ka teefcham ſchis ſpehjas ſewiſchki attihiſtitas, pa-afinatas. Bet ju h i t a ſ un t i k u m i g a i s p a m a t ſ pee histerifkeem deenu no deenas jo wairak panihſt. Schahdi ſlimneeki ahtri eekaitinami, ir n e p a ſ t a h w i g i ſ awā ſ eedomās, loti ju h i t e l i g i. Gluſchi bes nekahda eemeſla tee paleek duſmigi, druhmi, noſkumuschi, te atkal jautri

un juhtigi. Sawos juhtu peerahdijumos tee nesin nekahdu robeschu; tilpat juhtas, ka ari darbos tee padodas pahrspihlejumeem. Sewischki eewehrojami, ka histeriskee sawu paschu „es“, sawu personu mihlé no-stahdit par wisu sawu domu un darbibu miduzi, tee ir loti leeli e go i si. Wini paleek weenaldsigi pret fweschu lauschu sahpem, aif-nirst wisu finaljuhtibu pret sawu apkahrti, pat pret sameem wistumakeem peederigeem, furus tee nereti wišnekaunigaká kahrtá apkahpi un ifſuhz. Tee wiſur un wiſada ſiná gahdá par to, ka tilku eewehroti un apbrihnoti. Tandehl tee mahkliſki zenschás paleelinat lauschu azis wiſu to darbu un notikumu nosihmi, kas atteezas uſ winu personu. Schim noluſkam teem labi wiſadi lihdselli, eesahkot ar leelmonibu un heidſot ar wiliſbu, melfulibu un sahdsibu. Tee eemaifas labprahit zitu darifchanás, krahpj un apmelo zitus, lai til waretu preefsch ſewis eeguht galwenas personas lomu. Tee ifdoma wiſdihwainakás leetas un zenschás sawas fantajjas tehlus uſteep apmuſinatam lauschu puhlim, lai tikai tā eekarotu apbrihnoſchanu preefsch ſawa wiſumihkla „es“. Tandehl ka histeriskee nereti apbalwoti ar aſu prahtu un ifweizigu garu, teem daudſreis ifdodas pahrmal dit apmuſinato lauschu puhli. Sewischki religijas un politifas lauki ifrahdiuſches par tahdeem, fur histerisku — bet ari zitadu gara ſlimneeku — rihzibai bijuschas leelas ſekas. Lai tikai peeminam ka peemehru wehſtūre flaweno Orleanas jaunaru, Schan d'Arku, kura ſawā laikā wadijuſe weſelus kara pullus un zaur ſawām apbrihnojamām uſwaran eemantouſe paſaules ſlamu, bet patrefibā bijuſe ſlima, histeriska. Ir teſcham apbrihnojama ifweiziba, ar kahdu histerisku ſlimneez prot apmuſinat newene lehittigo puhli, bet ari nerwu ahrſtus. Wini ifdomatás leetas brihscham ifleelás til tizamas, winas sawas ifdomas prot aifſtahvet ar tahdu weiffumu un apbrihnojamu energiju, ka jatiz grīboscham negriboscham. Histeriskee ſlimneeki loti juhteligi. Wini eewehro katu waibstu, katu wahrdianu, uſmanidami, waj tikai tee ne-aifkar winu personu, winu godu. Peem. peeteet wiſneezigakás leetas, lai tuhlin juſtos apmainoti, lai eedomatos, ka toſ ar noluſku grīb paſeminat un nonizinat. Tee newar eeredset, ka zitus wairak godina, neka winus, tee ir loti greiſſirdigi. Wineem wiſs ahtri jo ahtri apniſh. Weena eegriba wehl naw peepildita, te jau atkal otra toſ uſbudina un nomoza. Drehbes naw labas, iſtabi naw kahrtibā, ehdeeni naw garſchigi, lihdszilwei naw laipni un peellahiſgi, darbi naw pehz prahia ifdariti — ſchahdas apmehram tās muhſchigi ne-apmeerinamás fuhdſibas, ar kudam histeriskee ſlimneeki wahrdſina ſawus peederigos un ſawu apkahrti. Loti rafſturifka ir histerisko grības pahrmainta. Schee ſlimneeki ir weenkahrt weegli pahrrunajami, lokami, wiſadeem eespaideem padewigi, otrkahrt tee gluſchi nesphejgi pahrmal dit ſawas ſlimigas eefahribas, at-mest kahdu taunu eeradumu. Tandehl apluhkotaju neretti pahrſteids apbrihnojama pastahwiba, ar kahdu ſchee ſlimneeki ifvara un beeschi jo beeschi atkahro dihwainus un pawifam hailigus darbus, bet otrejadi

ari winu slahbanà energija, kas padodas wifadeem ahrpasaules eespaideem. To paschu slimneezi peemehram, kas bes kaut kahda eemesla mehneshcheem zeesch badu, usnemdamä loti mas baribas, kas gadeem gut gultà itin ka wisgruhtakà slimneeze, kas slepenibà pastahwigì eewaino sawu meesu, lai tikai mozitu ahrstus, to paschu war weens weenigs wahrdinsch, kaut kahds nejausjchs atgadijums gluschi pahrwehrst.

Histeriskee slimneeki m e h d s d o m a t w e e n i g i p a r f a w u  
j l i m i b u . Wisneezigakàs wahjibas tee istehlojas few un apkahrtmei par loti bishstamàm kaitem, raud un waimanà un zenjchas eemantot zitu zilwelü lihdsjuhtibu. Histeriskee atschkirdamees zaur sawu slimibu no ziteem zilweleem, sahl pašchi ar sawu slimibu slepenibà lepotes. Teeem patihk, ka ahrsti un lihdszilwelü winus ewehro, ka par teem gahdà, ka gar wineem lihdsjuhtibà nophulas. Pahrleezinajuschees, ka zaur sawu slimibu tee waldfina wispahribas usmanibu, histeriskee ne-apfinigi zenfchas sawu slimibu ispuschot wifadeem ifdomateem fümpromeem. Tee usmanigi nowehro zitadu nerwu slimibu fümpotomus un tos tik mahksliski pef-sawinas, ka spehj apfrahpt pat peedfihwojuschus ahrstus. Ir peedfihwots, ka histeriskee, ta faktot, eemahzijuschees, pef-sawinasjuschees krihtamu kaiti, dfihwodami ar schahdeem slimneeleem weenâs telpas. Histeriskee, p a -  
t i l d a m e e s few pascheem ar sawam kaitem, zeesch teesham daudj. Tee gadeem wahrgt gultà, jo wini newar g r i b e t i s w e f e l o t e e s . Wini nemaj negahdà par sawu iswefeloschanos, wineem truhfst leelakà waj mafakà mehrâ apfina, ka wini paschi atbildegi par sawu wefelibu, ka wineem ja-iswefelojas, ka wini war iswefelotees, ja tikai grib. Ahrstam jagahdà par winu lablahfchanos, ta domà schee slimneeki; winu tee apfuhds pee katras kaites. Newis few, bet ahrstam par pa-  
tiffchanu wini ahsfelas, tandem tam ari jagahdà par winu omulibu. Ahrsta nosfazijumus schahdi slimneeki reti kad ispilda, kaut gan tee to svehti apfolas. Tikai tais atgadijumos, kur ahrsts usfahk winus ahrstet pehz pawifam dihwaina, nedfirdeta plana, kur ahrsts apfolas taijut leellikas operazijas, tad schee slimneeki tiz un paflausa, pahr-  
zejdami ar apbrihnojamu duhshu wifadas gruhtibas un sahpes.

Nereti histeriskus slimneekus wahrdina wifadas d w e h f e l e s  
m o f a s . Breesmigas domas, nelaimigas atmamas is dñihwes, us-  
usbudinoschi sapni un daschadi fantastisi tehli nomoka slimu dwehfeli  
lihds issamischchanai. Sawu apraudamo dwehfelles stahwokli nelaimigei  
slimneeki attehlo labprahrt ziteem pee latra isdewiga atdadijuma, isleedami  
asaru straumes un waimanadami slala balsi. Tomehr usmanigs ap-  
luhkolajs itin drihsj nowehros, ka slimneeks pats sawâs mofâs fewini  
patihkâs, ka wintsch juhtas meerigaks, ja ar saweem pahrspihlejumeem  
paspehjis zitu lihdszeetibu modinat. Kaut gan schahds slimneeks wifur  
un pehz eespehjas pahrspihledams isrohda sawu mozetta lomu, tomehr  
wintsch ari labprahrt nododas wifadeem baudijumeem, netruhst, ja ee-  
spehjams, neweenâ svehktu atgadijumâ, kur tas atflahtbai leek ap-

brihnöt sawas ar waronibu zeestäs, pahrzilwezifläs mokas. Starp wiöhre scheem nereti atrodamas schahdas histerijas formas.

Histeriskee slimneeki nereti isturas kā weseli, ja tos neweens ne-apluhko. Kad tee domajas esam weeni paschi, ne no weena ne-apluhloti, tad tee nereti aismirst wifas sawas kaites un paspehj tilpat meesigā kā ari garigā sinā deesgan dauds, ehd un dser un juhtas itin omuligi, bet tikkö kahds aishraha us winu slimibu, waj kad tee atronas ahrsta preekschä, tad winu spirgtums tuhlin fabruhk, un tee atkal uissahl sawu pehz zitu lihdsjuhtibas issalkuscho lomu. Schahdi un tamlihdsjigi ee-wehrojumi modina publikā domas, ka histeriskee zilweki nemas naw slim, ka tee tikai noruhditi krahpneeki un wilstigi slinki, kas isleekas par slimem, baiddamees no darba. Bes schaubam — daschas slimibas sihmes slimneeki apsinigi un ar nolu hku isdoma, lai modinatu ahrstu lihdsjuhtibu un to wairak ee-interesetu preeksch sawas slimibas. Ta peedisjhwo ti atgadijumi, kur slimneeki, fewi paschu kahdā meetā eewainojujschi, ovghahdajas ar kaut kahdam asdm sahlem, un pastahwigi deenu no deenas bruhžee eebehrsch kōdigās sahles, lai ta ne-aisdīshst un lai ronas nedseedejams jehlums, gar kuru ahrsts war mehnescheem wilstigi no-puhletees, eekans naw eewehrojis slimneeka wilstigo, seleno riħlošchanos, kas traużē wainas aisaugħanu. Tas wijs taisniba, bet no weena schi faktu mums nemas wehl naw teesibas sprest, ka sinamais zilweks naw nemas slims, bet tikai noruhdits krahpneeks. Ta jau ari ir s l i m i b a s f i h m e, ka kahds zilweks bes kautkahda aprehkina, bes wajadsibas, ja pat few par postu zensħas pastahwigi krahp ahrstus un zitus zilwekus. Teesħam preeksch histerijas ir loti raksturiski. Ka slimneeki bes aprehkina wahrdina fewi un sawus lihdsjilwekus. Tee atron katri deenu jaunas slimibas sihmes, zeesch teesħam daschadas eedomatas saħpes, mozidami fewi un ahrstus. Bet ta jau ir winu dihwainā slimiba.

Preeksch histerijas ir loti raksturiski m e g a i n e e s t a h w o k t i, kuri slimneefus brihscheem pahrsteids. Ta apsiħmè ihſaku waj garakuhs brihschus, kur slimneeki apsina aptumischojas. Tee nereti uissahl pehz kramnejem, kuri preeksch histerijas, kā pehzak redsejim, raksturiski. Slimneeki gut ar flahbaneem lozeljeem, meerigi elpodami, nemas netustedamees, ar augħxup pagrestam azim, bet atgħajnejas pret stiaprakeem fairinajumeem, faraudamees waj pat atmosħamees. Ir atgadijumi, kur histeriskee slimneeki — atfakitot dasħus ihħus starpbrihschus, kur tee nahkuhi pee pilnigas samanah — deenam un nedelam ilgi gulejuschi taħdā dihwainā meegā. Brihscheem sehee stahwokli pilnigi lihdsinas meegam.

Tahdi meegaini stahwokli stahw fakarā ar ta' faukto m e h n e s ħ - f e h r d s i b u jeb s o n a m b u l i f m u, kuru eewehrojam pee histeriskeem zilwekeem dabifka meegā. Slimneeki naakti peezelas is gultas, staigà pa istabu, pa wiċċu feħtu un namu, issdara brihscheem muixxgas, ne-

kreetnas leetas, pat sahdsibas un uguns peelaishchanu, leekas pehz tam atkal gulet, bet no rihta no wifa notikuscha itin neka ne-atminas. Tahdi paſchi stahwolli vahrem histeriskus slimneekus ari deenam. Geronas pa preefschu krampji, tad slimneeks fahl staigat pa istabu, itin fa meegâ murminadams nesaprotamus wahrdus un daschadi darbodamees ar rokam un waibsteem. Wehl dſihwaka ir dwehseles darbiba pee sahdas tahtakas meegainu stahwollu formas. Slimneku apsiaa drusku apmiglotu un tee itin fa pa sapneem r e d ſ w i ſ a d u ſ t e h l u ſ , kas pateeſibâ gan nemas naw, bet kuxus tee reds pilnigi dabiflus. Tahdâ stahwolli jau reis minetâ Schana d'Ark dabujuſe „no Deewa pawehlt“, atſwabinat frantschus no anglu juhga. Waretu uſſkaitit dauds pee-mehrus iſ wehſtūres, kur tamlihdigu preefsch ziteem zilwekeem loti ſwarigu „pasinojumu un pawehlu“ fanehmeji, kas pehzak ſpehlejuſchi eevehrojamu lomu, ir bijuschi histeriski un sawus wehlak iſbaudſinatos pawehſtijumus fanehmuschi ne no zitureenes, fa iſ sawas slimigas, uſ-budinalas fantafijas. Un ſchahdeem tuſcheem, slimneku raſchoteem fantafijas tehleem ir tizejuſchi un wehl tagad tiz tuhſtoscheem un atkal tuhſtoscheem zilweku!

Tagad wehl ihjumâ pahrrunaſim ſihmes, kahdas eevehrojamas histerisku slimneku meeſas. Wiſhwariſgaka ſihme, pee kuras ahrſti peeturas, ſtahdidami diognosi „histerija“, ir ſelofcha: f a j u t u m a p a h r m a i n a s a h d â. Nereci war eevehrot, fa wifa meeſas wirſ-puſe maſak ſajuht ſahpes, neka pee weſeleem zilwekeem. Brighſcheem daschas meeſas dalas pawifam nemana ſahpju, ta fa tais weetâs war ahdu durt, greeſt, dedſinat, bet slimneeki to nemas neſajuht. Wini neſaraui neweenu gihmja pantu, kaut gan zaur pazeltam ahdas krunkam iſdur zauri adatu. Nereci eevehrots, fa pee histeriskeem teſcham weena kermeña puſe neka nejuht, lamehr otral gluschi normala. Paschi slimneeki puſe neka nemehds ſinat par sawu dihwaino meeſas stahwolli.

Otrejadi atkal eevehrojam pee histeriskeem slimnekeem, fa winu ahda brihſcheem dauds ſajuhtigaka, neka pee weſeleem zilwekeem. Ahda war buht tik ſajuhtiga, fa winai newar nedſ ar pirkstu peedurtees. Ahda mehdſ buht tais weetâs pahraf juhteliga, kur paſchi slimneeki ſajuht ſahpes. Wiſraſluriflakas weetas, kur ahda pahraf ſajuhtiga, pee histeriskeem ir mugurkauls un pee ſeeweetem ſewiſchki pawehdere. Histeriskee beeschi ſuhdsas par w i ſ a d à m f a h p e m. Wini mehdſ ſazit, fa wineem „wifa meeſa“ ſahpot; ſahpot rokas, kahjas, gihmis, mugura — „wiſs, wiſs“! Kad slimneeki eerunajuschees, jeb kad tee kaut ko dara, tad wini beeschi pawifam aifmirſt sawas ſahpes. Bet ja tikai drusku eerunajas par winu ſahpem, tad tee tuhlin tas atkal ſajuht un ſahf waimanat. Ta tad ſcheit eedomibai leels ſpehks, winas ir, ta ſakot, „eedomatas ſahpes“, kaut gan ne-apſinigi eedomatas. Schim ſahpent naw par pamatu nekahdas pahrmaintas ſinamâ meeſas dalâ, nedſ ari weetejos nerwos, bet winas iſpluſt iſ slimigas ſinadſeu darbibaſ,

Beejchi pee histeriskeem slimneekem eewehrojam, ka wiineem pa = mirufe kahda kahja, waj roka, waj ari wiſa meefas puſe. Slimneeki newar ſinamo lozekli kufinat, tee newar strahdat, newar nemaj eet u. t. t. Kaut gan tee pateejhā waretu ſinamos lozeklus kufinat, tomehr wimū gribas eespehja par scheem lozekleem ir faiftta, iſnihzinata. Katram iſleekas, ka ſchée slimneeki waretu gan eet, ja tikai gribetu; het ta jau ta nelaime, ta wimū ſlimiba, ka wimū newar gribet. Ir ari eewehrots, ka histeriskee slimneeki paleek mehmi, nerunā gadeem ilgi, tamdeht ka wimū runas organi pamiruſchi. Naw brihnumis, ka ſchahdi mehmi zilweki atkal pehz gadu deſmiteme fahl runat, ka mums to mahza wehſture. Dihwaini atgadijumi, uſbudinoſchi notikumi ſpehj loti beejchi iſahrſtet histeriju, ta tad ari histerifkos mehmös.

Nereti pee histeriskeem eewehrojam, ka teem kahjas waj rokas pawifam fa w i l k t a s. Tee gut gadeem gultā, tamdeht ka newar eet, kaut gan peemehram zeetā meegā kahja pilnigi ſokama un kufinama. Tas aſrahda uſ to, ka ari ſcheit ſawilkums ir atkarigs no dwehſeles.

Histeriskeem pa laikeem uſbruhk k r a m p j i, kuxi atſchikras no krihtamās kaites krampjeem. Histeriskee nekad naw til pilnigi ſaudejuſchi ſamamu krampju laikā, ka to redsam pee krihtamās kaites slimneekem. Histerifkos krampjus wajaga weenreij redſet, tad winus nekad ne-peemirſis, jo tee ir loti rakfurifki. Aprakſtit winus gruhti un tas buhtu leeks darbs, jo no aprakſta ween krampjus nekad nepaſis.

Wehl japeeſihmē, ka histeriskee zilweki ſpehj attehlot gandrihi wiſas ſlimibas. Mehſ eewehrojam pee histeriskeem nereti drudſi, mehſ redsam tos aſniſ atſplaujam, aſniſ wenjam u. t. t. Schos ſymptomus mehſ daudſkahrt nemaj neſpehjam iſſlaidrotees, til dihwaini wimū zehloni. Daudſreis ari ſlimneeki ahrſtus weenlaahrſchi peekrahpuſchi, paſchi ſew eetaiſtdami ſmaganaſ waj mehlē bruhzes un tad at-kahſedami, waj iſwendami aſniſ. Bet tomehr atleek atgadijumi, kur par peekrahpuſcham newar buht runas.

Histerija ir pa leelakai datai e e d ſ i m t a ſ l i m i b a. Nerwoſi tehwi, nerwoſas mahtes nereti rada histeriflus behruſis. Schee nabadſini nonahk paſaule jau ar tahdeem neſpehzigeeem nerweem, ar tahdam wahrgām ſinadſenem, ka tee ſem wiſneezigakā eepaida ſaſliurſt ar daschadām nerwu un gara ſlimibam, to ſtarpa ari ar histeriju. Bahrača nodoschanās alkoholam no wezaku puſes, ir nereti bijuſe par zehloni behruſi histerijai. Kā a t g a d i j u m a zehloni, kas nelaimigā brihdi ſatrizinajuſchi un ſagahjuſchi eedſinto neſtipro nerwu ſiſtemas eetaiſi, uſflatami nejaufchaz behdas, uſbudinajumi, bailes, galwas laufa ſatrizinajumi u. t. t.

Histerija ir deejgan gruhti ahrſtejama, ja to ne-iſdodas paſchā ſahkumā iſahrſtet. Sahles pret histeriju naw nekahdas. Ahrſta galwenais uſdewumis ir eemantot pilnigu ſlimneeka u ſ t i z i b u, tad wiſch tikai

spehj ko eesahkt. Ahrstti mehds isturetees pret histeriskeem slimnekeem labwehligi, bet tomehr deesgan stingri. Wini zenschas eedabuht slimneekus pilnigi sawā pahrwaldibā. Tad, kād ahrsts eekarojis slimneeka ustizibu, palihds brijscheem wisbihwainakee lihdselki, wišne-eewehrojamakās sahles. Wispahrim jasaka, kā histerija — tapat kā ari zitas gara slimibas, — weens ahrsts ahrstē labaki, otrs fliktaki. Tas pilnigi atkarajas no wina fewiščkam ihpaschibam, no wina dabas, masak no finaschanam. Ar hypnotisešchanu lihds schim isahrsteti deesgan dauds histeriski slimneeki. Tomehr scheit wajaga buht labam leetpratejam, zitadi war dauds kaitet. Wislabaki histeriskee slimneeli tuhlin nododami slimnizās, kur wišwairak war zeret už pilnigu išweseloschanos.

Ta man ar sawu ihſo apzerejumu buhtu iſdeweess tikai drusku modinat publikā interesi preeksch gara slimibam, tad buhtu pilnigi appmeerinats. Schee zilweki ar slimigo gara darbibu ir tatschu muhsu ne-laimigee brahki un mahsas, kas jau tā kā tā zeesch sem sawas slimibas sloga, bet kuxu waimanas un gruhtibas pawairojam nesaprasdamu winu slimio, aptumschoto dwehfseli. Muhsu laikos newaram nemas iſtikt, ne-pasihdamu garigu slimneku dwehseles stahwokli, jo katram zilwekam sawā muhschā buhs iſdewiba satiktees ar „sawadnekeem“, „dihwaineem zilwekeem“, kas pateefibā ir gara slimneeki. Schos „sawadneekus“ wajā, ičhos „sawadneekus“ nizina, tos zenschas pahrlabot ar sodeem un zeetumeem, bet sawā nesinaschanā tikai pret wineem apgrēhkojas.

---

### Pār laukeem pawafaris laischas.

Pār laukeem pawafaris laischas,  
Un weeglo spahru wehsmunas  
Jau ſchalz zaur birses jaunām lapam,  
Un faules ſpirgtos staros trihz,  
Un zelas augstu, augstu gaisos  
Lihds logam kluſam, weentułam,  
Kur sawā ildeeniſchķā gaitā  
Sehd ſlaifta, ſalta jaunawa.

Kād ta no darba galwu pajel —  
Tai faules starī preti ſnej,  
Bet kād zaur logu wina raugas —  
Tad ſaldās wehsmas noſkuhpsta  
Un dſili, dſili grimſt tai kruhtis  
Un karſt tur, aug un pahrwehrſchas  
Par jaukeem, brihnischķigeem ſapneem,  
Par tehleem ſtaleem, deewiſchkeem.

Un pahri eelam, nameem, falneem  
Tad tiktos lidot jaunawai  
Lihdi wiinam nesinamam malam,  
Kur brihwā deewu pasaule,  
Kur svehta uguns wilno kruhtis,  
Un sehri-salbas sahpes speesch,  
Kur prahdi aismeeg mihlestibā  
Un debess laimē usmostas.

Bet truhkums sawās dselshcha rokās  
Jau sen tur' stalto jaunawu ;  
Un sapni paleek istabina  
Un neteek ahrā pasaule.  
Un wijs, ko jaunā firds tur prasas,  
Behz ka twihfst karstas affinis,  
Tas tilai smalkam deegam lihdfi  
Starp pehrsem mehmi eereeschas.

Un pawasaris nahk un aiseet;  
Suhd krahschna seedu wasara;  
Ir rüdens; un tad seemas wehji  
Pee loga kauz un lidina —  
Tik laimi, karsti nogaidito,  
Tur nedfird weegli klaudfinam . . .  
Un sapni paleek istabina  
Un neteek ahrā pasaule.

Un deenas eet, un gadi heidsas,  
Bet tahla laime ne-atnahk ;  
Jau dsihwes rüdens semē laischas,  
Bet sapni turpat lidina . . .  
Un tad ar sawu kaula roku  
Pee loga nahwe peedausa  
Un sapni, raug, ka bruhk un sadrup  
Tad klufta jumta istabā !

Un tad tos wijsus saleek sahrlā,  
Un aifwed tahla kapsehtā,  
Un nolaisch dsihi, dsihi semē  
Us wifem laikeem muhschibā . . .  
Un kluft, weenteefigi laudis  
Tad wehsam smilim apber tos . . .  
Un kas gan sin', zil krahschmu sapnu  
Un kahdu firdi aprok tur ?

Valdis.

## Behrnu audsinaſchana.

Behrnu pirmee meli. ARI behrni audsinaſchana ir ſawi „kritiſki brihſchi“. Weens tahds brihdis ir, kad behrns pirmo reiſ ſahf melot. Meli ir kauna leeta un awots, iſ kura iſwerd daudſ launumu un netikumu. Tadeht behrni ar leelako uſmanibu un ſtingribu janowehro, ka wini nekriftu ſchai grehkā. Kas ar pirmeeem meleem nahzis zauri, tas iſkopjas tahlaſ ſchai behdu mahkſlā, lihds tizis tik tahlu, ka melo pat bes fahda eemeſla un pilnigi bes nosarkuma. Tadeht ihpaschi uſmanit pirmos melus! Ne-atradisees laikam neweena behrena, kuxich fahdā jaukā deenā nenahktu klajā ar fahdu melimi. Gemesli uſ to war buht daschadi: bailes, kaut ka eekahroſchana, aplama lepniba, pawedums u. z. Bet pirmos melus wezaki gan warēs uſkert. Luhpam, kuras zitadi arweenu paraduſchias pateefibū runat, gruhti naſſees iſrunat melu wahrduſ. Nosarkschana un ſtoſtſchanas walodā, ja ne pate leeta, rahdis wezakeem, ka te kas flits. Ko lai te wezaki dara? Wispirms japeemin, ka daschi wezaki rahda ihstu preekschihmi behrneem uſ meleem; wini nem nepateefibū foti weegli. Mulka wezaki pat preezajas par ſawu maſo melkulu apkehribu un iſloziſchanos. Behdigſ preeks! Pirmajeem meleem wezakeem jaſtahjas pretim ar wiſu nopeetnibu. Ja kur mahtes un tehwa norahjums un pamahziba weetā, tad gan ſche. Melu nekreetiniba behrnam ja-iſtehlo til gaſiſhi preekschā, ka tam eeppeſchias azis aſaras un firdi apnemſchanas, nekad wairs nemelot. Un ja ſchi pirmā pamahziba naw neko lihdejuſe, ja uſ pirmeeem meleem nahk otrez un trefchee un deſmitee, tad ſodam janahk bes ſchelastibas. „Ja ar labu neklauſi, leetoschu waru.“ Tas gan noſchelojami, bet wajadſigs, ja negriß, lai no maſa melkula iſaugtu leels blehdis, ſaglis, waj zitads neleetis. Kas wezaku mahjā tika arweenu zauri ar meleem, tam ſawā mahzibas laikā nenahſſees gruhti iſſtept roku pehz ſawa funga kabatas u. t. t. Kas ka behrns mahzejis wiltoſ pateefibū, tas wehlak to mahzēs darit ar parahdu ſihmem un wekſeem. To ewehrojot — behrna pirmajam melu brihdīm leels ſwars preeksch tahlaſkas wina audsinaſchanas.

At paſka! p ee ſ a u l e ſ ! Ar ſchahdu uſrakſtu dſejneeks Bjernions paſneedſis laikraſtam „Revue des Revues“ rafſtu, kuxā tas eekufina jautojumu, no kam gan nahkot, ka raffiſtu attihſtiba ne-ejot ar tagadejās zilwezes pee-augofcho inteligenzi weeneem ſoleem uſ preekschu, ka muhſu deenās ſaſtopams tik maſ jaukas ſaſlamas mahkſlā un literaturā, bet turpretim tik daudſ nemeera, agitaziju, wezo ſeetu apgahſchanu, fantaſima, zilweku preekschrožibu un ſildoschanas fahres, ziteem wahrdeem,

ka zilweki, kuri deenu muhschu nodarbojas ar jaunu lihdsellu isgudro-  
schau, ka sawalbit un kalpinat dabu, newar paschi sevi sawalditees.  
Kā universallihdselli Bjernfons eeteiz „atgreeschanos atpakał pee faules“. Tīlai zaur to, ka schim deenam leela dala zilweku padarot nahti par  
deenu un deenu par nahti, nahtis pawadot preekos un deenas nogulot,  
zilwekus padarot tik nerwosus, ka teem jakerotees pee alkohola, morfija  
un ziteem lihdselteem un zaur to pawisam fabojajot sawu nerwu  
sistemu. Wieem ahrsteem ja-islaishot usazinajums, atgrestees at-  
pakał pee faules, jadsihwojot wairak gaismā un brihwā gaissā. Kā  
galwenako glahbinu schai leetā norwegu dsejneeks tomehr sagaida no  
waldibam. No ta azumirkla, kad wiſi no waldbam darbinatee  
strahdneeki un eerehdai, wiſas skolas zc. eefahktu sawus darbus ar faules  
lehtku un nobeigtu lihds pusdeenai, wojadfibas atgadjumos peenemot  
fahdas stundas ari klah, ar to buhtu panahcta ari otrā reforma. Pus-  
deena tad buhtu atkal pusdeena, un weikalus waretu pehz pusdeenam  
slehgāt. Wakars buhtu atkal wakars kā ziftahrt. Teatrus spehleitu no  
plkst. 4—7 waj no 5—8 un ap plkst. 9 un 10 paliktu wiſur kluſs, kā  
us laukeem. Schi reforma, pehz preekschizeja domam, neko nemalsatu,  
pawisam otradi, zaur to dauds to eetaipitu apgaismoschanas, debšinamā  
materiala un zilweku spehku finā.

Z e e n i b u p r e t f c h a h d à m m a h t e m ! Kad mehs reis —  
tā stahsta diwi schweizeeschu dabas pehtneeki, kas Izlandi apzelojuschi —  
fahkām rumat par skolam un eewaizajamees, kas gan tos behrnius  
mahza, kuri leelsa attahluma waj wezaki nabadsfibas deht nespēhj skolu  
apmeklet, tad kahds mahzits galwas pilsehtas ahrsis mums dēwa schahdu  
atbildi: „Septinus gadus wezi muhsu behrni jau wiſi prot laſit, paschu  
walodā raffit un rehlinat; pat no nabadfigaem svejnekeem nav ne-  
weena, kurš nebūtu baudijis mahzibu, kahdu sneeds peem. schweizeeschu  
labas elementarskolas. Mu h f u m a h t e s ir mu h f u f k o l o t a j a s  
u n t e h w a m a h j a i r mu h f u f k o l a. Tuvalais mahzitajs pahr-  
rauga, kā eet ar behrniu mahzibu, un ja kahds jaunellis waj jaunava  
neprot finamu mahzibu, tad to nepeenem agraki dewgaldmahzibā, eekamis  
nokawetais nav aiffneegts. Ja mahzitajs kahdu behrnu tā atraida, tad  
tas preeksch wina mahtes par nepanešamu kaunu. Gewaizajat kuraam  
fatram svejneku sehnam, kas winam mahzijis wina tehwsenes wehſturi  
un geografiju, putnu un puku wahrdus, tad winsch fatrreis atbildes:  
„Modr min“, t. i. „mana mahte“! — Lihdsigu war fazit par latweeschu  
seewam un mahtem. Latweeschu dīshwes un nodabas labs pasinejs,  
R. Widsemneeks spreesch schahdi: „It sevishki un ar ihpaschu zeenibu  
japeemin un jaſtahsta teem, kas to wehl nefinatu, ka lihds schai paschait  
deenai tee, kas muhs latweeschus mahzijuschi lā ſi t r a k ſ t o ſ , ir weenigi  
muhsu f e e w e e f ch u k a h r t a. Muhsu mahtes, muhsu wezās mahtes,  
krustmahtes un mahfas ir tās, kas wiſus eemahzija laſit, pahtarus ūkaitit  
un teem lihds zitas pirmās galwas mahzibas. Winas ir muhsu iħstas

m a h j u ſ k o l o t a j a s . Warbuht gan — bet loti, loti reti — lahd̄s wiħreetis te peeskaitamis flaht. Wiħreeſcheem, ta d̄simt ka lauſibū laikos, ta wehlak un ir tagad pat wiſā muħſu lauku d̄iħwē nam waħas buht mahjā pat seemas meħneshos. Tad muħſu feeweetes ir ihstas mahzneezes un tamliħds ari ihstas mahzitajas behrnejem, turflaht strahdadamas sawus roku darbus, nodarbodamäs ar weħrpſchanu, ſchuhſchanu waj adiſħanu. Un ka winas gan wadijuſħas un iſbarijuſħas ſħo sawu mahzitaju jeb ſkolotaju uſdewumu ari jau tanis laikos ? — Winas mahzija tapat un to paſchu, ka un ko paſħas bija mahzijuſħas no sawām preefſeħgħajnejam. Zeur zauri m u ħfu f e e w e e t e s b i j u - ſ ħ a s j a u t o l a i k u d a u d s l a b a k a s l a f i t a j a s v a r w i h r e e f ħ e e m ; tam liħds ari galwas mahzibas winas finajha labi. Daſcha wezenite, sawās weżaż deenās, finajha flundam no weetas ſkaitit sawas dseesmas, bibeles gabalus un wiſus zitus pahtarū. Winas to wiſu ſauza par sawu mantu, par sawu puħru wezuma deenam, no luu warot panemtees, kad wairs newarot redset laſit. To paſchu winas tad nemitejjas peekodinat ari wiſeem behrnejem, atgħidinat mahzitees, lai wezumia deenam teekot ko panemtees. — Laſiſħanā latweeſħi tagad war droſhi ween teżet liħdsja wiſān gaismotam tautam Eiropā ; jo tikai retais starp tagadejø latweeſħu pa-audji nemahżes laſit. Tew, teefħam tew, tu muħſu dahrga, dabigħa mahju mahziba, wiſleelakais ſlawas wahd̄s par wiſu to. Un tu, latweeſħu tauta, tu nedrikfti nelak atkaħptees no ſħis sawas mahju mahzibas ; tew buhs to paturet d̄iħw u topat u ġugum u ġugumeem, ka to iſwadijuſħi muħſu weżajee zauri augumu au- gumeem, sawos til gruhtos d̄simmlaikos. Latweeſħu maħtes, kruftmaħtes u. t. t., jums peekriħt wiſleelakais paſkubinashanas wahrds no wiſeem wahrdeem muħſu mahju mahzibas. Wiſleelakais wahrds ari par to, ko juhs, miħlaš latweeſħu maħtes, efat strahdajuſħas un paſtrahdaju- ſħas, mahju mahzibas wadiđamais liħds ſħim. Bet wiſleelakais wahrds jums peekriħt iſſazit wiſpehdejj par to, lai n a h k o t n ē j u h s p a - t u r a t u m a h j u m a h z i b a s t a p a t f a w ā w a d i f ħ a n ā . . . Wai tam latweeſħu maħtem, kuru rokla isdiftu muħſu dahrgaś mahju mahzibas, t. i. pee kuraġġi tħas apstahtos un maħtes nebuhtu wairs tħas, kuras paſħas eemahža ſaweeem behrnejem laſit un wiſas zitħas finamäs mahju mahzibas ! Smagu labstu taħħda latweeſħu maħtes uſlikit sawi at- bildibai. Ja juhs, tagadejjas maħtes, fahktu ajsbildinates ar newalu waj leetas ſtaidru nemahżeschānu un ziteem kahdeem eemefleem — tad tħas buhtu tikai tuſħas bleħiun eedomas, un wairak neħas ! Kahda nodala jums kuraġġi fakra buhtu tagad, iſħos laikos ? Juhsu maħties augum augumieem iſdihwoja d̄simmlaikus, iſwadija darbineku darbineku, iſgħajha wiſus mahju darbus, un tomeħr neħażja nelak ta, ka nebuhtu waħas bijijs mahzit sawus behrnus. Teefħam, par taħdeem eedomeem tad gan jaſaka: waħas naw aij leelas waħas, bet newis aij zitadeem eemefleem . . . Un waj juhs, latweeſħu maħtes, kuras te zitadi domatu

darit, waj atminatees un finat, ar ko pagahjusčā laikmetā mahtes mehdsa it fewischki lepotees, ziteem scho waj to rahdot? Nu, rahdot sawas gowinas, mihsitwilmainas aitinas, sawu apzirknu un fainneezes usturu krahjumus, ne-aismirfa ari sawus paschaustos balinatos audellus un glihtos roldarbus. Sinams, ar to gan ari, bet winas it fewischki lepojās ar — nu, ar saweem behrneem — waj tā? — Ja gan! Ak tā, tā! rahdija to, kā masas meitenites — lai zik masas buhdamas — „mahk tajit knifschus“, kā sehnini prot uflahtees un klanitees kā if-glihtoti behrni; ari rahdija, kā tee gehrbuschees, kahdas dahwanas fanehmušchi dšimundeenas, wahrdū deenās, seemas fwehtlos — waj tā? — Newis ari tā: Winas weda preefchā sawus behrnius ar grahmatu rokā, rahdit, kā tee eemahzijuschees lafit, rabdit, zik dseefmu eemahzijuschees no galwas, zik meldiju dseedat u. t. t. — **ar sawu behrnu mahzibam winas leposas.** — Kas ir mahtes fwehtigakā darba atphidums? Winas auflejuma ſpoſchums.“ Pehdeji zeen, rafslitojs ūka us latweeschu tautu: „Egau mē un atſihſtī, kā tawſ ſee weefch u dſimums bijis tawſ pirimmahzitajs, tawſ ſwehtigās mahju mahzibu waditajs un ſkoflotajs. Atſihſtī un zeeni, tauta, sawu ſee weefch u dſimu mu tapehz jo augſti, tawſ mahtes ir tawirakſtu mahzitaji, kas tewi mahzijufchā ſrafloſ laſit.“ Waram tikai iſteikt wehleschanos: kaut tā ari jo projam buhtu un paſktu!

---

### PeensaimneeziBa.

PeensaimneeziBa ir preefch katas lauku fainneezes toti eewe hrojams fainneezibas fars, jo tas atmet neween preefch paschu un faines ikdeenischkas pahrtikas sawu dalu, bet pa leelakai dalai ir ari bagats eenehmumu awots wiſā mahjas fainneiziBā. Jaunakos laikos, kad ſemkopji ſuhdsas par ghuhteem laikeem, kad wiſā lauku raschoju mi maffa ſmeeklu naudu, kamehr ifdemumi nebuht nemafinajas, ſentureeem ja-peegreesch noopeetna wehribā lopkopibai, kā weenam no galwenakeem if-palihgeem ſchais ſemkopibas kries laikos. Un te nu fainnezei, mahjas mahtei, winas meitam x. peekriht leelaka dala ko ifſinat, gahdat un ruhpetees, lai lopkopiba atmestu tahdus eenahkumus, kahdus ar pilnigu teefibū no winas fagaida. Pasneegſüm ſchoreis winām daſchas ſinas par p e e n f a i m n e e z i b u — weenu ſaru no lopkopibas.

Gowju kā ari zits peens fastahw if ſtaidra ſchidruma, peena ſuh-kalam, un toti leela ſkaita masinu tauku bumbulischu, kas pa eekſchu

peld. Normala peena zaurmehra tauku saturs ir 3,5%, un apmehram weenā stopā peena peld pahri par 100,000 miljonu schahdu tauku bumbulischu. Tā ka šis tauku lodites ir weeglakas par peena suhkalam, tad peenam meerigi stahwot tām jazelas uš augschu, zaur ko wiršu faktahjas taukaina frejma kahrtā. Tas noteek jau gows tešmeni, un jo wairak, ja peens ilgaki tajā usglabajas. No tam iſſkaidrojas, kadeht labak, gowis trīhs reiſ deenā ſlaukt, neka dimreis ween, un ka teſmena pilnig a iſſ ſlaulkā ſchāna katrreis jau tadeht ween eeteizama, ka pehdejais peens, kas iſ zitscheem tek, ir wiſtaukakais. Peenā bes zi-tām weelam wehl ir 3—5% ſeerieveelas jeb kaseīna. Schim weegli fa-gremojamam kaseīnam ir tapat ka olas baltumam ap 15½ prozentu ſlahbekta, tā tad ſchi peena dala toti brodiga bariba preefsch dſihwnekeem.

Rahdas gows peena daudsums atkarajas wairak no lopa fugas un wina ihpaſchibam, neka no katrreisejas baribas. Tadeht weſeligi lopi ar labi attihſtitām dahanam uš peena doſchanu un iſ labas fugas ir pirmā wajadſiba labā peenſaiunneeziā. Nupat ſcha gada Jelgawas ſemkopibas iſtahdē iſrahdiſees, peenu mehrijot un ſimifli pakatmeljejot, ka ſcheneenes paſchu jauktas fugas gowis iſdod w a i r a k u n l a b a k u peenu, neka ſlawetās ahrſemju gowju fugas. Wiſmas laikam tā buhs pee muhſu maſgruntheeku baribas un kopschanas. Bes lopa fugas bes ſchaubam no ſwara ari ir lopa laba kopschana un bagatiga, pareiſi fadalita bariba pee peena daudſuma un labuma. Peena lopi ja-ehdina ar ſlahpektā hagatām baribas weelam, kuras no leela eefſpaida uš peena treknumu. Spehka bariba, ka puſgraudi, klijas, etkas rauschi u. z., jadod arweenu ſiauſa un uhdens jasneeds ihpaſchi par ſewi. Wiſlabak ſpehka baribu dot kopa ar zitu baribu, peeni, faſlapinateem eſfeteem, jo tā ſajauktu to lopi labak ſa-ehd. Par dauds ar ettas rauscheem haroti lopi dod negarſchigu, gruhti apſtrahdajamu ſweeftu, bet maſā mehṛā doti, tee pawairo ſweefta iſnahkumu un labu garſchu, b. ſ tam ſweefts zeetaks. Rudsu miltus newar dauds dot gowim, tapat auſu miltus un kweefchu klijas; maſā mehṛā pee ziteem milteem peejaufki tee padara ſweeftu garſchigu, ſmalku, bet leelā mehṛā dodot to ſamaitā. Brahgu war dot tikai jaunu, bet weza, faſlahbuse ir nederiga, ta padara peenu ruhgtu, kas pahreet ari uš ſweeftu. Pee waſaras gaņibam jaraugas, ka lopus dauds negana pa ſtaigeem purweem, kur aug ruhgtā ſahle; ka par tahlu nedſenā, pa leetainām auſſiam naktim netura aploka u. t. t. No leela ſwara pee peena labuma ir ari laipna, mihiſiga apeſchanas ar lopeem, tapat labs, tihrs dſeramais uhdens.

Tā ſauktas peena wainas ſee lopeem zelas gandrihs weenigi no daſchadām teſmena wainam un paſcha lopa faſlimſchanas, bet beeffchi ari ween no nepeeteekofchus waj pat ſamaitatas baribas, faweenotu ar ne-peeteekofchu gowju lopu apkopschanu. Šinams, te zehloni nowehrſchami, tad ari winu ſekas miteſees. Bet preefsch peena wainu nowehrſchanas beſ tam weyl wajadſigs gahdat kuhſis par tihru gaſu, tapat jaruhpe-

jas par leelako tihibru pee peena traukeem un telpas, kuras peenu us-glabta. Peens, fewischki frehjums ahtri ween eenem fewi daschadas smakas un gasus un zaur to dabon nepatishkamu garshu un smaku.

Steepigs, golumig s peens zelas zaur dauds fahbekveelas substanzi, kura rada glumigu eeskahbshamu. Pehz daschu domam, schahds peens zelas pee gorim, kas dabuijshas ee-ehst frehjumuli waj wehjlodes sahli (*Pinguicula vulgaris*). Schi peena waina parahdas tikai karstajat wasaras laikat un pasuhd ar laika mainishchanos. — Sarlans peens zelas zaur pa dauds afins eepluhshamu tesmeni, no kam zelas eekaisums, ta ka afins faswihst un eekluhst peenam. Peens tad ir weenlihdsfigi eefarkans, samehr tajat redsamas tikai farkanas schwihtras — ja pee flauk-schanas tesmeni pahrtruhkuse lahda masa afins dshiflina. Ja afins nezelas peenam no kahdas zitas slimibas, tad tas pehz mas deenam paschas no fewis pasuhd un tam nar nefahdu launu sekli. — Sils peens, plaschi isplatita slimiba, zelas zaur kahdu sehnu fugu, ko lopi ehdi. Silums parahdas peenam, wirspuse, tikai tad, kad peem. kahdas 12-20 stundas stahwejis; ar silo peenu nesaprot plahno, silgani isskatoschos peenu, kahds tas daschamu gorim tuhlin pehz flauk-schanas. Blakus silganajeem plankumeem peena wihsu tad parahdas ari eedseltaini un eesar-lani plankumi. Schahds sils peens ir giftigs.

Peena gowis eegahdjot waj ee-audsejot ja-eewehero no peenlopu pasinejeem eeteiltas peen a sihmes. Weena tahda peena sihme ir t.f. „peena spogulis“, kusch redsams labi koptai gowij us pakalas ziskam un fastahw is laukuma, us kura spalwa newis us semi, ka parasits, het us augschu aug, waj ari ahda „spogula“ weetam smalkas krunkinas fa-wilkuses. Wehl ka laba peena sihme eewehero, kad pee tesmena atronas 2 leeki pupi un kad wirspus tesmena eet stipri redsamas rejsnas t. f. peena ahderes. Tahlak kad pupi stahw eeslihpi us ahru; kad leels tesmens, het ne wis t. f. galas tesmens, kusch ari pehz flauk-schanas isskatas pilnigs, samehr peena tesmens pehz issflauk-schanas paleek si laugans; glideni ragi, platas kruhtis, peemihliga isskata, newis buliska. Wehl eeskata ka labu peena sihmi, kad gowij starp beidsamajam ribam ir 3-4 pirkstu plata starpruhme, smalka, mihipta, no meesam weegli atwellama ahda — un beidsot gara aste.

Gowju flauk-fsch a nu wi slabaki issdara ta, ka pupus ar faju no augschas us apakshu speesch. Tikklihds ka peens istezejis, roka teek atlaista un eeronas atkal jauns peens pupos; ta tas darams, lihds wihs peens issflaukts. Tik pee flauk-schanas beigam, kad peenam preefsch eete-zeschanas pupos wairak laika wajadfigs, buhtu peepaturams wezaas eera-dums, pupus no augschas us apakshu ar rokam brauzit. Lops katru reis no weenas un tas paschas puses flauzams. Buhtu eeteizams, ar-weenu no krei f das pu f es flaukt, jo katram flauzejam buhs si-nams, ka pakalejee pupi satur wairak peena un zaur flauk-schanu kreifta pusen nahk schee pupi ar stiprako labo roku flauzami. Ka jau minejam,

flaukschana isdarama trihs reij deenā. Preefsch peena wairuma un labuma weenalsga, k u r à l a i k à flaukschanu isdara, tilk starpbrihscheem no weenas flaukschanas lihds otrai ja-ir weenadeem. Jo leela wehriba jagreesch us tihru, skaidru issflaukschanu. Cepreefsch flaukschanas pupi un tesmenis ar tihru uhdeni nomasgajami un ar fausu dweeli noslaukumi, tad buhs dauds weeglak flaukt un peens nekad nebuhs pildits smalkeem netihrumem. Tai laikà, kad gowis welkas, t. i. met spalwu, tas beeschi nosukajamas, lai flauzot flauzenè nekrisu spalwas un ziti netihrumi. Protams, ka flauzejai jatur par wissam leetam ari tihras rokas un drehbes; preefschihmigàs lopkopibàs neween nepeelaisch agrat pee flaukschanas, kamehr naw pat sawu pirkstu nagu tihri istihrijis. Ja peens flauzenè stipri puto, tad ta sihme, ka flauzeja sawu darbu isdar.i labi. Jo ar leelaku spehku un ahtraki tesmenis top issflauks, jo labaki. — Gowju gruhstischana un fischnana pee flaukschanas nam zee-schama, pret gowim arweenu ja-isturas meerigà garà un ta ari tas wislabaki sawaldamas. Ja tas nemeerigas ajs kahdas kaites tesmeni, tad winas pee flaukschanas no kahdas otras personas saturamas. Dasch-reij gowis isdadas apmeerinat, kad tam us krusteeni usleek slapju drehbi. Gowis loti peerodas pee zilwaka, kusch to pastahwigi flauz un tadeht labi, ka ta pate flauzeja katri deenu sawas gowis flauz.

I f k a h s t s p e e n s jaglabà w e h f à s, fausàs tespàs platos lehjenos treukos, lai frehjums wislabak nostahtos. Siltumà peens ahtri fasfahbst (= peena zukurs pahrwehrejcas par peena flahbi) un frehjums nepaspelj nostahtees. Mitrs gaisj peena mahjai ari launs eenaidneeks, tas ahtri isperina daschadus hazikus, kas weizina tapat peena fasfahbschana. Lai mitro gaisj waretu pahrmaintit ar swaigu, fausu gaisj, tad peena mahja katri deenu iswehdinama.

Ja no atta h l a k à m w e etam peenu p a h r w e d uj peena i s s t r a h d a t u w a m, tad tam te wajag buht tahdamu pascham nesamaitatam, swaigam, kà kad tas nemas nebuhtu wests. Wedot wajag luhkotees us to, ka peenam ahrejais gaiss, ihpañchi wa-farà, newar dauds peekluht un ka peens nesafitas sveestà. Peens sveestà tad sahk salutes, kad peena kannas nepeelej pilnas; tad peens pee wahgu kusteschanas laistas no weenas pusas us otru un ta par kannas sahneem safitas masos sveestia gabalinos. Preefsch peena wechhanas eeriukotas daschadas kannas, gan koka, gan bleka. Bleka kannas ir weeglak tihramas nefä koka kannas un tapehz ari wairak top leetotas. Koka kannam tas labumis, ka tas aissargà peenu no leela wasaras kustumia un seemas aufstuma.

Par to, z i k i l g i p e e n s s t a h d i n a m s, lihds to waretu no-frejmot, isteiktas daschadas domas. Zaur pahral agru frejmochanan dabujam mas, bet labu frehjumu, paheal wehla frejmochana kaitiga frejma labumam. Domas, ka wajagot frejmot iikai tad wehl, kad peens jau faruhdsis, zaur ko panahkot wairak sveesta, ir aligas.

Sanerts stahdinaja 240 stopu peena 60 stundas un otrs 240 stopus tahda pascha peena tikai 30 stundas. No pehdejā frejuma winsch dabuja 30 mahrz. sweesta, kamehr no pirmā tikai 27 mahrz. No skahba frejma kults sweests ir negarschigs un tadeht uſ tirgus lehtaks. Ja gribam dabuht labako frejmu, tad tas 6—8 stundas pehz „ostahdina-ſchanas nosmelams. Bet tik agra frejmoschanan tomehr now eeteizama, jo ta traužē frejma daļu nostahschanos un wairak reischi frejmojot, panahkam masak frejma. Pehz Dr. Rodes padoma wiſlabak frejmots wehlakais pehz 48 stundam, wasaru karstā laikā jau pehz 24—30 stundam. Peena trauki pehz kārreijas leetoschanus stingri un zeeschi maſgajamī.

Sweesta kulfachana. Sweesta atschkirschanas no frejma noteek tihri mekaniskā kahrtā. Daudzās tauku olīnas, iſ kurām frejms fastahw, ir pahrwilktas ar plehwī, fastahwoſchu no kāseīna, un tikai zaur ſchis plehwes pahrrauschanu, kas noteek frejmu kultot, eespehjams īweestu ſakult, jo tad tauku olīnas fahk ſalipt weena pee otras, kas agrak nebija eespehjams.

Mums ſchim brihscham diivi sweesta ſugas: galda ſweests un fuſkas ſweests. Pirmais iſgatawojams no falda frejma un drijs no letojams, pehdejais no eefkahbuscha, kuru ilgaku laiku war uſglabat. Galda ſweesta pagatawoſchanai janem labs ſalds frejns, kura temperaturai noteizamas stingras robeſchas: wasarā +10—12°R. un seemā 14—15. Tikai kad frejms ſtahwejis pahraf wehſas telpas, to war fiſt pee drūſku aufſtakas temperaturas un otradi. Krejms, wehſaks par +10°R. lehti nesa-eet, kamehr atkal no filtaka frejma fiſtu ſweestu gruhti apſtrahdat, ſweesta peenu jeb paninas gruhti dabuht nost, ſweests pats top negarschigs un lehti bojajas. Ja frejms buhtu par fiſtu, tad tas pirms kulfachanas ja-atsfīfīna, waj nu kehrni eeleekot aufstā uhdēni waj, ja ar to nepeeteek, tajā eeweetojot ledu. Seemā turpreti kehrne turama rendenā, ne karstā uhdēni, lihds ſasneeds peenahzigu fiſtumu, — waj ari ſweesta maschīna ar karstu uhdēni iſſkalojama. Wasaras laikā ſweesta fiſchana iſdarama wiſlabaki no agra rihta. Kad frejms maschinā eeleeks, tad jagreesch papreech lehnām, apmēram 10 minutes, lai frejmu no ſchluhmeschanas aiffargatu, kas kāvē ſa-eeschanu. Tad war fahkt ahtri greest, bet arweenu weenadā ahtrumā. Kuknas ſweests, pehz iſnemšanas no maschinas, teek ar aufstu uhdēni tik ilgi maszats, kamehr uhdēns ſkaidrs noteik. Ar galda ſweestu tā nedrihkfī darit. Uhdēns atnem ſweestam wina ſmalko, labo garſchu, kadeht galda ſweests beſ uhdēns peelikschanas no peena dalam atſwabinams, kas iſdarams, to ar rokam fauſu mihzot, waj ar preech tam eerihiſotu leelaku karoti jeb fauſu ſpeechot. Mihziſchanai waj ſpeechanai janoteek tik ilgi, kamehr paninas wairs neuotek. Tad nobihdot ſweestu pee malas, janofkalo trauka dibens ar aufstu uhdēni, ſweestu ne-aplejot, jamihza tad atkal un tik ilgi, kamehr aifween ar aufstu uhdēni noſkalotais trauka dibens wairs

nerahda nefahdas fweesta sihnes. Tad f w e e f t s f a h l a m s. Sahlim ja=ir fausam un smalkam. Galda fweests mas sahlams, us 20 mahrz. fweesta janem  $\frac{1}{2}$  mahrz. fahls. Tad fweests leefkams fahdā wannā un nesfams wehsā pagrabā, kur tam fahdas 10 stundas jaftashw, lai fahls pareisi ifkustu. Tad tas wehl reis zauri mihzams, lai zaur fahli at-schiktas uhdens daslas tiktū isspeestas. Schahdi pagatawots fweests no fweesta zeenitajeem daschreis jo dahrgi teek samakats. Bet ta ka tahdejadi pagatawojot fweesta ihnahk masak un tas ahtri maitajas, turflaht peeprafijumi pehz ta ari deesgan masi, tad lopturetaji peespeesti wairak greeft wehribu ta nosaultam kulkas fweestam, kuxu isqatavo no ee-fkahbuscha frejma, fausas mihzishanas weetā to masgā ar aufstu uhdeni un stipraki sahla. Es faku no „eefkahbuscha“ frejma, jo mehginajuni peerahda, ka pahrat faruhdfis frejms isdod atkal masak fweesta, kusch negarschigs un ahtri bojajas. Preesch tam wajadsigais frejms jatur drusku filtafā weetā un ja-apmaisa ar karoti waj menti. Ta fajuhtama drusku fkahba garscha un frejms tilktahl fabejes, ka lehnam no foka mentes nopol (filtā gada laikā pehz 15—20 stundam), tad tas preesch fischanas gataws. Sischana isdarama tapat ka pee galda fweesta. Kulkas fweestu fahlot janem us 20 mahrz. fweesta apmehram  $\frac{2}{3}$  mahrz. fahls, jamihza ka pee galda fweesta un jaleek tad 10—12 stundu stah-wet. Tad jamihza atkal wehl, wehl us 20 mahrz. fweesta  $\frac{1}{3}$  mahrz. fahls peekaijot, jaleek tad usglabajamā traufā un janēs wehsā pagrabā. Ari te nedrihstu atstaht nepeeminejuse par tihibu, ka galwenalo us-dewumu pee fweesta pagatawoschanas. Peena fainmeezibās nodarbojas pa leelakai dalai seeweetes, kadeht mani aifrahdiyuni pa leelakai datai sihmejas us winām. Gepreesch darba rokas un gihmis tihi janomasgā un tihrās drehbēs jagehrbjas, pee kam ari tihrs, balts preeschauts nedrihst truhst. Rokam wajag buht uslozitām, mateeni uskemmiteent un galwai apsegta. Ihpaschi pee fweesta masgaschanas zilwekam ar-weemu jalokas par traufu, pee kam jo beeschi eekricht pee drehbem pee-fhruschees putekli un mati.

Pee katras baribas un us katras ganibas panahkams labs, gar-schigs fweests, faka barons Manteuffels sawā semkopibas kalendrā, un ar mas ihnehumeem winam taisniba. Slifta f w e e f t a w a i n a m e l l e j a m a p a l e e l a k a i d a l a i p a g a t a w o f c h a n a s n e p r a f c h a n a u n n e - u s m a n i b a. Kamdeht gan muhsu leel-gruntneeki zaurmehrā par sawu fweestu dabu leelakas zenas neka mas-gruntneeki? Daschs warbuht aifrahdis, ka leelgruntneekem weeglaki eespohjams fafneegt jaunakās un labakās eetaises, teem pulka lopu, tee-war turet peena apstrahdaschanai leekus zilwekus. Man pasihstamas leelakas peena fainmeezibas, kur gandrihs nefahdas eetaises nau un tatschu pagatawo dahrgu fweestu. No manis aifrahditā issstrahdaschanas kahrti prasa gluschi masus isdewumus, un slifta fweesta pagatawoschana prasa tapat laiku, ka laba.

## Preefsch mahjsaimneezibas.

Kas latrai mahjas fainmeezei ja si n. Pret asam rokam ja leeto zitronu sula. — Ur filtu peenu un uhdeni notihramas ellas drahnas, bes kahdam seepem. — Sasastras misas ja-eekaisa starp iskalteteem augleem, lai no teem tahrpus atturetu. — Wischki seena ar uhdeni eeleteot jaunā spanni atuem tam kraksas smaku. — Tintes planfumus is sihda, wilnainām un kokwilnainām drehbem war iñment ar terpentinu. — Gurki naw skahbezani traufka, kura stahwejuschi tauki. — Wasku ar sahli sajauzot un ar scho maijjumu pletejamo dselsi nosmehrejot, to padara tik gludu ka stiklu. — Siwis dauds weeglak noswihnojamas, ja tas eepreefsch patura kahdu azumirkli karsta uhdeni. — Sihstu galu war iswahrit mihsstu, kad uhdenim peeje drusku etika. — Vai olas baltumu drihsat waretu saputinat, tad ja-eeleek nascha gals fahls; jo wehsakas olas, jo ahtraki tas saputosees. — Eepreefsch si h polus tihra, pirksti ja-eebahsch aufsta uhdeni, pee kam noslauzit tos nedrihsft. Wehlak tee atkal aufsta uhdeni noskalojami — tad pee pirksteem nebuhs nekahdas sihpolu smakas. — Ja galds, grishda, lampas ic. aif pahrska-tischandas apleeti ar petroleju un tos drihsji grib notihrit no nepatihsfamās smakas, tad jarihkojas schahdi: Apleetas leetas wispirms janobehrsh ar si ltu uhdeni, janosufina un tad janobehrsh ar ihsti stipru etiki. Pehdeji janomasgā ar seepem un aufstu uhdeni. Tifka „puleeretās“ leetas nedrihsft ar etiki masgat, no kam zeesh „puleeris“. — Oodus un speegelus tihra schahdi: Tihru drehbi eemehrz paplahnā seepju uhdeni un ar to notihra logu un speegelu glahsi. Pehz tam glahsi noslauka fausu.

Vi h d sefli is pret k o d e e m. Kad pawasarī wilnainās drehbes un kaschoki kreetni iswehdinati (skafista faules deenā) un isklapeti, tad tos faleek zeeschās kastēs, kuxās eepreefsch eeklahj leelu papiru waj ari kahdu valagu, kuru malas un stuhrus pehz drehbiju eelikschanas war salikt kopā. Kastes stuhros eeleek diwus waj trihs semes ellā samehrzetus papirus.

Preefsch k u f n a s. Sinama leeta, ka daschām fainmeezem parofis tiflab galu ka augus uhdeni masgajot turet tajā ilgi elikit. Tagreisa rihschanās, zausr ko nahk, ka fagatawojamais ehdeens saudē dauds no sawas labās garshas. Uhdenam ir dauds leelaka mehrā, ka daschi domā, eespehja, atkauset un ispostit weelas, taisni wißmalkakas. Jo wairak akas uhdeni eefschā sahlu — un mas tahdu uhdeni, kam to nemas nebuhtu — jo leelaka wina eespehja pee weelu atkaufschanas. Akas uhdeni gandrihs weenumehr atronamās kalku dalas ari dara jawu dalu,

ka lopu un argu zihpflas top zeetakas. Tadeht tiklab galu kà augus-  
u h d e n i m a s g a j o t t a j à n a w j a t u r i l g a k i , zif ween nepee-  
zeeschami wajadfigs preefsch wiwu nomasgaschanas. Dascha laba fai-  
meeze jau sin if paschas peedsfhwojumeem, ka spargeli, salati re. saudè no-  
fawa smalkuma un garfhas, ja eepreefsch sagatawoschanas top pahraf  
ilgi tureti uhdeni.



## D a s c h a d a s s i n a s .

**S e e w e e t e f a d s i h w è .** U s w a r e t a j a s s e e w e e t e . „West-  
minster Gazette“ pasneids peewilzigas finas, kuras rahda, zif plaschur  
darba lauku feewerte pratuise eekarot pehdejå gadu desmitå See mei-  
A m e r i k a s S a w e e n o t å s W a l s t i s . Darbå bija feeweetes :

	1870. g.:	1890. g.:
aktrises . . . . .	692	3,949
arkitektes . . . . .	1	22
glesnotajas un mahlderu skolotajas . . .	412	10,810
dascshadas rafstneezes . . . . .	159	2,725
garidneezes . . . . .	67	1,235
jobahrstes . . . . .	24	337
inschenecri un mehrneeki . . . . .	—	127
awischneezes . . . . .	35	888
adwokates . . . . .	5	208
musiki un musikas skolotajas . . . . .	5,753	34,518
walsts un pilsehtu eerehdnes . . . . .	414	4,875
ahrstes . . . . .	528	4,555
grahmatwedes . . . . .	—	27,777
tirgotaju palihgi . . . . .	8,016	14,048
stenografes . . . . .	7	21,185

— Berlin è jaunakå laikå eewestas polizijas agentes. Us-  
raudositajas, kuras mentas if noseedsneeffschu pulka, eewestas jau kopisch  
fen laika; agentes eenem tai sinà augstaku weetu, ka tas nav bijuschas  
un nav nekahdas noseedsneezes. Kriminalpolizija lehrusés pee agentem  
ais ta eemebla, ka dauds atgadijumos wihriffscheem pee slepenam ifpehti-  
schananam stahjas pretim leelaki gruhtumi, neka feewetem, feiwischki pee  
polizijas soleem, kahdus sper pr:t feewetem. — Kamehr Pruh fi jå  
un Wir tem ber g å feewetess jau kopisch wairak gadeem top peelai-  
ftas par eerehdinem p a f t a u m d s e l f z e k u d e e n e s t å , f e w i f c h k i  
par t e l e g r a f i s t e m , tamehr Ba w a r i j å scho teefibu windam grib-  
dot tikai wehl no nahkoschå gada. — See weetess us kanzelles.  
Par schogad Londonå notureto starptautisko feeweeschu longresu skolas

padounneeka kauera kādse pasneeds peewilzīgas finas laikrakstā: „Die Frauenbewegung“: Kongresam bija wišzaur religisks raksturs, to ari natureja kahdā bāsnizā, kura bija pusčkota ar wiſadu semju karogeem un pildita ar pahri par 2000 dalibneezem. Svehtdeenas wakarā **200** bāsnizās feeweete teiza fpredi kūs, ic. — Seeweefchukustiba fawus wilhus metuse pat lihds tahleem austrumeem, kur feeweete, kā finams, ofziali wehl top uſſkatita par pehfkamu un pahdodamu preefchmetu. Tā weena no indeetem, Kornelija Sorabija, jau preefch pahra gadeem eeguwa Bombajas uniwerſitāte mahkſlineezez doktora gradu; un winas mahſa turpat taisiijuse juridisko doktora effamīnu, wehſak Oſſordā ſtudejuſe tahſak un tad pee kahda tureenes adwokata praktiſki darbojuſes. Pehz ſhahdām pānatigām ſtudijam wina atgreesās uſ fawu džinteni un nometās Bombajā par pirmo un ſhim brihſham weenigo feeweeshu adwokatu. Kahda otra indeete, Dhaubaja Jarduijē Banajē, ſlavena kā gleſnotaja. Bombajas mahkſlas beedribā pirmo godalgu eeguwufe, wina dewās uſ Parifi, kur to peelaida ar kahdu gleſnojumu mahkſlas iſſtahdē. Kahda ſihreete, Hannaes Koranijas kādse, jau aſtonpadſmit gadus weza buhdama rakſtija politiſlus rafſtus un tad pat weenu grahmatu fawā mahtes walodā, kura Turzijā, Sirijā un Egiptē fazehla leelu eewehribu. Jo preefch winas wehl neweena feeweete ſchai ſemē ſchis ſemes walodā nebijā iſlaiduse kahdu grahmatu. Ne masu eewehribu fazehla ari winas atklahēe preefchneſumi, kuros ta pozehla fawu halfi preefch feeweeshu teefibam austruma ſemes. Šeſchpadſmit gadus weza buhdama ta ap-prezejās ar kahdu augsti mahzitu vihru, kuriſh to pawadija uſ Ameriku un tur winu vamudinaja uſ nopeetnām ſtudijam. Tagad wina diw-deſmitpeezus gadus weza un austruma ſemes paſihtstāna kā eewehrojama rakſtneeze. Kahda zita ſireete, Janiza Aduna Nalide, kahda bagata Beirutas arabeefcha meita, ſtūde ſhim brihſham Amerikā; no tureenes ta wehſak grib dotes uſ Angliju, tur eeguht doktora gradu un tad atgreetees uſ fawu džinteni, lai waretu gahdat par fawu taufeſchu labaku iſglihtibu. Lai gan ta deesgan jauna, wina runā ne masak kā ſeptinas walodas. Naw ko brihnetaes par feeweeshu kustibas tahdeem panahkumeem, kād dabon ſinat, zif duhſchigi riħkojas ſchis kustibas wa-dones: peemehram ledija Henri Somerſeta pagahjuſcha gada laikā feeweeshu jautajuma noluhkā apzelojuſe diwdeſmit ſemes un peedalijuſes pee 115 ſapulzem un 27 longreſeem. — Londonas un iwerſitatē notika ſchowasar paraſta zeremonija, pee kuras ſtahdijas uniwerſitātes kanzleram lordam Herschelam preefchā wiſi tee, kas gada laikā eeguwu-ſchi ſchai uniwerſitāte mahzitus gradus. Šchis ſwehtku akts ſchoreiſ dabuja ſevischku peewilzību zaur to, ka ne masak kā **115** da m a s ar wiſam fawām nosiħmem, t. i. farkaneem waj melmeem talareem uſ ple-zeem un platām zepurem galwā ſtahdijas preefchā kanzleram. No ſhim ſeeweetem wiſleelako eewehribu iſpelnijsas Elisabete Dēwes kahda

Deblinas garidzneeka meita, jo ta ir pirmā seeweete, kura eeguwuse literaturas doktora gradu. Binu stahdija preefschā Dr. Weymans, kurech 1868. g. scho gradu pavismā fā pirmsais eeguwa. Weena no šis jaunās doftoreenes mahsam sawā laikā schai paschā uniwersitatē eeguwa fā pirmā seeweete „mahfslineezes meistara” gradu. — Seeweech u bals teefibas. Deenwidus Aufralijā nesen seeweetes dabujuschas politisku bals teefibu. Seeweeshu bals teefiba tapa ee-westa jau agrak Jaun-Seelande, tas notika zaur 1893. g. likumi. Tikai tagad wehl ijsludinata statistika par schai gadā us Jaun-Seelandes notikuschām parlamenta wehleschanam, pee kurām peedalijās ari seeweetes. Ijnakhumi loti eewehrojami. Pirkahrt seeweeshu peedalischanas pee wehleschanam bijuse daudz leelaka, nelā wihreeschu peedalischanas. No wehletaju listes eerafkstām seeweetem nehmuschas 85,18% teescham pee wehleschanam dalibū, kamehr no wihreescheem tikai 67%. Seeweeshu wehletaju bija eerakstits 109,461. Otrais eewehrojamais panahkums bija tas: mehrenā, lihds schim walodschā partijs no progresīvās partijas pilnigi tapa uswareta; stipri leelakā data seeweeshu balsjoja preefsch oposizijas! — Saħdu f'kol as māħżi b'u un teefibas norwegieet bauða. Kristianijas universitates wiſās fakultatē seeweetem atlauts studet. Lihds schim gan tikai ween a seeweete ween te studejuse teologiju. Ja wina buhtu grubejuse tapt par mahzitaju, tas winai nebuhtu leegts, bet ta naw luhguse pehz schahdas weetas. Norwegu likumi, rakta Ginas īj Normegijas, attauj seeweetem dibinat ari politiskas beedribas. (Wahzijā tahdas politiskas sapulzes war aifsegt, pee kurām nem dalibū ari seeweetes!) Ta tad minn norwegieet, tapat fā wihreeschi, jau ari mafšajam pehz sawiem eenehmumeem nodoklus. Norwegijā seeweetes ezel daschados amatos pastu un telegrafu nodalas u. z. Weenigais, ko mehs lihds schim wehl ne-esani aissneeguschi, ir adwokata un teesnescha amats. Birmajai seeweeshu juridiski kandidateeni, Wahl īksej, tas tapa noleegts. Bet seeweeshu fabeedribas zer scho teefibu ari sawā laikā eeguwa. Norwegijā nodibinajuschas ari sawas „seeweeshu balssteefibu beedribas”, kurās no stortinga jeb tautas sapulzes peeprafa bals teefibas preefsch seeweetem. Tahdu peeprafijumu, stortingam esfneefsamu, wajaga parakstit wairak tuhtstoschām seeweetem is wiſām walsts dalam. Divreis stortings schahdu seeweeshu luhgumu atraidijs, bet pehdejo reisi ar wiſai masu, 2—3 balsu istruhkumu. Sawu meitu audzinachanu norwegi isdara praktiski. Wini nepasneeds meitam kaut kahdu ne-augligu „augstalu meitemu skolu” iegliktibu, kura nederiga preefsch wehlatas dīshwes. Ar sejhi gadeem meitenei jau wajag eet skolā. Meitemu skolas eedalitas desmit klasēs, het reti šis klasēs wiſas iseet zauri. Kopsch wairak gadeem skolenes jau no dewitas klasēs cestahjas weena gada kurſā, lai waretu nolikt t. f. „widejo skolu eksaminu”; bes ta nedj sejni nedj meitenes war uſnemt

kahdu augstaku amatu waj nolikt studenta eksamenu. Schi kurja mahzibas stundas ir parasti pehz pusdeenam no plkst. 4—8. Bes meitenu skolu mahzeklem pree scheem kurseem nem dalibu ari privatmahzekles no laukeem waj ari masakam pilsehtam, kuru skolam nau teesibas noturet aiklahtos gatawibas eksamenus. Us laukeem un masakas pilsehtas skolas ir pa leelakai dakai „falleesskoler“, t. ir k o p e j a s preefsch puiseeneem un meitenem. Schis skolas nepastahw wehl ilgi, het strahdajuščas jau ar labām sekmēm. Meitenem ir faws labs eespāds us sehnem un oradi. Pa skolas laiku top noslehgta dascha draudziba, kas ilgi pastahw, un satiksme starp abeem dīsumumeem kluvuse brihwaka un schēlikstaka, kā warbuht neweenā zitā Ģiropas semē. Galvenakee mahzibas preefschmeti, kuri schais kopejās skolās top pasneegti, ir: matematika, wahzu un angļu walodas; frantschu walodu war nemit ir nemit. Eksamens eefahkas junija widū un welkas kahdu mehnēsi. Pehz schi eksamena nolikshanas leelakā data meitenu tuhlin peenem kahdu weetu. Bet preefsch labakam weetam, kā skolotajām waj labaki samatkātam kantori- stem kahdā leelakā pilsehtā wehl nepeeteek ar scho „widejo skolu eksamenu“, preefsch tam janem wehl pusotra gada zauri skolotaju kurss waj ari weenu gadu tirdsnezzibas kurss, ja-apmeklē tā fauktā „tirdsnezzibas gimnasijs“. Lai wehl tahlaku isglihtibū fasneegtu, daudzas dodas us Wahziju, Frānziju un Angliju. Kristianijsā ir gimnasijas, kurās meitenes war sagatawotees us stiņu eksameneem. „Klāfīskajās“ gimnasijs galvenakais mahzibas preefschmets ir latīnu waloda, „realistiskajās“ — angļu waloda, fizika un matematika. Seeweeschu gimnasiestes kopsch kahda laika išiņem ari puiseņu gimnasijs. Pirmās gimnasiestes schahdās gimnasijs jaunee gimnasiisti usskatīja ne wišai draudīgām azim. „Pee-augusčas damas klasē! Kā tagad wiša satiksme buhs apspeesta!“ wiini sobojās. Bet wiſs gahjis loti brangi, un jaunais eegrōsijums tagad tilk weenkahrīchs un saprotams, ka par to wairs nekas netop runats. Katrā gada septembra 2. d. išnem studentus, kuru pulkā pehdejā laikā arveenu wairak sahkt eeraſtees ari feeweetes. 1890. g. wasarā Norvegijā beidza eksamenu pirmā ahrste. Studiju deht ta daschus mehneshus iſturejās Wahzijā. Kāhdā wehstulē, ko ta laida norwegu seeweeschu kustibas organami, wina apbrihno loti wahzu profesorū, kuru vadibā ta turpinajusē studijas. Preefsch leelakās datās norwegu feeweeschu ir wairak waj masakā goda leeta, pafchānt sawu maiši eht un eeneim patstahwigu staħwo kli. Daschados amatos un stahwolklos fastopamas feeweetes un wiħreeschi sahkt suhdsetees, ka winas teeni atnems wiſu darbu. Protans, Ginas kundse iſſakas, ka ias ir tikai pahrspihlejums. Tikai ajs ta eemeſla, ka feeweetes pa leelakai datāi apsinigaki un uſtizamaki strahdā, winas daschkahrt nem amata labak par wiħreescheem. Bet te nu wareu jautat, waj norwegeetes sawā tik leelā darbā atron wehl laiku, iſpildit mahjas feewas peenahkumus? Ja-

atbild : Neweena seeweete naw tik zeeschi faistita ar sawu darbu, ka wina to ar preeku ne-aifstahtu, ja winas „isredsetais“ nahk, un tad ta ar dedsibu zentisees preeksch sawa wihra un sameem behrneem radit laimigu mitkli. Latchu leewa nedrihkfst sawas mahjas ruhpēs un gahdimos ta no-grimt, ka wina pasaude sawu personibu un seedo sawu gara attihstibū.

— Var s e e w e e f ch u s e l t a s e m i war nosaukt Gordajas oasi Saharas tuftnesi, kur seeweetes bauda dauds plaschakas teefibas, neka kaut kurā kultiwetā Eiropas semē (Sal. Romanenwelt, № 10, 1895). Ari Usijā ir weena tahda seme, proti, Birma. Wismas anglis H. Fieldings par to raksta fekoschi : „Nekur zitur us muhfu semes lodes kahda tauta naw atlhwuse sawām seeweetem tik leelas brihwibas, kā Birmas eedīshwotaji. Tur seeweetes stahw wihrēscheem katrā sinā blakus, ta pehz likumeem, tizibas un parascham. Beemehram, meitam tahdas paschhas mantoschanas teefibas kahdas dehleem. Tur naw nekahda aifbildna preeksch aifstahtas seewas un winas mantibas un ja ta prezas, tad sawu mantibu ta patut tapat. Winas wihrām naw nekahdas kontroles par to, nedī ari kahdas likumiskas kontroles par winu paschu. No paschhas behrnibas ta ir pilnigi brihwa. Brunnenezibas, kas seeweeti slaweja kā deeweni un kalpinaja kā wehrdseni, Birma naw redsejuse. Neweens Birmas lihgawainis ne-apseed sawu mihlako kā radijumu, kas buhtu pah-rak labs preeksch schis pasaules, un ne-isturas pret to, it kā ta stahwetu dauds semak par winu. Tur naw bijis ari literaturas, kura seeweeti mahza ne-ihstus idealus par sevi paschu, par wihrēscheem un wiſu pa-fauli. Tur seeweetes arweenu turetas par tam, kas winas ir, un wi-nām bijuse brihwiba, atraſt un eenemt sawu weetu zaur un zaur realā pasaule, nekahdi nesaiftita nedī zaur likumeem nedī parascham. Ta winas ari bijuschas labakee fogi par to, kas winas warenu aptraipit, un ta naw wiſas pasaules seeweetschū pulkā zitu, kas buhtu seewischkakas par schim. No sechpadsmītā waj septimpadsmītā gada fahlot katrai birmāmu seewai, waj ta prezzejusēs waj neprezejusēs, ir saws darbs, saws amats blakus mahjas darbeem. Augstakās schirkās winai paschhai jawalda par sawu ihpaschumu, semakās schirkās ta nodarbojas kaut ar kahdu tird-neezisu, amatneezisu waj zitu kahdu darbu. Birma naw seewischka darba, kusch peekristu tikai seeweetem un pee zita darba tās nedrihkfstetu kertees. Ta semes fihktirdneeziba atronas seeweetschū rokās, kuras to wada us sawu rehkinu, ne wiſ warbuht kā kahdas peenemtas kalpones. Un schi darbiba nebuht nekawē birmāmu seeweetschū darbibu mahjas; jo basars jeb tirgus tur welkas tikai trihs standas, ta tad seeweetem atleef pilnigi laifa ari preeksch mahjas peenahkumu ispildischanas, kuri winu dīshmē eenem galwenako weetu un kuras ispildit winas nekad ne-aifmirst. To-mehr tas, ka birmāmu seeweetem atlauts kertees pee daschadu darbu is-pildischanas dīshmē un tās pee teem ari keras, eeweheojami paplaschina winu redses aploku, tam mahza leetas, kuras tās zitadi nekad nebuhtu sinajuſchas, mahza pasiht winu paschu stiprumu un wahjumu un wiſu

labaki peemehrot dsihwei. Dihwainā kahrtā, tamehr tirdsneeziba peeder Birnā pee ihsteem seeweefchu darbeem, tamehr ar schuhšchanu un adi-  
fhanu nodarbojas wihschifi. Kas uſ laulibū Birnā ſihmejas, tad par  
to Fieldings stahsta, ka nekur zitur laulibas ſchikſchanas ne-eſot weeg-  
laki iſdaramas, ka ſche, un tafschu tahda weena ne-iſnahkot uſ ſimts lau-  
libam. Winsch appgalwo, ka winsch neſinot neweena laulibas ſchikſcha-  
nas gadijuma, ja lauliba apdahwinata ar kahdu behrnu. — R e e w u  
aſt r o n o m e s. Schim brihscham pеezas freewu mahzitas ſeeweetes  
nodarbojas ar astronomiju un winu darbi top likti preefchā ſinatnu  
akademijai zaurskafifchanai. Pirmā astronomie ir grafeene Bobrinſka,  
furx astronomijas ſinatnei kalpo neween zaur uſzichtigu ſihdsdarbibu ſchai  
laukā, bei ari zaur bagatigeem naudas upureen pabalsta to eewehrojanā  
kahrtā. Trihs zitas fundes; Makſimowa, Teplakowa un Bronſkaja no-  
darbojas ar planetu oprehkinaschanu: pirmā pеegreesuſe ſawu wehribu  
planetam „Dido“, otrā — „Jabelai“ un treſchā — „Jklei“. Peekta  
astronomie, Schilowas funde, pagahjuſchu gadu nodarbojas ar ſwaigſchau  
puduru „20 Wulpekuſas“, kuru ſpoſchumu ta ſtudeja. Winas darbus,  
pa leelakai dalai fotografiſkus nosihmejumus, ſinatnu akademija noſauza  
par „ſwari geem“.

**Kur atraitnes wiſahtraki apprezaſ?** Protams, tajās  
semēs, furās wihschihu atraitni ſamehrā wairak neka ſeeweetes atraitni.  
Wiſpahri atraitni ſaſtopami ſtipri maſakā ſkaitā, neka atraitnes. Tā  
peem. Schweizijā naht uſ 1000 wihschihu eedſihwotajeem pahri par  
50 gadus wezeem 60,<sub>3</sub> atraitni, tamehr uſ tikpat dauds ſeeweetes eed-  
ſihwotajeem ſchai wezumā ne maſak ka 127,<sub>3</sub> atraitnes. Kur dini waj  
wehl wairak atraitni ſpehi apprezaſes (ja prez tikai atraitnes), tur tikai  
leelakais weenai uſſmaida ſchi „laime“. Tomehr Schweizija ſamehrā  
ſtahw ſchai ſinā deeſgan labā ſtahwokli. Naw neween aſ ſultur  
aſ ſemeſ, furā ſeeeweeſchu atraitni ſkaitis nebuhtu  
wiſm aſ diwreis tik leels, ka wihschihu atraitni  
ſkaitis. Anglijā ſchis ſamehrs ir 114 : 54, Italijs 136 : 60. Iau  
labaks ſamehrs ir Franzijā ar 139 : 73, tamehr pawiſam ſlikts Wahzijā  
(130,<sub>5</sub> ; 50) un Austrījā (121 : 44).

**Romana weela.** Jaunā ungaru grafeene Roja Zebriana ee-  
pasinās preefch trim gadeem kahdā no aristokratijas ſarihkotā lab-  
darigā iſrihlojumā, furā wina klausitajus apbuhra ar ſawu ſkaiſto  
dſeedaſchanu, ar wijolu ſpehletaju Eiſcheni Hubaju. Trihs ween bija  
nodibinajes ſirſnigs ſakars ſtarp mahſlineku un jauno grafeenii, kas  
nomeda pee ſlepenas ſaderinaschanas. Bet grafeenes dſimta iſleetoja  
wiſus ſihdſektus, lai jaunawu nowehrstu no winas miſlaka, furx zaur  
ſawu ſemo kahrtu bija tai pawiſam nepeekritigs. Bet Roja iſſkaidroja  
zeeschi ſawem peederigeem, ka wina ſawā pirmā pilngadibas deenā ſa-  
laulaschootes ar ſawu bruhtgāmu un ka nekas winu no tam ne-attureſchot.

Kad wezaki redseja, ka teesham nelikdseja, lozit meitas prahru, wini tai ari attahwa salaulatees ar sawu isredseto, kas nesen nu notika. Hubajs preefsch kahdeem gadeem dahwajis grafeenei Rosai, sawai mihlakai, pahra sawas dseefmu komposizijas un laidis tas druktâ. „Roses dseefmas“ fazehla Budapeshtas eedfishwotajos leelu ewehribu un tagad tas peeder pee winu mihlam dseefmam.

**Holandē pee prezibam** zigars spehle leelu lomu. Kad jauneklis kahdu jaunawu eemih'ejis, wiisch paßwana pee winas dñishwokla durwim un luhd̄ ugumi ko zigaru ajsdedfinat. Scha pirmâ fola no-luhks ir, tikai wezaku wehribu us fewi greest. Pehz kahda laifa prezineeks swana attal un luhd̄ ugumi. Nu jaunawas wezaki jau sin, kas tas tahds uguns prafitais. Wini ewahl tuvalas finas par jaunekli, lai winam trescho reis nahlot war dot atbildi. Ja prezineeks nepatihk, tad winam wairs nedod ugumi un durwis ajszehrt zeet ar leelu trokni; bet ja prezeneeks pa prahtam, tad winam posneedsj ugumi un wiisch, zigaru ajsdedfinajis, eet mahjâ eefschâ un issaka sawu wehlejumos. Pehz tam nu sawz jaunawu eekschâ, kura nu pate prezineekam posneedsj fehrkoziru, ko zigaru ajsdedfinat.

---

## B a u d u j u h r â —

No Pehrseeſch a.

Pilneem malkeem, mihlâ, baudi,  
Kamehr spehji, — dñishwibu,  
Jo naw teikis, zik ilgi jaudi  
Ssleetot scho brihwibu! . . .

Bet ka muscha medus blodâ  
Baudu juhra nedodees —  
Ja ka wina tahdâ foda  
Aiseet bojâ — newehlees.

Ne wis mantu schkuhnos krahjot,  
Raiflaki til eebaudot,  
Muscha fahk pa medu kahjot,  
Pehz tam domâ aislidot.

Sinot sawu spahrnu spehku —  
Schkeet ta — kas scho saguhftis;  
Medus baudams, kas par grehku,  
Ja schi ari eebaudis? . . .

Bet drihs spahrnini un kahjas  
Samirkuschi faldumā;  
Pestotees ta spurdfinajas —  
Dītaki steeg muiklajā.

Glahbchandas kad negrib weiktees,  
Nahwe azim redsama . . .  
Kur gan schaußmigaki beigtees,  
Neka tihrā faldumā? —

Hi, ai dīhwes medus blodas,  
Wai, wai mušchu radneezes! —  
Sahpes manas fruhitis rodas — —  
Bet kas tas preefch paſaules . . .

Tä kā mušcha medus blodā  
Baudu juhrā nedodees —  
Ja kā wina tāhdā foda  
Aiseet bojā — newehlees.



## A d r e s s :

**Bergmans, Fr.**, adwokats, Kalku eelā Nr. 22. Runajams: preefch-pusdeenās no pulksten 8—10, pehzpusdeenās no pulksten 5—7.

**Orc, E.**, adwokats, Osirnawu eelā Nr. 89, blakus Domenu waldei. Runajams: preefchpusdeenās no pulksten 9—11, pehzpusdeenās no pulksten 4—6.

**Stutschka, P.**, adwokats, Elisabates eelā Nr. 16, weenu trepi augstu. Runajams: preefchpusdeenās no pulksten 9—11, pehzpusdeenās no pulksten 4—5.

**Walters, A.**, adwokats, Kalku eelā Nr. 27. Runajams: preefch-pusdeenās no pulksten 8—10, pehzpusdeenās no 4—5.

**Bindemans, P.**, buhwteknikis, iſgatawo buhwplanus ſkolam, teefunnameem un privat ehkam. Kurmanowa eelā Nr. 3, weenu trepi augstu.

F. J. Gelinck & Co.,

✉ Rigā. ✉

Wahgu smehru fabrika,

dibinata 1878. gadā.

Godalgota ar pirmām godalgam.

Pirma Rigas twaiku  
graudu maises zepfu we.

Rudžu maises zepšana pehz Gelincka patentā.

Godalgota ar sudraba un selta medalam.

Fabrika:

指向 Aleksandra eelā Nr. 145. 指向

Nolihtawa:

Gekschrigā, Veldu eelā (Schwimmstr.) Nr. 22.

Zeen. wahgu smehru patehretajus zaur scho daram usmanigus, ka pehdejā laikā wahgu smehrus pagatawo wairaki schihdi. Schis schihdu wahgu smehrs teek lehti pahrdots, tamdeh l ka isgatawots no slikta materiala un zaur to ari mas derigs smehreschanai, kā ari neturas us wahgu asi. Luhdsam scho wahgu smehru nepahrmainit ar muhsu isgatawoto. Us katru kastiti un muziņu atrodas muhsu pilna firma. Muhsu wahgu smehrs isgatawots no labakā materiala, pehz jaunakās belgeseschu sistemas un lai tas ar buhtu dahrgaks, tad tomehr atmaksajas zaur to, ka naw tik beesehi jasmehre un wahgu ases tik aktri nedeldē.

# Dselss un tehrauda leetu tīrgotawa tabakas fabrika,

Brahli Popow | Brahli E. un J. Popow

Rigâ,

Grehzneeku eelâ Nr. 25.

Telefons № 214.

Rigâ,

Kalku eelâ Nr. 7.

Telefons № 271.

Romanowa eelâ Ar. 8. Telefons Ar. 236.

Dselss: steenus, fijinas, reepus, krahnsu, treewu, wahzu, somu, swedru, anglu, belgeeschn u. z.

Dselss bleki: treewu, westfalu, belgeeschn u. z.

Tehrandn, alwu, swinn, zinku, misian, bleki, ziuku un pahzinetu. Anglu hälte bleki.

Leetus katlus, podus, juschkas un ūchiberus.

Anglu tezilas, galodas.

Ellas: kanepu, faules puku, linu, koku un maschinu.

Perniza. Taufki: rom, astrachanu, siwju.

Degutu. Darwu. Wahgu smehrus u. z.

Tabaku — Bakunu un Doroginku — speestu un greestu.

Saimneezibas leetas: patwahri, emaljeti ūchuguna un dselss traiki, galas kapajamee, lafijas dīrnamas, pletsfelser, besmeri, petrolejas un benzina lehti, dselss gultas; dejimal, kahrts, atsperas un galda ūwart u. t. t.

Lauksaimneezibas leetas: iškarpes, ūrpes, tehrauda dakschas un lahypas, dahrneeku sahgi, ūchekres un našči, lopu lehdes un strengu lehdes u. t. t.

Amatueeku rihti: anglu, frantschu un weenlahrschi, — ūhweles, kalti ūchekresahgi, wiholes, klempneru ūchekres u. t. t. Naglas, dselss un misina drabtes, mehbelu ūdrides, ūkrushves, ūneedes, galdeeku ūhmt u. t. t.

Krahfnis, ūchuguna un dselss — ūkuſa.

Buhwes peederumi: atſlehgas, enges, bultes, wentilatori, dselss ūjas u. t. t., u. t. t., u. t. t.

Rīgā,  
Bastei laukumā  
Nr. 8.

Aug. Heinrichsens,

Rīgā,  
Bastei laukumā  
Nr. 8.

**drehbju**

**kungu garderobu weikals,**

peedahwajas pagatawot wiſadus fungu uſwalkus, kā ari uniformus ziwileerehdneem un ſkoleneem u. t. pr. (Kā peegreeſejs un lihds-ſtrahdneeks darbojas ſtrodemeiſters J. Bielientala lgs, iſ Weſenſteinas, kas par pahelabojumeem ſagreſchanas mahlflā dabujis Parijē ſelta un 1 ſudraba medalu, Peterburgā wiſpahrejā freevu iſtahde 1891. gadā augstakā atſinibū un zitur provinžē 2 pirmās godalgas.) Bagatiga iſ- wehle no uſwalku un mehtelu ſtofeem, freewu, anglu un frantschu fabri- lati jaunakos paraugos. Neridsnekeem pagatawo pehz uſdota mehra uſwalkus **bef uſprowes** uſ galwoſchanu par labu peeguleſchanu. Pee- nem uſdewumus no lihdsatnestas, kā ari paſchaustas drehbes.

**Ahtraka pagatawoſchanā! Mehrenas zenaſ!**

**Telefons 587.**

Rīgā, 1883.  
Sudraba med.

**R. Mar ggrals,**

Rīgā, 1883.  
Sudraba med.

**Rīgā, Kungu eelā Nr. 16, Osipowa namā.**

Kirurgisku instrumentu, ortopedisku aparatu un bandaslu fabrika, peedahwā fawu trahjumi kirurgiskus un loyu ahrteſchanas instrumentus, kompl. ſaiſchlu ſominas, prepareſchanas, reſekzijas un amputazijas peederumus, indu- zijas aparatus, konstantas baterijas u. t. t.

**Slimneeku ſopſchanas leetu trahjums un gumijas prezēs,**

ta: wiſadu ſortu ſprizes, ledus puhschlus, fehdeku, galwas un uhdens ſpilwe- nus, gumijas maſgafchanas wannas, Water-ſlofets, bidetes (maſas maſgafcha- nas wannas), gumijas gultas drabnas, gumijas ſekes, meesas ſaites, gultas ſilditajus u. t. t.

**Brūkas ſaites**, leelā iſwehle, tapat tas teik ari ſewiſchkeem ſtoffi, ſlimu brauzamee krehli, termometri.

**Mahkſliſkas azis.** Pagatawo ortopediskus aparatus un mahk- ſliſkus lozefluss.

**Fabrika: Romaunova eelā Nr. 40.**

# Brahli Streiff,

Nigā, Grehzneeku eelā Nr. 11, Nigā,

## kolonial un krahſu pretſchu pahrdotawa, en-gros (wairumā) un (masumā) en detail

peedahwā:

Kafeju: I-a. pehrles, I-a. Kuba, Dschawas un Lagueros.  
Zukuru: Nafinades un Hawanna.

Puderes Zukuru.

Tehju: no Maſklawas ſirmam: K. un S. Popowa un  
Kagan un beedr.

~~~~~

Preeksch mahldereem nu muhrueekn darbeem:  
I-a. ſirniſu, linſehklu eſtu, ſwinbaltumu, alwasbaltuma, lihmi,  
krihtu, ta kā ari wiſas fmalkas krahſas.

~~~~~

Preeksch drahnu krahſotawam:  
I-a. ekſtraktus, anilin-krahſas, ſkahbes u. t. t.

## Kimikalijas,

ta:  
sodaju, alaun, dſelſſwitrijolu, kaparwitrijolu un  
glauberfahli.

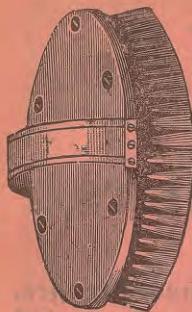
~~~~~

Aptellejumi zaur wehſtulem top uſtizami iſpilditi, ſem  
prezes labuma apgalwoſchanas.

~~~~~

## Zeetas zenas.

Nigā, Grehzneeku eelā Nr. 11.



# A. Blechsteins,

• Rigā,  
leelā Kaleju eelā № 3,  
birstu un pindselu

fabrika.

veedahvā savu bagatigo krahjumu istabu slotas, rokas slaukamos, schrubes, grīhdū berschamas birstes, galivas un drehbūn birstes, wehwernu birstes, moderneelu birstes, bruhweru birstes, weschas masgata- mās birstes, Dr. Pfessermana sobu un nagu birstes, lehtakām zenam. Kukamu maschinu walzu, ja ari daschadu zitu birstu un pindselu pastellejumus nem pretim katrā laikā un isvara par lehtako zenu.



● ● ● ● ● Atkalpahrdewejeem aprehkinu lehtaki.

N.B. Buhlu sarus un sirgu aschlus pehē par dahrgalo zenu.

# Universel

Grand Champagne.

sec, demi-sec, doux,

pehz frantschu sistemas (pudele raudsetu) pagatawotu no

# Ludw. A. Schweinfurth'a.

Moliktawa preeksch Jelgawas un apkaimes  
pee

# Paula Martinelli kga

© Jelgawā. ©

# H. Görners, striku-, tauwu-, wirwju-taisitaju meistars,

Rigā, tirgus bodē Nr. 31.

blakus īweesta īwareem, paħħod wiċċadus strikus, groschus, strenges,  
auklas, īstas, maschinu webes, darwotas un nedarwotas  
wirwes, wiċċadā sortes un wiċċadā leelumā par meħrenam zenam.

## G. Maskowſky,

Rigā, pilsehtas Kalku un Skahrnu eelu stuhrī,  
peedahwà sawu pilnigo krahjumu

## kolonial un material pretschu,

zukura, tehjas, kafijas, schokolades, konfektes, schahwetus auglus etc.  
Roka un wilnas (anilin) pehrwes un mahlderi krahfas.

Kreewijas wihnus.

Atpalpahrdewejeem pelnas teesu lehtaki.

## A. Kahna

felta un fudraba pretschu pahrdotawa,

Kalku eelā Nr. 31, Potapowa namā,

## „Pee Gulbja“.

Peedahwà sawu bagatigo krahjumu felta un fudraba fungu  
un damu **pulksteņus**, pulksteņu leħdes un brelokus.  
Felta un fudraba brošas, auskarus, gredsenus no felta  
un fudraba, jaunsudraba karotes, tehjkarotes, lukturus,  
nashus un daskħinas u. t. t. par leħta kām zenam.

Pulksteņ, felta un fudraba leetu iſlabošanas iſdara  
u galwoſčann lehti.



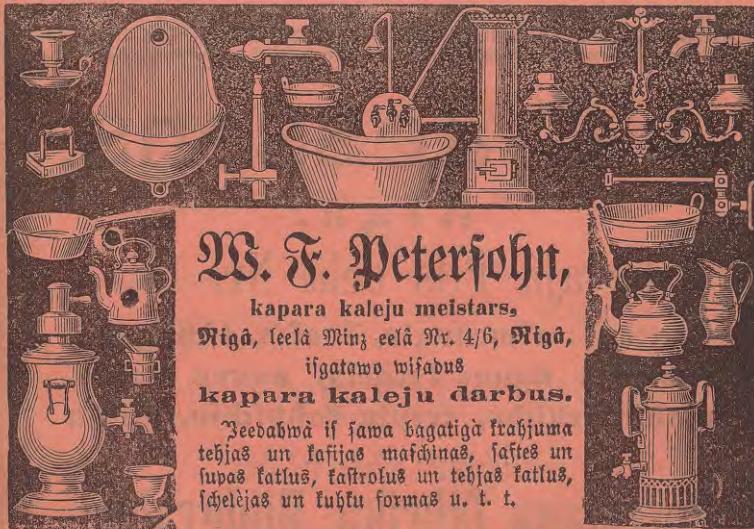
# Eduard Bruns un beedr. papiru fabrika,

Rigā, leelā Smilschu eelā Nr. 15,

tura pastahwigi us lekgera un peedahwā:

wisadus konzept, drukas un krahfainus papirus,  
gaifchu, peleku un dselstainu matkulaturu un pak-papiri,  
papira kules un papes preetisch grahmatu sehjejeem,  
wisados numuros.

Gases un uhdens wadu eetaises. Maßgaschanas eetaises. Maßg. galduš.



**W. F. Petersohn,**

kapara kaleju meistars.

Rigā, leelā Minz eelā Nr. 4/6, Rigā,  
išgatavo wisadus

**kapara kaleju darbus.**

Peedahwā is sawa bagatigā krahjuma  
tehjas un kafijas maschinās, sastes un  
supas katlus, kastrolus un tehjas katlus,  
schelejas un luhlu formas u. t. t.

Iwaika, gases un uhdens krahnus, ventilkus. Steeptas kapara, dselss un alwas truhbas  
wisadā leelumā, pēc tam peederoschus fittingus un fazona gabalus u. t. pr.

Klosetus un uhdens nolaishanas weetas. Uhdens notezeshanas wadus  
is mahla, tchuguna, dselss un kapara truhbam.

Rigā,  
Kungu eelā  
Nr. 22.



Rigā,  
Hafferberga  
namā.

**C. LORCHS & Co.**

linu un pākuļu dījas, kā arī audēklis,

balinatus, nebalinatus, rupjus un finalkus,  
īs Kengeraga fabrikas, pee Rīgas, kā arī balinatus un nebalinatus  
deegus, vīzadas sortes schnores (Bindfaden).

Peenem arī balinaschanai nebalinatus audēklis.

J. C. Jessens,

R i g ā ,

leelajā Pils eelā Nr. 18.

Gewedums: akmenoglu, kvaksa, tchuguna,  
zementa, uguns keegelu, uguns mahla,  
mahla truhbu, trepju kahpschlu, slihsu  
u. t. t., u. t. t. t., u. t. t.

Porzelana fabrika Mihlgrahwi.

Vashstamās wißlawenakās smalkas galas pretſchū,  
deſti un delikatesu pahrdotawa no

## C. J. Gorgesā

(agras Karla Neuberta. — Dibinata 1875. g.)

Nr. 18, Riga, Skahrnu eelā Nr. 18,

peebahwā zēn, pilſehtas un laulu publikai

ihſti smalkas deſas, deſinas, delikatesas, kā ari  
ſchlinkus un zitas teizami labas, smalkas galas pre-  
zes par wiſlehtakām zenam. Šewiſchki pahrtikas un  
faimnezzibas pretſchū weikaleem, frodſineekeem,  
reſtoranteem un zitem atkalpahrdewejeem, kā ari  
weeſibū iſrihfotajeem aprehkini ſinamas prozenčes pelnas  
teefu lehtaki. Vastellejumi pilſehtā un uſ laukeem  
teek uſ wiſahtrako pee uſtizamas apkalpoſchanas eenehroti,  
tā leelumā kā maſumā.

H. J. Blumenthala  
kolonial-pretſchū noliktawa,

— Riga, —

Terbatas eelā Nr. 45. —

Sanem wiſas prezēs taisni no pirmās rokas un peebahwā  
par lehtām zenam

fafiju, tehju un zufuru,  
wiſadus anglus

u. t. t., u. t. t.

Atkalpahrdewejeem pelnas teesa.

Rigā,  
Kungu eelā  
Nr. 22.



Rigā,  
Hafferberga  
namā.

**C. LORCHS & Co.**

linu un pafulu <sup>pahrbob</sup> dſijas, kā ari audellus,

balinatus, nebalinatus, rupjus un smalkus,  
īš Kengeraga fabrikas, pee Rīgas, kā ari balinatus un nebalinatus  
deegus, wiſadas sortes schnores (Bindfaden).

Peenem ari balinaschanai nebalinatus audellus.

J. C. Jessens,

R i g ā ,

leelajā Pils eelā Nr. 18.

Gewedums: akmenoglu, koakfa, tſchuguna,  
zementa, uguns keegelu, uguns mahla,  
mahla truhbu, trepjū kahpschlu, ſlihsu  
u. t. t., u. t. t. t., u. t. t.

Porzelana fabrika Mihlgrahwi.

Vasihstamās wisflamenakās smalkas galas pretschu,  
desu un delikatesu pahrdotawa no

# C. J. Gorgesā

(agras Karla Neuberta. — Dibinata 1875. g.)

Nr. 18, Rīgā, Skahrnu eelā Nr. 18,

peedahvā zem. pilsehtas un laulu publīkai

ihsti smalkas desas, desinas, delikatesas, kā arī  
schlinkus un zitas teizami labas, smalkas galas pre-  
zes par wislehtasam zenam. Sewischki pahrtikas un  
faimneezi bas pretschu weikaleem, frodīsneekieem,  
restoranteem un zitem atkalpahrdewejeem, kā arī  
weesību isrihkotajeem aprehēki finamas prozentēs pelnas  
teefu lehtaki. Pastellejumi pilsehtā un uš laukeem  
teek uš wisahtrako pee uſtizamas apkalpoſchanas eenehroti,  
tā leelumā kā masumā.

# H. J. Blumenthala

Kolonial- pretschu noliktawa,

— Rīgā, —

Terbatas eelā Nr. 45.

Sanem wiſas prezēs taisni no pirmās rokas un peedahvā  
par lehtām zenam

fafiju, tehju un zufuru,  
wiſadus anglus

u. t. t., u. t. t.

Atkalpahrdewejeem pelnas teesa.

# L. H. Rosenthals,

Wehweru eelâ Nr. 16.

Äkk. Spezialitate; Äkk.

# wilnas stofî,

konfirmazijas, kahsu un fehru drahnam, paletofeem un kaschiokeem,  
audekla un pusaudekla prezess, fungu wescha, apkatlites,  
manschetes un schlipfes. Sihda, pussihda un wilnaini lahati,  
lä ari sihda un wilnas schalles. Wilna ina fungu un damu  
wescha. Duschadas modes prezess, kâ: spizes, lentes, korsetes, duschadi  
zimdi. Selta, sudraba un duble broschas u. t. t. Saules un  
leetus fargi, leelâ iswehlê. Wisadi ffroderu peederumi.



## D. Jappa

faschoku ahdu pahrdotawa,

leelâ Grehzneeku (Sünder) eelâ

Selta medalis.

Paris 1893. g\*



No 7.  
Riga.



Ahdas un wilnainas drehbes preelschmeti teek  
fanemti ari usglabaschanâ.

Pastellejumi un islabojumi teek isdariti  
us lehtako un labako.

Dz-  
binata  
1806

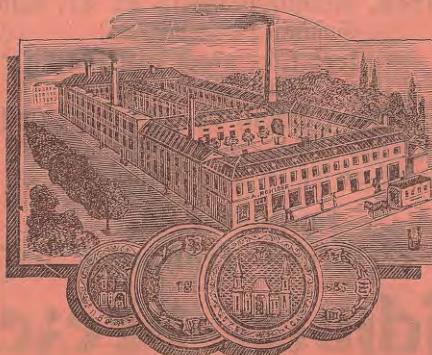
Arahfotawa un tūmisa  
masgatawa.

Aperturas u. desinfekz.  
estahde.

no

# A. Rohloff,

Riga.



Peeam-  
schanas  
weetas  
Rigā:  
Teatra  
eelā  
Nr. 14.  
Jaunā  
eelā  
Nr. 19.  
Katolu  
eelā  
Nr. 38.  
Leela  
Alek-  
sandra  
eelā  
Nr. 75.

Peenem-  
schanas  
weetas:  
Zehsis,  
Dwinflā,  
Jurjewā,  
Jelgawā,  
Tukumā,  
Jaun-  
jelgawā,  
Zehkab-  
schtate.

Usdewumus no ahreenes  
luhdsu pefuhtit taisni fabrikai  
leelā Aleksandra eelā  
Nr. 75.

**Kimiska  
masgatawa**  
prelsch  
wissadām garderobem.

**Gardinu  
masgatawa**  
75 lat.  
par pahri (Lucht).

Spezialitate:  
Adamu un avšanu  
džin  
**frahfotawa.**

Jauns !

Jauns !

# F. L. Mertens'a kaſchoku pahrdotawa, Riga,

Kungu eelâ Nr. 6, Bakaldina namâ.

- 1) Peterburgâ, Newstij-Prospektâ Nr. 21, paſcha namâ.
- 2) " Gostinij-Dvor Nr. 85.
- 3) " leel (En gros) noliktawa: Gostinij-Dvor Nr. 2-3.
- 4) Niſchnij-Nowgorodâ, pa gada tirkus (meſes) laiku, I. linijâ Nr. 20.
- 5) Leipzigâ, Brühi — Parka eelâ.

Piedahvâ ſauu leelo  
bagatigi eerihkoto krahjumu daschadas

kaſchoku prezēs,  
gatawus kungu <sup>ta arti</sup> un damu paletoſus,  
mehtelus, schubkas.  
rotundas, mufes  
krahgas, zepures,

daschadus tepiķus

u. t. t. u. t. t.

 Pastellejumi top pehz jaunakeem mo-deleem, dribjsa laikâ un freetni paſcha darbnizâ ifpilditi.

Telgawa 1888. fetsa media. Maikawâ, Niigâ un Zehfis ar fubraba medalam algots.

Kurseemes linu wehrptuwes noliktawa

no

# A. B. Lowsona un beedr.

— = Seigawâ, —

atmas

Peterburgas Whrigâ, Zerbatas eelâ Nr. 18,  
Gander Martinjona namâ,

un teet pahdotas

linu un paulin Djijas un deegi,

ü ari

swejneeku dsijas

par lehdium fabritas genom.

Zurpat pehre linus foträ laifâ.



# J. Wulfsohna drehbju weikals,

Rigā, Wehwernu eelā Nr. 18.

Isgatavo pastellejumus pehz mehra, kungu drahnas un  
damu mehtelus.  
Pareīja apkalposchana. Leela sfosu iswehle no krahjuma.



## J. Lahzis,

Rigā, Peterb. Abriqā,  
Terbatas eelā № 21,  
isgatā o daschadus  
tſchuguna kapu krustus  
par fabritas zenam.  
Leelakā tſchugunu krustu  
muduklu iswehle.

NB Zemu rāhbitajus ar daschadu krustu sihmejumeem us  
wehleschanos rekuhtu bes maksas.



## Yaschinu nosiktawa Friedrich Wulff.

Rigā, Wehwernu eelas un Teatra bul-  
wara stuhrī Nr. 9,  
pretim wezeem linu fwareem  
peedahā par wiſlehtakām zenam:

## Anglu ahdas ūkūnas,

maſdīnu ratus wiſados leelumos, wektijamu maſdīnu datas.

# tſchuguna frustus,

fahlot no 2 rubl.

Apstellejumi teek wiſahtrākā laikā pareīsi un kahrtigi iſpilditi.

# Karlis Wentenbergs,

(zunftes meistars.)

Nr. 7. Berga basarā, pee Marijas eelas, veikals Nr. 7.

Peedahwajas kā leetpratejs isgatawot tungu garderobes un  
pastellejumeeem,

pebz mušureem un direktas stofu iswehles.

## Gatawu apgehrbu frahjums,

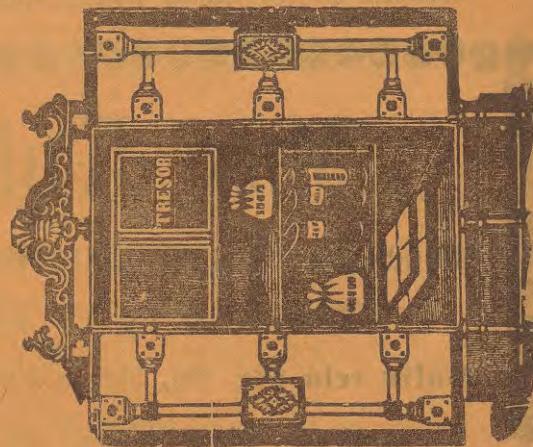
wafaras, rudens un seemas paletosi, weseli uswalti, kā arī  
bifas un westes ween, latrā leelumā.

Labi preeguloscham veegreesumam, glihtam un isturosčham, latram pastelle-  
jumam vilnigi lihdīgām darbam, praktiski iswehleteem aubumeem, krahsam un  
mušureem teet preegresta wisleelata wehriba.

Wislehtakās zenas!



Cella me-  
dala.  
Griča-  
Gemgale



## Ugnns droschus naudas skapjos.

no weena gabala leeklus, us wehlefchanos eeriktots ar tehrauda brunau, ar jaunalām  
patenta protectora atslehgām isgatatos us pastellejumu, kā arī dabujami no krahsuma  
**W. Albrechta** naudas skapju fabrikā, Strehlnieku eelā Nr 4, Rīga.

**N.B.** No 1878. gada sem firmas **H. Tiemer & Co.** pārvotee  
naudas skapji ir manā fabrikā isgatawoti.

# A. Volz's, bilschu zirtejs, Rigâ,

Terbatas eelâ Nr. 70.

Granita, marmora un smilshakmenu kapu  
monumentu un peemineku



## akmenau zirstawa ar maschini spehku.

Mahfsas darbu isgatawoeschauas ateljēs,  
ka: figuras, grupas, portretu bīstes, wapenus  
u. t. t. no marmora, smilshakmena un zementa lehjumā.

## Buhwes dekoraziju isgatawojumu darbniza no gipfa, zementa un glmera.

==== Sihmejumu, plafondu rosetu un statuju krahjums. =====  
Isgatawo us wehleschanos skizes un sihmejumus.

# P. Jansohna stikla, sajansa un lampu noliktawa,

○○ Teatra bulvara stuhri, ○○  
ee-eja no Wehweru eelas Nr. 20.

Wairumā un da lās.

Speestu un flihpetu stikla pretschu, lampu  
un lampu zilindru, baltu, gaischsalu, tumschu  
un bruhnu pudelu noliktawa. Sahlu un  
tintes pudeles, wikeses trauzini, wihna  
un alus korki, petroleja.



# Herzenbergs un Meherowiks,

↔ ↔ ↔ Rigā, ↔ ↔ ↔

leelā Grehzneeku (Sünder) eelā Nr. 25.

I. stahwā leelumā.

Apkshā masās dalās.

Manufakturas,  
wadmasas, audeklupretschu,  
wehweru, schujamo un adamo  
dſiju noliftawa.

# Louis Edelbergs,

selta un sudraba kalejs,

↔ Rigā, ↔

Nº 5. leelā Aleksandra eelā Nº 5.  
un

Wehweru eelā Nr. 8.

Wisadu selta,  
sudraba leetu un pulsstenu  
magasina.

Pulsstenu un zitu leetu pahrtai-  
sischanu isvara pareisi un par pee-  
nehmigu zenu.

Pehrk wezu seltu un sudrabu,  
Laulibas gredseni dabujami ar-  
weenu no krahjuma.



## Iwana Rosenfeldta,

3 nedelās

teet

fotografiskas

fruhsthū bildes

zilwera leelumā

50×40,5 cm., pēbz

wisfartem, kabineteis

bildem par 15 r. paga-

tatotae, 3 efs. waj

zaur no weemas bildes

maksā á 12 r. Schās

fotografijas iſchikras

zaur sawi mahksisko

isgatavojumu, labalo vortretes

lihdīgumu, iſturgu un

paleeksamo ūstumu —

Weenigā nolis awa vreelsh kree-

wijas no ahrsemēs iſschuhtām "Mahjas swchtibam"

ſtaſtakā, jaufakā un mahksisko iſgatavojumā, leelā

iswehlē. Aklapahrtewejeem rābats. —

Klischejas (galwanisetas),

weikalnekeem vreelsh ūludinaſumeer,

grahmatu iſdewejeem vreelsh wohleem un bildem, no

labaleem mahkslenekeem greestas, leelā iswehlē par

lehtakām zenam.



iſdeweja

un

komisijas

grahmatu

pahrdotawa,

leelā

Kaleju eelā

Nº 54,

Rigā, Rigā.

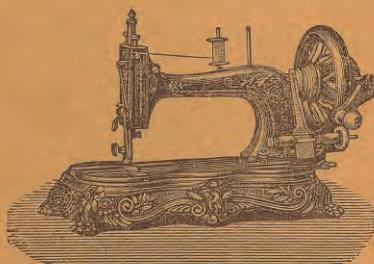


Iwans Rosenfeldts, I. Kaleju eelā Nr. 54, Rigā.

## Wilhelm Ruth,

Kungu celā № 25, Rigā, Kungu eelā № 25,

peedahwā



jaunakās rinku, apalās un garo ūgishū

schujmaschinas,

amatneelu un familijs leetoschanai, leelakā un labakā iswehlē, kreetni un gresni pagatawotas.

Jauakee ahrsemēs droſchibas

welosipedī

no labakām fabrikam.

Pilniga wairagadeja galwoſchana.

Lehtas zenas.

Dubultſtepuhreenu ūchujmaschinas no 12 rbl. ūahlot, Leo Lammerža ūchujmaschinn adatas vr. wiſām ūistemam, ūmalkakā ūchujmaschinn elle, ūchujmaschinn dalas, palihga aparati u. t. pr. Wiſadu ūistemu ūchujmaschinn reparaturas iſdara manā melanisķā darbnīzā us galwoſchanu pareiſi un lehti.

Peefihme. Baur to, ka ūeitpratejs būbodams paſihiu jo ūmalki ūakras maschi-  
nas melanisķmu un zaur ūcho waru no daudſejām ahrsemju fabrikam arween iſmekletees  
to labako un ta ūaweeu nonehmejeem peedahwat to jaunako un kreetnako.



## Rigas

Latv. Amafn. Pal. beedr.  
krahſchanas un aīdōſchanas

  kasse,

paſchās namā,

Elisabetes eelā Nr. 16, 1 trepi angstu.

(Blakus paſihſtamajai & a u l a mahjai.)

Noguldijumi, tā maſi kā leeli, teek nemti preti no iſkatra zilwēka un kasse mafšā par noguldijumeem 5— $5\frac{1}{2}\%$  par gadu; par krahſchanas noguldijumeem un par noguldijumeem uſ auglu-augleem mafšā  $4\frac{1}{2}\%$  par gadu. Par tekoſcheem noguldijumeem pret tſcheku grahmatinam, katrau deenu iſmakſaja-meem, mafšā  $3\%$  par gadu. Viſi noguldijumi ſchai kaffē no  $5\%$  krona nodokla atſwabinati. Nauda teek aīsdota pret droſcheem wehrtspapireem, pret obligazijam uſ nekuſtinamu mantu (mahjam, nameem) un pret 2 droscheem galwineekeem. Par aīſnehmumeem pret wehrtspapireem nem  $6\%$ , par zitadeem aīſnehmumeem  $7\%$  par gadu. Kaffes da-riſchanu laiks katrau deenu no pulksten 10 lihds 3, iſaemot ſwehtideenas, baſnizſwehtku un angstu walſiſ-zwehtku deenas.

## Direkzija.



# J. Tresselta, fligelu fabrika,

Rigas ruphnenezibas iestahdē 1883.



**Nigā,**  
pilseht. leelā Smilshu  
eelā

Nr. 22/24.



**Nigā,**  
pilseht. leelā Smilshu  
eelā

Nr. 22/24.

## Goda diplomu un sudraba medalu apbalwota.

Peedahwā :

Fligelus . . . . .	par 450 lihds	1200 rubl.
Pianinos . . . . .	" 400	" 500 "
Tafellawerees. . . . .	"	" 350 "

Vaststama wišlawenakās fmalkas galas pretshu,  
desu un desikatesu pahrdotawa no

# F. Steinberga,

**Nigā,**  
Marijas eelā Nr. 58 un Terbatas eelā Nr. 26,  
peedahwā zeen. pilsehtas un lauku publikai

ibsti fmalkas desas, desinas, delikatesas, kā arī  
schinkus un zitas teizami labas, fmalkas galas pre-  
zes par wiſlehtakām zenam. Sewischki pahrtikas un  
faimneezibas pretshu weikaleem, krodsineekeem,  
restoranteem un ziteem atkalpahrdevejeem, kā arī  
weežbu isrihkotajeem aprehkini ūnamas prozentes pēnas  
teefu lehtaki. Vastelleiumi pilsehta un uš laukeem  
teek uš wiſahtrako pee fretnas un uſtizamas apkalposchanas  
eewehroti, tā leeluma kā masumā. Manā weikalā pehru  
ari labi barotus mahjlopus par augstakām zenam.

# Krahj- un Aisdeuni kafe,

Berga basarā, III. linijā,

1 trepi augstu.

**Noguldijumus**, tā leelus kā masus, nem pretim no iktatra zilweka un matša par teem  $5\frac{1}{2}\%$  par gadu; par krahjchanas noguldijumeem un par noguldijumeem us angļu-augļeem matša  $4\frac{1}{2}\%$  par gadu.

Viņi noguldijumi ūchaj kassē atšwabinati no  $5\%$  ktona nodokla.

**Naudu aisdod** pret drošcheem wehrts-papiireem, pret obligazijam us nekušinamu mantu (mahjam, nameem) un pret diweem drošcheem galwncekeem.

Par aisdewumeem pret wehrts-papiireem nem  $6\%$ , pret obligazijam un beedru dalibas naudas grahamatinam  $7\%$ , pret galwncekeem  $8\%$ .

Kasses darba laiks: pirmdeenās un peekt-deenās no pulksten **6—9** wakarā, zitās darba deenās no pulksten **7—8** wakarā.

Sihkafas finas par kafes darbibu un nosaziju-meem dabujamas minetā darba laikā pee kafes waldes.

**Direkzija.**

# S. A. Blechmann un dehli,

9. Grehzneeku eelâ 9,

## modes prefschu firgotawa wairumâ masumâ

peedahiva faru bagatigo lehgeri, tâ:  
spizes, bantes, atlašu, ſamtu, gahsi, ſchleieru  
drahnu, krepnu, ſpalwas, hutu agrafes (jaunakâs  
modes).

## adamo kokwilnu,

adamu wilnu, rokas un maschinu leetoschanai,  
zimduš un ſekes, no wilnas, ſihda un fil d'Ecosse,  
apſchuwumus no wilnas, ſihda un pehlem.

knopes,

fungu krawatas, ſewiſhti leelâ iſwehlê,  
korſetes, labata ſabrikata, labi peegulofcha ſafona,  
ſalma un filza hutes (jaunakâs),  
ſoules un leetus ſorgus, wiſlabaka ſabrikata u. t. t.

u. t. t. u. t. t.

## Mey un Edlich'a wescha.

Valvis

# Sirdsdomas.

Dzejū krahjums.

СВЯТОГО

Broschets . . . . . 50 kap.

" us labaka papira 75 "

Eseets gliktā sebjumā un drukats us laba papira  
1 rbl. 20 kap.

Pulksteņu un selta leetu pahrdotawa

## L. Rosenthal.

Lehgeris

no

selta un ūdraba  
fabatas-  
un wifadeem  
seenas pulksteneem.

Pahrdoschana  
un fataifischana  
us  
galwoschana.

Lehgeris

no

glikti un labi iſſrakdatām  
selta un ūdraba  
leetam  
un juweleem.

Wijadas reparaturas  
isvara ahtri un lehti.

Gatowi  
laulibas grēdsemi.

Leels krahjums alsenidu leetu labakās kvalitates.

○ Rigā, leelā Grehzneeku eelā Nr. 13. ○

## A. Schraders.



Riga, masā Pils eelā № 17,  
pee Zekaba lauluma.

### Granita

un  
marmora pretschu  
nolikawa.



Dots amati. isst. Riga, 1883., par  
ar saprafschau un glihti isst. tehloj.

Granita, karrarischa marmora un ūmilshu akmena isstrahdatawa,  
bes tam leelā krajhjumā gatawi kapu monumenti un krusti, lā ari uzunkuri (Kamine)-  
grahmatas, plahtes, rulli, kapa akmeni wiſadās sortēs, maszajamo gildu uſlerkamee  
galda plahtes un trelinu akmeni, lā ari kalamā dselsha kapu trelini (ſehtas).

### Pret kahsu u. t. pr.

Ilguzeema alus daritawas afziju heedriba  
peedahwā ſawu tihro un konzentreto  
eesala ekstraktu, pret bahlumu, afzau truhkumu etc.,  
lā ari ſoti teizama labuma  
**eesala bonbongus.**

Dabujam a s:

muhfu nolikawā, Marstalu eelā Nr. 12, apteeku pretschu tingstavās:  
Alfred Th. Busch, Adolf Wetterich, A. & W. Wetterich, brahlu  
Kamarin, A. Kroepfsha konditoreja un wiſas Rīgas un provinzes apteeklās.

Luhdsu tikai mana weikala numuru 28 eewehrot!

# A. Lipkina

## zunah tu darbnize,

Riga, Veldu (Schwimm) eelā № 28,

uſnemas wiſadus pee ſcha aroda peederofchus darbus iſgatawot, lā;  
fungu un **damu** gamaschu wirsdaſas, ſtiftetas, damu un behnu  
promenades wirsdaſas, lā ari daschdaſchadas **Kurju pretschu wirs-**  
**daſas** iſ drehbes un ahdas. Pastellejumu kreetna iſpildiſchana. Mine-  
tās prezēs arweenu leelā iſwehlē atrodas krajhjumā par wiſlehtakām  
zenam pee kreetnas apkalpoſchanaſ.

# Fr. Martinell, Riga,

naschu kafeju meistars un kirurgisku instrumentu taisītājs,

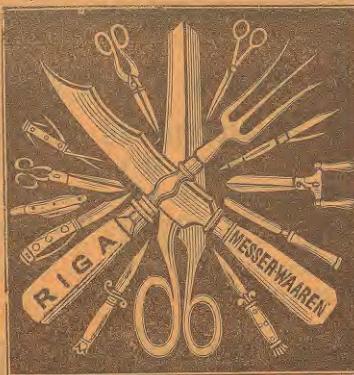
leelā Jauneelā Nr. 24,

peedahwā leelā is-  
wehlē pascha is-  
gatawojumu:

Schekhres, kaba-  
tas, galda, īehka un  
bahrfsjānu naschus  
un strīhēkskñas.

Dahrja schkeh-  
res, naschus un fab-  
gus. Wisu sistemu  
sklidas.

Reparaturas, sā ari slimpeschanas vee wiſeem manā  
amatā peederoscheem darbeem, teek freetni un pareisi isdaritas.



Wisadus Kirur-  
giskus instru-  
mentus, ahrstnee-  
zisfeem un lopu  
ahrstneezissdam wa-  
jadisbam. Bes tam  
bandaschas un  
suspenſorijas.

Sitamos un du-  
ramos rapirus un  
maskas.

# P. Waldmans,

kurpneeku meistars,

Nr. 24 (58), Berga basarā, 3. linija Nr. 24. (58).



Peedahwā bagatigu krahjumu no  
wiſadeem

kurpneeku darbeem,

lā:

Kungu gomaschas  
ſahlot no 350 kap., Damu gomaschas ſahlot no 3 rbl.

Turpat peenem pastellejumus un islaboschana  
teek pareisi us ahtrakō isdarita.



J. Birsgala

(Senat J. Gehlina)

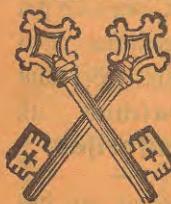
grahmatu un rakstamu leetu pahrdotawa

Rigā, Terbatas eelā № 20.

W. Neulanda

buhwes schlosereja un mekanissa darbniza,

Rigā,



Karla eelā № 25, pretim Lutuma bahnusim,  
us pastellechanu vajcha darbnījā isgatāwo naudas flapjus, trepjū  
treliuns. Tapu sehtas, wiſadu ſigu durwin atlēhgas pehz  
jaunakām fistemam u. t. t., un peenem wiſadas reparaturas par  
wielehtatu zenu pee kreetnas apkaloſchanas.

Pirmās sortes petrolejas noliktawa,

tapat wiſadas petrolejas lampas, daktei un zilindri, dascha-  
das maschinu ellas un wiſfimaskakā angli ſchujmaschinu  
ella, leelsakās un masalās dalās dabujama pee

P. Höflingerā,

Rigā, Jaunā eelā, pee Doma baſnizas.

A. Mertz, Rigā, kalejmeisters,

leelā Trihsweenibas eelā № 3, Sarina namā.



Darbniza preelfch wiſadu kaleju darbu  
pagatawoſchanas. Wahgu buhwetawa, ſirgu  
apkalochana, ūga wajadſibu, naglu, enkuru,  
lehdū un buhwes darbu isgatawoſchanas.



Nr. 46, Berga baſarā, weikals № 46.

Sakischu Karla drehbneeku darbniza

pagatawo

wiſadas Eungu garderobes par peenehmigām  
zenam pehz wehleſchanas.



Ge-eja no Elisabetes eelas.

Saimniectsju un Sesteni Kalendars 1896.

## M. Ruttakas,

Rigā, Wehweru eelā № 20, Rigā,

Schujamu un adamu maschinu un  
welosipedu noliktawa.



Schujmaschinu adatai, esla  
un deegi arweenu krahjumā.

Sahjmaschinu  
skrodereem  
no 30 rubleem  
fahkot.



Gavō melantīgā darbīzē pēr-  
neu ari vijadus mefoniku

Darbus.



Reserwu dālas vee welosipedeem, kā  
ari isvara welosipedu reparaturas.

## M. Ruttakas,

Rigā,

Wehweru eelā № 20.



Sudraba  
medala Sel-  
gavā 1895.

## D. Grousiners,

— Rigā, —

Aleksandra eelā Nr. 3, Rigā.

Sudraba  
medala Sel.  
gavā 1895.

Zif jauki ir, kad mahjās atrodas vilde dabiskā leelumā  
no Parīses portreju dailkrāhſotaja.

Uzņemos iſgatawot portrejas latrejadā leelumā un lepnakā iſgre-  
nojumā frihtā, kā ari ellā, pēz fotografijs un pēz dabas. Galwoju  
par originalam lihdfigu, kā ari par labako iſtrahdajumu. Uzņemos  
vissadu sortu bilschu iſlaboſchanas.

D. Grousiners,

Aleksandra eelā Nr. 3, Rigā.





# W. L. Hurmitza

stikla, kristala, fajansa,  
porzelana un lampu tīrgotawa,

— Rigā —

Nr. 11, Rahtuscha laukumā Nr. 11.

## Emil Siegerta pirmais musikas institūts

Rigā, Walmu eelā Nr. 2, dibinats 1864. g.

Instituta aīsstahws: Wina ekspelenze, general-leitnants un bruaneeks, Wiss. gubernators Michails Aleksejewitschs Sinowjews.

Katrā aprīla 1. un oktobra 1. d. sahfas jauni mahzibas kursi.

Mahzibu preefschafti: Klaveeru spēlešana, dīseidašana (solo un kopā), kora dīseidašana, wīfī muštas lihdseiti, fā: wījoles, stabules, harmonijums, wījolu kvartets, orkestra mahziba, harmonijas mahziba, mušikas teorija, partiturvehle, preefshesuma ēmehrošana un preefschafthana; fā ari pilnīga sagatavoschana preefch teatra. Instituts ari sagatavo par patstāvīgiem mušikas un dīseidašanas skolotajeem un skolotajam. Skoleneem, kas mahzibas wairak preefshafetus weenā reise, vaj ihsteneekem, fā brakseem un mahzam, skolas nauda top pamazinata. Skolennu ušnītēshana war notikt katrā laikā. Daudzfahtrejas wehlesčanas pabalstīdama, šai eestahde ir gatava ari mahzibas skoleneem vāsneegt mahzibu. Preefshafsti, fā ari isskaibrojumi par scho mahzibu dabujami katrā muštas leetu vāhrdotawā (freemu un vāzmu valodā). — Ari pen fijā lauzineku behrni teek norāhditi no instituta. Wissas tuwakas finas peē

Direkzijas.

## Moses A. Epsteina

pulkstenu, selta un fudraba leetu, alfenida  
pretschu un dahrg- atmenu tīrgotawa,

Nr. 30, Rigā, pilsehtas kaiku eelā № 30.



Leelaka išwehle selta un fudraba leetas, jaunakos paraugos; selta, fudraba, nīkela un tehrauda pulkstenus, iš labakam fabrikam, pareisi nowilkus, pat wairak gadu galvoschānā; seenas, galda un modinataju pulkstenus, ari regulatorus, labakās konstrukcijas, pulkstenu Fehdes, brelokus, iš daschada metala, granita rotas leetas, alfenida prezēs u. t. t. peedahwā vis lehtaki. — Selta un fudraba leetu, ari wiswīsadu pulkstenu reparaturas išdara wisahtrākā laikā, kreetni im lehti.

Vīrmā  
godalga  
Jelgavā  
1895.

# J. Kronberga velosipedu darbniza,

Rīga,

Kungu eelā Nr. 28. ee-eja no Marstalu eelas.

Pagatavo jaunus  
velosipedus pehz  
1896. g. modeleem.

Tapat ari peetem  
vijadas velosipedu  
islaboschanas un  
pahrbuhwescha-



nas us pneuma-  
tiku, kā ari nīkele-  
schanas un emal-  
ieschanas darbus.

Bei tam mehl ma-  
nā darbniza ijdara  
visadu sistemu

schurjmaschinu islaboschanas,  
us galwofchannu, pareissi un par vislehtakam zenam.

**J. Kronbergs,**

Rīga, Kungu eelā Nr 28, ee-eja no Marstalu eelas.

Berga basarā

2. linijā Nr. 45.

## Roberta Waldmana

selta un sudraba leetu, kā ari pulkšņu islaboschanas  
darbniza.

Ari gataus **pulkšņus**, ihpaschi modinatajus, pahvodu  
sahot no 3 rubl. Selta **laulajamos gredzenus** —  
5 rubl. un dahrgaļ vahri. Bei tam vijadas **selta** un  
**sudraba leetas**, kā: broshas, roku sprahdes, austkarus  
un zitas leetas **islabosi** un apseliju, kā ari pagatavoju  
jaunas; us pastellejumu **eegreeschu wahrdus**.

Darbs labs un lehtaks, kā ne kur zitn Rīga?

Augstzeenība

Roberts Waldmans.

# 23. Müllers,

Wolffsgrinda nollitawas nāmā.

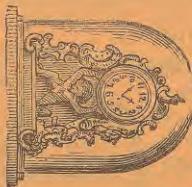
Rīga, Zerbatas eelā Nr. 9.

Seelakais  
krajkums

wifisou kōliju  
selta, fudraba,  
melsā tehrou-  
da un nifela



fabatas pulfīstu.



Seenas un modinatoju

pulfīstai, fā ori labi gch-  
ieji regu latori. Seltu un  
fudroba oprozes, forotu un

granotu rotas leetas, fā ori  
Marchamas alsenda

prejes. Zabotais fabatais,

jaunatos tefonos.

## Laulajamee gredseni

arweenu žaburioni. Gatařijumi top  
treetni un uj galivoisčamu vīpolotti.

# Johannes Krügera

glahsneehu meistara

bilsschu eerahmeschanas un glahsneeku weifals,

Rīga, Aleksandra eelā Nr. 5, Rīga,

apnemas wifus darbus ihsakā laikā un par lehtaki zenu  
ītgatawot.

# S. Wielands,

sedleneeks, ratu buhwetajs, laķetajs  
un dekoretajs,

Rīga, Jelgawas Ahrrigā, Akmeni eelā, Nr. 15,



gatavo sawā darbnizā wifus scha amata pēekrihtoſchus  
darbus. Pastellejumus un reparaturas iſdara wif-  
lehtaki. Kreetns darbs. Uſtizama apkalpoſchana.

*Valdis.*  
**Gtaburaga**  
—  
**behrni.**

Etides is dñihwes un dabas.

— Marka 1 rubli. —

Dabujama wiſās latveeſchu grohmatu  
pahdotawās.

**M. Plato,**

**Kuugu drehbju pastelleschanas weikals**  
Rīgā, Šerga bāšarā, ee-eja no Īſīnawu eelas, pa labo roku bode № 110,

Apnemos lehti un labi pa-  
gatavot pehz mehra wiſadus  
**Kuugu apgehrbu** \* pehz ba-  
gatigas prowju iſwehles no  
lehtakā lihds dahrgakam, fahkot  
no 10 rbt. apgehrbu lihds 60  
rubleem, no wiſadeem buſſti-



**M. Plato,**  
Berga bāšarā, bode № 110.

# Rihku un leetu kalejmeistars **L. Jansons,**

Nigā, Telgawas Ahrrigā, Augu eelā Nr. 14.

## Mekanista darbniza un mīstīku leetuve

peedahwajas preefsh darba rihku, uhdēna krähnu, pumpju un reeru vadu isgatavoschanas wajadībam, kā ari taisa elektriskus swanus u. t. t. Darba rihku maschinās, skruhwbenki, freisu eerihloshana, freissi koka un metala wajadībam, stanzes, espeedumi u. t. t. Greeslawas (dreijatawas) dīsels un metala preefshmeteem, kā: transmīstījam, dīsrnamu almixiem, vadu walzem, papira un filzwalzem papira fabrikās u. t. t., u. t. t. Bildschanas un korku maschinās, gaisa pumpji seltera un limonades fabrikazijai. Wihadu maschinu, kā: pakajamo presu, papira greeschamo, tipo- un litografiju maschinu reparaturas top glihti isdaritas. Neissirahdatee mīstīna, farkana tschuguna un fosfora lehjumi, kā ari wīfi kolamee darbi preefsh maschinu wajadībam, top glihti un kabi isdariti.

## M. Steinberga

buhwes un mahkflas atflehsneefu darbniza

Nigā, Gertrudes eelā Nr. 40,

(Lerbatas eelas siuhrt)

isgatavo wīfadus buhwes apkalamus un zitus atflehsneefu amatam peederigus darbus, kā: durwju un logu apkalamus pilsehtu un lauku wajadībam pehz katra wehlejuma, us pastellejumu sevīschki: wahrtus, sehtas, balkonus, kapu sehtas, ari welwu durwju pildijumus, naudas welwu eetaises is labāka materiala. Kreetnis darbs. Ustizama apkalposchana.



Lehtakās zenas.



Manā aygahdibā isnahža un wišas grahmatu pahrdotawās dabujama ſchahda jauna grahmata:

## Padomi ſeewam un mahtem.

Sarakſtijis dakteris K. Blau.

Otrais ſtipri papildinats un pahrlabots iſbewums.

Malsā 80 līp., eſeeta 1 rbl., ſeltīt ſehjumā 1 rbl. 25 kāp. Peefuhitjums pa paſtu mafšā 15 kāp. Naudu war ūhitt ari poftmarklās.

Grahmatas fatus: 1. dala. Padomi ſeewam: 1. Meesiga fa-weenofchanā. — 2. Gruhtumiba. — 3. Gruhtu ſeevu ſlimibas. — 4. Aborts. — 5. Diemdeschanā. — 6. Nedelneeze. — 7. Šlimibas nederlās. — 8. Ne-augliba un augliba. — 9. Wezaz ſeewas.

II. dala. Padomi mahtem: 1. Behrna pirmā apkopschanā. — 2. Siħbitaja. — 3. Behrna bariba. — 4. Behrna apkopschanā pirmajos mehneschos. — 5. Sobu naħfchanā un behrna atradinaschanā no kruħis. — 6. Baħvotefchanā. — 7. Behrna bariba un meesas apkopschanā peħz sobu isnahfchanā. — 8. Behrna faſim-ſchanā un apkopschanā. — 9. Behrna gara un tikuma audfinaschanā. — 10. Meitu audfinaschanā.

Been. autors grahmatas preelfchwahrdos faka: Mehż zeram, la ſhai grahmatai atweħels telpas blaķus bibelei un dheeftu grahmatai. Bibelei mahjas iſkatra ſewa iſkopt un apkort ſawu un ſawa behrna dweħseli; no ſħas grahmatas wina fmellees pamahibas un pādomus, fà ja-iſkopti un ja-apkorti ſawa behrna neeja. Iſkattrai mahtet buhtu, ſawu meitu tautas wedot, puhr ja-eelieck ſħi grahmata, kura jaunai ſewai buhe derigata nekka dasħs apgehrba gabals.

Apfillejumu adrefe: Въ г. Ригу, въ книжный магазинъ И. Бригадера.

## J. Brigadera

grahmatu un rakstamu leetu pahrdotawā Nigā (Verga basara).

P. Bisneeka drukatawā,

## „Deenas Lapas“ ekspedizija,

Nigā, Paulutschi eelā Nr. 15  
(blaħam Latw. beedr. namam).

isgatawo wiſabus drukas darbus familijas wajadibom, kā:

Wisitu artes, dasħħad, rakstu mustur, ſahfot no 80 kāp. par 100 g.  
Saderinaschanas kartes, uſ dasħħadala kartona.

Kahsu eeluhgħumus, drukatus uſ kartem, pasta papira u. t. t.

Laulibu un behru dseemas.

Behru eeluhgħumus, uſ ſehru papira u. t. t.

Pastillejumi uſboti ari zour rakstu teek uſ apfinigalo iſpilditi.

„Deenas Lapas“ ekspedizija.

## „Mahjas Weesis“

nahkoscā 1896. gada usfahkums fawu 41. gada gahjumu isnahks il treshdeenas un libdsschinesā weida. Libds ar „Mahjas Weesi“ ari isnahkt weens literarisfs nedelas un otris semkopibas mehnescā peelikums, kura pehdejs wadibu us-nahmeeš pasifikstamais semkopis J. Wagners. Literarisla nedelas peelikuma, kurch wefelu drukas lofsni leels, redakcija, gribedame weiznat muhsu pasifiksteezibas usplaukschanu, sevischli zentisees paſneegti nopeetnus un interesantus originalstahstus un diejokls, bet ne-aismirīs ari schad tad eewetoſt pa ūodsligam tulsojumam. „Mahjas Weesis“, gribedams buht jo mihiſch weefis ſeltenem, tam paſneegs reift mehnescā ſiaojumus un padomus libds ar nobildejumeem par modes un tautas apgehrbeam, kā ari fmaleem rokdarbeam.

„Mahjas Weesis“, kurch weenmehr ſingri aiffstahwēs Latvju tautas wiſpahreju labumu un attihſibū, geniſees alaſch paſneegti ūodligus ewodrafkstus, ewehros teefleetas, dos uſ teefleetu jautajumeem atbiles un padomus, preegrestis mehribu ahrsemju politikai un reetruma ſemju daschadeem zihineem un paraſhobam un ſawā ſinatnifla nodalā eewetoſt jil ween eespehjams interesantus, weegli ſaprotamus un pee tam ſingri ſinatnifla rafkſus if daschadeem ſinatu arodeem, ſeviſchi ahrſteezibas un dabas ſinatnem.

„Mahjas Weesa“ redaktori:

Dr. phil. Arnolds Plates. Dr. philos. P. Salits.

„Mahjas Weesis“ ar abeem peelikumeem mafſā:

Bei peesuhtischanas:				Peeſuhtot pa pastu:			
Par $\frac{1}{1}$ gadu . . . . .	2 rbl.	— kap.		Par $\frac{1}{1}$ gadu . . . . .	3 rbl.	— kap.	
v $\frac{1}{2}$ " . . . . .	1 "	—	"	v $\frac{1}{2}$ " . . . . .	1 "	60	"
v $\frac{1}{4}$ " . . . . .	—	v 60	v	v $\frac{1}{4}$ " . . . . .	1 "	—	"

Tad wehl ar oktobra mehnescā 1895. g. fahjis isnahkt janns laikraſts:

## „Mahjas Weesa Mehneschrakſts“.

„Mahjas Weesa Mehneschrakſts“, isnahkums burtnizās, weenreis mehnescā, weenmehr zītigi ſekos laila garan, ſingri ewehros tautas ūajadibas, teefibas, attihſibū, raudis paſneegti til tahdus rafkſus un ūafkſus, kā weizina ūatſtahwigu domu darbibu, gara gaifmu, tautas wiſpahreju labtahſibū un ūafkſu uſ tagadejo laiku ſinatu un rafkſeezibas augſta ūafkſu.

„Mahjas Weesa Mehneschrakſta“ redaktors:

Dr. philos. P. Salits.

„Mahjas Weesa Mehneschrakſts“ mafſā:

„Mahjas Weesa“ abonenteem, kopā ar „Mahjas Weesi“:				Teem, kas naw „Mahjas Weesa“ abonenti:			
Bei peesuhtischanas:		Bei peesuhtischanas:		Bei peesuhtischanas:		Bei peesuhtischanas:	
Par $\frac{1}{1}$ gadu . . . . .	3 rbl. 85 kap.	Par $\frac{1}{1}$ gadu . . . . .	2 rbl. 60 kap.	Par $\frac{1}{1}$ gadu . . . . .	3 rbl. — kap.	Par $\frac{1}{1}$ gadu . . . . .	2 rbl. 60 kap.

" $\frac{1}{2}$ " . . . . .	2 "	" $\frac{1}{2}$ " . . . . .	1 "	" $\frac{1}{2}$ " . . . . .	1 "	" $\frac{1}{2}$ " . . . . .	40 "
v $\frac{1}{4}$ " . . . . .	—	v $\frac{1}{4}$ " . . . . .	v 60	v $\frac{1}{4}$ " . . . . .	—	v $\frac{1}{4}$ " . . . . .	75 "

Ar peesuhtischanu:

Par $\frac{1}{1}$ gadu . . . . .	5 rbl. — kap.	Par $\frac{1}{1}$ gadu . . . . .	3 rbl. — kap.
v $\frac{1}{2}$ " . . . . .	2 " 80 "	v $\frac{1}{2}$ " . . . . .	1 " 60 "
v $\frac{1}{4}$ " . . . . .	1 " 60 "	v $\frac{1}{4}$ " . . . . .	— " 85 "

Burtniza mafſā 30 kap., peesuhtot pa pastu 36 kap.

Aptellejumi un ūlindinajumi toy peenemti: Ernst Plates drūtatawa, Niča, pec Petera baſnizas un latrā grahmatu pahrdotawa.

Scho ſawu jauno usfahkumu nowehledams zeen, publikas labwehlibai, parakſtos augſteenibā Dr. phil. Arnolds Plates, „Mahjas Weesa Mehneschrakſta“ iſdewejeſ.

# „Deenas Lapa“

isnahk ikdeenas, isnemot hwehtdeenas un hwehtku deenas.

## 1896. — XI. gada gahjums.

Tā ka „Deenas Lapai“ ir savi pastahwigi lihdsstrahdneeki un sinotaji gan wiſās plaschhās kreewijās malās, gan ari ahrsemēs, wiņa war pasneigt arveen ahtrakās un pilnigalās finas. Šī awīses programmas war ūvīschki peeminet ahrsemju kroniku, teefu leetu nodalu, tapat teatra, muſikas, lugneezibas, tirdsneezeibas, naudas kurſa finas, plaschhu nodalu beletristiskam un finatniskam feletonam, telegramam u. t. t.

### „Deenas Lapa“ māksla:

Besi pēsuhītishanas:			Ar pēsuhītishann:		
par	1 gadu 4 rbt.	— lāp.	par	1 gadu 5 rbt.	50 kap.
„	1/2 " 2 "	— "	„	1/2 " 2 "	80 "
„	1/4 " 1 "	— "	„	1/4 " 1 "	50 "
„	1 mehn.	— " 40 "	„	1 mehn.	— " 80 "

### Sludinajumi „Deenas Lapa“ māksla: 8 kap.

par ūbku rakstu weenās flejas rindinu — preekschpuſe  
15 kap.

Redakcija: Nigā, Elisabetes eelā Nr. 16.

Ekspedicija, grahmatu pahrdotawa un drukatawa: Nigā,  
Paulutschi eelā Nr. 15, blakus Nigas Latweeschu bee:  
dribas namam.

Ekspedicija peenem ari apstellejumus us wiſu wifa:  
deem drukas darbeem, tura krahjumā pagasta waldem un  
teefam wajadsigas grahmatas un blanketes, tapat tās pa:  
gatavo wiſlehtak un labak tā zitir, tadehī, tā drukatawa jau  
wairak gadus ar to ſpezieli nodarbojas.

Wiſi naudas ūhtijumi un pastellejumi preeksch ekspe:  
dicijs, grahmatu pahrdotawas un drukatawas ūhtami  
weenigi us ūkoscchu adreſi: „Въ экспедицию газеты „Deenas  
Lapa“ Рига“. Telegramu adreſe: „Deenas Lapa“ — Niga.

„Deenas Lapa“ ekspedicija.

# H. A. Briegers, Rigâ, seepju un parfimeriju fabrika,

dibinata 1849. g.,

godalgota ar 2 diplomeem, 6 selta medalam,  
1 sudraba un 1 bronsa medalu,

Wiszkreewijas higieniskâ iftahde Sv. Peterburgâ 1893./4. g.  
augstakâ godalga — weeniga selta medala,

peedahwâ kâ spezialitati;

## H. A. Briegera lanolina raschojumus

atsichti par semischki labu lihdseksli abdu uu matu lopschanai.

Lanolina kreml,

Lanolina pomadi,

Lanolina peenu,

Lanolina briljantini,

Lanolina pudern,

Lanolina toaletes seepes,

Lanolina luhipu pomadi,

Lan. pu. ku smarschu seepes.

Lanolina krema seepes wifadâs modernâs smarschâs.

## Lanolina toaletu krema lanolins skahrdu doses un buntschos,

tahlat leelakâ i swehlê wisslabakâs  
mahjturibas seepes, drehbju seepes, mediziniskas seepes, lotus,  
glizerina, waselinga un tauku seepes preeftch toaletes, Eau  
de Cologne, oderu eftstraktu, konifera smarschu, tauku un  
rihsa pudern, matu spehzinamas sahles, matu effas, toaletu  
uhdenus, toaletu etikus, selta kreml, mites uhdeni, sobu  
puwlperi, sobu-pasta, kwehpinamas sahles, faschetu, kemmes,  
galwas, sobu un nagu birstes, schwammas, matschaskas,  
muguru norihwejamos, kâ ari wifas parfumerijas prezess.

Leelakais krahfchnu svezischu, swetschu, egli-  
schu swetschu, wasla swetschu un basnizu swe-  
tschu, labpu un ploschku krahjums.

## H. A. Briegera balinamaid ooda.

### Fabrika un noliktawa:

Stabu eelâ Nr. 10, Grehzneeku eelâ Nr. 2.

Selta medala  
Bruselē 1891.  
Selta medala  
Svāstī 1891.  
Selta medala  
Londonā 1892.



Fabrika  
pašlaik  
no  
1815. g.

# Ārta Balfa

spirta, liķeeri, ruma, konjaka un balsamu  
twaiku fabrika. Rigā.

Fabrika un kantoris:

Leelajā Maskawas eelā Nr. 90 un 92, pašča namā.

## Magasinās:

Ekschrigā:

- 1) Grezineeku (Sünder) eelā Nr. 34, Murašewa namā.
- 2) Mahlderi eelā Nr. 2, Konstantina Iakobsena namā.
- 3) Kungu eelā Nr. 25, Jofeta Weijera namā.

Maskawas Ahrrigā:

- 4) Leelajā Maskawas eelā Nr. 90, pašča namā.
- 5) " " " Nr. 205, Dombrovskā namā.
- 6) " " " Nr. 183, Bremēka namā.
- 7) Awotu (Sprenk) eelā Nr. 30, Stabušča namā.
- 8) Kurmanowa eelā Nr. 18, Bachoviča namā.
- 9) Osirnawu eelā Nr. 84, Berga basārā.

Peterburgas Ahrrigā:

- 10) Terbatas eelā Nr. 20, Ramkiņa namā.
- 11) Leelajā Aleksandra eelā Nr. 50, valkownela son Günthera namā.
- 12) " " " Nr. 109, hipotečku beedribas namā.
- 13) Hosptitalu un Ofizeerni eelu stuhri Nr. 37, Virda namā.
- 14) Alekseja eelā Nr. 10, Āmisteada namā.

Jelgawas Ahrrigā:

- 15) Sunda, Dinamindes eelā Nr. 45, pašča namā.
- 16) Ilgezemis, Dinamindes eelā Nr. 60, Andersena namā.
- 17) Tornatalna, Jelgawas schofetiā Nr. 14, Rothmana namā.
- 18) Saņulaukā, Kalnizeema eelā Nr. 145.

L e e p a j ā :

- 19) Juhras un Graudni eelu (See u. Kornstr.) stuhri, Schneidera namā.
- 20) Juhras un Jelabu eelu (See u. Jelobstr.) stuhri, pašča namā.

Leelumā un dāķās.

Nolikawa: Kungu un Petera basnijas eelu suhri.

# J. W. M ü n d e l a

Rigas gumijas preesku fabrika  
peedahwā leelumā un masumā par lehtatām zena m  
gumijas galoschās un drehbju kurpes  
ar gumijas solem.

Schlaukas no I. sortes gumijas, preeskū brubscheem un bran-  
kscheem.

Schlaukas ar eetañtu spiralu preeskū lokomobilem u. t. t.

Pumpju klapes no I. sortes gumijas, preeskū kondensazijas  
maschinam.

Nostiprinachanas plates un rinki no gumijas ar un bes-  
eelitumeem.

Gumijas spehlu bumbas, pelecas un raibas.

Uhdeni zaurueloidochas drehbes, kahju slauki, grihdas  
drahnas, ritenu reepes, kā arī visas zītas gumijas  
prezes telnissām un kirurgiskām wajabsibam.

Fabrika pastahw no 1864. gadā.

# M ü n d e l a un beedra

tabakas un zigaru fabrika, Rigā,

peedahwā

leelumā un masumā:

Zigarus leelā isvehlē, labi nostahwejuschos, flavena  
labuma.

Zigaretes un papirofus no wisteizama-  
kas sortes, kā arī

Turku tabaku var daschadām zena m, teizama la-  
buma un weenumehr fwaigu.

Als pirzeju pastellejumee m isgatawo tabaku  
ari daschadā stiprumā un gressumā.

Bakun tabaku lapās un greestu, garshigu un  
ewehrojani labu.

Fabrika dibinata 1849. gada.

Sabrika dibinata 1849. gada.

Nolikawa: Kungu un Petera basnijas eelu suhri, paschu mahjā.

1.50

LATVIJAS NACIONALĀ BIBLIOTEKA



0302018627

